

Programmabegroting 2021 - 2024

Inhoudsopgave

Leeswijzer	3
Deel A: Algemene en financiële beschouwingen	4
1. Inleiding	4
2. Financiën/financiële beschouwingen	5
Deel B: Programma's	8
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	9
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	17
3: Sociaal Domein	25
4. Cultuur, economie en milieu	42
5: Onderwijs en sport	58
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	63
7. Algemene inkomsten	68
Deel C: Paragrafen	71
Paragraaf 1 Lokale heffingen	72
Paragraaf 2 Verbonden partijen	82
Paragraaf 3 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	108
Paragraaf 4 Bedrijfsvoering	119
Paragraaf 5 De inwoner centraal in participatie en dienstverlening	125
Paragraaf 6 Financiering	128
Paragraaf 7 Kapitaalgoederen	133
Paragraaf 8 Grondbeleid	142
Deel D: Bijlagen	149
Bijlage 1 Financiële begroting	150
Bijlage 2 Investeringsplanning	151
Bijlage 3 Meerjarig overzicht reserves en voorzieningen	156
Bijlage 4 Incidentele baten en lasten	167
Bijlage 5 EMU-saldo	169
Bijlage 6 Balans	170
Bijlage 7 Bijdrage gemeente Oudewater	172

Leeswijzer

De programmabegroting bestaat uit vier delen: algemene en financiële beschouwingen, programma's, paragrafen en bijlagen.

In het onderdeel algemene en financiën gaan we vooral in op verwerking van de Strategische Heroriëntatie en de ontwikkelingen van de Schuldquote tot en met 2030.

In de *programma's* staat centraal wat het bestuur – op hoofdlijnen – wil bereiken (effecten), hoe dit concreet vorm krijgt (resultaten) en welke middelen hiervoor beschikbaar zijn (lasten en baten). De raad stelt het totale bedrag per programma vast. De raad heeft gekozen voor een indeling in zeven programma's.

In programma's wordt eerst een korte omschrijving/toelichting per taakveld weergegeven waarin kort wordt beschreven waar het programma over gaat. Vervolgens herhalen we de eerder uitgesproken ambities aan het begin van elk programma (in verkorte vorm) en gaan we in op de actuele ontwikkelingen binnen het programma. Daarna worden maatschappelijke effecten weergegeven, uitgewerkt in concrete resultaten en inspanningen. Door de resultaten te boeken, realiseren we de effecten om daarmee de ambities waar te maken. Ook worden de beleidsindicatoren behorende bij het programma benoemd.

De tekstuele opzet van elk programma is daarmee als volgt:

Ambities;

Maatschappelijk effect: wat wij willen bereiken;

Resultaat: waaruit blijkt dat het effect wordt gerealiseerd;

Inspanningen: wat gaan wij in 2021 doen om het resultaat te bereiken.

Zoals gebruikelijk wordt elk programma afgesloten met een financieel gedeelte: een overzicht van baten en lasten per programma, en van de verschillen tussen de vastgestelde begroting 2021 en de begroting 2020.

Hiermee ontstaat een completer maar tegelijk ook een compacter beeld over wat binnen het programma wordt opgepakt, wat de prestaties zijn en welke financiële gevolgen dit heeft.

Een *paragraaf* is een dwarsdoorsnede van de begroting. Doel van de paragrafen is om onderwerpen te bundelen die verspreid in de begroting staan maar bijvoorbeeld wel een groot financieel belang dienen.

De *bijlagen* geven een verdiepend inzicht in de gemaakte keuzes.

Deel A: Algemene en financiële beschouwingen

1. Inleiding

Op 24 september 2020 heeft de raad door middel van de Strategische Heroriëntatie de kaders bepaald voor de begroting 2021-2024. De Strategische Heroriëntatie bevatte een pakket aan maatregelen die nodig is om het huishoudboekje van de gemeente ook op langere termijn gezond te houden.

De maatregelen zijn vertaald in de nu voorliggende begroting 2021-2024 en verwerkt in de programmateksten/doelenbomen. De aangenomen amendementen en de bij de Strategische Heroriëntatie behorende investeringsuitgaven zijn – zoals afgesproken bij de Strategische Heroriëntatie – in onderstaande financiële beschouwingen opgenomen en zullen door middel van een begrotingswijziging worden verwerkt.

Daarnaast houdt het coronavirus ook ons al geruime tijd in de greep. Het coronavirus vormt een bedreiging voor de volksgezondheid en heeft een grote impact op de samenleving. Naast deze maatschappelijke ontwrichting die eenieder in de samenleving raakt, maar vooral de ouderen en zwakkeren onder ons, zorgt het ook voor veel financiële onzekerheid binnen de begrotingen van de Nederlandse gemeenten. Door middel van separate “coronarapportages” wordt de raad periodiek geïnformeerd over de financiële effecten ten gevolge van het coronavirus, zowel met betrekking tot de uitgaven hiervan, maar ook ten aanzien van de financiële compensaties. Zoals afgesproken is de begroting 2021-2024 derhalve “corona arm” omdat er grote onzekerheid is over financiële effecten hiervan (hoelang duurt het, hoe diep snijden de effecten, wat is de compensatie, etc. etc.).

Veel gemeenten hebben te kampen met oplopende kosten binnen het Sociaal Domein. Dit geldt met name op het gebied van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de jeugdhulpverlening. Gemeenten hebben hierover de noodklok geluid richting het Rijk omdat ze niet genoeg geld kregen voor de extra taken die ze in 2015 hebben gekregen. De WMO en de jeugdhulpverlening is bij de lokale overheid komen te liggen, maar het geld voor deze taken komt van het Rijk en het is onvoldoende om de zorg aan de inwoners te bieden. Dit heeft bij gemeenten geleid tot tekorten en niet sluitende begrotingen. Ook in de gemeente Woerden zijn de kosten van het sociaal domein de afgelopen jaren met miljoenen gestegen, wat samen met oplopende kosten van het onderhoud aan de openbare ruimte (IBOR) en de uitgaven op het gebied van onderwijshuisvesting de Strategische Heroriëntatie noodzakelijk maakte (zie hiervoor ook de financiële beschouwingen uit de begroting 2020-2023).

Met de Strategische Heroriëntatie hebben wij niet alleen willen bereiken dat de meerjarenbegroting structureel en materieel sluitend is en de Schuldquote in 2030 weer op 150% komt. Wij hebben de maatregelen zodanig verdeeld dat het fundament en voorzieningenniveau van de gemeente zo min mogelijk wordt aangetast en een beperkte investeringsruimte mogelijk wordt gemaakt. Woerden en haar dorpen moeten immers een aantrekkelijke woongemeente blijven, gedragen door een sterke samenleving!

Onze doelen voor Woerden voor 2030 zijn dus niet veranderd:

- We verlenen onze zorg dichtbij onze inwoners;
- We bouwen voldoende woningen;
- We lossen verkeersknelpunten op;
- We leveren onze bijdrage aan de energietransitie en duurzaamheid.

2. Financiën/financiële beschouwingen

De tabellen uit de Strategische Heroriëntatie ("Resume Strategische Heroriëntatie") zijn gebaseerd op de actuele cijfers van dat moment, de Voorjaars-/Kadernota 2020. In de toelichting op deze tabel is benadrukt dat dit resume níet het uiteindelijke begrotingssaldo zou zijn, immers het reguliere begrotingsproces 2021 bevat een veelvoud van autonome mutaties (zoals bijvoorbeeld de Gemeenschappelijke Regelingen, actuelere timing van investeringen, renteontwikkelingen, etc. etc.). Ten opzichte van de Voorjaars-/Kadernota, Strategische Heroriëntatie resulteert de actualisering in een beperkte (positieve) aanpassing van circa 0,3% ten opzichte van de jaarschijf 2021 van de voorliggende meerjarenbegroting 2021-2024.

Het meerjarig begrotingssaldo 2021-2024 ziet er als volgt uit:

Overzicht begrotingssaldo 2021-2024					
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025 ev
Saldo Voorjaarsrapportage 2020 - Strategische Heroriëntie	110.189	-32.325	415.632	1.824.442	1.576.749
Aangenomen amendementen:					
Amendement "Beperking OZB verhoging met 7%"					
Verlaging OZB opbrengst	0	0	-300.000	-1.000.000	-1.000.000
Dekking uit strategische buffer	0	0	300.000	1.000.000	1.000.000
Amendement "Strategische investeringen "					
Geen gevolgen exploitatie	0	0	0	0	0
Amendement "Schrappen maatregelen armoede- en minimabeleid"					
Schrappen maatregel "declaratieregeling besteedbaar budget"	-34.000	-34.000	-34.000	-34.000	-34.000
Schrappen maatregel "Armoede en Minimabeleid"	-42.000	-42.000	-42.000	-42.000	-42.000
Wijziging maatregel "benutten ruimte declaratie budget"	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Amendement "Bijstelling nominale compensatie"					
Verlaging stelpost loonkosten	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Amendement "Schrappen huurverhoging buitensport"					
Schrappen "Verhogen tarieven buitensport 5%"	0	-17.000	-17.000	-17.000	-17.000
Amendement "Basis Arbeidsmarkt"					
Verwijderen project Basis Arbeidsmarkt uit de lijst (stond 0)	0	0	0	0	0
Amendement "Handhaven huidige subsidieniveau natuur en milieu educatie"					
Schrappen maatregel "Minder affame NME ODRU"	-20.000	-27.000	-27.000	-27.000	-27.000
Amendement "Schrappen bijdrage Laat Woerden niet zakken"					
Schrappen maatregel "Stoppen activiteiten Neen tegen gas"	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Mutaties regulier begrotingsproces 2021	399.746	416.671	708.187	533.875	533.875
Collegevoorstel toevoeging strategische buffer	-400.000	0	0	0	0
Saldo begroting na verwerking aangenomen amendementen	138.935	389.346	1.128.819	2.363.317	2.115.624

Zoals vermeld bij de Strategische Heroriëntatie is het resumé van de effecten niet het uiteindelijke begrotingssaldo. De Strategische Heroriëntatie betreft immers een ander tijdsgewricht, 2020-2023 en de begroting 2021-2024. De mutaties tijdens een begrotingsproces betreffen vele begrotingsregels.

In bovenstaande tabel is, zoals gezegd, rekening gehouden met de aangenomen amendementen. Wij doen geen aanvullende voorstellen ten opzichte van de Strategische Heroriëntatie. Ten eerste vanwege het feit dat – zoals bekend de uitgaven op het gebied van de onderwijshuisvesting stijgen, maar ook stijgen de kosten van IBOR - zoals in de stukken van de Strategische Heroriëntatie is aangegeven - de jaren na 2024 nog substantieel. De financiële omstandigheden zijn – ook vanwege de corona effecten nog erg onzeker. Wij hechten derhalve aan een langdurig stabiel financieel klimaat en zijn van mening dat besloten maatregelen uitgevoerd moeten worden.

Schuldquote

In de tabel onder de paragraaf weerstandsvermogen zijn de kengetallen opgenomen voor de periode 2021-2024 die aansluiten met de meerjarenbalans en de voorgestelde maatregelen van de Strategische Heroriëntatie.

Een van de resultaten van de strategische heroriëntatie is de maatregel om investeringen in de openbare ruimte te verminderen door meer onderhoud te plegen aan bijvoorbeeld kunstwerken, kades etc. Door het toepassen van meer onderhoud is de verwachting dat bijvoorbeeld kunstwerken langer mee gaan.

Bij het doorvoeren van de maatregelen vanwege de Strategische Heroriëntatie is gebleken dat deze maatregel niet zo snel doorgevoerd kan worden als verwacht. Er moet rekening gehouden worden met jaaroverstijgende investeringen in 2021 en gedeeltelijk 2022 waardoor de ombuigingen in het investeringsvolume in een iets gewijzigd tempo worden gepland. In plaats van jaarlijks vanaf 2021 € 3,7 miljoen aan investeringen om te buigen is dit voor 2021 aangepast naar 0 euro en voor 2022 naar €2,5 miljoen. Dit heeft géén gevolgen voor de exploitatie omdat de kapitaallasten beschikbaar blijven voor de exploitatie en deze al in de meerjarenbegroting zijn opgenomen. Om binnen de kaders van de raad te blijven en in 2030 wel rond de 150% voor de schuldquote uit te komen is vanaf 2024 het bedrag aan ombuigingen verhoogd naar jaarlijks €4,5 miljoen. Daarmee wordt het investeringsbudget kleiner en daalt de schuldquote. Het niveau van investeringen blijft boven het minimum dat in de Taskforce is aangegeven.

Samenvattend kan gesteld worden dat:

- De ombuigingen op het investeringsniveau van de openbare ruimte in zijn totaliteit worden gerealiseerd;
- De realisatie echter in een iets ander tempo verloopt;
- Wij hiermee binnen de kaders blijven die door de raad zijn gesteld;
- Dit geen gevolgen heeft voor de Schuldquote in 2030.

Hieronder wordt e.e.a. in een tabel inzichtelijk gemaakt:

	2021 x mln	2022 x mln	2023 x mln	2024 (ev) x mln
Oude reeks	3.7	3.7	3.7	3.7
Nieuwe reeks	0	2.5	3.7	4.5

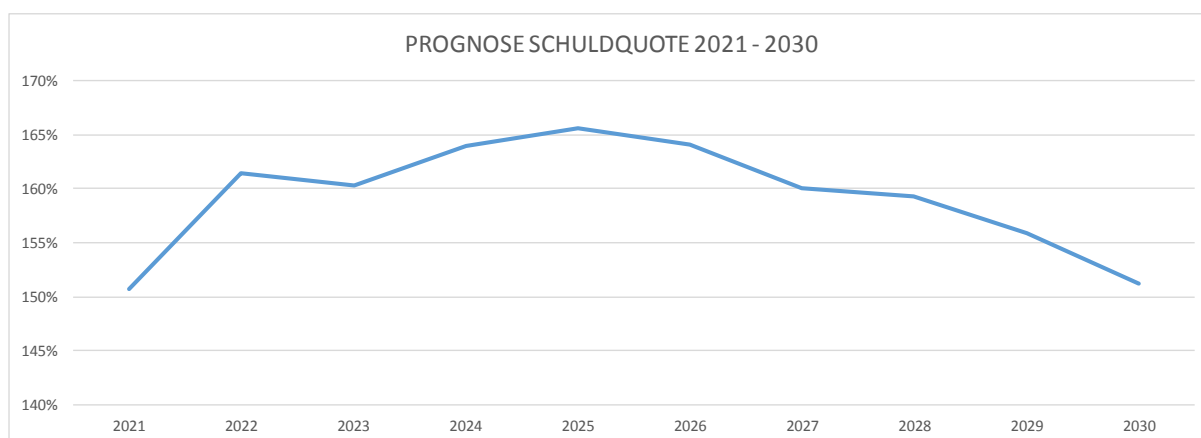
Verloop Schuldquote:

De Strategische Heroriëntatie heeft tot doel de financiële positie op langere termijn gezond houden. Dit betreft zowel een sluitende meerjarenbegroting op langere termijn als het omlaag brengen van de Schuldquote tot 150% in 2030. De Schuldquote die volgt uit de begroting, inclusief investeringen ad € 15 miljoen, de ombuigingen op de investeringen ad € 3.7 miljoen en de amendementen komt zoals hierboven is weergegeven uit op 151% in 2030.

Met de maatschappelijke investeringen, waarvoor een aparte Schuldquote is ingesteld, is nog geen rekening gehouden. Hiervoor moet immers nog een voorstel worden gedaan. Bij dit voorstel, dat op korte termijn naar de raad komt, zal dit expliciet en transparant inzichtelijk worden gemaakt.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Schuldquote	153%	165%	164%	167%	168%	166%	161%	160%	156%	151%

In onderstaande grafiek wordt het verloop van de Schuldquote grafisch weergegeven

Deel B: Programma's

1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid

Portefeuillehouder	Thema
Victor Molkenboer	Openbare orde & veiligheid, Bestuurlijke en Juridische zaken, Dienstverlening en Burgerzaken en Communicatie
George Becht	(visie op) Verbonden partijen, Personeel en Organisatie, Regionale Samenwerking en Toekomstvisie Lopikerwaard
Arthur Bolderdijk	Informatietechnologie, Handhaving en Dierenwelzijn
Tymon de Weger	Inwonerparticipatie

Omschrijving

In dit programma gaat het om de werking van de organen van de gemeente, de dienstverlening aan de inwoner in het gemeentehuis zelf en om openbare orde en veiligheid. Het bevat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
0.1 – Bestuur	<u>facilitering van de bestuursorganen</u> : - college van burgemeester en wethouders (loonkosten, reis- en verblijfskosten e.d.); - raad en raadscommissies (vergoedingen, excursies e.d.); - de ondersteuning van de raad, griffie; - regionale, landelijke en internationale bestuurlijke samenwerking; - lokale rekenkamer, lokale ombudsfunctie, accountantscontrole.
0.2 - Burgerzaken	<u>producten burgerzaken</u> : - paspoorten en rijbewijzen; - bevolkingsregister; - straatnaamgeving en kadastrale informatie; - burgerschap; - verkiezingen, referenda; - burgerzaken leges opbrengsten (economische categorie baten: 3.7).
1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	<u>taken van de brandweer</u> en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen.
1.2 - Openbare orde en veiligheid	<u>taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid</u> : - toezicht en handhaving openbare orde, BOA's; - Wet Bibob en (bestuurlijke) aanpak georganiseerde criminaliteit; - bureau Halt; - preventie van criminaliteit; - opstellen en handhaven APV; - leges drank & horeca; - wet wapen en munitie (voorheen vuurwapenwet); - beleid, toezicht en ruiming van conventionele explosieven; - veilige woon- en leefomgeving; -; - doodsschouw (door de officier van Justitie gelast onderzoek i.v.m. de mogelijk niet natuurlijke doodsoorzaak); -; - tegengaan van radicalisering – huiselijk geweld – Persoonsgerichte Aanpak (PGA) – nazorg ex-gedetineerden
5.4 - Musea	activiteiten gericht op het verwerven, behouden, wetenschappelijk onderzoeken en presenteren van kunst en cultuur: gemeentelijk archief en RHC Rijnstreek en Lopikerwaard

Ambities bestuur, dienstverlening en openbare orde en veiligheid

Vertrouwen, draagvlak, participatie

Vertrouwen en betrouwbaarheid zijn voorwaarden voor goed bestuur. Vertellen wat we doen, maar ook wat er niet kan, om vervolgens samen te bekijken wat wél kan. Met oprechte betrokkenheid, vanuit het perspectief van de soms diverse belanghebbenden. Door op die manier draagvlak te creëren, kunnen wij ons dienstbaar opstellen naar de samenleving. We geven bewonersparticipatie concreter invulling en gaan op alle beleidsterreinen gebiedsgericht werken. Daarbij zoeken we de balans tussen de rol van de samenleving en die van de overheid.

Dichterbij met zorg, preventie en handhaving

Door het slim leggen van verbindingen, bijvoorbeeld tussen de persoonsgerichte aanpak en handhavingstaken, kunnen we de beschikbare capaciteit effectief inzetten. Hierbij zorgen we voor de structurele financiële middelen.

Kwaliteit: fors investeren, in de toekomst besparen

Om samenleving en bestuur adequaat te ondersteunen bij de opgaven waarvoor we staan, investeren we fors in de kwaliteit van de organisatie, in bedrijfsvoering en informatievoorziening. Medewerkers komen vaker in wijken en dorpen en we onderzoeken of de dienstverlening aansluit bij alle inwoners. Minder beleid schrijven, meer regisserend en actiegericht aan de slag in de samenleving. De bedrijfsvoering wordt voldoende toegerust en ingericht om onze ambities waar te maken: door goede sturing worden in de toekomst besparingen gerealiseerd.

Veiligheid door integrale samenwerking met partners

Wat betreft openbare orden en veiligheid werkt de gemeente samen met ketenpartners, inwoners en ondernemers aan een veilig Woerden. De gemeente Woerden streeft naar een veilige, leefbare, inclusieve en gezonde samenleving voor haar inwoners en bezoekers. Het bereiken van zowel fysieke als een bepaalde mate van sociale veiligheid moet worden gerealiseerd door middel van integrale samenwerking door partners, preventief optreden en gebiedsgericht werken. Ook bewoners spelen hierin een belangrijke rol door zelf verantwoordelijkheid te dragen voor een veilige en leefbare samenleving.

De prioriteiten zijn door de raad vastgesteld in het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022. Deze prioriteiten vormen in de huidige bestuursperiode de kern van het veiligheidsbeleid. Handhaven van de openbare orde gebeurt in samenwerking met ketenpartners (politie, RIEC, belastingdienst, jongerenwerk etc.). We streven naar een zo veilig mogelijke woon-en- leefomgeving waarin niet alleen criminaliteitscijfers zo laag mogelijk zijn maar inwoners zich ook daadwerkelijk veilig voelen.

Regionale samenwerking: richt je op de gedeelde belangen

Veel van de uitdagingen waar lokale overheden voor staan, overstijgen de eigen gemeentegrenzen. Bodemdaling, omgang met landschap, inkoop van zorg, luchtkwaliteit en behoeften aan woningen zijn hier maar enkele voorbeelden van. Bovendien stimuleert de Rijksoverheid in het regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst' expliciet regionale samenwerking. De regiodeals en regionale energiestrategieën zijn hiervan concrete instrumenten. Deze ervaringen en ontwikkelingen zorgen voor een toenemende dynamiek in de regionale samenwerkingen van gemeenten en zeker ook voor Woerden.

Woerden is onderdeel van zowel het Groene Hart als de regio Utrecht. In het Groene Hart wordt gewerkt aan de omgang met bodemdaling en de versterking van de (recreatieve) economie in de reguliere activiteiten van de bestuurstafels, de regiodeal Groene Hart bodemdaling en het gebiedsgericht werken (subsidie van de Provincie Zuid-Holland). De aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt van het Groene Hart krijgt hierbij aandacht. Een hierop volgende opgave is het vinden van inhoud van en draagvlak voor een integrale strategie voor het Groene Hart, zodat het Groene Hart als geheel een eigen agenda kan presenteren bij de metropoolregio's en de Rijksoverheid.

Wat betreft het Groene Hart heeft een versterking van de (recreatieve) economie van het Groene Hart en de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt (bijvoorbeeld via de kaasacademie) direct positieve

effecten op Woerden. Bij de aanpak van bodemdaling gaat het bij de Regiodeal Bodemdaling Groene Hart vooral om het opstellen van handelingsperspectieven, zodat inwoners, (agrarisch) ondernemers en overheden in het Groene Hart zich niet alleen bewust zijn van het fenomeen bodemdaling, maar ook beter weten welke opties zij hebben. Hiermee wordt bouwen op slappe grond gemakkelijker, wordt de agrarische transitie gefaciliteerd en worden de onderhoudskosten van de openbare ruimte voor Woerden teruggebracht.

In de regio Utrecht is de uitdaging om de verstedelijking van de regio in goede banen te leiden zodat de kwaliteit van de regio verder wordt uitgebouwd door een goede balans tussen landschap, wonen, werken, mobiliteit en energie. Dit krijgt concreet zijn beslag in de uitwerking van het Ruimtelijk Economisch Programma, waarbij het uitgangspunt is om de verstedelijking waar mogelijk plaats te laten vinden rond zogenoemde 'knooppunten' waar verschillende vervoertypen samenkomen. We moeten ons hierbij zoveel mogelijk richten op de belangen die Woerden en de regio samen delen.

In de U10/U16 is het van belang dat er aandacht is voor de effecten van de verstedelijking op de stad Utrecht en de verstedelijkte gemeenten eromheen als voor de effecten van de verstedelijking op de landelijke gemeenten. Woerden heeft daarom expliciet ingezet op het gebruik van het landschap in de regio Utrecht, om de behoeften van de stad wat betreft recreatie in balans te brengen met de behoeften van het productielandschap van de landelijke gemeenten. Een ander aandachtspunt van Woerden bij de U10 is de vitaliteit van de kleine kernen. Woerden wil verder een goede balans vinden in woningbouw voor eigen gemeente en regio, de vitaliteit van bedrijfsterreinen op peil houden en goed bereikbaar blijven. In dit verband is de bediening van station Woerden van belang als de aansluiting van het snelfietsnetwerk van de regio Utrecht op het Groene Hart.

De ambtelijke organisaties van de gemeente Woerden en de gemeente Oudewater zijn in 2015 opgegaan in een gezamenlijke ambtelijke organisatie. Uitgangspunt voor deze organisatie is om beleid en uitvoering van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te harmoniseren. Hierbij wordt het principe 'tenzij' gehanteerd: beide gemeenten maken een eigen afweging ten aanzien van beleidsmatige keuzen maar als het enigszins mogelijk is, wordt eerst een gezamenlijke route verkend.

Woerden heeft daarbij nog een speciale relatie met de gemeente Oudewater omdat Oudewater en Woerden gebruikmaken van dezelfde ambtelijke organisatie, waarbij Oudewater diensten afneemt van Woerden op basis van een dienstverleningsovereenkomst (DVO).

Actuele ontwikkelingen

Veiligheid en corona

Door de coronacrisis is de doelstelling om een veilige woon- en leefomgeving te behouden in zijn uitvoering gewijzigd. Aandacht voor opgaven met betrekking tot volksgezondheid zijn voorgegaan op inzet voor andere problematiek, zoals dat van de aanpak van ondermijning. Er wordt momenteel enkel op incidenten gestuurd. Gezien de ontwikkelingen is het de verwachting dat dit nog aanhoudt.

Reeds bestaande capaciteitsknelpunten bij de gemeente en ketenpartners zijn verder onder druk komen te staan. De uitdaging zit in het behouden van de goede relaties met hen en binnen de bestaande kaders en middelen waken voor de leefbaarheid en veiligheid van Woerden.

Regionale samenwerking

Wat betreft de samenwerking Alphen-Gouda-Woerden is de Regiodeal Bodemdaling Groene Hart nu goed van start gegaan. We zijn bovendien verder met elkaar aan het verkennen welke strategie we nu moeten

aanhouden om de grote vraagstukken op het gebied van verstedelijking, mobiliteit, agrarische transitie en energie, om er een paar te noemen, als Groene Hart moeten aanhouden. Hierbij is het Groene Hart aangewezen als NOVI gebied, zodat het op de radar van het Rijk staat.

Voor de U10 is de ruimtelijke contour en het aangescherpte beoordelingskader van het Ruimtelijk Economisch Programma vastgesteld. De beoordelingskaders van de Regionale Energie Strategie, de omgevingsvisie en het REP moeten op elkaar aan gaan sluiten.

In juli 2020 is de nieuwe DVO met Oudewater voor vijf jaar vastgesteld.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2021
	Een professionele organisatie				
1.1	Een goede, slagvaardige, professionele organisatie.	1.1.1	Oplevering nieuwe websites Woerden en Oudewater conform meest actuele eisen aan digitale toegankelijkheid.	1.1.1.1	Herontwerp bestaande websites.
				1.1.1.2	Aanschaf gebruiksvriendelijke formulierengenerator met meetbare formulieren.
				1.1.1.3	Beleggen van formulierenbeheer in de organisatie.
				1.1.1.4	Ontwikkelen mijn omgeving (inwonercloud) + beheer beleggen in de organisatie.
		1.1.2	Eind 2021 zal de telefonische bereikbaarheid van 14 0348 95% bedragen. Dit wordt wekelijks gemeten door rapportages uit de telefooncentrale.	1.1.2.1	Bezetting en kwaliteit medewerkers up to date. Stabiele ICT-omgeving.
		1.1.3	Eind 2021 hebben we de norm van zelfevaluatie gehaald. De verplichte rapportages worden aan min. BZK toegezonden voor controle en steekproef.	1.1.3.1	De gemeente is verplicht om een jaarlijks onderzoek uit te voeren naar de inrichting, werking en beveiliging. De zelfevaluatie bestaat uit twee controles van de reisdocumenten en de BRP (basisregistratie personen) die deel uitmaken van de ENSIA (eenduidige normeringlijst).
		1.1.4	Risicoadressen tot een minimum beperken en eventuele fraudegevallen aanpakken. Dit in verband met de uitvoering van de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit.	1.1.4.1	Alle noodzakelijke acties uitvoeren om woonfraude en adresfraude tegen te gaan.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2021
	Samen werken aan een veilig Woerden				
1.2	Tegengaan van ondermijning van de rechtsstaat.	1.2.1	Meer signalen ontvangen t.a.v. ondermijning binnen de gemeente Woerden. De gemeente sluit zich aan bij Meld Misdaad Anoniem.	1.2.1.1	Aanpassen Bibob-beleid
				1.2.1.2	Opleiden en trainen van collega's en ondernemers op het gebied van bewustwording.
				1.2.1.3	Actualiseren bevoegdheden burgemeester (APV, beleidsregels, etc.).
				1.2.1.4	Verbeteren informatiepositie gemeente betreffende ondermijnende activiteiten.
1.3	Integrale aanpak jongerenoverlast met als doel de overlast te beperken. - Jeugd groeit op in een stimulerende en veilige omgeving waarin zij hun talenten optimaal kunnen ontwikkelen. - Voor jeugd die zorg en ondersteuning nodig heeft, is dit tijdig, snel, laagdrempelig en zoveel mogelijk lokaal beschikbaar. - Minder overlast op de straat creëren, door participerende jongeren en de betrokkenheid van onze inwoners.	1.3.1	De gehele diversiteit aan jongeren zet zich in voor hun wijk en worden betrokken bij dingen die voor hen relevant zijn. Individuele problemen zijn gesignaleerd en minder complexe sociale problematiek is adequaat aangepakt, waarbij het aantal meldingen van jeugdoverlast gelijk blijft of afneemt t.o.v. de jaren 2017/2018.	1.3.1.1	Ieder kwartaal voortgangs-gesprekken met Buurtwerk.
				1.3.1.2	Ieder half jaar voortgangsrapportage door Buurtwerk.
				1.3.1.3	Planning activiteiten o.b.v. jaarlijks uitvoeringsprogramma.
				1.3.1.4	Maandelijkse JOR-overleggen.
				1.3.1.5	Periodiek de wijk in gaan.
				1.3.1.6	Jongeren die activiteiten organiseren voor jongeren.
1.4	Minder overlast door PGA'ers, door het zo veel mogelijk voorkomen van nieuwe aanmeldingen voor de PGA en verminderen van recidive bij uitstromers.	1.4.1	De aanpak is erop gericht het gedrag van de inwoner zo te beïnvloeden dat de inwoner met zijn gedrag niet langer herhaaldelijk de openbare orde verstoort en/of zijn eigen veiligheid of die van anderen bedreigt. Hierbij wordt de inwoner zo nodig ook ondersteund bij de vormgeving aan het leven op de verschillende leefgebieden, zodat weer perspectief ontstaat op volwaardige deelname aan de samenleving.	1.4.1.1	Afspraken en acties uitzetten aan de hand van PGA-overleggen.
				1.4.1.2	Monitoring en coördinatie van acties op de leefgebieden van de ketenpartners.
				1.4.1.3	Voeren van gesprekken met de PGA-cliënten en familie.
				1.4.1.4	Inspelen op incidenten in lopende PGA-trajecten.
1.5	Het vergroten van bewustwording van inwoners en het bieden van een goed handelingsperspectief om te voorkomen dat men slachtoffer wordt van High Impact Crimes en Veel Voorkomende Criminaliteit. Daarnaast stimuleren van inwoners en ondernemers in het nemen van eigen verantwoordelijkheid.	1.5.1	De gemeente houdt met ketenpartners vinger aan de pols bij de ontwikkelingen in de registreerde criminaliteit en zet doelgericht in waar nodig en mogelijk. Ondernemers en inwoners weten beter waar mogelijkheden liggen om grip te hebben op hun eigen veiligheid.	1.5.1.1	Structureel contact met ketenpartners ten behoeve van de geregistreerde criminaliteitscijfers. Behoud van relevante kennis en expertise Aandacht voor Meld Misdaad Anoniem. Boa bij wijkplatformbijeenkomsten Burgernet
1.6		1.6.1	Een gemeentelijke organisatie die sneller kan reageren op multidiscipli-	1.6.1.1	Periodiek bestuurlijk overleg m.b.t. casussen van dienst.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2021
	Betere verbinding tussen beleidsthema's Zorg/Buurt en Veiligheid/ Handhaving.		naire cases. Er wordt een expliciete verbinding gemaakt tussen zorg en veiligheid. De insteek is om lokaal te beginnen. Ook de integrale afstemming tussen de domeinen handhaving en veiligheid zullen we expliciet maken. Boa's kijken breed en integraal en werken nauw samen met het cluster Openbare orde en Veiligheid / gebiedsambtenaren / wijkagenten etc., waardoor in een vroeg stadium (preventief) beter bijgestuurd kan worden.	1.6.1.2	Dedicated werkgroep oprichten
				1.6.1.3	Intern meldpunt oprichten voor snelle multidisciplinaire slagkracht.
Het aanpakken van uitdagingen die de grenzen van Woerden overschrijden in regionale samenwerkingsverbanden					
1.7	Het versterken van de regionale economie in het Groene Hart.	1.7.1	Deelname aan regionale projecten in het Groene Hart in AGW verband.	1.7.1.1	Uitvoering van de regiodeal bodemdaling Groene Hart in AGW verband, samen met de Provincie Utrecht, de Provincie Zuid Holland, waterschappen de Stichtse Rijnlanden, Rijnland en Krimpenerwaard.
				1.7.1.2	Uitvoering van het bestuursakkoord AGW met de provincie Zuid-Holland, waarin acht projecten voor de versterking van de (recreatieve) economie zijn opgenomen. Opstellen van een strategie voor het Groene Hart in samenwerking met een 'coalition of the willing'.
1.8	De regio Utrecht kent een leefbare verstedelijking ('groen, gezond, slim').	1.8.1	Een Woerdense bijdrage aan het ruimtelijk-economisch perspectief en het ruimtelijk-economisch programma, die in U16-verband worden opgesteld en vastgesteld.	1.8.1.1	Het leveren van een bestuurlijke en ambtelijke bijdrage aan de regionale tafels 'gezonde woon-en-leefomgeving', 'duurzame bereikbaarheid', 'klimaat neutrale regio', 'economische positionering', 'gezonde en inclusieve regio'.

Tabel wettelijke indicatoren

Omschrijving	eenheid	periode	Woerden		Nederland
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2019	7,1		
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2019	7,1		
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	2019	61		132
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2019	0,77		1,53
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2018	3,2		4,9
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2018	0,9		2,2
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2018	5,5		5,8

Specificatie taakvelden

peeminate taakvelen							
Taakv	Omschrijving		2020	2021	2022	2023	2024
0.1	Bestuur	Lasten	€ 2.843.177	€ 2.754.749	€ 2.766.633	€ 2.712.633	€ 2.712.633
0.2	Burgerzaken		€ 1.080.457	€ 1.193.656	€ 1.184.506	€ 1.173.883	€ 1.173.052
1.1	Crisisbeheersing en brandweer		€ 3.748.014	€ 3.277.783	€ 3.297.870	€ 3.253.962	€ 3.244.142
1.2	Openbare orde en veiligheid		€ 1.365.107	€ 1.299.267	€ 1.270.478	€ 1.292.412	€ 1.266.355
5.4	Musea		€ 298.267	€ 303.812	€ 303.812	€ 303.812	€ 303.812
Lasten - Totaal			€ 9.335.022	€ 8.829.267	€ 8.823.299	€ 8.736.702	€ 8.699.994
0.1	Bestuur	Baten	€ 73.450-	€ -	€ -	€ -	€ -
0.2	Burgerzaken		€ 688.544-	€ 687.369-	€ 652.825-	€ 652.825-	€ 652.825-
1.1	Crisisbeheersing en brandweer		€ 77.523-	€ 53.392-	€ 34.594-	€ 10.463-	€ 10.463-
1.2	Openbare orde en veiligheid		€ 28.728-	€ 29.188-	€ 29.188-	€ 29.188-	€ 29.188-
5.4	Musea		€ 17.672-	€ 19.426-	€ 19.426-	€ 19.426-	€ 19.426-
Baten - Totaal			€ 885.917-	€ 789.375-	€ 736.033-	€ 711.902-	€ 711.902-
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid - Totaal			€ 8.449.105	€ 8.039.892	€ 8.087.266	€ 8.024.800	€ 7.988.092

Verschillenanalyse 2020 - 2021

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2020	Bedrag	Voordeel - Nadeel +
0.1	Loonkosten bestuurssecretariaat (de bijdrage Oudewater is hier direct in mindering op gebracht). Zie batenzijde een nadeel.	-€ 82.177	voordeel
0.2	Budgetten verkiezingen in 2021 de Tweede Kamer verkiezing (schommelen jaarlijks)	€ 89.916	nadeel
0.2	Hogere doorbelasting loonkosten naar taakveld burgerzaken	€ 19.550	nadeel
1.1	Verhoging van de bijdrage aan de VRU ivm indexering	€ 94.500	nadeel
1.1	Onderhoudsprogramma brandweerkazernes (conform meerjarenonderhoudsplan, onttrekking uit reserve MOP dus budgettair neutraal)	-€ 560.759	voordeel
1.2	Gebiedsmonitor veiligheid (1x per 2 jaar)	€ 26.000	nadeel
1.2	Verhoging kosten huisverbod n.a.v. Voorjaarsnota	€ 11.175	nadeel
1.2	Verlaging PGA budget (zat al in de meerjarenraming)	-€ 20.488	voordeel
1.2	Handhaving openbare ruimte conform meerjarenbegroting - minder BOA's	-€ 73.771	voordeel
	Diversen	-€ 9.701	voordeel
	Totaal mutaties lasten	-505.755	voordeel

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2020	Bedrag	Voordeel - Nadeel +
0.1	Lagere bijdrage Oudewater bestuurssecretariaat (op andere begrotingspost geraamd)	€ 73.450	nadeel
1.1	Lagere bijdrage derden (terugloop huurvergoeding VRU)	€ 24.131	nadeel
	Diversen	-€ 1.039	voordeel
	Totaal mutaties baten	96.542	nadeel

	Totaal mutaties lasten en baten	-409.213	voordeel
--	--	-----------------	-----------------

2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer

Portefeuillehouder	Thema
Arthur Bolderdijk	Openbare ruimte/IBOR en Begraven en Begraafplaatsen
Arjan Noorthoek	Verkeer en vervoer en Parkeren/parkeerbeleid
Arthur Bolderdijk	Afval en reiniging

Omschrijving

In dit programma gaat het om de relatie van de gemeente met de inwoner en de manier waarop Woerden bestuurd wordt en bevat de volgende taakvelden:

0.63 – Parkeerbelasting	<u>parkeerbelasting</u> : - heffing en invordering; - opbrengsten parkeerfaciliteiten; - opbrengsten boetes
2.1 - Verkeer en vervoer	<u>verkeer te land</u> (inclusief voetgangers) en bijbehorende droge infrastructuur
2.2 – Parkeren	<u>ontwikkeling en beheer van parkeervoorzieningen en parkeerbeleid</u> : parkeerzone, ontheffingen en vergunningen; - inrichting en onderhoud open en gesloten parkeervoorzieningen; - baten en lasten die betrekking hebben op parkeervoorzieningen (exclusief de opbrengst van parkeerbelasting, zie taakveld 0.63); - parkeermeters; - fietsenstalling; - algemene parkeervoorzieningen die door gehandicapten kunnen worden gebruikt.
2.4 - Economische havens en waterwegen	<u>(beroeps)scheepvaart</u> en de bijbehorende infrastructuur
3.4 - Economische promotie	activiteiten gericht op het " <u>op de kaart zetten</u> " van de gemeente: Kermis, evenementen en coördinatie binnenstad
5.6 - Media	de zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers: <u>Mediabeleid</u>
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	openbaar groen, natuur en recreatie
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	<u>algemene voorzieningen gericht op participatie</u> : Multifunctionele centra's
7.2 – Riolering	afvalwater en de waterhuishouding
7.3 – Afval	inzameling en verwerking van <u>bedrijfs- en huishoudelijk afval</u>
7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	taken op het terrein van de <u>lijkbezorging</u>

Ambities fysiek beheer openbare ruimte en vervoer

Integraal Beheer van de Openbare Ruimte (IBOR)

De afgelopen jaren is er een flinke kwaliteitsslag gemaakt in onze openbare ruimte. Om deze kwaliteit te behouden, moeten we investeren. Hierbij zetten wij in op kwalitatief hoogwaardig en ecologisch groen. Ook spannen we ons in voor verbetering van de levensomstandigheden voor insecten. Het onderhoud van wegen, bruggen en fietspaden wordt goed geborgd. Er wordt geïnvesteerd in speelplaatsen, en als openbare verlichting wordt vervangen, kiezen we een duurzame oplossing – waar mogelijk gecombineerd met laadpalen voor elektrische fietsen en auto's. Bij het ontwerp van de openbare ruimte besteden we aandacht aan toegankelijkheid voor iedereen.

Bodemdaling, klimaatbestendigheid en circulaire economie

Bodemdaling is niet alleen een probleem van de gemeente. Een eerlijke verdeling van de kosten tussen samenleving, ontwikkelaars en overheid, maakt dit voor iedereen draagbaar. Met Alphen, Gouda en provincies werken we aan een regiodeal met het Rijk, zodat onze investeringen op het gebied van bodemdaling ook daar op financiële steun kunnen rekenen. Het programma circulaire economie reduceert de kosten voor afvalverwerking, door met lokale bedrijven (groen)afval lokaal te verwerken en te gebruiken. In AVU-verband werken wij aan het circulair maken van afvalstromen.

Resultaten boeken in mobiliteit en bereikbaarheid

Om Woerden nu en in de toekomst leefbaar en bereikbaar te houden moeten wij ons verkeer beter, veiliger en duurzamer organiseren. De verbindingen binnen en tussen Woerden en de dorpen, regionaal en met de randstad zijn in 2040 wat ons betreft verbeterd. Ook willen we het fietsverkeer versterken. De Verkeersvisie 2030 en de Strategienota Verkeersvisie 2030, die samen met inwoners, ondernemers en belangenorganisaties zijn opgesteld, worden uitgewerkt in een meerjarig verkeersmaatregelenplan, dat wordt vastgesteld door de raad. Hierin nemen we alle maatregelen op die nodig zijn om de Verkeersvisie 2030 te realiseren. Wij denken ten minste aan de volgende punten:

- a. Aanpak van fietsknelpunten en het verbeteren van de fietsinfrastructuur (in en om het centrum en op de werk- en schoolroutes) hebben prioriteit in de uitvoering van het verkeersmaatregelenplan. We benutten daarbij de financieringsmogelijkheden vanuit andere overheden.
- b. We onderzoeken of de toegang tot de binnenstad voor fietsers prettiger kan worden door de voorrang van de binnenring af te halen. Dit creëert een gelijkwaardige positie tussen motorvoertuigen en fietsers.
- c. Duurzame mobiliteit, zoals het gebruik van de fiets, maken we aantrekkelijker. Met NS en ProRail werken we aan de blijvende aantrekkelijkheid van treinverbindingen naar de steden om ons heen. Ook de aansluiting met ander openbaar vervoer geven wij daarbij de nodige aandacht.
- d. We bekijken hoe we de ontsluiting van Woerden-Oost verder kunnen vormgeven.
- e. We verbeteren de verkeersveiligheid van de wijk door 30km-zones in te voeren.
- f. In 2020 wordt het beleid voor betaald parkeren opgesteld, dit zal in december 2020 leiden tot een voorstel om de parkeertarieven aan te passen.

Voor de noodzakelijke investeringen maken wij de benodigde middelen structureel vrij waarbij wij ervoor zorgen dat de schuldquote beheersbaar blijft

Actuele ontwikkeling

De mondiale ontwikkeling van hitte en droogte beïnvloedt de openbare ruimte. Voor groen zijn er voorbeelden die direct zichtbaar zijn, zoals jonge bomen die de zomer niet overleven, maar ook effecten die niet direct zichtbaar zijn namelijk dat bomen of beplanting minder goed ontwikkelen waardoor ze niet direct, maar eerder dan gepland vervangen moeten worden. Voorbeelden voor andere disciplines zijn minder direct zichtbaar, daarmee ook nog niet goed inzichtelijk, denk aan verharding op veendijken, door droogte ontstaan scheuren in de veendijk welke vervolgens doorzet in scheuren in de verharding. Het omgekeerde van de hitte/droogte zijn de extremere piekbuien, die tot overbelasting van het rioolstelsel zorgen. De effecten op het areaal en de financiële gevolgen zijn nog niet inzichtelijk te maken, maar wanneer gevolgen zichtbaar worden vergen deze soms acuut ingrijpen vanuit de zorgplicht, terwijl voor deze effecten nog geen middelen zijn vrijgemaakt. Dit is een financieel risico wat nog niet te beheersen is.

Verkeerskundig is de ontwikkeling dat agrarisch verkeer steeds groter en zwaarder wordt, waar het buitengebied niet op is ingericht, maar ook de toename van thuisbezorg bestelbusjes (versterkt door corona). Dit heeft zijn weerslag op zowel de weginrichting als fysiek op de wegen, die niet op deze verzwaarde belasting zijn ontworpen en dus eerder vernieuwd moeten worden.

Financiële uitdagingen en strategische heroriëntatie

De landelijke ontwikkeling gaat over de gehele gemeentebegroting, die steeds meer onder druk komt te staan mede door de zorgtakenverschuiving vanuit het rijk. Dit effect is in 2020 duidelijk geworden in de strategische heroriëntatie en daar moet de organisatie zich nu op inrichten. De verdergaande bezuiniging dwingt nog betere besluitvorming over prestaties, kosten en risico's waarbij de wettelijk zorgplicht en mogelijk aansprakelijkheid van de gemeente vooropstaat. De beslissingen en risico's moeten op het juiste niveau genomen en belegd worden en op die verantwoordelijkheden en processen ligt in 2021 de focus.

Effect corona

De actualiteiten rondom corona zijn van beperktere invloed geweest op het beheer van de openbare ruimte. Veel activiteiten konden doorgang vinden of zijn met korte vertraging en relatief beperkte meerkosten alsnog uitgevoerd. Financieel heeft corona wel geleid tot minder verkeer en daarmee minder parkeeropbrengsten.

Beleidsaanpassing

Bijsturingsvoorstellen vanuit de strategische heroriëntatie worden uitgewerkt, wat een gemeente-brede opgave is omdat het de begroting IBOR betreft, maar de gevolgen of beslissingen meerdere beleidsvelden raken. Op sommige punten zal bestuurlijk besluitvorming nodig zijn alvorens de bijsturing te kunnen realiseren. We hebben niet op alle IBOR-disciplines (actueel) beleid, mede doordat keuzes uit de Taskforce 2018 en Heroriëntatie 2020 nog niet zijn uitgewerkt. De accountantscontrole van boekjaar 2019 heeft dit als verbeteropdracht aangegeven omdat de beleidskaders de basis vormen voor het verantwoorden van de uitgaven en op de beleidskaders ook terug gerapporteerd dient te worden naar de raad. Daarom in dit jaar de inventarisatie gestart welk beleid verouderd is dan wel ontbreekt, om daaruit de structuur op te bouwen van beleidsplannen, beheerplannen tot uitvoerings-/jaarplannen. Deze inventarisatie wordt in 2021 afgerond, waarna samen met het bestuur de beleidsagenda kan worden vastgesteld.

Verkeerskundig staan beleidsdocumenten voor de binnenstad en de algehele verdere uitwerking van de verkeersvisie op de agenda.

Doelen en inspanningen 2021

Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2021
<i>Woerden veilig, leefbaar en bereikbaar</i>				
Woerden is verkeersveilig, leefbaar en bereikbaar	2.1.1.	Het Meerjaren Verkeersmaatregelenplan geeft aan welke maatregelen benodigd zijn om de doelstelling te bereiken	2.1.1.1.	Onderzoek naar toegankelijke binnenstad voor fietsers gecombineerd met doorgaand autoverkeer weren uit het centrum.
			2.1.1.2.	Opstellen beleidsstukken en uitvoeren onderzoeken conform strategienota verkeersvisie.
			2.1.1.3.	Meerjaren Verkeersmaatregelenplan 2030 vormt input voor Kadernota 2022.
			2.1.1.4	In overleg en met subsidie van de provincie een begin maken met het fietspad langs de omgelegde Steinhagenseweg en deze via Veldwijk, Breeveld en Harmelen aansluiten op het Utrechtse deel.
Aan de westkant van Woerden is een goede en veilige doorstroming van het verkeer	2.2.1	Het aanleggen van een robuuste westelijke ontsluiting. In 2022 hebben we een onherroepelijk besluit over de aanleg van een nieuwe brug over de Oude Rijn en zijn we bezig de procedures af te ronden om de brug te realiseren.	2.2.1.1.	Het doorlopen van alle (ruimtelijke, juridische en financiële) procedures die nodig zijn om te starten met de realisatie van de brug over Oude Rijn
	2.2.3	In 2021 verder uitvoering geven aan vastgestelde maatregelen doorstroming Woerden West	2.2.1.2	De werkzaamheden aan de Boerendijk en kruispunt Boerendijk - Hoge Rijndijk worden afgerond
Aan de oostkant van de kern Woerden is een goede en veilige doorstroming van het verkeer	2.3.1	In 2022 is de Steinhagenseweg omgelegd en zijn de fietsoversteken bij de Steinhagenseweg zodanig ingericht dat er een optimale afstemming wordt bereikt tussen doorstroming en verkeersveiligheid voor auto en fiets	2.3.1.1	In overleg met RO om omlegging Steinhagenseweg conform resultaat uit te voeren (is onderdeel van de ontwikkeling Snellerpoort)
Ontsluiting Harmelerwaard	2.4.1	In 2022 is de nieuwe ontsluitingsweg gereed	2.4.1.1	Bestemmingsplanprocedure afronden, ontwerp uitwerken start aanbesteding

De openbare ruimte wordt sober en doelmatig onderhouden				
De openbare ruimte wordt sober en doelmatig onderhouden	2.5.1	Vanaf 2021 is de beeldkwaliteit van de openbare ruimte inzichtelijk en wordt de ontwikkeling hiervan gemonitord.	2.5.1.1	Periodiek wordt in een steekproef de integrale beeldkwaliteit vastgesteld en vanaf eind 2021 jaarlijks gerapporteerd aan de raad.
	2.5.2	In 2021 is de basis voor een betaalbare openbare ruimte gelegd.	2.5.2.1	Beleidskaders om de Taskforce 2018 areaalreductie vorm te geven worden in 2021 voorgelegd aan de raad. Dit betreft 10% bezuiniging bruggen en 33% bezuiniging openbare verlichting. Uitvoeringsplan om de 30% sanering op beschoeiing te realiseren wordt uitgewerkt.
			2.5.2.2	Beleidsplan verlichting wordt Q2 2021 aangeboden aan de raad (vertraging a.g.v. corona en Heroriëntatie), na vaststelling kan uitvoeringsplan sanering openbare verlichting worden opgesteld.
			2.5.2.3	Resultaten onderzoek marktconformiteit Wijkonderhoud worden in 2021 aangeboden aan de raad. In samenwerking met wijkonderhoud en concern zaken.
			2.5.2.4	Beleidskeuzes om afmeer- en evenementenvoorzieningen kostenneutraal te maken, brugbediening te versoberen en bruggelden (klompen) te innen worden in 2021 voorgelegd aan de raad. In samenwerking met Wijkonderhoud en Recreatie en Verkeer.
			2.5.2.5	De bezuinigingen vergen nieuwe doelstelling op het gebied van uitstraling, deze worden in de eerste helft van 2021 met de markt verkent en in 2021 aangeboden aan de raad.
	2.5.3	Gemeente Woerden is bodemdalings- en klimaatbestendig ingericht cf. actieplannen klimaatbestendig 2050 2.0 en bodemdaling (genoemde doelstellingen 2022).	2.5.3.1	Borgen van klimaatbestendig ontwerpen en inrichten van de openbare ruimte, door dit integraal onderdeel te maken in alle relevante gemeentelijke processen.
			2.5.3.2	Borgen van bodemdalingsbestendig ontwerpen en inrichten van de openbare ruimte, door dit integraal onderdeel te maken in alle relevante gemeentelijke processen.
			2.5.3.3	Uitvoeren van projecten regiodeal bodemdaling
	2.5.3	Gemeente Woerden is bodemdalings- en klimaatbestendig ingericht cf. actieplannen klimaatbestendig 2050 2.0 en bodemdaling (genoemde doelstellingen 2022).	2.5.3.4	Aanhaken bij regionale samenwerking om gemeente overstrooming robuust te krijgen.
			2.5.3.5	Communiceren om bewustzijn te vergroten om met de samenleving particulier terrein bodemdalings- en klimaatbestendig te maken.

Tabel wettelijke indicatoren

Omschrijving	eenheid	periode	Woerden	Nederland
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2019	158	172

Tabel eigen indicatoren

Omschrijving	Huidig	Streefwaarde 2022
Procedures om de brug over de Oude Rijn te realiseren.	wachten op besluitvorming	procedure is lopend
Maatregelen doorstroming Woerden West	werkzaamheden kruispunt Hollandbaan - Waardsebaan afgerond	Herinrichting kruispunt Hollandbaan - Waardsebaan afgerond, werkzaamheden herinrichting Boerendijk gestart
Omlegging Steinhagenseweg en inrichting fietsoversteken bij de Steinhagenseweg: doorstroming voor auto	planvorming gestart	gerealiseerd
idem: doorstroming voor fiets	planvorming gestart	gerealiseerd
idem: verkeersveiligheid voor auto	planvorming gestart	gerealiseerd
idem: verkeersveiligheid voor fiets	planvorming gestart	gerealiseerd
nieuwe ontsluitingsweg Harmelerwaard	voorbereiding gestart	gereed
Nieuwe ontsluitingsweg Harmelerwaard		gereed
Vanaf kwartaal 4 wordt jaarlijks de integrale beeldkwaliteit (CROW) van de openbare ruimte gerapporteerd en afgezet tegen de dan geldende beleidsambities.	in voorbereiding	eerste jaar doorlopen, continuïteit geborgd.
Gemeente Woerden is bodemdalings- en klimaatbestendig ingericht cf. actieplannen klimaatbestendig 2050 en bodemdaling (genoemde doelstellingen 2022).		
De vijf belangrijkste prioriteiten uit de Ontwikkelagenda (uitwerking van Binnenstad visie) zijn in 2022 uitgevoerd of in bestuurlijke besluitvorming gebracht.		

Specificatie taakvelden

Openbare taakvelden			2020	2021	2022	2023	2024
2.1	Verkeer en vervoer	Lasten	€ 9.337.794	€ 9.837.841	€ 10.379.045	€ 10.284.545	€ 10.104.179
2.2	Parkeren		€ 1.523.218	€ 1.478.864	€ 1.613.020	€ 1.462.803	€ 1.448.396
2.4	Economische havens en waterwegen		€ 1.242.750	€ 1.312.060	€ 1.335.505	€ 1.325.387	€ 1.315.665
3.4	Economische promotie		€ 237.205	€ 229.243	€ 229.243	€ 229.243	€ 229.243
5.6	Media		€ 43.366	€ 33.841	€ 33.841	€ 33.841	€ 33.841
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		€ 3.807.597	€ 3.871.347	€ 3.965.563	€ 3.911.085	€ 3.827.021
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie		€ 290.009	€ 305.473	€ 305.473	€ 305.473	€ 305.473
7.2	Riolering		€ 3.964.502	€ 4.291.384	€ 4.385.782	€ 4.486.254	€ 4.587.730
7.3	Afval		€ 4.188.812	€ 4.584.601	€ 4.864.882	€ 4.864.882	€ 4.864.882
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	€ 692.033	€ 669.994	€ 651.298	€ 616.261	€ 614.315	
Lasten - Totaal			€ 25.327.286	€ 26.614.648	€ 27.763.652	€ 27.519.774	€ 27.330.745
0.63	Parkeerbelasting	Baten	€ 1.797.000-	€ 1.978.500-	€ 1.978.500-	€ 1.978.500-	€ 1.978.500-
2.1	Verkeer en vervoer		€ 159.594-	€ 161.188-	€ 171.188-	€ 171.188-	€ 171.188-
2.2	Parkeren		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2.4	Economische havens en waterwegen		€ 47.185-	€ 47.940-	€ 57.940-	€ 57.940-	€ 57.940-
3.4	Economische promotie		€ 55.030-	€ 55.910-	€ 55.910-	€ 55.910-	€ 55.910-
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		€ 21.562-	€ 21.907-	€ 21.907-	€ 21.907-	€ 21.907-
7.2	Riolering		€ 4.900.025-	€ 5.692.728-	€ 6.110.206-	€ 6.210.678-	€ 6.312.155-
7.3	Afval		€ 5.467.909-	€ 5.854.068-	€ 6.134.347-	€ 6.134.347-	€ 6.134.347-
7.5	Begraafplaatsen en crematoria		€ 655.619-	€ 666.108-	€ 666.108-	€ 666.108-	€ 666.108-
Baten - Totaal			€ 13.103.924-	€ 14.478.349-	€ 15.196.106-	€ 15.296.578-	€ 15.398.055-
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer - Totaal			€ 12.223.362	€ 12.136.299	€ 12.567.546	€ 12.223.196	€ 11.932.690

Verschillenanalyse 2020 - 2021

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2020	Bedrag	Voordeel - Nadeel +
2.1	Stelpost invulling SH (werkzaamheden verminderen/bijstellen). Met aannemers worden afspraken gemaakt om de kosten van het gevel tot gevel contract structureel te verlagen.	-€ 70.000	voordeel
2.1	Stijging budgetten verkeer en vervoer door indexering en extra GWW indexering + areaaluitbreiding (conform Voorjaarsnota)	€ 287.573	nadeel
2.1	Stijging kapitaallasten Verkeer en Vervoer door IBOR investeringen en verkeersinvesteringen.	€ 669.279	nadeel
2.1	Afname budget verkeersmaatregelen coalitieakkoord (conform meerjarenbegroting verlaging budget strategienota Verkeersvisie)	-€ 267.500	voordeel
2.1	Afname budget verkeersveiligheidsmaatregelen (conform meerjarenbegroting en inzet ter dekking kapitaallasten voorbereidingskrediet Rembrandtbrug)	-€ 48.867	voordeel
2.1	Afname budget bodemdalingbestendige gemeente 2050 (eenmalige budgetten)	-€ 69.896	voordeel
2.2	Verlaging lasten exploitatie parkeren (komt uit Strategische Heroriëntatie)	-€ 80.060	voordeel
2.4	Stijging lasten baggeren en beschoeiingen door indexering en extra GWW indexering +areaaluitbreiding (VJN)	€ 40.803	nadeel

2.4	Stijging lasten baggeren door extra budget ivm PFAS door gewijzigde wet- en regelgeving (conform Voorjaarsnota)	€ 25.000	nadeel
5.7	Lagere doorbelasting loonkosten teams naar dit taakveld (meer uren naar ander taakvelden)	-€ 86.319	voordeel
5.7	Stijging lasten openbaar groen en speelplaatsen door indexering en extra GWW indexering + areaaluitbreiding (conform Voorjaarsnota)	€ 174.003	nadeel
7.2	Stijging doorbelasting loonkosten naar rioolwerken	€ 44.341	nadeel
7.2	Stijging beleids- en onderzoekskosten riolering	€ 56.196	nadeel
7.2	Stijging kapitaallasten vrijvervalriolering ivm hogere investeringen	€ 175.291	nadeel
7.2	Reiniging en inspectie persriolering	€ 52.733	nadeel
7.3	Lagere doorbelasting loonkosten team A&R (BN)	-€ 17.273	voordeel
7.3	Lagere lasten inzameling oud papier (BN)	-€ 24.243	voordeel
7.3	Hogere lasten inzameling gft- en restafval (inhuur, onderhoud, brandstof en kapitaallasten). Budgettair neutraal.	€ 93.218	nadeel
7.3	Hogere verwerkingskosten AVU a.g.v nadelige Europese aanbesteding afvalverwerking. Budgettair neutraal.	€ 611.320	nadeel
7.3	Lagere lasten inzameling kunststof ivm andere vergoedingssystematiek (zie nadeel baten). Budgettair neutraal.	-€ 364.444	voordeel
7.3	Lagere onttrekking aan voorziening afvalstoffenheffing	€ 87.322	nadeel
	Diversen	-€ 1.115	voordeel
	Totaal mutaties lasten	1.287.362	nadeel

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2020	Bedrag	Voordeel - Nadeel +
0.63	Opbrengst garage parkeren Castellum (strategische Heroriëntatie)	-€ 30.000	voordeel
0.63	Opbrengst bewonersvergunningen (Strategische Heroriëntatie)	-€ 32.000	voordeel
0.63	Stelpost verhoging parkeergelden (SH nog in te vullen)	-€ 123.000	voordeel
0.63	Opbrengst laadpalen Castellum vallen lager uit	€ 3.500	nadeel
7.2	Riolering index 1% +1,6% + areaal+ werkelijk 2020 hoger (budgettair neutraal)	-€ 352.703	voordeel
7.2	Riolering (extra verhoging n.a.v. Strategische Heroriëntatie)	-€ 440.000	voordeel
7.3	Oud papiermarkt (prijs) is fors teruggelopen de laatste jaren	€ 153.842	nadeel
7.3	Lagere opbrengst glas bij de AVU	€ 17.344	nadeel
7.3	Hogere baten afvalbrengstation (o.a. grof vuil)	-€ 20.000	nadeel
7.3	Lagere opbrengst Nedvang kunststofinzameling (andere wijze van verrekening). De lasten kunststofinzameling vallen lager uit.	€ 145.920	nadeel
7.3	Hogere baten afvalstoffenheffing ter dekking hogere lasten (BN) Indicatie circa 14,6%.	-€ 674.818	voordeel
	Diversen	-€ 22.510	voordeel
	Totaal mutaties baten	-1.374.425	voordeel

	Totaal mutaties lasten en baten	-87.063	voordeel
--	--	----------------	-----------------

3: Sociaal Domein

Portefeuillehouder	Thema
George Becht	Economische Zaken(arbeidsmarkt) en Werk en Inkomen en Meedoen
Tymon de Weger	Welzijn/WMO/integrale toegang Woerden Wijzer, Wijkgericht werken en Leefbaarheid
Arjan Noorthoek	Jeugdzaken en jeugdzorg, Volksgezondheid

Omschrijving

In dit programma gaat het om de relatie van de gemeente met de inwoner en de manier waarop Woerden bestuurd wordt en bevat de volgende taakvelden:

6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	<u>algemene voorzieningen gericht op participatie</u> : - ondersteunen op participatie gerichte burgerinitiatieven, ondersteuning vrijwilligers en mantelzorg; - sociaal en cultureel werk, Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW), wijkopbouw; - preventie (bijv. eenzaamheidsbestrijding, preventie op het gebied van GGZ); - buurt- en clubhuizen; - collectief aanvullend vervoer; - toegankelijkheid voorzieningen (inclusie); noodopvang vluchtelingen; - vreemdelingen; - LHBT beleid.
6.2 - Wijkteams	loketvoorzieningen gericht op het <u>identificeren van eigen kracht</u> en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning(maatwerkvoorzieningen en – dienstverlening)
6.3 – Inkomensregelingen	inkomens- en bijstandsvoorzieningen
6.4 - Begeleide participatie	voorzieningen ter bevordering van <u>maatschappelijke participatie</u> die niet gericht zijn op doorstromen naar arbeid
6.5 – Arbeidsparticipatie	op <u>arbeid gerichte participatie</u> - en re-integratievoorzieningen.
6.6 -Maatwerkvoorzieningen (WMO)	<u>materiële voorzieningen om zelfstandig te kunnen functioneren</u> (WMO) voor mensen met fysieke beperkingen die op basis van een beschikking verstrekt worden
6.71 - Maatwerkdienstverlening 18+	<u>dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking</u> (fysiek/psychisch), die zelfstandig wonen en die ondersteuning behoeven in de vorm van beschikbare uren op basis van een toekenningsbeschikking
6.72 - Maatwerkdienstverlening 18-	<u>jeugdhulp</u> als individuele (niet vrij toegankelijke) voorziening
6.81 - Geëscaleerde zorg18+	<u>opvang- en beschermd wonen-voorzieningen</u> met inbegrip van eventuele maatwerkdienstverlening en maatwerkvoorzieningen voor personen die in de betreffende opvangvoorzieningen verblijven
6.82 - Geëscaleerde zorg 18-	<u>maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18-</u> met inbegrip van maatwerkdienstverleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvangvoorzieningen verblijven.
7.1 - Volksgezondheid	<u>maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking als geheel</u> , van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen.

Ambities Sociaal Domein

In Woerden doet iedereen mee

‘Iedereen doet mee’ maakt integraal onderdeel uit van ons beleid. De werkgroep ‘Iedereen doet mee’ is als onafhankelijke partij in staat om ons om hier gevraagd en ongevraagd van advies te voorzien.

Sociaal werken in wijken en dorpen

Wij willen maximaal aansluiten bij de leefwereld, omstandigheden en mogelijkheden van onze inwoners. Om hen goed te begrijpen, is het belangrijk dat wij naar hen toegaan en hun situatie leren kennen, ook in het kader van preventie.

We gaan verder met de transformatie van het sociaal domein. De vraag van de inwoner staat centraal, het aanbod van de gemeente en van andere partijen wordt hierop afgestemd. Problemen worden vroegtijdig gesignaleerd en opgepakt. Doordat meer bij de inwoners betrokken te zijn, kunnen we de zogenoemde voorliggende voorzieningen beter laten aansluiten op hun behoeften. Een gevolg hiervan is dat er een verschuiving optreedt van inzet in 2^e-lijnszorg naar inzet vanuit dat voorveld (vrijwilligers en maatschappelijke organisaties).

Bij (herziening van) het aanbod van voorzieningen is het doel om meer inwonergegericht te werken en zo betaalbare zorg op maat te verlenen.

Hier zijn twee dingen voor nodig:

1. Een beweging van maatwerkvoorzieningen naar algemeen voorliggende voorzieningen. Om deze te laten aansluiten op de behoefte van de inwoners worden de subsidierelaties met welzijnsorganisaties opnieuw ingericht.
2. De gemeente zoekt (fysiek) aansluiting bij de leefwereld van inwoners. Een hulpvraag is vaak niet direct duidelijk, terwijl er wel signalen zijn die kunnen worden opgemerkt door de directe omgeving. Elke wijk krijgt een locatie waar ‘van nature’ al verbindingen worden gelegd en waar een ambtenaar gebruik kan maken van een bestaande werkplek. Bijvoorbeeld het dorps huis, het consultatiebureau, de school of de dagbestedingsruimte voor ouderen. Casemanagement wordt hierbij belangrijk: we volgen de inwoners en stemmen met hen de benodigde zorg optimaal af.

Deze ontwikkeling kunnen wij niet alleen verzorgen. Daar hebben wij anderen voor nodig:

Strategische partners

Vrijwilligers- en andere welzijnsorganisaties zijn zulke partners. De gemeente neemt een coördinerende rol waarin vrijwilligersorganisaties, de zorg en voorliggende voorzieningen samen zo goed mogelijk worden aangesloten op de leefwereld van de inwoner.

Wij gaan ondersteuning bieden om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen: informatie over dementie, respijtzorg, tijdelijke opvang, en persoonlijke begeleiding thuis.

Een belangrijke strategische partner is Ferm Werk. Komend jaar geven we samen met Ferm Werk de aanpak voor inwoners met een lange afstand tot de arbeidsmarkt via Ferm Wijzer licht verder vorm. Daarnaast gaan we ook gezamenlijk aan de slag met het zo efficiënt en effectief mogelijk inrichten van het armoede- en minimeerbeleid, dat ook deels bij Ferm Werk is belegd.

Ook is er speciale aandacht voor toeleiding naar werk van statushouders, en werkt Ferm Werk aan het ontwikkelen van de volgende werkleerlijn Zorg. Daarnaast werken we samen met Ferm Werk aan het creëren van kansen voor kwetsbare jongeren met de aanpak Jongeren in Participatie.

Voor de inwoners staat de kwaliteit van de zorg voorop. Dat betekent dat ook huisartsen en zorgaanbieders onze strategische partners zijn. Met zorgaanbieders die ook willen investeren in Woerden gaan we in regionaal verband afspraken maken. Dit betekent: contracten met minder zorgaanbieders en meer kwaliteit van de zorg.

Preventie in de jeugdzorg, met name de gevolgen van vechtscheidingen, krijgt prioriteit. We willen dat onze inwoners in deze situatie gemakkelijk de weg naar ondersteuning kunnen vinden.

Innovatie in het Sociaal Domein is belangrijk. Daarom is een 'innovatiebudget' vrijgemaakt in de begroting, waarmee duurzaam pilots kunnen worden ondersteund en nieuwe woonconcepten kunnen ontstaan. Hierbij is gemengd wonen (jong en oud, vitaal en minder vitaal) het uitgangspunt.

Wij maken ons zorgen over de bereikbaarheid van de gezondheidszorgvoorzieningen in de toekomst. Wij zullen ons regionaal inspannen zodat minstens de gestelde normen worden gehaald (bv. aanrijtijd ambulances). Ook huisartsvoorzieningen buiten kantooruren – en het vervoer ernaartoe – hebben onze aandacht, evenals de beschikbaarheid van een nachtapotheek.

Nieuwe Woerdenaren

In het kader van de invoering van de nieuwe inburgeringswet per 1 juli 2021 zorgen we voor een tijdige voorbereiding van de organisatie en implementatie.

Ook de komende jaren zullen er statushouders naar Woerden komen, onder andere door gezinshereniging. Uitgangspunt is dat zij gespreid worden gehuisvest. De opgebouwde voorsprong op de taakstelling van het Rijk omtrent huisvesting van statushouders laten we teruglopen. Hiermee blijft er een gezonde beschikbaarheid van sociale huurwoningen voor alle inwoners.

Snelle integratie van statushouders blijft van belang. Daarom houden wij vast aan het 10-weken-programma dat hun wordt geboden.

Actuele ontwikkeling

Sinds 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet, de Jeugdwet en de Wmo. Dit zijn open-einderegelingen, wat betekent dat de gemeente geen zorg of ondersteuning aan inwoners kan weigeren wanneer zij dit nodig hebben, ook niet als het budget ontoereikend is. Een grote verantwoordelijkheid, die financiële risico's met zich meebrengt.

Om zo efficiënt mogelijk uitvoering te geven aan de taken binnen het Sociaal Domein, heeft Woerden ingezet op transformatie: het anders, efficiënter en integraler bieden van de nodige zorg en ondersteuning aan inwoners. We legden deze koers in 2019 vast in de maatschappelijke agenda (MAG) 2019-2023. In de MAG is – op basis van het coalitieakkoord uit 2018 – het beleid voor het Sociaal Domein voor de komende jaren uitgewerkt in vijf thema's en vijf beleidsoverstijgende prioriteiten die zorgen voor zo veel mogelijk integraliteit en samenhang in het Sociaal Domein.

Samen met onze maatschappelijke partners werken we verder aan de ontwikkeling van het Sociaal Domein en de uitvoering van de MAG. Ook zoeken we de samenwerking op met andere gemeenten in onze omgeving, onder andere rondom werk en inkomen, inkoop van zorg en gemeente- of regio-overstijgende vraagstukken en opgaven.

Financiële uitdagingen en strategische heroriëntatie

De afgelopen jaren komen gemeenten steeds moeilijker uit met hun begroting op het Sociaal Domein. Dit heeft verschillende oorzaken, zoals: wijzigingen in rijksbeleid, zoals invoering van het abonnementstarief voor de Wmo en extramuralisering, vergrijzing en toename van complexe problematiek., Ook in Woerden hebben we hiermee te maken.

Woerden is al enige jaren bezig met ontwikkelingen om de kosten van het Sociaal Domein beheersbaar te houden. Met behulp van de maatschappelijke agenda (MAG) wordt gewerkt aan transformatie en het efficiënter organiseren van hulp en ondersteuning. Ook zijn er diverse bezuinigingen doorgevoerd. Woerden is hierin bepaald niet uniek, ook andere gemeenten melden steeds grotere financiële knelpunten. Daarom zoeken we ook op dit vlak de samenwerking met andere gemeenten op, om samen over oplossingen na te denken en de problematiek onder de aandacht te brengen bij het Rijk. De eerdergenoemde sturingsmaatregelen zorgden ervoor dat we de stijging van de zorgkosten hebben weten te beperken, maar hebben niet voorkomen dat er nog sprake is van stijging.

De gemeente kent niet alleen in het Sociaal Domein, maar over de volle breedte van de gemeentebegroting financiële uitdagingen. Daarom is in 2020 een strategische heroriëntatie ingezet om organisatiebreed te zoeken naar sturingsmogelijkheden om de gemeentebegroting weer in balans te krijgen. In programma 3 zijn taskforces op het gebied van Jeugd en Wmo en Werk en Inkomen aan de slag gegaan om verdergaande bezuinigingsmogelijkheden in kaart te brengen. De programmabegroting 2021 staat daarom enerzijds in het teken van het verder implementeren en uitvoeren van het vastgestelde beleid vanuit de MAG en de al eerder ingezette bezuinigings-maatregelen. En anderzijds is er in 2021 ook veel aandacht voor het implementeren van de nieuwe bezuinigingsmaatregelen vanuit de strategische heroriëntatie (onder voorbehoud van een nog te nemen raadsbesluit), zoals:

- De voorbereiding op de invoering van Begeleiding in WoerdenWijzer.
- Het uitbreiden van voorliggend vervoer.
- Het invoeren van diverse maatregelen om nog meer te sturen op instroom, doorstroom en uitstroom uit zorg.
- De pilot FermWijzer wordt in de huidige vorm gestopt. In plaats daarvan zal de focus van Ferm Werk meer komen te liggen op de begeleiding van inwoners met mensen met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. WoerdenWijzer zal zich focussen op begeleiding van met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, voor wie sociale en maatschappelijke participatie een eerste optie is.
- Ferm Werk richt zich op toeleiding naar werk, WoerdenWijzer zal focussen op inwoners met multiproblematiek Wanneer een inwoner weer perspectief op werk heeft, wordt Ferm Werk ingeschakeld. Het versoberen van de verordeningen Jeugd en Wmo, waarbij we ons vooral richten op het omlaag brengen van de Pgb-tarieven en het versoberen van de indicaties voor hulp bij het huishouden.
- Het gedeeltelijk afschaffen en gedeeltelijk herbestemmen van het budget voor individuele mantelzorgwaardering. De mantelzorgwaardering zal zich vanaf 2021 meer richten op het versterken en realiseren van collectieve mantelzorgwaardering en voorzieningen zoals de realisatie van een logeerkamer voor het bieden van respijtzorg.

Bij de strategische heroriëntatie op 24 september 2020 is het amendement 'Schrappen armoede-minimabeleid' met meerderheid aangenomen. Dit betreft schrappen maatregel declaratieregeling besteedbaar budget, schrappen maatregel armoede en minimabeleid en wijziging maatregel benutten ruimte declaratiebudget. Dit aangenomen amendement is (nog) niet verwerkt in deze begroting 2021.

Effect corona op programmabegroting 2021

Een andere belangrijke ontwikkeling die in 2020 speelde en ook in 2021 naar verwachting nog effect zal hebben, is de coronacrisis. Het is waarschijnlijk dat de coronacrisis (langere)termijneffecten gaat hebben op het Sociaal Domein. Zo zien we bijvoorbeeld een toename van eenzaamheid en huiselijk geweld, en een daling van het aantal zorgbeschikkingen. De werkloosheid, de bijstands-afhankelijkheid en in het verlengde daarvan de armoede- en schuldenproblematiek zullen toenemen, met mogelijk forse financiële gevolgen voor de gemeente. Op de langere termijn kan het aantal echtscheidingen toenemen, neemt

overbelasting van mantelzorgers en vrijwilligers toe en zal het aantal aanvragen voor Wmo en Jeugdvoorzieningen waarschijnlijk alsnog toenemen. Deze risico's zijn nu nog niet altijd kwantificeerbaar in een toename van aantallen en kosten. Wij zullen echter in VNG-verband bij de Rijksoverheid blijven aandringen op verruiming van de budgetten vanuit het gemeentefonds als gevolg van de coronaeffecten. Wel zien we dat veel organisaties, bijvoorbeeld in het voorliggende veld, een belangrijke rol hebben gespeeld bij de coronacrisis en ook in de toekomst een belangrijke rol zullen spelen bij de mogelijke uitbraak van een tweede golf of om de effecten van corona op de langere termijn op te vangen. Maar ook structureel om gezamenlijk het Sociaal Domein te blijven versterken. Voorbeelden zijn de inzet op vroegsignalering van schulden en de inzet op armoedebestrijding, ondersteuning van mantelzorgers, telefooncirkels tegen eenzaamheid, maatjescontact en ondersteuning van vrijwilligers.

Naast de impact op de aantallen maatwerkvoorzieningen en bijbehorende kosten heeft de coronacrisis ook impact gehad op de geplande inspanningen in 2020. Een aantal projecten heeft in 2020 vertraging opgelopen wegens bijvoorbeeld het wegvallen van overleggen en bijeenkomsten. De inspanningen uit de doelenbomen zijn in 2020 met het versoepelen van de maatregelen zo veel mogelijk weer opgepakt en worden in 2021 voortgezet. De inkoopopdracht van 9 januari 2020 wordt echter herzien met een overbruggingsperiode van één jaar tot 1 januari 2022. Deze overbruggingsperiode van 2021 wordt benut voor activiteiten die erop gericht zijn de transformatie te intensiveren door samenwerking, innovatie, afschaling en normalisering te bevorderen.

Beleidsaanpassingen/-inspanningen

Het college kiest ervoor om vast te houden aan de ingezette koers vanuit de MAG. Dat betekent dat die maatregelen uit de strategische heroriëntatie in 2021 worden ingezet die daaraan bijdragen en tegelijkertijd leiden tot een kostenbesparing op het Sociaal Domein. Inzet op preventie, versterking van het voorliggende veld en ondersteuning zo dichtbij en lokaal mogelijk organiseren, blijven belangrijke pijlers onder onze huidige koers. Dit doen wij samen met onze partners. In 2021 richten we ons ook op de invoering van een aantal nieuwe wettelijke taken, namelijk de taken binnen de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening, de wet inburgering, de werkzaamheden omtrent vroegsignalering en de overheveling van taken op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang van regiogemeente Utrecht naar onze eigen gemeente per 2022.

Opgaven

In 2021 spelen we in op een aantal actuele ontwikkelingen die wij als opgaven in de begroting hebben benoemd, namelijk:

1. Onze inwoners doen en kunnen zo veel mogelijk zelf en krijgen daarbij de benodigde ondersteuning (prioriteit MAG: versterking voorliggend veld, inkoop en casemanagement).
2. Beschermd wonen: Psychisch kwetsbare inwoners hebben een passende woonplek met daarbij de juiste ondersteuning en voorzieningen voor een volwaardig leven in Woerden.
3. Sociaal werken in de wijk: Inwoners doen mee naar vermogen in hun eigen wijk of dorp.
4. Participatie/werk en inkomen: Woerdenaren met minder kans op betaald werk doen mee in de samenleving.
5. Statushouders: Statushouders zijn ingeburgerd.

In 2021 wordt een aantal beleidsvoornemens via de methodiek opgavengestuurd werken opgepakt. Voor het Sociaal Domein gaat het om de opgaven: Inwoners doen mee in eigen wijk en dorp, en Psychisch kwetsbare inwoners beschikken over huisvesting en zorg.

Doelen en inspanningen 2021

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning
	Onze inwoners doen en kunnen zoveel mogelijk zelf en krijgen daarbij de benodigde ondersteuning (beleidsprioriteit MAG: versterking voorliggend veld, inkoop en casemanagement)				
3.1	Inwoners ontvangen ondersteuning snel, laagdrempelig en op het juiste moment waarmee wordt voorkomen dat een kleine vraag een groot probleem wordt.	3.1.1	In de ondersteuningsplannen van inwoners is ten opzichte van 2020 vaker een arrangement opgenomen van informele en formele zorg. We sturen actief op minder, lichter en korter.	3.1.1.1	We starten in 2021 met de voorbereidingen van de implementatie van begeleiding bij de teams van WoerdenWijzer. Uiterlijk per 1-1-2022 biedt WoerdenWijzer ook begeleiding.
				3.1.1.2	Over de implementatie en borging van begeleiding in WoerdenWijzer per 1-1-2022 zijn afspraken gemaakt met de organisaties die deze functies op dit moment bieden m.b.t. een warme overdracht van cliënten.
				3.1.1.3	Bij de inkoop van het maatwerk worden contractafspraken gemaakt over op- en afschaling van zorg, inclusiviteit en de samenwerking met informele organisaties.
				3.1.1.4	We passen de verordeningen en beleidsregels Jeugd en Wmo aan zodat ook vanuit dit wettelijke kader nog meer gestuurd wordt op instroom, doorstroom en uitstroom. De concrete maatregelen uit de strategische heroriëntatie Jeugd en Wmo, zoals het omlaag brengen van de Pgb-tarieven en het versoberen van de indicaties voor hulp bij het huishouden worden hierin vertaald.
				3.1.1.5	We verschuiven op onderdelen middelen van maatwerk (individueel op beschikking) naar voorliggend (collectieve voorzieningen zonder beschikking), waardoor we kunnen investeren in voorliggende voorzieningen en dit een alternatief biedt voor maatwerk. Voorbeelden zijn de opzet van een voorliggende vervoersdienst, realisatie van een logeerkamer om mantelzorgers te ontlasten en de uitvoering van nog te ontwikkelen business cases uit de op te zetten taskforce samenleving.

		3.1.2	De kosten voor het Sociaal Domein bewegen binnen een bandbreedte van maximaal 5% ten opzichte van de begroting.	3.1.2.1	De medewerkers van WoerdenWijzer worden door inzet van intervisie, analyse duurste trajecten en caseloadbesprekingen (op inhoud, proces en financiën) bewuster gemaakt van de meest efficiënte inzet van (informele) ondersteuning.
		3.1.3	De uitstroom uit geïndiceerde zorg en ondersteuning stijgt tot tenminste het regionaal gemiddelde in Utrecht West (is nu -10%).	3.1.3.1	In 2021 maken we vanuit het project Inkoop afspraken over een lokale intensievere samenwerking tussen Woerden Wijzer, algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen over betere doorstroom en uitstroom van geïndiceerde voorzieningen.
				3.1.3.2	In 2021 leidt het project Inkoop tot betere contractafspraken over samenwerking met zorgaanbieders. Kwaliteit, grip op financiën en normalisering/afschaling zijn daarin belangrijke pijlers. Vanaf 2021 zetten we daarnaast extra formatie in (gedragswetenschapper) om ook te sturen op inzet van zorg via externe verwijzers (315 berichten).
				3.1.3.3	In 2021 biedt Woerden Wijzer ondersteuning en begeleiding dichtbij de inwoners in de wijk. Daarnaast werkt Woerden Wijzer voor jongeren meer samen met scholen en huisartsen.
3.2	Inwoners stellen hun hulp- en ondersteuningsvragen dichtbij in eigen wijk of dorp en hebben 1 aanspreekpunt als ondersteuning nodig is.	3.2.1	De toegang tot de hulp is verbeterd: - Het percentage inwoners dat weet waar zij naartoe moeten met een hulpvraag is gestegen in 2022 (was 74% in 2019). - Het percentage inwoners dat zegt dat er samen gezocht is naar oplossingen is gestegen in 2022 (was 82% in 2019). - Het percentage inwoners dat zegt dat de kwaliteit van ondersteuning goed is, is gestegen in 2022 (was 83% in 2019).	3.2.1.1	We monitoren het effect van de invoering van het casemanagement financieel en inhoudelijk en sturen op de instroom, uitstroom en doorstroom (minder, lichter en korter). Het uitgangspunt daarbij blijft het bieden van ondersteuning op maat.
		3.2.2	De score op de indicatoren zelfredzaamheid, participatie en eenzaamheid is in 2022 gelijk gebleven (resp. 8,3/ 7,8 en 8,4) waardoor de sociale kracht van inwoners in 2022 niet is gedaald (2020: 7,6).	3.2.2.1	Inwoners worden door de buurtverbinders door algemene voorzieningen geactiveerd en ondersteund om mee te doen en zo hun sociale netwerk te versterken. Afspraken hierover worden vastgelegd in subsidiebeschikkingen met de betreffende organisaties die deze ondersteuning bieden.

3.3	Gesubsidieerde organisaties werken vraaggericht en ondersteunen onze inwoners zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving zonder de regie over te nemen. Gesubsidieerde organisaties en maatwerkorganisaties benutten elkaar en werken samen (gesubsidieerde organisaties onderling of gesubsidieerde organisatie en maatwerkorganisatie). Zij leveren een bijdrage aan de realisatie van onze maatschappelijke opgaven.	3.3.1	De gemeente verstrekt uiterlijk vanaf 1-1-2021 alleen nog subsidies die een aantoonbare bijdrage leveren aan de realisatie van de maatschappelijke agenda Sociaal Domein 2019-2022.	3.3.1.1	Gebaseerd op de maatschappelijke agenda samen met gesubsidieerde organisaties (nieuwe) meerjarige afspraken maken met deze partijen over de benodigde dienstverlening en bijbehorende middelen (nieuwe subsidieafspraken). Deze afspraken zijn meetbaar door 'tellen en vertellen'.
				3.3.1.2	Hart voor Woerden zet samen met de diverse organisaties in het veld in op het versterken van de onderlinge themagerichte samenwerking. De gemeente maakt afspraken over de te behandelen thema's afhankelijke van actuele ontwikkelingen en de verwachte inzet van partijen hierin en legt die vast.
				3.3.1.3	Een concreet thema voor 2021 betreft het worden van een dementievriendelijke gemeente. Er zijn daarnaast ook twee focuspunten benoemd door de maatschappelijke partners: (1) eenzaamheid en sociaal netwerk en (2) digitale vaardigheden voor ouderen. Deze onderwerpen worden met de partners verder vertaald naar concrete acties.
				3.3.1.4	Gemeente Woerden maakt afspraken met de maatschappelijke partners in het brede sociaal domein (o.a. onderwijs, sport, vrije tijd, cultuur en organisaties die zorg, hulp en ondersteuning bieden) over de verbinding en samenwerking tussen algemene voorzieningen, de 1e en 2e lijn en Woerden Wijzer. De gemeente legt die vast en monitort dit. Zij stuurt bij of jaagt aan waar nodig.
Inwoners doen mee naar vermogen in hun eigen wijk of dorp (beleidsprioriteit MAG: sociaal werken in de wijk)					
3.4	Inwoners hebben een breed en sterk netwerk in hun eigen wijk of dorp	3.4.1	De score op de indicator sociale samenhang in de buurt stijgt in 2022 naar minimaal score 6,4 (2020: 6,1), waardoor de sociale kracht van inwoners in 2022 niet is gedaald (2020: 7,6)	3.4.1.1	De buurtverbinders zijn actief in de wijken Schilderskwartier, Centrum (Bibliotheek), Molenvliet en het dorp Harmelen. We monitoren de effecten met een kwalitatief onderzoek (Storytelling).
				3.4.1.2	We verkennen in welke vierde wijk we de inzet van de buurtverbinders voortzetten en maken een keuze in Q4 - 2021. Afhankelijk van de mogelijkheden en situatie in de gekozen wijk, vervolgen we de inzet in 2022 of kiezen we een nieuwe wijk.

3.5	Alle inwoners kunnen actief zijn in hun eigen wijk of dorp door deel te nemen aan activiteiten, deze mede te organiseren of vrijwilligerswerk te doen	3.5.1	Het percentage inwoners dat vrijwillige inzet levert blijft minimaal gelijk tot 2022 (2020: 42%)	3.5.1.1	Buurtverbinders activeren inwoners en ondersteunen sociale inwonersactiviteiten (laagdrempelige, vrij toegankelijke voorzieningen) zowel in de wijk als in de 'Huizen van'. Er is een extra focus op inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt en statushouders om actief te worden als vrijwilliger. Deze werkzaamheden vervolgen we in 2021. Nieuwe inzichten verwerken we in de werkwijze.
				3.5.1.2	Hart van Woerden traint de vrijwilligersorganisaties in het werven en het omgaan met vrijwilligers.
				3.5.1.3	De buurtverbinders zetten in op de bestaande vrijwilligersgroepen van Zegveld (Milandhof), Kamerik (de Cope) en Woerden (bijv. in Brediushonk, Willemshoeve, de Wiek).
3.6	In de wijk of het dorp weten alle partijen elkaar te vinden. Ze werken samen en maken gebruik van elkaars netwerk en mogelijkheden. Ze sluiten hun aanbod aan op de behoefte die leeft in de wijk of het dorp	3.6.1	In 7 wijken of buurten van Woerden zijn er centrale plaatsen voor, door en met inwoners, waar nodig gefaciliteerd en ondersteund door een (sociaal) professional. Op deze centrale plaatsen komen ontmoeting, welzijn, eenvoudige zorg, ondersteuning, talentontwikkeling, een leven lang leren en een zinvolle dagbesteding logisch samen.	3.6.1.1	Het 'Huis van...' is de centrale plek voor ontmoeting: een plek voor laagdrempelige, structurele en prettige ontmoetingen en passende activiteiten; hiermee is een onmisbaar onderdeel van de sociale basis in de wijk op orde. In Woerden richten we ons op: 1. Dorpshuis Harmelen. Het verstevigen en stabiliseren van deze ontmoetingsplek met passende activiteiten en een verbindende functie voor alle maatschappelijke partners in het dorp. 2. De Plint. Wordt verder doorontwikkeld naar een volwaardig 'huis van...' met een aanbod voor diverse groepen en leeftijden. Er komt een exploitatiestichting bestaande uit inwoners. 3. De Centrale Bibliotheek Woerden-Meulmansweg wordt omgevormd naar een 'Huis van...' met een wijk- en stadsfunctie. Bibliotheek en de maatschappelijke partners ondersteunen inwoners aan het bijdragen aan de Woerdense Samenleving. 4. Wijkcentrum Molenvliet. Ontwikkelen concept Huis van... in Wijkcentrum Molenvliet zodat inwoners nog meer ondersteuning en ontmoeting vinden in hun wijk.

				3.6.1.2	Inzet van Buurtverbinders op de lokale netwerken in de wijk. Zowel netwerken tussen inwoners als tussen en met maatschappelijke organisaties met als doel ontmoeten, verbinden en samendoen. Hierdoor ontstaat de noodzakelijke deken van passende activiteiten waar mensen hun talenten in kunnen zetten, ondersteuning krijgen en elkaar kunnen ontmoeten.
				3.6.1.3	Zorgdragen voor aansluiting van buurtverbinders op het sociaal team zodat afschaling van zorg mogelijk wordt gemaakt door de inzet van buurtbewoners.
				3.6.1.4	Zorgdragen voor een nauwe aansluiting op de wijkambtenaar en het gebiedsgericht werken door regelmatige afstemming, doorverwijzing en wanneer nuttig gezamenlijk oppakken van inwonersvragen.
				3.6.1.5	Buurtverbinders ondersteunen de programmaraden en exploitatiestichtingen (bemenst voor inwoners en vrijwilligers) van de lokale 'Huizen van' door het delen van kennis, lokaal netwerk, beschikbaar stellen van ruimtes en praktische ondersteuning.
				3.6.1.6	Het concept Sociaal Werken in de Wijk wordt verder ontwikkeld waardoor de visie uit de Maatschappelijke Agenda wordt doorvertaald naar eenduidige integrale uitgangspunten op subsidies, samenwerking, dienstverlening en rollen van partners en inwonersparticipatie. Het concept zal veel ruimte geven om te passen bij de lokale situatie.

Psychisch kwetsbare inwoners hebben een passende woonplek met daarbij de juiste ondersteuning en voorzieningen voor een volwaardig leven in Woerden					
3.7	Personen die dakloos en/of kwetsbaar zijn als gevolg van psychische problematiek en/of een licht verstandelijke beperking, hebben een eigen woonplek, of een passend alternatief.	3.7.1	Inwoners die uitstromen uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen, worden gehuisvest. We halen ten minste het contingent dat hier jaarlijks voor wordt vastgesteld.	3.7.1.1	Actieve inbreng programma 6 met betrekking tot zowel voldoende nieuwe woningen als zorg. Zowel het beschikken over voldoende huisvesting voor deze doelgroep als de (prestatie) afspraken met GroenWest vallen hieronder. In 2021 nemen wij deel aan het project living lab, een plan dat wij als gehele U16 hebben ingediend om meer te werken met housing first en met deze extra financiering de wachtlijsten die er zijn in de opvangketen in te lopen.
3.8	De ondersteuning en behandeling voor inwoners met psychische problematiek is laagdrempelig en dichtbij.	3.8.1	De benodigde ondersteuning en behandeling voor inwoners met psychische problematiek is beschikbaar als de doorcentralisatie van de taken van centrumgemeente naar lokale gemeente (2022) heeft plaatsgevonden.	3.8.1.1	Uitvoeren lokaal plan van aanpak waarin de onderdelen uit de Regionale Koers MOBW U16 aan bod komen en lokaal verder zijn uitgewerkt. Het gaat daarbij om onder andere: - Beschikbaar hebben van professionele ambulante begeleiding en behandeling. - Toegang tot een woonplek. - Participatie, inkomen, schuldhulpverlening. - Tijdelijke opvangmogelijkheden. - Persoonlijke ontwikkeling. - Informele zorg. - Integratie in de wijk. - Preventie en vroegsignalering.
				3.8.1.2	Uitvoeren van het regionaal plan van aanpak en het daaruit voortvloeiende lokale uitvoeringsplan waarin aandacht is voor: - Organiseren van de toegang tot beschermd wonen. - Tempo en wijze waarop de doordecentralisatie vanuit U16 verloopt. - Afspraken die we in Utrecht-West en U16 verband maken over financiën, solidariteit. - Organiseren van voldoende voorzieningen en ondersteuning die we regionaal beschikbaar willen hebben. - Borgen van accountmanagement en monitoring.
				3.8.1.3	Met de regio verschillende ontwikkelingen (lokaal - regionaal) beter op elkaar afstemmen. Zicht op de doelgroep, behoeften aantallen en volume (data) zijn belangrijke gegevens om tot de juiste keuzes te komen.

Woerdenaren met minder kans op betaald werk doen mee in de samenleving					
3.9	Woerdenaren met een geringe kans op betaald werk doen mee naar vermogen aan de maatschappij door middel van sociale en/of maatschappelijke participatie.	3.9.1	Er ligt een door de raad vastgesteld uitvoeringsplan op de sociale en maatschappelijke participatie. Hierin worden doelgroep, prestatie-indicatoren en streefwaarden opgenomen.	3.9.1.1	We stellen in overleg met maatschappelijke partners een uitvoeringsplan op en bieden deze uiterlijk in Q3 ter vaststelling aan de gemeenteraad.
		3.9.2	Het vastgestelde plan is eind 2021 geïmplementeerd.	3.9.2.1	We stellen vast welke informatie over de effectiviteit van de werkwijze nodig is en rapporteren daarover conform de gemaakte afspraken in het plan zodra de werkwijze gestart is.
3.10	Inwoners met financiële problematiek kunnen meer sociaal, maatschappelijk en economisch participeren in de maatschappij.	3.10.1	Er ligt een aangepast uitvoeringsplan op het armoedebeleid, waarin de doelen en de doelgroep worden gedefinieerd, en die vervolgens is vastgesteld door de raad. Met de nieuwe aanpak sluiten we zo goed mogelijk aan op de behoefte van de inwoners en de maatschappelijke veranderingen als gevolg van de coronacrisis.	3.10.1.1	We stellen de nieuwe aanpak op in samenspraak met onze maatschappelijke partners en inwoners en bieden deze in Q1 aan ter vaststelling aan de raad.
		3.10.2	Het vastgestelde plan is in 2021 geïmplementeerd.	3.10.2.1	We monitoren de resultaten van de implementatie van de aangepaste aanpak op het armoedebeleid en passen als gevolg daarvan indien nodig onze inspanningen aan. Dit start nadat de implementatie is gestart.
Statushouders zijn ingeburgerd					
3.11	De statushouder heeft vanaf de eerste dag dat hij in de gemeente komt wonen een plan gericht op werk, onderwijs of zelfredzaamheid.	3.11.1	De nieuwe inburgeringswet, die op 1 juli 2021 ingevoerd wordt, is geïmplementeerd en de organisatie is voorbereid om de nieuwe wet uit te voeren.	3.11.1.1	Samen met de belangrijkste partners richten we het proces rondom de nieuwe inburgeringswet in, waaronder het aanpassen van de verordening, aanbesteding taalinstituut, regelen uitvoeringsorganisatie, inkopen duale trajecten.
3.12	De huidige groep inburgeraars, de zogenaamde ondertussengroep, krijgt dezelfde kansen op gebied van werk, onderwijs en zelfredzaamheid als de groep die onder het regime van de nieuwe inburgeringswet gaan vallen.	3.12.1	Minimaal 15 statushouders nemen deel aan activiteiten gericht op werk of onderwijs.	3.12.1.1	We zetten in samenwerking met Ferm Werk een re-integratiebureau in met landelijke ervaring in het begeleiden van statushouders met een grote afstand tot de arbeidsmarkt naar werk.
				3.12.1.2	Voor de jongeren van 16 t/m 29 jaar die Mbo op niveau 1-4 volgen is extra begeleiding nodig. Zolang de nieuwe inburgeringswet niet operationeel is zullen geïntegreerde trajecten ingekocht worden bij het ROC.

		3.12.2	Minimaal 15 statushouders nemen deel aan een intensief programma gericht op zelfredzaamheid.	3.12.2.1	We bieden empowerment-trainingen aan die de kloof tussen hun eigen cultuur en Nederlandse cultuur verkleint. Naast deze training bieden we samen met de ketenpartners een intensief programma met daarin onderwerpen als budgettering, gezondheid, taal, opvoeding en kennis van de Nederlandse maatschappij.
3.13	Er is zelfstandige woonruimte beschikbaar voor statushouders.	3.13.1	Alle 24 statushouders uit de Stadpoort beschikken vóór 1 januari 2022 over zelfstandige woonruimte.	3.13.1.1	Groen West zorgt in 2021 voor een geleidelijke uitstroom van de statushouders van de Stadpoort naar zelfstandige woonruimte. Deze uitstroom is in overleg met de gemeente en is in 2020 reeds gestart.
3.14	Taal en cultuurverschillen mogen niet belemmerend zijn voor goede zorg.	3.14.1	Huisartsen zijn in staat statushouders goede zorg te verlenen en kunnen hun taak als poortwachter beter uitvoeren.	3.14.1.1	We onderzoeken wat huisartsen nodig hebben om de juiste zorg voor deze specifieke groep te verlenen en faciliteren dit maximaal 2 jaar.

Tabel wettelijke indicatoren

Omschrijving	Eenheid	Periode	Woerden	Nederland
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2018	0%	1%
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2018	3%	7%
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	2019	71,8%	68,8%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2018	1,00%	2,00%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2019	179,7	373,9
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	2019	206,5	373,9
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2019	7,3%	10,5%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2019	0,7%	1,1%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	2018	490	600

Tabel eigen indicatoren

Omschrijving	2019	Huidig	Streefwaarde	Toelichting
Verbetering toegang tot hulp (*)				(*) Cijfers zijn afkomstig uit het cliëntervaringsonderzoek, de uitkomst over 2019 is door een ander onderzoeksbureau gedaan, dit kan invloed hebben op het resultaat van de percentages. Daarnaast kan de nieuwe werkwijze en de bezuinigingen op diverse onderdelen ook van invloed zijn op de percentages.
Cliënt/inwoner weet waar men moet zijn met een hulpvraag.	84%	74%	> 74% in 2022	
De medewerker en cliënt/inwoner hebben in gesprek samen naar oplossingen gezocht.	83%	82%	> 82% in 2022	
Client/inwoner vindt de kwaliteit van de ondersteuning goed.	86%	83%	> 83% in 2022	
Sociale kracht inwoners (*)				(*) Cijfers worden iedere twee jaar gemeten. In 2016 heeft de eerste meting plaatsgevonden. In het 2e kwartaal van 2020 heeft de derde meting plaatsgevonden. De coronauitbraak kan op sommige onderdelen invloed gehad hebben op de uitkomst.
Waarderingscijfer inwoners sociale kracht.	7,6	7,6	> 7,6 in 2022	
Waarderingscijfer inwoners zelfredzaamheid.	8,4	8,3	> 8,3 in 2022	
Waarderingscijfer inwoners participatie.	8,0	7,8	> 7,8 in 2022	
Waarderingscijfer inwoners eenzaamheid.	8,8	8,4	> 8,4 in 2022	
Overig				
Subsidieverstrekking alleen voor aantoonbare bijdrage aan de realisatie van de MAG.	-	-	M.i.v. 1-1-2021	
Sociaal werken in de wijk				
Waarderingscijfer inwoners sociale samenhang in de buurt.	6,2	6,1	6,4 in 2022	
Waarderingscijfer inwoners sociale kracht.	7,6	7,6	≥ 7,6 in 2022	
Percentage vrijwillige inzet door inwoners.	44%	42%	≥ 42% in 2022	
Aantal centrale plaatsen in wijken en dorpen.	2	4	7 in 2022	
Beschermde wonen				
Huisvesting inwoners die uitstromen uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen, worden gehuisvest.	-	n.b. (nieuwe transitie naar gemeente)	Voldoen aan de minimale eisen	
Benodigde ondersteuning en behandeling voor inwoners met psychische problematiek is beschikbaar.	-	n.b. (nieuwe transitie naar gemeente)	100%	
Participatie				
Uitvoeringsplan op de sociale en maatschappelijke participatie waarin doelgroep, prestatie-indicatoren en streefwaarden opgenomen, is vastgesteld.	N.v.t.	N.v.t.	1 september 2021	
Vastgestelde uitvoeringsplan op de sociale en maatschappelijke participatie waarin doelgroep, prestatie-indicatoren en streefwaarden opgenomen, is geïmplementeerd.	N.v.t.	N.v.t.	31 december 2021	

Aangepast uitvoeringsplan op het armoedebeleid is vastgesteld.	N.v.t.	N.v.t	1 april 2021	
Vastgestelde uitvoeringsplan op het armoedebeleid is geïmplementeerd.	N.v.t.	N.v.t	31 december 2021	
Statushouders				
Nieuwe inburgeringswet op 1 juli 2021.	N.v.t.	N.v.t.	100% in 2021	
Aantal statushouders dat deelneemt aan activiteiten gericht op werk of onderwijs.	10	10	15 in 2021	
Aantal statushouders dat deelneemt aan een intensief programma gericht op zelfredzaamheid.	20	25	15 (*) in 2021	(*) Het aantal betreft de periode over een half jaar, dit i.v.m. de nieuwe inburgeringswet m.i.v. 1 juli 2021.
Aantal statushouders uit de Stadpoort dat vóór 1 januari 2022 beschikt over zelfstandige woonruimte.	0	1	24 in 2022	

Specificatie taakvelden

Taakv	Omschrijving		2020	2021	2022	2023	2024
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	€ 4.793.514	€ 4.430.953	€ 4.342.055	€ 4.323.912	€ 4.323.912
6.2	Wijkteams		€ 1.964.210	€ 1.923.958	€ 1.770.558	€ 1.770.558	€ 1.770.558
6.3	Inkomensregelingen		€ 11.941.801	€ 12.065.651	€ 12.065.651	€ 12.015.651	€ 11.915.651
6.4	Begeleide participatie		€ 6.552.631	€ 6.704.610	€ 6.614.610	€ 6.614.610	€ 6.464.610
6.5	Arbeidsparticipatie		€ 2.181.271	€ 1.857.494	€ 1.767.494	€ 1.717.494	€ 1.567.494
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)		€ 2.125.770	€ 2.478.006	€ 2.478.006	€ 2.478.006	€ 2.478.006
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+		€ 7.805.687	€ 8.420.756	€ 7.932.901	€ 7.645.901	€ 7.645.901
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-		€ 7.898.618	€ 8.732.764	€ 8.260.764	€ 7.973.764	€ 7.973.764
6.81	Geëscaleerde zorg 18+		€ 114.397	€ 97.774	€ 98.702	€ 99.166	€ 99.166
6.82	Geëscaleerde zorg 18-		€ 2.639.189	€ 2.548.769	€ 2.548.769	€ 2.548.769	€ 2.548.769
7.1	Volksgezondheid	€ 2.010.210	€ 2.148.732	€ 2.148.732	€ 2.148.732	€ 2.148.732	
Lasten - Totaal			€ 50.027.298	€ 51.409.467	€ 50.028.242	€ 49.336.563	€ 48.936.563
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	€ 152.758-	€ 138.767-	€ 123.307-	€ 115.577-	€ 107.847-
6.2	Wijkteams		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
6.3	Inkomensregelingen		€ 8.846.468-	€ 8.737.824-	€ 8.737.824-	€ 8.737.824-	€ 8.737.824-
6.5	Arbeidsparticipatie		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+		€ 400.000-	€ 261.400-	€ 261.400-	€ 261.400-	€ 261.400-
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
6.81	Geëscaleerde zorg 18+		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
6.82	Geëscaleerde zorg 18-		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
7.1	Volksgezondheid		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Baten - Totaal			€ 9.399.226-	€ 9.137.991-	€ 9.122.531-	€ 9.114.801-	€ 9.107.071-
3. Sociaal domein - Totaal			€ 40.628.072	€ 42.271.476	€ 40.905.711	€ 40.221.762	€ 39.829.492

Verschillenanalyse 2020 - 2021

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2020	Bedrag	Voordeel - Nadeel +
6.1	Schoollaan 8 Minder onderhoud gepland op basis van Meerjaren Onderhouds Plan. Budgettair neutraal gaat naar reserve	-€ 148.301	voordeel
6.1	Clubhuis de Jeugdhof minder onderhoud gepland op basis van Meerjaren Onderhouds Plan. Budgettair neutraal gaat naar reserve	-€ 65.764	voordeel
6.1	Niet invoeren inwonercloud. Is opgenomen in de strategische heroriëntatie Jeugd en Wmo (maatregel 27).	-€ 108.000	voordeel
6.1	Pilot (gedeeltelijk) vervangen regiotaxi door voorliggend aanbod. Richting 2022 evaluatie en evt. uitbreiding. Is opgenomen in de strategische heroriëntatie Jeugd en Wmo (maatregel 11).	-€ 75.000	voordeel
6.3	Taakstelling Werk & Inkomen, omdat deze vanwege effecten coronavirus niet meer te realiseren is.	€ 515.101	nadeel
6.3	Uitvoeringskosten inkomensondersteuning voor 2021 begroot op de juiste plek inkomensvoorzieningen/Uitvoeringskosten.	-€ 391.251	voordeel
6.4	Komt uit de begroting van Fermwerk. Fermwerk gaat ervanuit dat meer mensen een SW uitkering gaan ontvangen.	€ 237.649	nadeel
6.5	SH: Inwoners met categorie C&D Multi problematiek en een grote afstand tot betaald werk worden minimaal ondersteund door Fermwerk.	-€ 323.777	voordeel
6.6	Indexering 1,6% taakveld 6.6.	€ 22.985	nadeel
6.6	De huidige contracten Wmo-hulpmiddelen lopen af in 2021. De aanbestedingen laten een stijging zien van 10-15%. Dit is gemeld in de voorjaarsrapportage.	€ 100.000	nadeel
6.71	Pgb tarieven omlaag voor inwoners met een Pgb voor professionele zorg van 100% ZIN tarief naar 75%. Is opgenomen in de strategische heroriëntatie Jeugd en Wmo (maatregel 17).	-€ 150.000	voordeel
6.71	Prijsstijging van 7% voor kosten maatwerk Wmo begeleiding. Zie ook taakveld 6.81 om aan te sluiten met de voorjaarsrapportage.	€ 199.478	nadeel
6.71	Indexering 1,6% taakveld 6.71.	€ 106.509	nadeel
6.71	Reëel begroten door toename van de zorgvraag en hogere prijzen. Is opgenomen in de voorjaarsrapportage.	€ 605.000	nadeel
6.71	Autonome ontwikkelingen Wmo voorzieningen. Is opgenomen in de aanbiedingsbrief begroting 2020.	€ 65.000	nadeel
6.71	Casemanagement Wmo dat al eerder als taakstelling is opgenomen. Was vorig jaar reeds voorzien voor dit jaar.	-€ 125.000	voordeel
6.71	Omzetten project en implementeren in casemanagement, dit betreft een overgang die al in gang was gezet. Is opgenomen in de strategische heroriëntatie Werk & Inkomen (maatregel 3).	-€ 8.000	voordeel
6.71	Minimale inzet op Armoede- en minimabeleid. De minimale inzet op armoedebestrijding levert dit bedrag op. Bij een stijging van kosten is er geen reserve. Is opgenomen in de strategische heroriëntatie Werk & Inkomen (maatregel 4).	-€ 42.000	voordeel
6.72	Prijsstijging van 7% voor kosten Jeugd en PGB formeel. Zie ook taakveld 6.82 om aan te sluiten met de voorjaarsrapportage.	€ 410.718	nadeel
6.72	Indexering 1,6% taakveld 6.72	€ 115.281	nadeel
6.72	Sturen op start zorg berichten via externe verwijzers. Inzet op kortere en minder intensieve jeugdzorgtrajecten. Is opgenomen in de strategische heroriëntatie Jeugd & Wmo (maatregel 24).	-€ 50.000	voordeel
6.72	Pgb tarieven omlaag voor inwoners met een Pgb voor professionele zorg van 100% ZIN tarief naar 75%. Is opgenomen in de strategische heroriëntatie Jeugd & Wmo (maatregel 18).	-€ 70.000	voordeel
6.72	Reëel begroten door toename van de zorgvraag en hogere prijzen. Is opgenomen in de voorjaarsrapportage.	€ 415.000	nadeel
6.72	Niet gerealiseerde bezuiniging. Was vorig jaar reeds voorzien voor dit jaar.	€ 51.300	nadeel
6.72	Casemanagement Jeugd dat al eerder als taakstelling is opgenomen. Was vorig jaar reeds voorzien voor dit jaar.	-€ 125.000	voordeel

6.81	Prijsstijging van 7% voor kosten maatwerk Wmo begeleiding. Zie ook taakveld 6.71 om aan te sluiten met de voorjaarsrapportage.	€ 1.522	nadeel
6.82	Indexering 1,6% taakveld 6.82	€ 37.184	nadeel
6.82	Prijsstijging van 7% voor kosten Jeugd en PGB formeel. Zie ook taakveld 6.72 om aan te sluiten met de voorjaarsrapportage.	€ 53.282	nadeel
7.1	Komt uit begroting GGD, zij vermelden dat de stijging komt door: Loon en prijsindexering & GGZ is een hoge stijging van de lasten te constateren	€ 138.522	nadeel
	Nieuwe verdeling urenmatrix. Salarisverhoging conform Cao en 1 teammanager bezuinigd conform taakstelling.	-€ 49.501	voordeel
	Diversen	€ 39.232	nadeel
		1.382.169	nadeel

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2020	Bedrag	Voordeel - Nadeel +
6.3	Rijk heeft minder aan BBZ uitkering beschikt.	€ 108.644	nadeel
6.71	Indexering taakveld 6.71	-€ 6.400	voordeel
6.71	De bijstelling is het gevolg van de invoering van het abonnementstarief. In kalenderjaar 2019 waren nog bedragen uit 2018 ontvangen. Dit zal in 2020 niet meer het geval zijn, zodat de ramingen moeten worden bijgesteld. Dit is in de voorjaarsrapportage opgenomen.	€ 145.000	nadeel
	Diversen	€ 13.991	nadeel
		261.235	nadeel

	Totaal mutaties lasten en baten	1.643.404	nadeel
--	--	------------------	---------------

4. Cultuur, economie en milieu

Portefeuillehouder	Thema
Arjan Noorthoek	Economische zaken - Herstructurering bedrijventerreinen Middelland en stationsgebied, visie en ontwikkeling - Recreatie en toerisme
Tymon de Weger	Monumenten en archeologie, Duurzaamheid
George Becht	Economisch zaken – Arbeidsmarkt & Binnenstad -, Cultuur
Victor Molkenboer	Citymarketing en evenementen
Arthur Bolderdijk	Milieu / Natuur- en Milieueducatie

Omschrijving

In dit programma gaat het om de relatie van de gemeente met de inwoner en de manier waarop Woerden bestuurd wordt en bevat de volgende taakvelden:

2.1 - Verkeer en vervoer	advies en instemmingsbesluit Kabel- en leidingenbeheer
3.1 - Economische ontwikkeling	algemeen beleid ter versterking van de <u>economische bedrijvigheid</u>
3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	<u>de op bedrijven en ondernemers gerichte ondersteuning en dienstverlening</u> : - bedrijvenloket, ondernemersloket; - stimuleren van en onderwijs aan startende ondernemers; - aantrekken en faciliteren van nieuwe bedrijven; - financiële steunregelingen voor bedrijven waaronder land- en tuinbouw, veeteelt en visserij; - regelen straathandel, markten alsook veemarkten; - de BIZ-bijdrage (via baten categorie 2.2.1); - marktgelden en staanplaatsgelden markt en (via baten categorie 3.7); - kosten en overige opbrengsten van nutsbedrijven.
3.4 - Economische promotie	Koeienmarkt en Woerden 650
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	lokaal onderwijsbeleid: <u>peuteropvang en peuterspeelzalen</u>
5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel
5.4 - Musea	activiteiten gericht op het verwerven, behouden, wetenschappelijk onderzoeken en presenteren van kunst en cultuur: <u>het stadsmuseum</u>
5.6 - Media	de zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers: <u>bibliotheek en artotheek</u>
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	algemene voorzieningen gericht op participatie: <u>kinderopvang</u> ; toezicht op en handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang en peuterspeelzalen;
7.4 - Milieubeheer	taken ter bescherming van het <u>milieu</u>

Ambities cultuur, economie en milieu

Op weg naar 2040

Wij zien Woerden in 2040 als een stad waar de mens de maat der dingen is. De kracht van onze samenleving zit in mensen. Als mantelzorgers, vrijwilligers, in verenigingen. Woerden is een centrum in en een poort naar het Groene Hart en heeft een daarbij passend voorzieningenniveau, zodat iedereen kan meedoen, goed kan wonen, ondernemen en recreëren.

Cultuur

Cultuur in al haar facetten nodigt iedereen in de samenleving uit om mee te doen en geeft inwoners de kans om laagdrempelige en misschien weer 'andere' netwerken op te bouwen. Het kan op die manier bijdragen aan de doelstelling dat iedereen kan meedoen en aan maatschappelijke doelstellingen zoals welzijn, onderwijs, economie, recreatie en toerisme. Het komend jaar zal vooral in het teken staan van het vinger aan de pols houden bij de culturele instellingen en verenigingen in Woerden om de effecten van corona te monitoren. Waar nodig en mogelijk zullen we hen helpen de uitdagingen die corona met zich meebrengt het hoofd te bieden.

Energietransitie

De energietransitie is één van de grootste opgaven van de gemeente Woerden voor de komende jaren. De raad heeft in het initiatiefvoorstel 'Routekaart energietransitie' van het CDA in 2019 een aantal basisafspraken vastgesteld over proces, kader en tempo. In de Routekaart zijn drie processporen uitgewerkt waarop de gemeente aan de slag is met de energietransitie.

De drie processporen zijn:

- *Inwoners en ondernemers:* In dit spoor gaat het om de energiebesparing en transformatie van de gebouwde omgeving, mobiliteit, industrie en landbouw & landgebruik. Hierbij zetten we in op extra ambtelijke capaciteit die zich op de samenleving richt, denk daarbij aan de samenwerking met inwoners(initiatieven), ondernemers en maatschappelijke partners en stimulering via een duurzaamheidsfonds, subsidies en/of regelingen.
- *Grote beleidsontwikkelingen:* De lopende beleidsontwikkelingen zijn de Regionale energiestrategie (RES), het afwegingskader grootschalige opwek duurzame energie, de warmtevisie en het dossier Nee, tegen olie/gaswinning. Betrokkenheid van de samenleving hierbij is van belang.
- *Gemeentelijke organisatie:* Als gemeente willen we het goede voorbeeld geven met de verduurzaming van onze eigen organisatie.

Woerden techniekstad

Woerden heeft in 2040 een technische sector die zich binnen de omvang van Woerden heeft ontwikkeld. Op projectniveau ondersteunen wij het initiatief van de TechnoHub van het Woerdens Techniek Talent.

Economisch Actieplan 2030

We blijven inzetten op verdere verbetering van de samenwerking tussen gemeente en bedrijfsleven. Daarom hebben wij een nieuw economisch actieplan gemaakt voor de periode 2019-2022, waarin we met ondernemers vooruit kijken naar 2030. Vanuit het actieplan hebben we onder andere aandacht voor ontwikkelingen in de agrarische sector. Het cluster EZ pakt signalen op en zet deze uit in de organisatie. Ook duurzaamheid komt in het actieplan aan de orde. Overheid en bedrijfsleven moeten elkaar hierin versterken: de overheid heeft een aanjaagfunctie en kan investeren voor bedrijven makkelijker maken. Hierbij ligt de focus op een duurzame herstructurering van bedrijventerreinen en mogelijkheden op het gebied van circulaire economie. Verder is ondernemen en werkgelegenheid in de dorpen een punt waarop wij in dit actieplan ingaan. Vitale ondernemingen in de dorpen stimuleren leven en cohesie. Tot slot zijn snelle internetverbindingen van belang voor de economie en leefbaarheid in het buitengebied. Wij stimuleren de aanleg van glasvezel in het buitengebied d.m.v. een convenant waarin de afspraken voor aanleg en aansluiten zijn vastgelegd. Dit convenant loopt af in 1^e kwartaal 2021. Bij 5G volgen we de

landelijke ontwikkelingen. Uiteraard worden alle bovenstaande ambities vanuit de huidige situatie, een coronacrisis met enorme effecten op de economie, bekeken. In de uitvoering van het economisch actieplan hebben we in 2021 specifieke aandacht voor een proactieve houding, flexibiliteit en een nauwe samenwerking met lokale en regionale partners om deze crisis het hoofd te bieden.

Ruimte voor groei

In Woerden is al langere tijd behoefte aan een uitbreiding van de ruimte voor bedrijven; we zijn op zoek naar 6 tot 9 ha schuifruimte. Hierbij is ook oog voor kleine lokale ondernemers in de dorpen. Met ondernemers en provincie zetten we stappen om tot een locatiekeuze te komen. In Middelland Noord transformeren we kantoorruimte tot woningen. In Middelland Zuid blijft een kantorenlocatie, waar we ook ruimte geven aan technische bedrijven, kleine ondernemingen en zzp'ers. Ook dit doen we samen met bedrijfsleven, regio en provincie.

Recreatie & Toerisme

Wij verwachten van het recreatieschap Stichtse Groenlanden kwalitatief goede bovenregionale recreatievoorzieningen voor onze inwoners. Om deze activiteiten op een efficiënte en effectieve manier plaats te laten vinden, willen wij ondernemers kansen geven om gebieden onder voorwaarden van o.a. waarborging openbare toegankelijkheid, aantrekkelijk aanbod van recreatiemogelijkheden voor onze inwoners en lagere kosten voor de deelnemers te exploiteren. Als gemeente nemen we de regie om met samen met het recreatieschap en een commerciële partij het recreatiegebied Cattenbroekerplas verder te ontwikkelen.

Woerden 650 jaar

In 2022 heeft Woerden 650 jaar stadsrechten. Samen met inwoners en ondernemers gaan we hier een groot feest van maken. Om dit aan te jagen, reserveren we in de begroting een jaarlijks bedrag.

Milieu

In 2021 bereidt milieu zich voor op de komst van de Omgevingswet per 1 januari 2022. Milieu maakt onderdeel uit van de op te stellen omgevingsvisie. De Omgevingswet werkt ook door op de uitvoering van milieutaken. Voor de verdere toelichting op de voorbereiding van de komst van de Omgevingswet wordt verwezen naar Programma 6 'Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen'.

Actualiteit en beleidsaanpassingen

Actuele ontwikkeling: corona

Cultuur

Op het moment van schrijven is nog onduidelijk hoe de coronaepidemie zich ontwikkelt. Duidelijk is wel dat dit negatieve effecten heeft op de economie in brede zin en het culturele veld in Woerden.

Met name het Klooster zal ook in 2021 de impact ervaren van corona en de 1,5m maatregel. Er zal in partnerschap gewerkt moeten worden aan alternatieve scenario's voor de toekomst van het Klooster en mogelijk ook voor het Stadsmuseum.

Energietransitie

Corona heeft invloed op het participatieproces voor het afwegingskader grootschalige duurzame opwek. Fase 2 is op 9 maart van start gegaan met straatgesprekken. In verband met de maatregelen vanwege het corona-virus moesten de overige fysieke activiteiten worden stopgezet. Wel kon de online enquête door blijven lopen. Om het onderwerp op de agenda te houden zijn digitale alternatieven georganiseerd, die inwoners ook op afstand gelegenheid boden om deel te nemen aan het gesprek. Deze digitale vormen kunnen niet gezien worden als 1-op-1 vervanging van de fysieke avonden, maar boden de mogelijkheid om het gesprek met inwoners voort te zetten en op gang te houden. In fase 3 van het participatietraject, die gepland staat voor september en oktober 2020, zal voldoende ruimte voor inwoners om fysiek hun mening kenbaar te maken.

Economie en Recreatie & Toerisme

Corona en de effecten hiervan op de samenleving en economische situatie hebben gevolgen voor dit programma. Het college wil kunnen inspelen op veranderende ontwikkelingen in de economie en arbeidsmarkt. De effecten van corona worden verwacht in de kantorenmarkt, werklocaties en Retail. Daarnaast willen we ook kunnen inspelen op veranderde arbeidsmarkt door met name monitoring cijfers Woerden in samenwerking met de provincie en regio. De toeristisch-recreatieve sector inclusief horeca w.o. Kaaspakhuis, Woerden Marketing en recreatieschap zijn met name getroffen door de corona-maatregelen. De gemeente werkt met deze sectoren intensief samen om te zoeken naar mogelijkheden om de nadelige economische gevolgen te beperken (voorbeeld meer ruimte voor terrassen).

Actuele ontwikkeling: strategische heroriëntatie

Energietransitie

In de begroting is het voorkeursscenario van het college ten aanzien van de effecten vanuit de strategische heroriëntatie verwerkt. Op het gebied van energie sluit het college aan op het tempo van het rijk. De raad heeft opdracht gegeven om het tempo te laten afhangen van de criteria 'haalbaar, betaalbaar en draagvlak'. We zien dat het Rijk bij deze grote beleidsontwikkelingen meer tijd geeft en ook financieel gaat ondersteunen vanaf 2022. We passen ons eigen tempo en de bijbehorende financiën aan, aan het tempo van financiële ondersteuning door de Rijksoverheid. We verleggen daarbij een deel van onze inventiviteit naar inwoners en ondernemers.

Naar de hoogte van de rijks gelden voor de jaren vanaf 2022 vindt momenteel onderzoek plaats. Deze rijks gelden komen voort uit de nieuwe taken voor gemeenten zoals deze zijn beschreven in het nationale Klimaatakkoord. Het Klimaatakkoord geldt als eerste klimaatplan, dat als verplichting uit de Klimaatwet, iedere 5 jaar wordt opgesteld, en waarin wordt vastgelegd welke maatregelen worden opgenomen om de doelen uit de Klimaatwet te bereiken. De Klimaatwet is sinds 1 januari 2020 van kracht.

Het voorkeursscenario voor energie gaat uit van een verwachte bijsturing van €445.000,- ten laste van extra rijksvergoeding van procesgeld voor de uitvoering van taken uit het Klimaatakkoord vanaf 2022. Daarnaast zal een structurele bezuiniging plaats vinden door te stoppen met de activiteiten op het dossier "Nee, tegen gas/oliewinning" *zie kader).

Deze structurele bezuiniging door het stoppen van de activiteiten op het dossier "Nee, tegen gas/oliewinning" is geschrapt, bij de strategische heroriëntatie op 24 september 2020 is hiertoe een amendement "Schrappen bijdrage Laat Woerden niet zakken" met meerderheid aangenomen. Dit aangenomen amendement is (nog) niet verwerkt in deze begroting 2021.

Milieu

In het voorstel voor de strategische heroriëntatie is voor 2021 een beperking van de inzet voor Natuur- en Milieueducatie opgenomen (*zie kader).

Deze voorgestelde beperking van de inzet van NME is geschrapt bij de strategische heroriëntatie op 24 september 2020, hiertoe is het amendement “Handhaven huidige subsidieniveau natuur- en milieu-educatie” met meerderheid aangenomen. Daarbij is ook aangegeven of onderzocht wordt of een loskoppeling van ODRU wenselijk is en of dit lokaal kan worden ingebed met behoud van huidige kwaliteitsniveau. Dit aangenomen amendement is (nog) niet verwerkt in deze begroting 2021.

Beleidsaanpassingen/-inspanningen

Cultuur

Het Rijk en Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO) dringen aan op regionalisering (Gouda, Bodegraven, Oudewater, Montfoort, De Ronde Venen). In 2021 moet voor de zomer de aanwijzing van de aansluitingsrechten worden verlengd na een participatieproces. Hierbij dient aandacht besteed te worden aan regionalisering. Echter de bereidheid tot verdere regionalisering, meer dan de samenwerking die er nu is, heeft weinig draagvlak. De rijksbijdrage via het gemeentefonds is niet toereikend in verhouding tot de vaste lasten.

Cultuurmanifest (vastgesteld in najaar 2020) verbindt cultuur nadrukkelijker als instrument voor doelstellingen op andere domeinen;

- sociaal domein (inclusie en participatie),
- onderwijs en volwasseneducatie (creatieve vaardigheden/ taal- en leesbevordering/digitale vaardigheden kinderen + ouders en ouderen)
- EZ (passend voorzieningen niveau voor de regiofunctie)
- Recreatie en Toerisme (museum/ erfgoed/ monumenten)

Het cultuurmanifest en de bijbehorende ontwikkelagenda beschrijven de behoefte aan een cultuurmakelaarsfunctie en bredere kennisdeling om de synergie in het amateurveld te versterken en ondersteunen. In 2021 gaan we onderzoeken wat we op dat punt kunnen doen binnen de bestaande kaders.

Het Stadsmuseum bouwt aan de toekomst nu uitbreiding niet haalbaar is gebleken. Verkend wordt wat er minimaal nodig is in het huidige pand om hierin optimaal te kunnen functioneren.

Tot slot is er de Kamerbrief ‘leesoffensief laaggeletterdheid’ onderschreven door ministers Onderwijs en Cultuur die gemeenten en onderwijspartners oproept hier actief op in te zetten en stimuleringsregelingen van het rijk te benutten. Aansluiting bij de LEA is hiertoe aan te bevelen.

Energietransitie

Over de grote beleidstrajecten Regionale Energiestrategie, afwegingskader grootschalige duurzame energie en de warmtevisie worden in 2021 besluiten voorgelegd aan de raad, die inzicht geven over de uitvoering van de energietransitie voor de jaren daarna.

Economie

Voor de gemeentelijke en provinciale omgevingsvisies wordt ons ruimtelijk economisch beleid geactualiseerd waar nodig:

- Retailbeleid: voldoen aan Europese Dienstenrichtlijn, focus op compact houden en concentratie van winkelgebieden
- Ruimtelijk economisch relevante vraagstukken voor Woerden voor de Regionale programmering Werken (i.s.m. provincie en regio)
- Horecabeleidskader beleidsregels implementeren in Omgevingswet

In 2021 vindt de uitvoering plaats van het door de gemeenteraad vastgestelde:

- Economisch Actieplan 2019-2022
- Herstructureringsprogramma 2030 en schuifruimte locaties bedrijven.

Recreatie & Toerisme

Voor Recreatie Midden Nederland (RMN) en daarmee samenhangend Recreatieschap Stichtse Groenlanden loopt een verbetertraject. De verwachting is dat eind 2020 de beraadslaging over dit verbetertraject is afgerond. In 2021 zal de implementatie hiervan vorm krijgen (zie ook hoofdstuk over Verbonden partijen).

Doelen en inspanningen 2021

Opgave: Energietransitie

We staan voor de grote maatschappelijke klimaatopgave, zoals beschreven in de Klimaatwet die in 2019 is vastgesteld. In de Klimaatwet is het nationaal streven vastgelegd om in 2030 49% van de nationale broeikasuitstoot terug te dringen ten opzichte van 1990. Dit is een tussendoel op weg naar 95% reductie in 2050 en een CO2 vrije elektriciteitsvoorziening. Woerden sluit aan bij het tempo van deze landelijke doelen.

Wat wil Woerden met dit onderwerp bereiken?

Het realiseren van de energietransitie raakt uiteindelijk iedereen, en vraagt dan ook een inclusieve aanpak. De gemeente Woerden wil samen met ondernemers, inwoners en maatschappelijke organisaties het gebruik van fossiele brandstoffen beperken, energie besparen en ruimte maken voor schone hernieuwbare energie. We brengen via participatie met belanghebbenden de warmtevisie tot stand, waarin duidelijk wordt hoe en in welk tempo de wijken/buurtten/dorpen van het aardgas af gaan. Een met de samenleving te ontwikkelen afwegingskader maakt de realisatie van grootschalige energieopwekking mogelijk. We ondersteunen bewoners, lokale collectieve energie-initiatieven en bedrijven o.a. met subsidies. Als centraal aanspreekpunt voor inwoners is er het energieloket Jouwhuisslimmer.nl, waarmee bewoners tot een advies en aanpak kunnen komen voor de eigen woning.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning
<i>Een toekomstbestendige energiehuishouding voor en door iedereen in Woerden</i>					
4.5	<i>Programmaspoor 1</i> <i>De samenleving</i> Iedereen staat in zijn/haar kracht en levert een bijdrage aan de energietransitie (maatschappelijke organisaties, ondernemingen, bewoners, woningcorporatie, gemeente).	4.5.1	In 2021 werken we aan het faciliteren van en informeren over de energietransitie door te werken aan meer bewustwording over de opgave en het bieden van handelingsperspectief, zoals advies / subsidie / voorbeelden / activiteiten en een energieloket om inwoners te stimuleren stap voor stap aan de slag te gaan.	4.5.1.1	Het uitwerken/uitvoeren maken van projecten om inwoners te stimuleren, zoals: subsidieregelingen. Ondersteunen van en samenwerken met inwonersinitiatieven die ook aan stimulering doen Wij ondersteunen VVE's. Wij onderhouden het energieloket jouwhuisslimmer.nl dat als eerste aanspreekpunt voor inwoners fungeert. We verzorgen communicatie die deze stimulering zichtbaar maakt. Ook stimuleren wij de verduurzaming van bedrijven, zoals zon op dak bij bedrijven en agrariërs. Daarnaast worden barrières weggenomen.
4.6	<i>Programmaspoor 2</i> <i>Grote beleidsprojecten</i>	4.6.1	In mei 2021 wordt de definitieve RES 1.0 waarin o.a. een regionaal bod voor grootschalige duurzame elektriciteit, voorgelegd aan de raad.	4.6.1.1.	Wij werken in de regio U16 samen aan een regionale energiestrategie, dat na vaststelling in 16 raden, 4 algemene besturen waterschap en de provinciale staten naar het Rijk wordt gezonden. Het afwegingskader grootschalige duurzame energie is leidend voor de bijdrage van Woerden aan het 'bod'. Ook worden in regionaal verband afspraken gemaakt over warmte.
		4.6.2	In 2021 wordt een afwegingskader voor grootschalige duurzame energie door de raad vastgesteld. Na vaststelling door de raad wordt deze geborgd in de instrumenten van de Omgevingswet.	4.6.2.1	Wij stellen samen met de samenleving een afwegingskader op voor grootschalige duurzame energieopwekking binnen de landelijke kaders van het Klimaatakkoord, waaronder windenergie en zonne-energie. Het afwegingskader dient als input voor de Regionale Energiestrategie en de Omgevingsvisie.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning
		4.6.3	Inzicht in alternatieven voor aardgas, het tempo en de fasering voor de aanpak van de bestaande bebouwde omgeving, in de vorm van een Woerdense Warmtevisie die in 2021 door de raad kan worden vastgesteld.	4.6.3.1	Wij werken samen met inwoners, ondernemers, woningcorporatie en maatschappelijke organisaties aan de Woerdense Warmtevisie, die tevens als input dient voor de omgevingsvisie. Daarnaast ondersteunen we VVE's.
4.7	<i>Programmaspoor 3</i> <i>Eigen organisatie en maatschappelijk vastgoed</i>	4.7.1	Onze eigen organisatie en ook het maatschappelijk vastgoed vervullen een voorbeeldfunctie in de energietransitie.	4.7.1.1.	We coördineren en stimuleren de verduurzaming van de eigen organisatie, waarbij we gebruik maken van de CO2 prestatieladder. Daarnaast stimuleren we de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed.

Opgave: Cultuur

Wat wil Woerden met dit onderwerp bereiken?

- Behoud van het Klooster in alternatieve scenario's, ter versterking van de regiofunctie van Woerden
- Stadsmuseum in het huidige pand passend faciliteren om zo optimaal mogelijk bij te kunnen dragen aan een levendige binnenstad en ter versterking van de regiofunctie van Woerden
- De bibliotheek blijven we als kernpartner betrekken bij de ontwikkeling van wijkgericht werken, in aansluiting op behoeften van de inwoners.
- Met het brede culturele veld in Woerden en zijn dorpen willen we de samenwerking en synergie stimuleren. In 2021 onderzoeken we hoe we binnen bestaande kaders concreet inhoud kunnen geven aan een makelaarsfunctie.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2021
	<i>Kunst, cultuur & creatief vermogen dragen bij aan een aantrekkelijke, vitale stad en samenleving</i>				
4.1	Theater Het Klooster draagt bij aan regiofunctie Woerden.	4.1.1	Theater werkt in alternatieve scenario's, indien haalbaar met de TechnoHub.	4.1.1.1	Het Klooster en gemeente werken in gezamenlijkheid aan scenario's voor alternatieve bedrijfsvoering in tijden van corona, bijv. met de TechnoHUB
4.2	Samenwerking en synergie in het brede culturele veld is nog meer verbonden	4.2.1	Per 1-9-2021 is in een collegevoorstel vastgelegd hoe er ruimte gemaakt wordt binnen bestaande budgetten voor een makelaarsfunctie	4.2.1.1	Binnen bestaande kaders verkennen van de mogelijkheden om concreet vorm te geven aan een makelaarsfunctie
		4.2.2	In 2021 worden resultaatafspraken gemaakt in de Vestingraad over de bundeling van alle informatie op het gebied van culturele activiteiten	4.2.2.1	In samenwerking met Klooster, CPW en Woerden Marketing de mogelijkheden onderzoeken om tot één portaal voor alle culturele activiteiten te komen. (ontwikkelagenda, Vestingraad)
4.3	De bibliotheek nog beter in positie brengen als verbinder tussen voorliggende voorzieningen en kernpartner in het wijkgericht werken, met oog voor de couleur locale van de verschillende locaties.	4.3.1	In een addendum op de huidige uitvoeringsovereenkomst is de rol van de bibliotheek als verbinder geactualiseerd vanaf 2022.	4.3.1.1	Nader uitwerken rol en dienstverlening van de bibliotheek (inclusief taalhuis).
		4.3.2	Bibliotheek is in overleg met onderwijspartners, in een nader te bepalen vorm, verbonden met de Lokaal Educatieve Agenda (LEA)	4.3.2.1	In gesprek met onderwijspartners uit de LEA en de bibliotheek de samenwerking n.a.v. de kamerbrief 'Leesoffensief' bespreken
4.4	Stadsmuseum kan in het huidige gebouw optimaal bijdragen aan een levendige binnenstad	4.4.1	In 2021 is in een college voorstel inzichtelijk gemaakt welke aanpassingen er minimaal nodig zijn aan het gebouw om het optimaal te kunnen exploiteren, incl. een financiële doorrekening	4.4.1.1	Gemeente en Stadsmuseum brengen maken een inventarisatie van noodzakelijke investeringen om in het huidige gebouw zo optimaal mogelijk activiteiten te kunnen ontplooiën

Opgave: Erfgoed

Historische gebouwen, plekken en landschappen zijn belangrijke dragers van gebeurtenissen en verhalen. Cultureel erfgoed vertegenwoordigt economische, sociale en cultuurhistorische waarden. Geef de toekomst een verleden. Erfgoed = Identiteit en is van belang bij het maken van de omgevingsvisie, ruimtelijk beleid en ruimtelijke plannen, maar heeft ook invloed op mentaal verbonden voelen bij een plek.

Wat wil Woerden met dit onderwerp bereiken?

We willen erfgoed beschermen en benutten in de fysieke leefomgeving én uitdragen.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2021
	<i>Iedereen kan kennisnemen van de cultuurhistorische waarden en deze beleven en/of benutten</i>				
4.8	Bescherming van erfgoed om daarmee het bewustzijn van de (boven)lokale geschiedenis bij bewoners en bezoekers te vergroten en de lokale identiteit te behouden.	4.8.1	Cultuurhistorie is onderdeel van de omgevingsvisie, ruimtelijke plannen en projecten, duurzaamheidsvraagstukken en recreatie en toerisme.	4.8.1.1	Erfgoedadvisering wordt integraal meegenomen in projecten en plannen.
		4.8.2	Beleefbare cultuurhistorie – de verhalen van Woerden worden verteld via verschillende communicatiemiddelen.	4.8.2.1	Digitale publiekskaart om informatie over Cultuurhistorische waarden, monumenten en archeologische vindplaatsen binnen de gemeente voor een breder publiek te ontsluiten. In 2021 meewerken aan thema 'Ode aan het Nederlandse landschap'.
		4.8.3	In 2021 wordt het Castellum Woerden UNESCO Werelderfgoed; in 2022 viert Woerden dat zij 650 jaar stadsrechten heeft en bestaat de Oude Hollandse Waterlinie 350 jaar. Dit willen we uitdragen.	4.8.3.1	Activiteiten en middelen ontwikkelen om deze twee belangrijke verhalen te vertellen met (boven) lokale erfgoedpartners.
		4.8.4.	Toekomstbeeld Religieus erfgoed	4.8.4.1	Kerkenvisie en paspoort in gezamenlijkheid met kerken opstellen

Opgave: Economie, Recreatie & Toerisme

Een toekomstbestendige gemeente kent een goede balans tussen wonen, werken en recreëren. Voor het op peil houden van de werkgelegenheid is een sterke lokale economie noodzakelijk. Een sterke lokale economie is van fundamenteel belang voor een veerkrachtige economie en aantrekkelijke leefomgeving. Via deze opgave stimuleren en faciliteren we de lokale economie. Daarbij zorgen we voor een aantrekkelijk aanbod van toeristisch-recreatieve mogelijkheden.

Wat wil Woerden met dit onderwerp bereiken?

De gemeente Woerden werkt samen met het lokale bedrijfsleven aan een goed ondernemersklimaat. Het creëren van ruimte voor het bedrijfsleven om de lokale economische groei te faciliteren is noodzakelijk. In samenwerking met de provincie en het bedrijfsleven wil de gemeente schuifruimte creëren. Daarnaast ondersteunt de gemeente het Woerdens Techniek Talent (WTT) bij het oprichten van een TechnoHub, die de instroom van technisch geschoold personeel op de arbeidsmarkt moet doen verbeteren. Een doelgroep waar het Woerdense bedrijfsleven sterke behoefte aan heeft. Ook investeert de gemeente in de binnenstad en wordt gestreefd naar voldoende recreatieve en toeristische voorzieningen. De binnenstad heeft een belangrijke functie als centrale ontmoetingsplaats voor inwoners en bezoekers. Woerden als geheel wordt steeds meer opgemerkt als mooie plek om te recreëren of als toerist te verblijven. Het jubileumjaar 2022 (Woerden 650 jaar stadsrechten) vormt een mooie gelegenheid om Woerden van zijn beste kant te laten zien.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2021
	<i>Kwalitatief goede en toekomstbestendige vestigingslocaties voor Woerdense bedrijven</i>				
4.9	De bedrijventerreinen worden verbeterd op het vlak van functionaliteit, aantrekkelijkheid en duurzaamheid.	4.9.1	Vastgestelde en gedragen herstructureringsplan voor bedrijventerrein Barwoutswaarder.	4.9.1.1	Gewenste herstructureringsmaatregelen ophalen middels werksessies met ondernemers, waarna een herinrichtingsplan, beeldkwaliteitsnotitie, financiële raming en planning wordt opgesteld. Gezamenlijk vormen deze onderdelen het herstructureringsplan.
		4.9.2	Een aantrekkelijk en veilig bedrijventerrein Barwoutswaarder.	4.9.2.1	Verbeteren van de organisatiegraad van Barwoutswaarder. Samen met de partners van Barwoutswaarder en het OKW bekijken of de organisatiegraad van het bedrijventerrein te verbeteren is.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2021
		4.9.3	Continuering van de BIZ Honthorst	4.9.3.1	Samen met de betrokken ondernemers het draagvlak onderzoeken voor het continueren van de BIZ op bedrijventerrein Honthorst gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de bedrijfsomgeving.
4.10	Bedrijven krijgen de mogelijkheid om door te stromen naar een vestigingslocatie passend bij hun bedrijvigheid (schuifruimte).	4.10.1	Gemeentelijke overeenstemming over locaties nieuwe bedrijventerreinen.	4.10.1.1	Op basis van de beoordelingscriteria is een keuze voor een locatie gemaakt. Deze keuze wordt uitgewerkt in een bestemmingsplan.
Optimale gemeentelijke dienstverlening op economisch gebied					
4.11	Een betere aansluiting van de gemeentelijke dienstverlening op de wensen en behoeften van het bedrijfsleven.	4.11.1	Uitstekende vind- en bereikbaarheid van het cluster EZ; weinig afstand tussen gemeente en ondernemers (laagdrempelig).	4.11.1.1	Signaleringsfunctie en ophalen informatie economisch beleid door middel van o.a. bedrijfsbezoeken, regelmatig ook met collegeleden.
				4.11.1.2	Toetsen bij het bedrijfsleven van de kwaliteit gemeentelijke dienstverlening en het economisch beleid.
		4.11.3	Een door gemeente en ondernemersverenigingen gedragen jaarlijks event voor het bedrijfsleven en een door beide partijen gedragen jaarlijks uit te voeren actielijst ter versterking van de lokale economie.	4.11.3.1	Gemeente en ondernemersverenigingen (POVW) werken in thematische werkgroepen (o.a. arbeidsmarkt, ondernemersklimaat en duurzaamheid) samen aan acties voor het versterken van de lokale economie.
Een vitale en goed functionerende lokale arbeidsmarkt					
4.12	Het verbeteren van de aansluiting tussen vraag en aanbod op de lokale arbeidsmarkt, met specifieke aandacht voor de kraptesectoren techniek, bouw en zorg.	4.12.1	Op projectmatige basis de (lokale) onderwijs-arbeidsmarktaansluiting verbeteren.	4.12.1.1	Samenwerking van bedrijfsleven, onderwijs en overheid in de uitvoering van de projecten behorend bij het herijkte programma Woerden Werkt.
		4.12.2	Actieve rol van gemeente, onderwijs en ondernemers in de operationele fase na realisatie van TechnoHub in Woerden	4.12.2.1	Faciliteren en borgen realisatiefase en operationele fase TechnoHub door het Woerdens Techniek Talent (WTT).

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2021
	Vitale en toekomstbestendige binnenstad, dorps- en wijkcentra				
4.13	Het op peil houden van het voorzieningenniveau en het borgen van de ontmoetingsfunctie van de binnenstad voor lokale en regionale bezoekers.	4.13.1	De bezoekerskracht, winkelleegstand en koopkrachtbinding in de binnenstad minimaal op het huidige niveau houden	4.13.1.1	Uitvoeren van de Ontwikkelagenda binnenstad samen met stakeholders binnenstad o.a. compact houden kernwinkelgebied.
				4.13.1.2	Monitoring o.a. middels passantentellingen, waarbij de gegevens van 2020 en de ontwikkelingen in vergelijkbare gemeenten als maatstaf dienen.
		4.13.2	Een geactualiseerd standplaatsenbeleid	4.13.2.1	Actualiseren van het huidige standplaatsenbeleid
		4.13.3	Gebiedsgericht werken Continuering van de BIZ Stadshart	4.13.3.1	Vitale binnenstad, dorpscentra en wijkcentra via inzet accountmanagement Gebiedsgericht werken
				4.13.3.2	Samen met de betrokken ondernemers het draagvlak onderzoeken voor het continueren van de BIZ Stadshart gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de omgeving.
Woerden staat bekend als aantrekkelijke stad om te recreëren, maar ook om te wonen en te werken. “Woerden, hoofdstad van het Groene Hart”					
4.14	Een aantrekkelijke stad voor inwoners en toeristen met een passend voorzieningenaanbod.	4.14.1	Een gebalanceerd lokaal en regionaal aanbod aan toeristische voorzieningen, te meten via Woerden Marketing.	4.14.1.1	Het verlengen van de overeenkomst met Woerden Marketing en uitrollen merkenbeleid i.s.m. Stadshart Woerden. Onderzoek naar verdere samenwerking Kaaspakhuis en Woerden Marketing
				4.14.1.2	Heroverweging inzet regionale marketing w.o. Utrecht Region, Groene Hart en Cheese Valley
				4.14.1.3	Inzetten op regionale samenwerkingsverbanden om slagkracht te vergroten en meer bezoekers te trekken in de (post-)corona-periode.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2021
<i>Aantrekkelijke groene vrijetijdsbesteding</i>					
4.15	Toeristisch-recreatieve voorzieningen en evenementen dragen bij aan economie, leefklimaat, identiteit gezondheid en de inclusieve samenleving in onze gemeente.	4.15.1	Woerden is belangrijke plaats voor inwoners en toeristen om te recreëren in de Groene Hart-regio. Dit wordt gemeten via onderzoek vanuit Woerden Marketing en de provincie Utrecht.	4.15.1.1	Evaluatie van de Koers voor recreatie & toerisme 2016-2022 en bijbehorend actieprogramma updaten i.s.m. Koersgroep Recreatie & Toerisme.
<i>Woerden 650 jaar stadsrechten in 2022</i>					
4.16	Gemeentebrede bekend- en betrokkenheid t.a.v. de jubileumviering.	4.16.1	In samenwerking met relevante partners w.o. Comité van Aanbeveling uitvoering geven aan voorbereidingen.	4.16.1.1	Gezamenlijk met alle relevante partners een programma uitwerken voor het feestjaar. De voorbereidingen treffen voor het jubileumjaar in 2022.

Tabel wettelijke indicatoren

Omschrijving	eenheid	periode	Woerden	Nederland
Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	5,7%	18,5%
Banen	per 1.000 inw.15-65jr	2019	874	792
Vestigingen	per 1.000 inw.15-65jr	2019	172	151
Functiemenging	%	2019	56,8%	53,2%

Tabel eigen indicatoren

Omschrijving	Huidig	Streefwaarde 2022
Uitbreiding convenant 'Meer Muziek in de klas'	10 scholen	16 scholen
Addendum uitvoeringsovereenkomst bibliotheek indien de dienstverlening of de huisvesting wijzigt	-	vastgesteld (college) 2021

Specificatie taakvelden

Taakv	Omschrijving		2020	2021	2022	2023	2024
2.1	Verkeer en vervoer	Lasten	€ 142.977	€ 124.931	€ 124.931	€ 124.931	€ 124.931
3.1	Economische ontwikkeling		€ 429.456	€ 404.668	€ 394.668	€ 394.668	€ 394.668
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		€ 446.960	€ 449.708	€ 449.708	€ 449.708	€ 449.708
3.4	Economische promotie		€ 117.316	€ 124.765	€ 124.765	€ 124.765	€ 124.765
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken		€ 139.748	€ 80.184	€ 105.960	€ 81.952	€ 81.952
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		€ 1.302.168	€ 1.298.545	€ 1.372.520	€ 1.280.664	€ 1.276.647
5.4	Musea		€ 257.969	€ 230.147	€ 229.965	€ 230.212	€ 230.212
5.6	Media		€ 1.087.553	€ 1.140.053	€ 1.138.694	€ 1.137.357	€ 1.136.008
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		€ 536.473	€ 521.005	€ 521.005	€ 521.005	€ 521.005
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie		€ 91.850	€ 109.883	€ 109.883	€ 109.883	€ 109.883
7.4	Milieubeheer	€ 2.691.576	€ 2.809.033	€ 2.745.033	€ 2.745.033	€ 2.745.033	
Lasten - Totaal			€ 7.244.046	€ 7.292.922	€ 7.317.132	€ 7.200.178	€ 7.194.812
0.5	Treasury	Baten	€ 39.397-	€ -	€ -	€ -	€ -
2.1	Verkeer en vervoer		€ 53.000-	€ 53.848-	€ 53.848-	€ 53.848-	€ 53.848-
3.1	Economische ontwikkeling		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		€ 285.292-	€ 286.568-	€ 286.568-	€ 286.568-	€ 286.568-
3.4	Economische promotie		€ 30.407-	€ 30.894-	€ 30.894-	€ 30.894-	€ 30.894-
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken		€ 24.325-	€ 24.714-	€ 24.714-	€ 24.714-	€ 24.714-
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		€ 193.227-	€ 196.319-	€ 196.319-	€ 196.319-	€ 196.319-
5.4	Musea		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
5.6	Media		€ 226.721-	€ 229.901-	€ 229.901-	€ 229.901-	€ 229.901-
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
7.4	Milieubeheer	€ 196.040-	€ 199.177-	€ 644.177-	€ 644.177-	€ 644.177-	
Baten - Totaal			€ 1.048.409-	€ 1.021.421-	€ 1.466.421-	€ 1.466.421-	€ 1.466.421-
4. Cultuur, economie en milieu - Totaal			€ 6.195.637	€ 6.271.501	€ 5.850.711	€ 5.733.757	€ 5.728.391

Verschillenanalyse 2020 - 2021

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutaties lasten t.o.v. 2020	Bedrag	Voordeel - Nadeel +
4.3	Van de subsidie voor Peuteropvang is de afgelopen jaren minder gebruikt gemaakt. Raming verlaagd.	-€ 59.564	voordeel
5.6	Hogere subsidie bibliotheek en doorbelasting loonkosten	€ 28.648	nadeel
5.6	Hogere kapitaallasten bibliotheek	€ 23.644	nadeel
7.4	Eénmalig hogere lasten Pluimsanering defensie eiland	€ 20.000	nadeel
7.4	Hogere doorbelasting loonkosten ten opzichte van primaire begroting 2020	€ 161.214	nadeel
7.4	Verlaging budget Co2 neutraal met uitbreiding loonkosten met ingang van 2021	-€ 58.174	voordeel
	Diversen	-€ 66.892	voordeel
	Totaal mutaties lasten	48.876	nadeel

Taakveld	Mutaties baten t.o.v. 2020	Bedrag	Voordeel- Nadeel +
	Diversen	€ 26.988	nadeel
	Totaal mutaties baten	26.988	nadeel

	Totaal mutaties lasten en baten	75.864	nadeel
--	--	---------------	---------------

5: Onderwijs en sport

Portefeuillehouder	Thema
George Becht	Onderwijs (incl. Huisvesting, leerplicht en leerlingenvervoer)
Arjan Noorthoek	Sport

Omschrijving

In dit programma gaat het om de relatie van de gemeente met de inwoner en de manier waarop Woerden bestuurd wordt en bevat de volgende taakvelden:

4.1 - Openbaar basisonderwijs	taken met betrekking tot het <u>openbaar basisonderwijs</u> : - bestuurskosten voor gemeenten die zelf bestuur zijn; - primair openbaar basisonderwijs, bewegingsonderwijs (inclusief schoolzwemmen); - de huur van bijvoorbeeld een gymnastieklokaal; - passend onderwijs.
4.2 - Onderwijshuisvesting	taken op het gebied van <u>onderwijshuisvesting voor</u> openbaar en bijzonder onderwijs.
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	<u>lokaal onderwijsbeleid</u> , leerlingenvoorzieningen en onderwijsondersteuning: ondersteuning leerkrachten en directie; - uitgaven bijzonder onderwijs (inclusief bewegingsonderwijs en schoolzwemmen voor leerlingen bijzonder onderwijs, maar exclusief huisvesting); - achterstandenbeleid; - coördinatie samen naar school, passend onderwijs; - volwasseneducatie; - leerlingzorg en leerlingbegeleiding; - leerlingenvervoer (inclusief leerlingenvervoer voor leerlingen openbaar onderwijs); - stimuleren schooldeelname: leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten
5.1 - Sportbeleid en activering	niet-fysieke maatregelen ter stimulering van <u>professionele- en amateursport</u> .
5.2 - Sportaccommodaties	alle accommodaties voor sportbeoefening

Ambities onderwijs en sport

Nieuwe generaties

Kinderen hebben recht op een goede start met gedegen onderwijs en op gelijke kansen in het onderwijs. Taalverwerving is belangrijk: laaggeletterdheid levert op latere leeftijd problemen op. Daarom maken wij ons bezorgd over de halvering van de Rijksgelden voor het onderwijs-achterstandsbeleid (OAB) voor Woerden. Woerden zal dit tegen het licht houden en als het nodig is hier extra middelen voor reserveren. Maatschappelijke stages voor jongeren zijn structureel begroot.

Bij huisvesting en onderhoud van scholen is een stabiele, meerjarige financiering van belang. Soms profiteert een school (bij de exploitatie van het gebouw) van extra inspanningen die de gemeente levert bij de bouw van een school. Wij vinden het redelijk dat de school dan financieel bijdraagt aan de bouw.

Sport

Bewegen en sporten draagt bij aan fitte en gezonde inwoners, en brengt mensen dicht bij elkaar. Daarom vinden we het belangrijk dat alle inwoners kunnen spelen, sporten en bewegen. Wij blijven de sportverenigingen ondersteunen. Daarom blijft de totale huur van sportfaciliteiten deze periode gelijk, als het totale volume aan faciliteiten ook gelijk blijft. Wel gaan we kijken naar een eerlijker verdeling van de huur tussen de sportverenigingen afzonderlijk. Daarmee doen we recht aan de investeringen die zijn gedaan in bv. de sportvelden van individuele clubs.

Arbeidsmarkt en onderwijs

Wij brengen het gesprek op gang tussen onder andere Ferm Werk, onderwijsinstellingen en lokale ondernemers om vraag en aanbod beter op elkaar te laten aansluiten. De creatieve ideeën van de ondernemers worden hiermee gewaardeerd en de cliënten van Ferm Werk geplaatst.

Veel techniekbedrijven in Woerden kunnen moeilijk goed geschoolde werknemers vinden. Binnen het Woerdens Techniek Talent (WTT) gaan we hier wat aan doen. Als WTT-partner faciliteren wij met projectondersteuning het opzetten van een TechnoHub. Hier hebben ondernemers, scholieren en onderwijsinstellingen een gemeenschappelijk belang.

Actualiteit en beleidsaanpassingen

Actuele ontwikkeling: corona

De coronacrisis heeft grote impact gehad op het onderwijs en de kinderopvang. Scholen en opvang waren in maart, april en mei 2020 slechts open voor kinderen waarvan de ouders een cruciaal beroep hebben en voor kinderen van wie de thuissituatie dusdanig zorgelijk was, dat zij op school of de kinderopvang zijn opgevangen. Reguliere werkzaamheden zijn tijdelijk stil komen te liggen om de coördinatie voor de noodopvang vanuit de gemeente te organiseren. Enkele beleidsinspanningen uit 2020, zoals de ophoging van uren voor- en voerschoolse educatie (VVE), het stimuleren van zelfstandig reizen van leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs en vernieuwing van onderwijsgebouwen zijn hierdoor ook weer te vinden in de plannen voor 2021.

Voor de sportverenigingen zal moeten blijken welke langlopende consequenties corona heeft. Hierbij valt met name te denken aan teruglopende kantine- en sponsorinkomsten. We monitoren dit onder meer via onze reguliere gesprekken met het Sportoverleg. Ook bij de zwembaden moeten we de vinger aan de pols houden. De door corona teruggelopen inkomsten zullen nog lang nawerken in de exploitatie van de zwembaden. Hierover blijven we in gesprek met WoerdenSport.

Actuele ontwikkeling: strategische heroriëntatie

Onderwijshuisvesting

Voor onderwijshuisvesting zijn in de strategische heroriëntatie nog geen bezuinigingsmaatregelen ingediend. Voor dit zoekgebied is een nadere verdieping van de financiële analyse noodzakelijk zoals die is gestart in de taskforce. In 2021 gaan we aan de slag met het uitwerken van de implicaties van de financiële analyse uit de 2^e helft van 2020.

Sportaccommodaties

In 2021 bereiden we de sluiting van gymzaal Noord in Harmelen per schooljaar 2022/2023 voor. Ook de tariefswijziging voor de binnensport per 1 januari 2022 wordt voorbereid.

Beleidsaanpassingen/ -inspanningen

Voerschoolse Educatie

Om kinderen in een achterstandssituatie dezelfde startkansen in het onderwijs te geven, blijven we inzetten op Voerschoolse Educatie. Het aantal uren dat een peuter met een VE-indicatie gesubsidieerd naar de voerschool gaat, wordt verhoogd van 10 naar 16 uur per week. Resultaatafspraken tussen onderwijs, opvang en gemeenten zullen geëvalueerd en bijgesteld worden.

Leerlingenvervoer - Stimuleren zelfstandig reizen met het openbaar vervoer

Zelfstandig met het openbaar vervoer reizen is goed voor de zelfredzaamheid van jongeren. Ouders van leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs krijgen alleen een vergoeding voor de kosten van het openbaar vervoer als hun kind in staat is om zelfstandig te reizen. Ouders zijn mede daardoor terughoudend om hun kinderen zelfstandigheid in het reizen bij te brengen. Het is voor ouders duur om zelf de vervoerkosten voor hun kinderen te moeten betalen als de schooltaxi wegvalt. Resultaat is dat veel

leerlingen met de schooltaxi naar school reizen. Dit zijn ook kinderen waarbij zelfstandig reizen wellicht goed aan te leren is. We brengen voor het begin van het nieuwe schooljaar in kaart wat nodig is om leerlingen en hun ouders te ondersteunen bij het (leren) zelfstandig reizen in het openbaar vervoer, wat het de gemeente kost, wat we besparen op de lange termijn en welke regelingen moeten worden aangepast.

Sportakkoord

In 2020 is in samenwerking met de Woerdense sportverenigingen en andere maatschappelijke partners een sportakkoord vastgesteld waarin een aantal projecten staat beschreven dat bijdraagt aan meer beweging en sporten in Woerden én dat zorgt voor nauwere samenwerking tussen de sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties. In 2021 maken we werk van de uitvoering van de projecten in het sportakkoord.

Zwembaden en sportaccommodaties

In 2021 oriënteren we ons op de mogelijkheden het beheer van de binnensportaccommodaties in Woerden anders te organiseren. Een onderzoek naar andere beheervormen behoort tot de mogelijkheden. Ook de zwembaden worden in deze oriëntatie meegenomen gelet op de situatie die is ontstaan door corona. Dit past binnen de wens van het college om in aanloop van 2025, wanneer het huidige contract met de exploitant van de zwembaden afloopt, goed in kaart te brengen wat de gewenste omvang van het zwemaanbod in Woerden is en welke faciliteiten daar bij horen.

Zorgplicht kunstgrasvelden

De kunstgrasvelden in de gemeente zijn voorzien van infill-materiaal. Dit materiaal verplaatst zich door gebruik, onderhoud en weersomstandigheden. Om te voldoen aan de wet zullen wij maatregelen nemen waardoor de materialen niet buiten het veld terechtkomen, bijvoorbeeld door het plaatsen van kantplanken.

Green deal buitensportaccommodaties

We nemen als gevolg van wetgeving afscheid van chemische middelen ter bestrijding van onkruid op onze velden en implementeren nieuwe, alternatieve methodes.

Opgaven

Niet van toepassing voor dit programma

Doelen en inspanningen 2021

Niet van toepassing voor dit programma.

Wettelijke verplichte indicatoren

Omschrijving	eenheid	periode	Woerden	Nederland
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2017	1,3	1,8
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2018	14	23
Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2018	1%	1,9%
Niet-sporters	%	2016	43,3%	48,7%

Specificatie taakvelden

peemantic taakverlen							
Taakv	Omschrijving		2020	2021	2022	2023	2024
4.1	Openbaar basisonderwijs	Lasten	€ 387.571	€ 379.097	€ 379.097	€ 379.097	€ 379.097
4.2	Onderwijshuisvesting		€ 3.985.333	€ 4.371.982	€ 4.741.267	€ 4.007.700	€ 3.979.072
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken		€ 2.269.189	€ 2.645.664	€ 2.587.972	€ 2.596.310	€ 2.587.972
5.1	Sportbeleid en activering		€ 596.080	€ 605.247	€ 605.247	€ 605.247	€ 605.247
5.2	Sportaccommodaties		€ 4.519.829	€ 4.039.739	€ 5.490.219	€ 3.997.691	€ 3.947.059
Lasten - Totaal			€ 11.758.002	€ 12.041.729	€ 13.803.802	€ 11.586.045	€ 11.498.447
4.2	Onderwijshuisvesting	Baten	€ 31.150-	€ 31.648-	€ 31.648-	€ 31.648-	€ 31.648-
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken		€ 342.595-	€ 537.445-	€ 537.445-	€ 537.445-	€ 537.445-
5.2	Sportaccommodaties		€ 1.796.463-	€ 1.813.010-	€ 1.907.010-	€ 1.907.010-	€ 1.907.010-
Baten - Totaal			€ 2.170.208-	€ 2.382.103-	€ 2.476.103-	€ 2.476.103-	€ 2.476.103-
5. Sport en Onderwijs - Totaal			€ 9.587.794	€ 9.659.626	€ 11.327.699	€ 9.109.942	€ 9.022.344

Verschillenanalyse 2020 - 2021

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutaties lasten t.o.v. 2020	Bedrag	Voordeel - Nadeel +
4.2	Lagere zuiveringsheffing, door verbetering van de jaarlijkse verantwoording worden de ramingen juister en is er sprake van minder fluctuaties.	-€ 22.500	voordeel
4.2	Tijdelijke huisvestingskosten Wilhelmina- en R.de Jagerschool.	€ 327.000	nadeel
4.2	Geen kosten van gas omdat de energielasten direct op de schoolgebouwen drukken.	-€ 10.000	voordeel
4.2	Afname belastingen raming aangepast op basis van de werkelijke lasten 2019.	-€ 23.000	voordeel
4.2	Hogere kapitaallasten.	€ 198.435	nadeel
4.2	Schoolwoningen Oeralstraat minder onderhoud gepland op basis van Meerjaren Onderhouds Plan. Budgettair neutraal via reserve.	-€ 161.578	voordeel
4.2	Indexering.	€ 41.000	nadeel
4.3	Het Rijk bezuinigd veel minder op onderwijsachterstandenbeleid dan gedacht, dus uitgaves ook hoger begroot (budgettair neutraal).	€ 217.000	nadeel
4.3	Onderwijsinfrastructuur.	€ 59.011	nadeel
4.3	Stichting gebouwen beheer Woerden Hogere kapitaallasten als gevolg van aanpassing looptijd annuïteit als gevolg van opmerking accountant.	€ 61.345	nadeel
4.3	Nieuwe verdeling urenmatrix.	€ 13.174	nadeel
4.3	Indexering.	€ 25.945	nadeel
5.2	Er worden minder interne uren doorbelast aan sportaccommodaties.	-€ 47.634	voordeel
5.2	Sporthal T van Polshal minder onderhoud gepland op basis van MeerjarenOnderhoudsPlan. Budgettair Neutraal gaat via reserve.	-€ 90.864	voordeel
5.2	Sporthal de Kroon minder onderhoud gepland op basis van MeerjarenOnderhoudsPlan . Budgettair Neutraal gaat via reserve.	-€ 89.115	voordeel
5.2	Sporthal Snellerpoort minder onderhoud gepland op basis van MeerjarenOnderhoudsPlan. Budgettair Neutraal gaat via reserve.	-€ 68.424	voordeel
5.2	Sportzaal Bulwijk minder onderhoud gepland op basis van MeerjarenOnderhoudsPlan. Dit is Budgettair Neutraal, gaat via reserve. Lagere kapitaallasten.	-€ 44.426	voordeel
5.2	Sporthal Essenlaan minder onderhoud gepland op basis van MeerjarenOnderhoudsPlan Dit is Budgettair Neutraal, gaat via reserve. Hogere kapitaallasten.	-€ 79.418	voordeel
5.2	Zwembad Harmelen minder onderhoud gepland op basis van MeerjarenOnderhoudsPlan. Dit is Budgettair Neutraal, gaat via reserve.	-€ 46.677	voordeel
5.2	Diversen.	€ 24.453	voordeel
	Totaal mutaties lasten	283.727	nadeel

Taakveld	Mutaties Baten t.o.v. 2020	Bedrag	Voordeel - Nadeel +
4.3	Het Rijk bezuinigd veel minder op onderwijsachterstandenbeleid.	-€ 194.850	voordeel
5.2	Diversen.	-€ 17.045	voordeel
	Totaal mutaties baten	-211.895	voordeel
	Totaal mutaties lasten en baten	71.832	nadeel

6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Portefeuillehouder	Thema
Arthur Bolderdijk	Grondbeleid en Grondbedrijf, Vastgoed en Water en Waterketen
Tymon de Weger	Ruimtelijke Ordening, Bouwen en Wonen en Ontwikkeling Middelland en stationsgebied, woningbouwopgave

Omschrijving

In dit programma gaat het om de relatie van de gemeente met de inwoner en de manier waarop Woerden bestuurd wordt en bevat de volgende taakvelden:

5.5 - Cultureel erfgoed	taken gericht op conserveren en voor publiek toegankelijk maken van cultureel erfgoed
8.1 - Ruimtelijke ordening	taken op grond van de Wet ruimtelijke ordening: - voorbereiden van vaststellen structuurplannen en - visies; - BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie); - voorbereiden en vaststellen bestemmingsplannen; - CAI, breedband en glasvezel aanleg; - faciliterend grondbeleid (passief grondbeleid)
8.2 – Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	activiteiten op het gebied van gemeentelijke <u>bouwgrondexploitatie</u> : - grondvererving, bouw- en woonrijp maken; - bovenwijkse voorzieningen ten behoeve van de bouwgrondcomplexen; - verkoop van bouwrijpe gronden; - in het voorkomende geval onschadelijk maken en verwijderen van explosieven
8.3 - Wonen en bouwen	<u>gebiedsontwikkeling, woningvoorraad en huisvestingsvoorziening</u> : - (leges) omgevingsvergunning; - bouwtoezicht; - basisregistratie adressen en gebouwen (BAG); - woningbouw en woningverbetering, renovatie; - woonruimteverdeling, woningsplitsingsvergunning, woonvergunning; - stedelijke vernieuwing: gebiedsgerichte aanpak woningvoorraad, woonomgeving en voorzieningen; - Uitkoopregeling hoogspanningsverbindingen.

Ambities ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Woningbouw

De druk op de woningmarkt overstijgt onze gemeentegrenzen. Samen met de regio U16 stellen we in het Ruimtelijk Economisch Programma de kaders vast voor verder ontwikkeling van onze regio. In de 'Woondeal regio Utrecht' hebben het Rijk, de provincie Utrecht en 16 gemeenten in de regio Utrecht vastgelegd langjarig samen te werken om de woningbouwproductie te versnellen en de betaalbaarheid te vergroten. Ook voor Woerden is dit een belangrijk speerpunt. Daarom is in de Woonvisie de ambitie vastgelegd om gemiddeld 300 woningen per jaar te bouwen, waarvan 60 sociale huurwoningen. Het vlottrekken van de woningbouwprojecten in Harmelen, Kamerik en Zegveld, het FNV-gebouw en Snellerpoort zorgt voor de daadwerkelijke realisatie van de woningen. Er is een stevige organisatie om deze ambities te kunnen waarmaken samen met onze strategische partners, zoals GroenWest en ontwikkelaars. Wij werken met GroenWest samen om de leefbaarheid in de wijken op peil te houden, net als voor het bereiken van doelstellingen gericht op duurzaamheid en inclusie.

Poort van Woerden

In deze bestuursperiode worden een stedenbouwkundige visie en een actieplan opgesteld voor de ontwikkeling van het stationsgebied als onderdeel van 'de Poort van Woerden': het samenhangende gebied van Snellerpoort, Middelland en de verbinding via het Stationsgebied. In dit gebied kunnen 3500 tot 5000 woningen gerealiseerd worden. Bij de ontwikkeling van 'de Poort van Woerden' geven we aandacht voor leefbaarheid, duurzaamheid en verschillende vormen van mobiliteit (aansluiting op de A12, het OV, fietspaden en looproutes). Wij ontwikkelen dit gebied met de kernwaarden van Woerden in het achterhoofd: de menselijke maat, eigen identiteit, intimiteit, inclusie en centrumgemeente.

Bij de transformatie van Middelland ondersteunen en stimuleren wij de markt. De inmiddels vastgestelde structuurvisie, de spelregels en het gebiedsfonds bieden een duidelijk inhoudelijk en financieel kader voor de ontwikkelaars. Wij verhalen de noodzakelijke kosten voor de ambtelijke uren en de aanpassingen in de openbare ruimte zo veel mogelijk op de initiatieven.

Actualiteit en beleidsaanpassingen

De invoering van de Omgevingswet is een jaar uitgesteld tot 1 januari 2022. In het extra jaar moet de ruimtelijke regelgeving worden afgerond en aangesloten op een werkend Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Ook kunnen gebruikers zo beter vertrouwd raken met de nieuwe manier van werken.

Actuele ontwikkeling: corona

De coronacrisis lijkt vooralsnog weinig effect te hebben op de voortgang van de woningbouw. Het consumentenvertrouwen is tegen de verwachtingen in nog steeds hoog. Hierdoor hebben ontwikkelaars ook het vertrouwen om hun projecten verder te ontwikkelen. De gemeentelijke procedures en inspraak gaan door, met soms kort uitstel voor persoonlijke afspraken met inwoners. Door de crisis zijn de wachttijden bij de rechtbank en Raad van State enorm opgelopen, wat zorgt voor vertraging wanneer er beroep aangetekend wordt. Het Antonius Ziekenhuis heeft aangegeven het opstellen van de zorgvisie wordt uitgesteld omdat de prioriteiten bij de coronacrisis liggen. De zorgvisie is een voorwaarde voor de verdere gebiedsontwikkeling, waardoor dit stil ligt.

We dienen aanvragen in voor de financiële regelingen die het Rijk biedt om de woningbouw te versnellen en voor Wonen en Zorg.

Opgaven

Voor programma 6 zijn geen vastgestelde opgaven.

Doelen en inspanningen 2021

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2021
6.1	Voor inwoners die een woning willen, komen voldoende voor hen geschikte woningen beschikbaar.	6.1.1	Er worden t/m 2022 gemiddeld 300 nieuwe woningen per jaar gerealiseerd, waarvan 60 sociale huurwoningen.	6.1.1.1	Ontwikkeling van woningbouwprojecten met behulp van het Actieprogramma Woningbouw.
6.2	Integrale gebiedsontwikkelingen met als doel woon/werkgebieden met goede verkeersstructuren en prettige verblijfsruimte.	6.2.1	Stedelijke ontwikkeling van de Poort van Woerden In 2022 zijn plannen zijn gereed voor de stedelijke ontwikkeling van de stationsomgeving waarbij het gaat om mobiliteit, wonen en werken.	6.2.1.1	Ruimtelijk-programmatisch en kwalitatief verbinding leggen tussen de projecten Middelland, Snellerpoort en Stationsgebied waarbij de stedenbouwkundige visie Stationsgebied wordt opgesteld en de 'Mobiliteitsanalyse Poort van Woerden' uitgewerkt wordt in de projecten. Tevens wordt in het stationsgebied gestart met de uitwerking van deelgebied zuidoost.
		6.2.2	Gebiedsontwikkeling Middelland waarbij in 2022 minimaal twee locaties zijn getransformeerd, kantorenleegstand is verminderd en minimaal 300 woningen zijn gerealiseerd. Hierbij zijn we afhankelijk van de initiatiefnemers.	6.2.2.1	Start bouw van 2 woningbouwprojecten.
		6.2.3	Gebiedsontwikkeling Snellerpoort. In 2022 is start de woningbouwontwikkeling van de eerste bouwvelden. Voorwaarde hiervoor is het verleggen van de Steinhagenseweg.	6.2.3.1	Voor het woongebied en de uitbreiding van het winkelcentrum worden begin 2021 twee separate bestemmingsplannen vastgesteld. Na vaststelling kunnen in 2021 marktpartijen geselecteerd worden voor de eerste fase van het woon- en winkelgebied.
6.3	Meer inzicht en zeggenschap voor de diversiteit van inwoners en organisaties over de wenselijke ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving.	6.3.1	In 2022 is fase 1 van de Omgevingswet geïmplementeerd.	6.3.1.1	Projectmatig organiseren van de nieuwe omgevingsvisie. Voorbereiding omgevingsplan, software voor regels en vergunningen, opstellen nieuwe werkprocessen en inrichten organisatie. Communicatie en participatie met inwoners en stakeholders.
		6.3.2	In 2021 is de Omgevingsvisie Woerden vastgesteld.	6.3.2.1	Opstellen Omgevingsvisie Woerden die in afstemming met regionale processen (Lopikerwaard, U16 en Provincie) via participatie tot stand komt.

	Maatschappelijk effect		Resultaat		Inspanning 2021
		6.3.3	Het omgevingsplan van rechtswege is gereed. Het casco voor het nieuwe omgevingsplan + vulstrategie is gereed en kan vanaf 2022 vernieuwd worden.	6.3.3.1	Opschonen huidige systeem Ruimtelijke Plannen en aansluiten op het nieuwe systeem DSO. Vervolgens 'vullen' met vigerende verordeningen en bestemmingsplanregels en bruidsschatregels.
		6.3.4	In 2022 kunnen burgers en bedrijven via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) alle informatie over hun fysieke leefomgeving digitaal benaderen.	6.3.4.1	Software voor het DSO is aangekocht en gevuld met top-activiteiten vergunningen. Omgevingsplan is van rechtswege van kracht en raadpleegbaar. Werkprocessen voor vergunningen zijn helder voor inwoners, stakeholders en gemeentelijke organisatie.

Tabel wettelijke indicatoren

Omschrijving	eenheid	periode	Woerden	Nederland
Nieuw gebouwd woningen	aantal per 1.000 woningen	2019	3,1	9,2

Tabel eigen indicatoren

Omschrijving	Huidig	Streefwaarde 2022
Toename van gemiddeld 300 woningen per jaar	230	300
Stedenbouwkundige visie Stationsgebied	-	Vastgesteld
Bouw 600 woningen Nieuw-Middelland	0	Oplevering 600 woningen
Bestemmingsplan <u>Snellerpoort</u>	-	2 vastgestelde bestemmingsplannen
Omgevingsvisie		is vastgesteld
Omgevingsplan tijdelijk deel		Is van rechtswege vastgesteld
Casco omgevingsplan nieuw deel + vulstrategie		Is opgesteld
Informatie via Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)		We zijn aangesloten en werken met het DSO

Specificatie taakvelden

Begroting 2020-2024 - Ruimtelijke ontwikkeling en wonen - Lasten							
Taakv	Omschrijving		2020	2021	2022	2023	2024
5.5	Cultureel erfgoed	Lasten	€ 362.302	€ 309.480	€ 337.073	€ 313.928	€ 313.888
8.1	Ruimtelijke ordening		€ 1.195.382	€ 1.230.656	€ 1.230.656	€ 1.230.656	€ 1.230.656
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)		€ 2.314.446	€ 9.699.294	€ 6.281.542	€ 5.717.263	€ 3.642.854
8.3	Wonen en bouwen		€ 2.941.642	€ 2.946.825	€ 3.006.118	€ 2.976.913	€ 2.977.531
Lasten - Totaal			€ 6.813.772	€ 14.186.255	€ 10.855.389	€ 10.238.760	€ 8.164.929
Begroting 2020-2024 - Ruimtelijke ontwikkeling en wonen - Baten							
5.5	Cultureel erfgoed	Baten	€ 16.000-	€ 16.256-	€ 16.256-	€ 16.256-	€ 16.256-
8.1	Ruimtelijke ordening		€ 776.638-	€ 906.715-	€ 906.715-	€ 906.715-	€ 906.715-
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)		€ 2.308.301-	€ 9.698.594-	€ 6.280.842-	€ 5.716.563-	€ 3.642.154-
8.3	Wonen en bouwen		€ 1.386.614-	€ 1.351.044-	€ 1.351.044-	€ 1.351.044-	€ 1.351.044-
Baten – Totaal			€ 4.487.553-	€ 11.972.609-	€ 8.554.857-	€ 7.990.578-	€ 5.916.169-
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen - Totaal			€ 2.326.219	€ 2.213.646	€ 2.300.532	€ 2.248.182	€ 2.248.760

Verschillenanalyse 2020 - 2021

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutaties lasten t.o.v. 2020	Bedrag	Voordeel - Nadeel +
5.5	De onderhoudslasten aan de Molen de Windhond zijn lager in 2021 op basis van het Meerjarig OnderhoudsPlan. Budgetair Neutraal, gaat via reserve.	-€ 49.279	voordeel
8.2	De lasten van de Grondexploitaties zijn opgenomen in de begroting op basis van de vastgesteld MPEG. Per saldo geen effect op het begrotingsresultaat.	€ 7.390.293	nadeel
	Diversen.	€ 31.469	nadeel
	Totaal mutaties lasten	7.372.483	nadeel

Taakveld	Mutaties baten t.o.v. 2020	Bedrag	Voordeel - Nadeel +
8.1	Er worden meer inkomsten verwacht uit kostenverhaal. Hier worden meer ambtelijke uren op ingezet die worden verhaald op initiatief nemers van bouwprojecten.	-€ 130.077	voordeel
8.2	De baten van de Grondexploitaties zijn opgenomen in de begroting op basis van de vastgesteld MPEG. Per saldo geen effect op het begrotingsresultaat.	-€ 7.390.293	voordeel
	Diversen.	€ 35.314	nadeel
	Totaal mutaties baten	-7.485.056	voordeel

	Totaal mutaties lasten en baten	-112.573	voordeel
--	--	-----------------	-----------------

7. Algemene inkomsten

Portefeuillehouder	Thema
Arthur Bolderdijk	Financiën

Omschrijving

Dit programma bevat de algemene baten van de gemeente.

0.5 Treasury	Rente en dividenden
0.61/0.62 OZB	OZB woningen en niet woningen
0.64 Belasting overige	Overige belastingen
0.7 Algemene Uitkering	Algemene uitkeringen gemeentefonds
0.8 Overige baten en lasten	Reserveringen / algemene stelposten

	Maatschappelijk effect	Resultaat	Inspanning 2021
Wij geven niet meer uit dan wij hebben en hebben een financieel bewustzijn			
7.1	Houdbare gemeentefinanciën	7.1.1 Baten en lasten zijn reëel en structureel in evenwicht	7.1.1.1 Er wordt een begroting aangeboden die structureel/materieel meerjarig sluitend is
		7.1.2 Stabiele vermogenspositie	7.1.2.1 De schuldquote in 2030 is 150%
			7.1.2.2 Bij de Voorjaarsnota/Kadernota wordt een investeringsplanning aangeboden
			7.1.2.3 Stabiel aflossingsschema en beperkt risicoprofiel, geen gebruik van aflossingsvrije leningen)
		7.1.3 Verbetering en professionalisering financiële beheersing	7.1.3.1 Robuust risicomanagement
			7.1.3.2 Professionaliseren treasury rol
		7.1.4 - in 2021 € 400.000 bezuinigen - in 2022 € 900.000 bezuinigen - vanaf 2023 € 1.500.000 bezuinigen, pas structurele uitgaven doen als bezuinigingen concreet zijn (inhoudelijk personeelszaken, hier financieel deel)	7.1.4.1 De bestuursopdracht realiseren
7.2	Gezond financieel bewustzijn	7.2.1 Er worden geen voorstellen gedaan zonder (structurele) dekking binnen programma	7.2.1.1 Instructies en voorlichting opstellers bewust voorstellen
			7.2.1.2 Toetsing van de voorstellen op naleving

	Maatschappelijk effect	Resultaat	Inspanning 2021	
		7.2.2 De notitie Financiële Sturing wordt nageleefd en gehandhaafd	7.2.2.1	Richtlijnen/instructies opstellen en personeel informeren/voorlichten
			7.2.2.1	Toetsing op naleving van de financiële kaders
		7.2.3 Bij investeringsvoorstellen worden de gevolgen voor de schuldquote aangegeven t.o.v. de laatst vastgestelde begroting	7.2.3.1	Format van raadsvoorstel en werkprocessen totstandkoming van voorstel hanteren
		7.2.4 De P&C-documenten worden geautomatiseerd samengesteld	7.2.4.1	De begroting 2022-2025 wordt met de nieuwe tool opgesteld
		7.2.5 Actuele financiële kaders	7.2.5.1	Actualiseren van notitie Financiële Sturing
		7.2.6 Controle op uitvoering besluiten raad	7.2.6.1	Integraal overzicht van financiële raadsbesluiten, moties, amendementen met monitor op verwerking/uitvoering

Tabel wettelijke indicatoren

Omschrijving	eenheid	periode	Woerden	Nederland
Woonlasten eenpersoonshuishouden	euro	2020	754	716
Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2020	793	788
Woonlasten eenpersoonshuishouden	euro	2019	694	669
Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2019	738	739
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2014	250	211
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2015	244	206
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2016	247	209
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2017	257	216
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2018	269	230
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2019	284	270

Specificatie taakvelden

Opmerking: taakverdeling			2020	2021	2022	2023	2024
0.5	Treasury	Lasten	€ 1.771.298-	€ 1.925.532-	€ 23.192.998-	€ 1.899.682-	€ 1.924.580-
0.61	OZB woningen		€ 357.898	€ 345.376	€ 345.126	€ 344.876	€ 344.626
0.62	OZB niet-woningen		€ 127.670	€ 116.066	€ 115.991	€ 113.136	€ 112.141
0.64	Belastingen Overig		€ 93.946	€ 95.494	€ 95.494	€ 95.494	€ 95.494
0.8	Overige baten en lasten		€ 85.306	€ 1.103.680	€ 1.103.895	€ 2.443.805	€ 3.499.581
Lasten - Totaal			€ 1.106.478-	€ 264.916-	€ 21.532.492-	€ 1.097.629	€ 2.127.262
0.5	Treasury	Baten	€ 406.627-	€ 204.042-	€ 197.542-	€ 191.542-	€ 191.542-
0.61	OZB woningen		€ 7.634.169-	€ 8.437.050-	€ 8.858.902-	€ 9.301.847-	€ 9.766.939-
0.62	OZB niet-woningen		€ 4.538.687-	€ 4.981.401-	€ 5.230.471-	€ 5.491.994-	€ 5.766.594-
0.64	Belastingen Overig		€ 291.131-	€ 294.142-	€ 294.142-	€ 294.142-	€ 294.142-
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		€ 74.143.041-	€ 77.250.917-	€ 78.438.344-	€ 78.772.693-	€ 79.123.530-
3.4	Economische promotie		€ 92.340-	€ 93.817-	€ 93.817-	€ 93.817-	€ 93.817-
Baten - Totaal			€ 87.105.995-	€ 91.261.369-	€ 93.113.218-	€ 94.146.035-	€ 95.236.564-
7. Algemene inkomsten - Totaal			€ 88.212.473-	€ 91.526.285-	€ 114.645.710-	€ 93.048.406-	€ 93.109.302-

Verschillenanalyse 2020 - 2021

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutaties lasten t.o.v. 2020	Bedrag	Voordeel - Nadeel +
0.5	Meer rente doorberekend aan grondbedrijf	-€ 53.773	voordeel
0.5	Meer rente doorberekend aan taakvelden	-€ 180.663	voordeel
0.5	Afname rente voor langlopende geldleningen	-€ 100.848	voordeel
0.5	Toename rente financiering	€ 173.668	nadeel
0.8	Er is in 2021 geen stelpost voor onder uitputting kapitaallasten opgenomen	€ 50.000	nadeel
0.8	Hogere stelpost areaaluitbreiding Algemene Uitkering	€ 41.307	nadeel
0.8	Stelpost loonstijging (zie Voorjaars-/Kadernota, nog geen CAO en stijging werkgeverslasten bekend, daarom reservering)	€ 930.000	nadeel
	Diversen	-€ 18.129	voordeel
	Totaal	841.562	Nadeel

Taakveld	Mutaties baten t.o.v. 2020	Bedrag	Voordeel - Nadeel +
0.5	Lagere dividend uitkering BNG	€ 193.535	nadeel
0.61	Hogere opbrengst OZB woningen 1,6% index plus areaal	-€ 190.976	voordeel
0.61	Hogere opbrengst OZB woningen Strategische Heroriëntatie 8%	-€ 611.905	voordeel
0.62	Hogere opbrengst OZB niet -woningen 1,6% index plus areaal	-€ 79.619	voordeel
0.62	Hogere opbrengst OZB niet -woningen Strategische Heroriëntatie 8%	-€ 363.095	voordeel
0.7	Hogere algemene uitkering	-€ 2.864.763	voordeel
0.7	Hogere integratie uitkering sociaal domein	-€ 243.113	voordeel
	Diversen	€ 4.562	nadeel
	Totaal mutaties baten	-4.155.374	Voordeel

	Totaal mutaties lasten en baten	-3.313.812	Voordeel
--	--	-------------------	-----------------

Deel C: Paragrafen

Paragraaf 1 Lokale heffingen

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Het totale pakket van gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit een tiental verschillende belastingen, heffingen en rechten die worden gelegitimeerd door een belastingverordening die door de gemeenteraad is vastgesteld.

Deze paragraaf geeft een overzicht op hoofdlijnen van deze heffingen die bij de diverse programma's in de programmabegroting zijn geraamd. In het kort geven we aan welk beleid we in het begrotingsjaar gaan voeren ten aanzien van de lokale heffingen. Het lokale beleid is vastgesteld in de belastingverordeningen. Verder is een overzicht opgenomen van de geraamde opbrengsten, wordt aandacht besteed aan de lokale belastingdruk en aan het kwijtscheldingsbeleid.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk kader

Ten aanzien van de heffingen onderscheidt de wet drie soorten:

- Belastingen: gedwongen betalingen aan de overheid waar geen rechtstreekse contraprestatie van de overheid tegenover staat. Ze kunnen aan een brede of specifieke doelgroep in rekening worden gebracht.
- Bestemmingsheffingen: deze dienen ter bestrijding van specifieke kosten. Voorbeelden zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen mogen niet meer dan kostendekkend zijn.
- Rechten: een betaling waar een direct aanwijsbare contraprestatie van de overheid tegenover staat. Deze contraprestatie kan bestaan uit een product of dienst. Onderscheid kan worden gemaakt in onder meer gebruiksrechten (bijvoorbeeld haven- of marktgelden) en genotsrechten (waaronder leges). De hoogten van sommige rechten zijn landelijk bepaald. Verder geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn.

Naast het landelijk beleid is het volgende gemeentelijk beleid geformuleerd:

- De bestemmingsheffingen en rechten zijn in principe 100% kostendekkend. Dat is niet overal het geval omdat er bijvoorbeeld wettelijke voorschriften zijn (wettelijke tarieven).
- De heffingen worden in 2021 verhoogd met 1,6%. Uitgezonderd onroerende zaakbelastingen (1,6%+8%), streekmarkt (0%), rioolrechten (1%+1,6%+8,4%) en afvalstoffenheffing (5%+1,6%+8,4%). Voor het parkeren worden de tarieven vastgesteld bij de door de raad vast te stellen nieuwe beleidsnota parkeren.
- Kwijtscheldingsbeleid. Voor de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing kan kwijtschelding worden verleend aan personen (niet aan bedrijven). De gemeente Woerden hanteert voor de kwijtschelding de norm die door het Rijk gegeven wordt aan de gemeenten: 100% van de norm voor de bijstand. Bij een norm onder de 100% is er sprake van strenger beleid. Vrijwel alle inwoners die een aanslag gemeentelijke belastingen ontvangen en moeten rondkomen van een bijstandsuitkering of alleen een AOW uitkering en geen vermogen hebben, komen op basis van deze norm voor kwijtschelding in aanmerking. De regelgeving voor de kwijtschelding is neergelegd in de Leidraad Invorderingswet 1990.

Geraamde opbrengsten

Belastingen en heffingen	Baten begroting 2021	Baten begroting 2020	Baten Rekening 1019
<i>A. Belastingen</i>			
1 Eigenaren woningen	8.457	7.634	7.296
Eigenaren niet-woningen	3.084	2.810	2.629
Gebruikers niet-woningen	1.897	1.728	1.668
2 Parkeerbelasting	1.979	1.797	1.906
3 Hondenbelasting	95	94	67
4 Precariobelasting	96	94	107
5 Toeristenbelasting	94	92	95
<i>Subtotaal A Belastingen</i>	15.702	14.249	13.768
<i>B. Bestemmingsheffingen</i>			
1 Afvalstoffenheffing	5.854	5.468	5.107
2 Rioolheffing	5.693	4.900	4.720
<i>Subtotaal B Bestemmingsheffingen</i>	11.547	10.368	9.827
<i>C. Rechten</i>			
1 Leges burgerzaken	687	689	848
2 Begrafnisrechten	666	656	651
3 Marktgelden	163	160	138
4 Havengelden	48	47	48
5 Omgevingsvergunningen	1.163	1.220	959
<i>Subtotaal C Rechten</i>	2.727	2.772	2.644
Totaal	€ x 1.000	29.976	27.389
		27.389	26.239

Lokale lastendruk.

De lokale lastendruk geeft voor de belangrijkste tarieven weer wat een inwoner van de gemeente betaalt en hoe deze zich het afgelopen jaar heeft ontwikkeld (fictief huishouden). De bedragen zijn gebaseerd op een huishouden in een woning met een gemiddelde waarde voor belastingjaar 2021 van € 309.143 (2020: €294.000). Dit is exclusief de teruggave afvalstoffenheffing en gerekend met de indexeringspercentages.

	2021 1 persoons	2021 meer persoons	2020 1 persoons	2020 meerpersoons
1 OZB	371	371	338	338
2 Rioolheffing	238	238	203	203
3 Afvalstoffenheffing	223	273	198	238
Totaal	€ 832	€ 882	€ 739	€ 779

A. Belastingen

Ad 1 OZB

In de onderstaande tabel zijn de OZB-tarieven 2021 en 2020 opgenomen. De tarieven 2021 worden gegeven als percentage van de ingeschatte woningwaarde per 1 januari 2020. De prognoses per 1 september 2020 duiden op een gemiddelde stijging voor woningen met 5% en de gemiddelde stijging

voor niet-woningen -3,5%. De tarieven worden hiermee gecorrigeerd. De werkelijke OZB-opbrengst kan uiteindelijk afwijken van de werkelijke opbrengst door:

- de waardeontwikkeling van de onroerende zaken;
- de te *verwachten* minder- en meeropbrengsten van respectievelijk sloop en nieuwbouw;
- de waardevermindering als gevolg van bezwaar- beroepsprocedures;
- en leegstand van bedrijven

In december worden de OZB tarieven voorlopig en in januari 2021 definitief vastgesteld door de raad, deze kunnen daarom afwijken van de tarieven zoals hieronder opgenomen.

Tarief OZB	2021	2020
1 Woningen		
a Eigenaren	0,1202%	0,1151%
2 Niet woningen		
a Eigenaren	0,2873%	0,2579%
b Gebruikers	0,1932%	0,1918%

Opbrengst OZB:

Taak veld	Begroting 2021	Begroting 2020	Rekening 2019
0.61 Eigenaren woningen	8.437	7.634	7.296
0.62 Eigenaren niet-woningen	3.084	2.810	2.629
0.62 Gebruikers niet-woningen	1.897	1.728	1.668
Totaal	€ x 1.000	€ 13.418	€ 12.172
		€ 11.593	

Ad 2 Parkeerbelasting

De parkeerbelasting in 2021 blijft voor zowel het parkeren in de garages als het parkeren op straat voorlopig € 2,00 per uur, net zoals de afgelopen jaren. Uitgangspunt blijft dat het parkeren kostendekkend is.

Taak veld	Begroting 2021	Begroting 2020	Rekening 2019
Lasten			
2.2 Parkeren	1.840	1.523	1.723
0.4 Overhead	28	29	30
Totale lasten	1.868	1.552	1.753
Baten			
0.63	1.979	1.797	1.906
Saldo	€ x 1.000	€ 111	€ 245
Kostendekkendheidsgraad		106%	109%

Binnen Strategische Heroriëntatie is een onderzoek uitgevoerd naar het product Parkeren. Op basis hiervan is besloten om de parkeertarieven te gaan verhogen. De precieze verhoging wordt bepaald aan de hand

van de uiteindelijke scenariokeuze die gemaakt worden bij het Parkeerbeleid. In samenwerking met een betrokken participatiegroep wordt gewerkt aan nieuw Parkeerbeleid voor Woerden.

Naar verwachting wordt dit beleidsstuk in het eerste half jaar van 2021 naar de gemeenteraad gestuurd ter besluitvorming. Zodat de gewijzigde tarieven en afspraken kunnen worden verwerkt in de begroting van 2022.

Ad 3 Hondenbelasting

Hondenbelasting wordt geheven van de houder van één of meer honden binnen de gemeente.

Taak veld		Begroting 2021	Begroting 2020	Rekening 2019
	Lasten			
0.64	Belastingen overig	28	28	28
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	27	25	43
0.4	Overhead	14	14	15
	Totale lasten	69	67	86
0.64	Baten	95	94	67
	Saldo	€ 26	€ 27	-€ 19
	Kostendekkendheidsgraad	138%	140%	78%

Ad 4 Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Ook terrassen vallen hieronder.

Taak veld			Begroting 2021	Begroting 2020	Rekening 2019
0.64	Opbrengst	€ x 1.000	€ 96	€ 94	€ 107

Ad 5 Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet als ingezetene met een adres in de gemeente in de basisregistratie personen zijn ingeschreven.

Taak veld			Begroting 2021	Begroting 2020	Rekening 2019
3.4	Opbrengst	€ x 1.000	€ 94	€ 92	€ 95

B. Bestemmingsheffingen

Ad 1 Afvalstoffenheffing

Voor de bestrijding van de kosten die samenhangen met het inzamelen en verwerken van afval is de gemeente bevoegd om de gemaakte kosten te verhalen. Voor het huishoudelijk afval (afval dat ontstaat vanuit particuliere huishoudens) wordt afvalstoffenheffing geheven.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van baten en lasten afvalstoffenheffing en reinigingsrechten. Het uitgangspunt bij het vaststellen van de tarieven is dat het tarief voor eenpersoonshuishoudens circa 80% bedraagt van het tarief voor meerpersoonshuishoudens. Dit percentage kan enigszins afwijken. De reinigingsrechten zijn van toepassing op bedrijven die in de binnenstad zijn gevestigd en hun afval aanbieden aan de gemeente via vuilcontainers. Deze tarieven zijn exclusief BTW. Wanneer de baten hoger zijn dan de lasten, wordt het meerdere in de voorziening afvalstoffenheffing gestort.

Taak veld	Begroting 2021	Begroting 2020	Rekening 2019
Lasten			
7.3 Afval	4.785	4.476	4.319
2.1 Verkeer en vervoer	424	424	424
5.7 Openbaar groen	129	129	129
0.4 Overhead	465	474	441
BTW-lasten te verhalen op BTW-comp.fonds	252	252	252
Totale lasten	6.055	5.755	5.565
Baten			
7.3	5.854	5.468	5.107
Saldo (=mutatie reserve;- = onttrekking)	-€ 201	-€ 287	-€ 458
Kostendekkendheidsgraad	97%	95%	92%

Dit resulteert in de volgende mutaties van de voorziening afvalstoffenheffing:
(stand begroot per 1-1-2021 € 609.879)

2021 onttrekking	€ 200.327
2022 storting	€ 29.192
2023 onttrekking	€ 21.268
2024 onttrekking	€ 30.613

Dit zijn indicatieve onttrekkingen omdat de hoogte van diverse lasten en baten nog niet exact bekend zijn, zoals de teruggave afvalstoffenheffing n.a.v. het aantal keren dat er huisvuil is aangeboden en de bijdrage uit het afvalfonds.

De kosten voor het inzamelen van huishoudelijk afval vallen in 2021 hoger uit dan in 2020. De belangrijkste oorzaak van deze kostenstijging zijn toegenomen kosten van de verwerking van huishoudelijk afval door de Afvalverwerking Utrecht.

De baten kant neemt toe door de groei van het aantal huishoudens en de stijging van het tarief.

Aan de batenkant zien we tevens een dalende tendens wat betreft de prijzen van oud papier en PMD. Hiermee is in de begroting 2021 rekening gehouden.

Teruggaaf van de afvalstoffenheffing

Indien de belastingplichtige de mini-container voor restafval minder dan 17 keer aan de inzameldienst heeft aangeboden of de verzamelcontainer minder dan 81 keer heeft geopend, bestaat aanspraak op gedeeltelijke teruggaaf van de afvalstoffenheffing.

De teruggaaf bedraagt per belastingjaar:

a. voor eenpersoonshuishoudens	
bij 4 of minder aanbiedingen, dan wel het 20 of minder keer openen van de verzamelcontainer	€ 20,00
bij 5 tot en met 7 aanbiedingen, dan wel het 21 tot en met 35 keer openen van de verzamelcontainer	€ 17,50
Bij 8 tot en met 10 aanbiedingen, dan wel het 36 tot en met 50 keer openen van de verzamelcontainer	€ 15,00
bij 11 tot en met 13 aanbiedingen, dan wel het 51 tot en met 65 keer openen van de verzamelcontainer	€ 12,50
bij 14 tot en met 16 aanbiedingen, dan wel het 66 tot en met 80 keer openen van de verzamelcontainer	€ 5,00
bij 17 of meer aanbiedingen, dan wel het 81 keer of meer openen van de verzamelcontainer	€ 0,00
b. voor meerpersoonshuishoudens	
bij 4 of minder aanbiedingen, dan wel het 20 of minder keer openen van de verzamelcontainer	€ 40,00
bij 5 tot en met 7 aanbiedingen, dan wel het 21 tot en met 35 keer openen van de verzamelcontainer	€ 35,00
bij 8 tot en met 10 aanbiedingen, dan wel het 36 tot en met 50 keer openen van de verzamelcontainer	€ 30,00
bij 11 tot en met 13 aanbiedingen, dan wel het 51 tot en met 65 keer openen van de verzamelcontainer	€ 25,00
bij 14 tot en met 16 aanbiedingen, dan wel het 66 tot en met 80 keer openen van de verzamelcontainer	€ 10,00
bij 17 of meer aanbiedingen, dan wel het 81 keer of meer openen van de verzamelcontainer	€ 0,00

Ad 2: Rioolheffing

Uit de rioolheffing bekostigt de gemeente de uitvoering van de drie gemeentelijke watertaken. Dit zijn het inzamelen en transporteren van afvalwater, het bergen en afvoeren van hemelwater en het zorgdragen voor het grondwater. Onderdeel van hemelwater en grondwater zijn ook maatregelen voor de uitvoering van de thema's wateroverlast en droogte van actieplan Klimaatbestendig 2050. Meer informatie vindt u in het Gemeentelijk Waterbeleidsplan 2018-2022. De rioolheffing stijgt in 2021 met 11% inclusief inflatiecorrectie. Dit is nodig om de stijgende kapitaallasten als gevolg van vervangingsinvesteringen en keuzes uit de strategische heroriëntatie te kunnen dekken.

Uit de strategische heroriëntatie komt verschuiving van compensabele BTW van de rioolinvesteringen (jaarlijkse 440.000 - 508.000 euro) vanaf 2021 naar de rioolheffing. Vanaf 2022 wordt jaarlijks 250.000 euro voor baggeren extra ten laste van de rioolheffing gelegd.

In de onderstaande tabel vindt u een overzicht van de kosten en baten van de rioolbegroting.

Taak veld		Begroting 2021	Begroting 2020	Rekening 2019
	Lasten			
7.2	Riolering	4.283	3.935	3.713
2.1	Verkeer en vervoer	226	226	226
2.4	Economische havens en waterwegen	200	200	200
0.4	Overhead	249	226	210
	BTW	789	314	163
	Totale lasten	5.747	4.901	4.512
7.2	Baten	5.693	4.900	4.720
	Saldo (=mutatie reserve;- = onttrekking)	-€ 54	-€ 1	€ 208
	Kostendekkendheidsgraad	99%	100%	105%

Dit resulteert in de volgende mutaties van de voorziening riolering:

(stand begroot per 1-1-2021 € 2.907.270)

2021 onttrekking € 54.379

2022 onttrekking € 45.694

2023 storting € 99.511

2024 storting € 140.825

De voorziening riolering zal licht stijgen in het 4^e jaar licht stijgen. Dit is nodig om schommelingen in toekomstige investeringen op vangen.

C. Rechten

In de onderstaande tabellen is voor de verschillende rechten opgenomen wat de begrote baten en lasten zijn en wat de kostendekkendheid is. Nagestreefd wordt een kostendekkendheidsgraad van 100%. Zichtbaar is dat voor een aantal tarieven dit nog niet is gerealiseerd.

Ad 1 Leges burgerzaken

Onder de naam 'leges' wordt een aantal verschillende rechten geheven 'ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten'. Sommige leges zijn niet voor 100% kostendekkend omdat er voorgeschreven wettelijke tarieven zijn (voorbeelden: uittreksels burgerlijke stand, reisdocumenten en rijbewijzen).

Taak veld		Begroting 2021	Begroting 2020	Rekening 2019
	Lasten			
0.2	Burgerzaken	1.104	1.080	1.053
0.4	Overhead	340	329	257
	Totale lasten	1.444	1.409	1.310
0.2	Baten	687	689	848
	Saldo € x 1.000	-€ 757	-€ 720	-€ 462
	Kostendekkendheidsgraad	48%	49%	65%

De baten op de leges nemen af door de wijziging van de Paspoortwet. Doordat onder andere identiteitskaarten tien jaar geldig zijn in plaats van vijf jaar begint vanaf 2020 zichtbaar te worden dat de leges afnemen.

Ad 2 Begrafenisrechten

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats.

Taak veld	Begroting 2021	Begroting 2020	Rekening 2019
Lasten			
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	670	692	584
0.4 Overhead	145	150	121
Totale lasten	815	842	705
Baten			
7.5	666	656	651
Saldo € x 1.000	-€ 149	-€ 186	-€ 54
Kostendekkendheidsgraad	82%	78%	92%

De lasten begrafenisrechten nemen iets af in 2021 dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat er minder planmatig onderhoud is in dit jaar. De kosten van planmatig onderhoud fluctueren jaarlijks en hebben daardoor invloed op de kostendekkendheid. De lagere lasten, met de indexatie van de baten zorgt voor een iets hogere kostendekkendheid.

Ad 3 Marktgelden

Onder de naam marktgeld wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats (warenmarkt, streekmarkt en koeiemarkt).

Taak veld	Begroting 2021	Begroting 2020	Rekening 2019
Lasten			
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	116	115	102
3.4 Economische promotie	157	149	196
0.4 Overhead	53	50	50
Totale lasten	326	314	348
Baten			
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	76	75	66
3.4 Economische promotie	87	85	72
Totale baten	163	160	138
Saldo € x 1.000	-€ 163	-€ 154	-€ 210
Kostendekkendheidsgraad	50%	51%	40%

Ad 4 Havengelden

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het innemen van een ligplaats met een vaartuig in (een deel van) het openbaar vaarwater van de gemeente Woerden.

Door de renovatie van de oevers in de Singel en het plaatsen van clusters waar vaartuigen met een vergunning kunnen aanmeren, is de exploitatie aanzienlijk verbeterd. Met name door het clusteren van ligplaatsen hebben meer bootbezitters een vergunning gekregen. Inmiddels is de bezettingsgraad 100% en er is een lange wachtlijst voor het krijgen van een ligplaats.

Taak veld		Begroting 2021	Begroting 2020	Rekening 2019
	Lasten			
2.4	Economische havens en waterwegen	33	33	35
0.4	Overhead	11	11	11
	Totale lasten	44	44	46
2.4	Baten	48	47	48
	Saldo	€ 4	€ 3	€ 2
	Kostendekkendheidsgraad	109%	107%	104%

Ad 5 Omgevingsvergunningen

Binnen het taakveld omgevingsvergunning is de kostendekkendheid afhankelijk van de baten.

Temporisering van de baten levert een lagere kostendekkendheid. Echter hogere baten zijn meestal gekoppeld aan een grotere werklust wat uiteindelijk kan leiden tot meer capaciteitsinzet. Gevolg hiervan is dat de kostendekkendheid dan niet wordt vergroot maar gelijk blijft.

Taak veld		Begroting 2021	Begroting 2020	Rekening 2019
	Lasten			
1.2	Openbare orde en veiligheid	17	18	424
8.3	Wonen en bouwen (loonkosten)	959	896	1.768
8.3	Wonen en bouwen (overige kosten)	316	308	711
	Totale lasten	1.292	1.221	2.903
	Totale lasten verhaalbaar 60%			1.742
	Baten			
1.2	Openbare orde en veiligheid	0	0	43
8.3	Wonen en bouwen	1.163	1.220	916
	Totale baten	1.163	1.220	959
	Saldo	€ 1.163	€ 1.220	-€ 783
	Kostendekkendheidsgraad	90%	100%	55%

Om de kostendekkendheid te berekenen zijn twee modellen bekend. De methode Activity based costing is een benadering vanuit een blanco situatie en wordt bekeken hoeveel tijd er gemiddeld met een aanvraag is gemoeid. De methode kostenverhaal gaat uit van de bestaande begroting als uitgangspunt. In 2019 is

gebruik gemaakt van de methode kostenverhaal en vanaf 2020 van de methode Activity based costing. Dit zorgt voor een reëlere werkelijkheid van de gemaakte kosten en heeft tot gevolg dat er minder kosten worden toegerekend aan de leges omgevingsvergunningen.

4. Vergelijking met andere gemeenten

Belastingsoort 2020	Woerden	Oudewater	Bodegraven Reeuwijk	Montfoort	De Ronde Venens
OZB woningen	0,1152%	0,1300%	0,1296%	0,1245%	0,0800%
OZB niet woningen	0,4491%	0,4770%	0,4720%	0,6453%	24,3600%
Afvalstoffenheffing					
Eenpersoonshuishouden	€ 199	€ 208	€ 213	€ 168	€ 207
Meerpersoonshuishouden	€ 238	€ 261	€ 262	€ 274	€ 269
Rioolheffing	€ 203	€ 266	€ 367	€ 241	€ 213

Paragraaf 2 Verbonden partijen

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Een gemeente kan in principe zelf bepalen hoe een bepaalde taak wordt uitgevoerd. De gemeente kan er bijvoorbeeld voor kiezen de uitvoering zelf ter hand te nemen of de uitvoering te regelen (via een gemeenschappelijke regeling) met een aantal regiogemeenten gezamenlijk. Kernvragen blijven steeds of de doelstellingen van het uitvoerende orgaan corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente gerealiseerd worden.

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijke risico's is het gewenst dat in de begroting aandacht wordt besteed aan rechtspersonen waarmee de gemeente een band heeft. Deze paragraaf geeft dan ook per verbonden partij informatie over de verbonden partijen en de bestuurlijke doelstelling die via de verbonden partij wordt gerealiseerd.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij op basis van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Er is sprake van een verbonden partij als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van een dergelijk recht gebruik om ervoor te zorgen dat er goede bestuurders in het bestuur van de verbonden partij terechtkomen. Ook een stichting waarin bijvoorbeeld de wethouder cultuur op persoonlijke titel als bestuurder plaatsneemt – en dus niet de gemeente vertegenwoordigt – is volgens deze definitie geen verbonden partij.

Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Dit betekent dat wanneer een verbonden partij failliet gaat de deelnemers in deze verbonden partij voor extra kosten komen te staan. Uit bovenstaande blijkt tevens dat bij leningen en garantstellingen geen sprake is van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidiën).

Met deze paragraaf voldoen wij aan onze wettelijke plicht (Besluit Begroting en Verantwoording) om per verbonden partij inzicht te geven in de volgende onderwerpen:

- de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten
- de visie van de raad op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen zoals die zijn opgenomen in de programma's van de begroting
- de beleidsvoornemens over verbonden partijen
- de naam en de vestigingsplaats; het openbaar belang dat op deze wijze wordt behartigd; de veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar; het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar; het resultaat van de verbonden partij

Aanvullend hierop, op grond van de 'Verordening op de inrichting van de financiële organisatie, het financiële beheer en de uitgangspunten van het financiële beleid van de gemeente Woerden', staat in deze paragraaf informatie ten aanzien van beëindigde, nieuwe of (gewijzigde) bestaande verbonden partijen en eventuele problemen bij verbonden partijen.

De kaders voor de verbonden partijen zijn vastgesteld in de nota Verbonden partijen.

3. Verbonden partijen per programma

De gemeente Woerden heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen. Onderstaande partijen worden per programma toegelicht:

Gemeenschappelijke regelingen

- Veiligheidsregio Utrecht
- Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)
- Afvalverwijdering Utrecht (AVU)
- Recreatieschap Stichtse Groenlanden
- Ferm Werk
- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)
- Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)
- U10 (strikt genomen geen verbonden partij maar een netwerksamenwerking)

Vennootschappen en coöperaties

- Coöperatie Parkeerservice U.A. Amersfoort
- Bank Nederlandse Gemeenten
- Vitens

Stichtingen en verenigingen

- Stichting Urgentieverlening West Utrecht

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Het doel van deze regeling is het door de Veiligheidsregio Utrecht realiseren van een gelijkwaardig kwaliteitsniveau van de beheersing van rampen en crisis in de Utrechtse gemeenten, waaronder het (verplicht) organiseren van brandweerzorg op regionaal niveau. De gemeentelijke organisaties zijn verantwoordelijk voor een aantal crisisbeheersingsprocessen zoals: crisiscommunicatie, publieke zorg en nazorg. Geen enkele gemeentelijke organisatie is in staat om deze taken geheel op eigen kracht te vervullen. Regionale samenwerking en bundeling van ambtelijke capaciteit is absoluut noodzakelijk.
Programma	1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen
Deelnemende partijen	De 26 Utrechtse gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester V.J.H. Molkenboer Plv.lid : wethouder A. Noorthoek
Bestuurlijk belang	Veiligheid houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Bestuurlijke afspraken over prioriteiten en inzet worden op regionaal niveau gemaakt via de Veiligheidsregio Utrecht of het Regionaal College van de politie.

Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Eenduidige en efficiënte inrichting van de brandweer Eenduidige aanpak van rampen en crises Eenduidige aanpak brandweezorg
Financiële bijdrage	Begroting 2021 : € 2.994.000 (6.110.0011/6830.0040) Begroting 2022 : € 2.987.000 De bijdrage aan de VRU staat voor 90% geraamd bij taakveld 1.1 crisisbeheersing en voor 10% bij taakveld 8.3 wonen en bouwen. Bovenstaande bedragen zijn inclusief de bijdrage voor de Meldkamer Ambulancezorg (MKA) Bijdrage MKA is € 11.272.
Belang van Woerden	De Veiligheidsregio Utrecht houdt zich met ingang van 2021 met o.a. de volgende werkzaamheden bezig: • De VRU heeft de risico's in de regio in beeld en vastgelegd in het risicoprofiel. De informatie wordt met in- en externe partners gedeeld via: - regionaal risicoprofiel; - provinciale risicokaart; - brandrisicoprofiel; - (Gemeentelijke) Integrale Veiligheidsplannen. • De VRU adviseert het bevoegd gezag om onveilige situaties te voorkomen en/of te beperken, met betrekking tot: - ruimtelijke ordening & externe veiligheid (incl. overstromingsrisico's); - bouwen; - brandveilig gebruik van gebouwen en bouwwerken; - milieu; - evenementen. • De VRU houdt risicogericht toezicht op (brand)veiligheid in bestaande bouw en bij evenementen en adviseren het bevoegd gezag over te nemen maatregelen. • De VRU wil met stimulerende preventie de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven vergroten. • De VRU zorgt voor goed voorbereide en opgeleide brandweermensen die de beschikking hebben over voldoende materieel en materiaal voor de uitvoering van hun taak. • De VRU onderhoudt een aantal specialismen waaronder waterongevallen, rietkapbrandbestrijding, natuurbestrijding en technische hulpverlening. • Op het gebied van Bevolkingszorg beheert de VRU de regionale piketten. • De VRU zorgt er voor dat piketfunctionarissen uitgebreid opgeleid, geoefend en getraind worden. Hoe dit uitgevoerd wordt, is vastgelegd in het Beleidsplan Opleiden, Trainen en Oefenen (OTO). • De VRU adviseert de gemeenten over de optimale inrichting van hun crisisorganisatie. Voor de lokale functionarissen verzorgt de VRU ook het totale opleiding, training en oefentraject. • De VRU volgt met het veiligheidsinformatiecentrum (VIC) de ontwikkelingen van risico's in onze regio, die mogelijk kunnen uitgroeien tot een ramp of crisis. • De VRU coördineert en organiseert geneeskundige hulp aan slachtoffers bij een ramp of crisis. In de voorbereidende fase valt hieronder ook het op geneeskundig vlak adviseren bij evenementen. • De VRU adviseert het openbaar bestuur en organisaties die een rol hebben in geneeskundige hulpverlening over te nemen maatregelen.

	• De VRU organiseert crisisoefeningen met zorgverleners, brandweer, gemeenten en politie zodat de hulpverlening goed op elkaar aansluit. • De VRU stelt de wettelijke verplichte incidentbestrijdingsplannen op of actualiseert deze. • De VRU evalueert GRIP-incidenten conform het evaluatiebeleid van de VRU. • De VRU beschikt over actuele aanvals- en/of bereikbaarheidskaarten voor risicovolle en kwetsbare objecten. • De VRU draagt zorg voor de continuïteit van de meldkamerfunctie in aanloop naar de samenvoeging, onder meer door harmonisatie van de meldkamerprocessen. • De VRU gaat verder met het verder terugdringen van de nodeloze meldingen via de brandmeldinstallatie. De VRU zet in op een combinatie van voorlichting, toezicht & handhaving en verificatie van de melding. • Op het gebied van organisatieontwikkeling zal de VRU zich onder andere bezig houden met het ontwikkelen van accountmanagement, harmonisatie rechtspositie en loketgericht werken De VRU voert een aantal taken op het gebied van onderhoud en exploitatie van de brandweerkazernes uit. De pakketten operationeel onderhoud, schoonmaak en ARBO & veiligheid neemt de gemeente af bij de VRU.
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2021	n.v.t.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2019	Begin boekjaar: € 9.684.000 Einde boekjaar: € 13.081.000
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2019	Begin boekjaar: € 49.428.000 Einde boekjaar: € 44.366.000
Financieel resultaat 2019 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: € 3.365.000 Resultaat (na mutaties reserves): € 2.572.000
Risico's	Het grootste risico betreft het voordoen van grote rampen en calamiteiten in een regio gemeente, waardoor er een financieel risico ontstaat voor het bekostigen van de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling VRU.

Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	Uitvoering Archiefwetgeving en het beheer van historische archieven en collecties en beschikbaarstelling ervan aan burgers en organisatie. Op grond van de Archiefwet-1995 moeten besturen van overheden ervoor zorgdragen dat hun archieven in goede en geordende en toegankelijke staat verkeren. Verder is het RHC belast met het wettelijk toezicht op het gemeentelijk beheer van nog niet overgebrachte archieven.
Programma	4. Cultuur, economie en milieu
Deelnemende partijen	Gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Lopik, Montfoort, Oudewater, Woerden en IJsselstein en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden te Houten.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester V.J.H. Molkenboer Plv. lid : wethouder A. Noorthoek
Bestuurlijk belang	De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de overgebrachte archieven ligt sinds 2006 bij het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling RHC .
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Bovengenoemde taken (zie achter doel) vloeien voort uit de Archiefwet. Deze wet verplicht overheidsinstellingen de archieven in goede, geordende en toegankelijke staat te bewaren. Daarnaast verplicht de Archiefwet overheidsinstellingen om archieven die ouder zijn dan 20 jaar en voor blijvende bewaring in aanmerking komen, toegankelijk te maken voor het publiek. Hierbij veranderd de status van deze archieven in principe naar openbaar en zijn ze voor iedereen kosteloos te raadplegen.
Financiële bijdrage	De kosten voor 2021: Depotkosten inclusief compensatie bedrag (te betalen): Bijdrage per meter depotruimte € 35,90 x 1.432 meter = € 51.423 Compensatiekosten ivm eigen depotruimte andere leden: <u>€ 1.556</u> Totaal: € 52.979 Kosten per aantal inwoners: Bijdrage per inwoner € 3,8966 x inwoners 52.300 = € 203.794 Jaarrekening 2018 € 216.247 (incl. btw) Jaarrekening 2019 (nog niet bekend) Begroting 2021 € 256.773 (incl. btw) Begroting 2022 € 275.114 (incl. btw) Vanaf 2018 wordt door het RHC de BTW in rekening gebracht (zit ook in de bijdrage). De deelnemers kunnen deze via het BTW compensatiefonds verhalen. De toename heeft te maken met dat voorzien is dat de deelnemers de komende tijd meer archiefonderdelen moeten gaan overdragen aan het RHC zeker door de aankomende verkorting van de overbrengingstermijn. Daarnaast is een kleine uitbreiding van het personeelsbestand in de planning en worden per 2022 de kosten i.v.m. het realiseren van een e-depot binnen de begroting meegenomen.

Belang van Woerden	Doel van het RHC is in het samenwerkingsgebied: uitvoering geven aan de Archiefwet; alsmede vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historische bronnen en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar maken voor een breed publiek.
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2021	Vanuit de Archiefwet richt het RHC zich op het beheer van het statisch archief en de uitvoering van de inspectietaak. Het fungeert voor de gemeente als historisch informatiecentrum. De niet-wettelijke taken van het RHC werden afgebouwd. Het vergroten van de digitale toegankelijkheid van de archieven en collecties is een belangrijk speerpunt voor de komende jaren. Het RHC zal ook de vorming van een regionaal E-depot de komende tijd oppakken. Voor de realisatiekosten is het voorstel om het positief saldo van de jaarrekening 2019 te gebruiken (positief saldo 2019 voor Woerden is € 18.565). Dit voorstel zal in Juli 2020 in de Archiefcommissie worden behandeld. Bij aanneming van het voorstel zal er dit jaar geen verrekening plaats vinden met de bijdrage die betaald is voor 2019. Via de RHC-website is het mogelijk om sommige archiefbescheiden digitaal te raadplegen. Voor Woerden gaat het om het oud-rechterlijke archief (ook van Harmelen, Kamerik en Zegveld), en het notarieel archief van voor 1811. Deze archieven behoren tot de meest opgevraagde bronnen. Archiven en bronnen die zijn ontsloten worden zoveel mogelijk op de website voor publiek beschikbaar gesteld. Natuurlijk blijft het mogelijk de studiezaal te bezoeken om onderzoek te doen of (bouw)dossiers in te zien. De overbrengingstermijn voor Archiefbescheiden naar het RHC staat momenteel volgens de Archiefwet op 20 jaar. Er is een traject gestart om deze termijn terug te brengen naar 10 jaar. In de eerste helft van 2019 zou er een wetsvoorstel worden gelanceerd m.b.t. openbare raadpleging. Verkorting van de overbrengingstermijn van 20 jaar naar 10 jaar zal een behoorlijke invloed op de werkzaamheden bij het RHC. Deze verkorting van de overbrengingstermijn zal waarschijnlijk in 2021 worden geëffectueerd.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2019	Nihil
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2019	N.v.t

Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	De AVU is een gemeenschappelijke regeling ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen en is in 1984 opgericht door de Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht. Deze gemeenschappelijke regeling heeft als doel een efficiënte en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde wijze van overslag, transport en verwerking van huishoudelijke en andere categorieën van afvalstoffen (geen bedrijfsafval) voor de deelnemende gemeenten te organiseren. Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval. Ook organiseert en regisseert de AVU de papierinzameling, de glaszameling en de inzameling van oude medicijnen en injectienaalden (i.s.m. de Apothekersvereniging AVNM) in de provincie Utrecht en laat de AVU jaarlijks de sorteertanalyses van het restafval per gemeente uitvoeren.
Programma	2. Fysiek beheer, openbare ruimte en vervoer
Deelnemende partijen	De 26 gemeenten binnen de provincie Utrecht. De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, de Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden*, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist. * De gemeente Vijfheerenlanden heeft aangegeven uit de GR AVU te willen treden.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : wethouder A. Bolderdijk Plv Lid : wethouder T.H.D. de Weger
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval. Ook organiseert en regisseert de AVU de papierinzameling, de glaszameling en de inzameling van oude medicijnen en injectienaalden (i.s.m. de Apothekersvereniging AVNM) in de provincie Utrecht en laat de AVU jaarlijks de sorteertanalyses van het restafval per gemeente uitvoeren.
Financiële bijdrage	Rekening 2019 : € 1.154.559 Begroting 2020: € 1.167.087 Begroting 2021: € 1.593.977 (herziene begroting 2021 AVU) (zie grootboeknummers 6730.0012/6730.0013/6730.0014)
Belang van Woerden	De AVU bundelt de deskundigheid van de aangesloten gemeenten, waardoor er voor beleid en uitvoering een platform met veel (plaatselijke) kennis beschikbaar is. Door inzameling en verwerking van huishoudelijk afval gezamenlijk aan te besteden, worden dankzij grote hoeveelheden in de regel gunstige tarieven verkregen.

Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2021	Doordat de bestaande contracten van de AVU voor het verwerken van restafval en GFT 31 december 2020 aflopen. Na een marktconsultering heeft de AVU deze werkzaamheden opnieuw aanbesteed. Het gebrek aan concurrentie in de markt en onzekerheid over de afzet van deelstromen, maatregelen rond CO2-besparingen en PFAS hebben geleid tot hogere verwerkingstarieven voor deze afvalstromen in de komende jaren. Per 1 april 2020 zijn alle AVU-gemeenten overgestapt naar de nieuwe Ketenovereenkomst Verpakkingen 2020-2029. Deze nieuwe Ketenovereenkomst vervangt vanaf 2022 de huidige Raamovereenkomst Verpakkingen 2012-2022. Hierdoor zijn de AVU-gemeenten vanaf 1 april 2020 alleen nog verantwoordelijk voor het inzamelen van PMD en niet meer voor de post-collection (= overslag en transport, sorteren en vermarkten). Hierdoor zijn de kosten voor het verwerken en post-collection voor PMD in de AVU-begroting van 2021 vervallen. De voorgenen uittreding van de gemeente Vijfheerenlanden uit de GR AVU leidt voor zover dit momenteel al kan worden overzien niet tot financieel of ander nadeel van de andere 25 in de GR AVU deelnemende gemeenten.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2019	Begin boekjaar: € 648.556 Einde boekjaar: € 494.290
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2019	Begin boekjaar: € 13.844.156 Einde boekjaar: € 17.580.965
Financieel resultaat 2019 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten voor belasting en onttrek : € 230.731 Gerealiseerd resultaat € 176.048
Risico's	In principe kent de AVU geen risico's. Alleen wanneer een grote contractpartner haar verplichtingen niet kan nakomen zou een nieuwe overeenkomst meerkosten met zich mee kunnen brengen. Deze meerkosten worden dan wel weer doorberekend aan de deelnemende gemeenten.

Recreatieschap De Stichtse Groenlanden

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Recreatieschap Stichtse Groenlanden is een van twee schappen in de provincie Utrecht. De werkorganisatie van het schap is: Recreatie Midden-Nederland. De regeling is getroffen ter behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de gemeente op het terrein van recreatie, natuur en landschap. Hieronder wordt begrepen de instandhouding en verbetering van voorzieningen en voor het hele grondgebied van de deelnemende gemeente een samenhangend beleid op het gebied van de openluchtrecreatie alsmede de natuur- en landschapsbescherming te ontwikkelen.
Programma	Programma 4 Cultuur, economie en milieu
Deelnemende partijen	De gemeenten: Woerden, Utrecht, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Houten, IJsselstein, Lopik, De Bilt, De Ronde Venen en de provincie Utrecht.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester V.J.H. Molkenboer (DB) : wethouder A. Noorthoek (AB) Plv. Leden : wethouder T. de Weger : wethouder G. Becht

Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Het belang is voor alle gemeenten en provincie gelijk, namelijk goede recreatievoorzieningen voor de inwoners binnen handbereik. Gebruik van recreatievoorzieningen door inwoners zijn regelmatig niet gebonden aan de gemeente waar je woont. De ene gemeente heeft door de ligging (bijvoorbeeld langs de rivier Lek) en/of het grotere, groene buitengebied meer ruimte voor opvang van recreanten dan een meer stedelijke gemeente. Daarnaast zijn routestructuren bij uitstek gemeente overschrijdend.
Financiële bijdrage	De bijdragen van de Gemeente Utrecht (34,2%) en de Provincie Utrecht (30,9%) worden berekend over de totale deelnemersbijdrage (circa 3 miljoen totaal). De overige deelnemers betalen naar rato van het aantal inwoners. De deelnemersbijdragen zijn geïndexeerd met 3,3% conform de uitgangspunten voor de begroting 2021. Jaarrekening 2019 € 197.919 Begroting 2020 € 209.905 Begroting 2021 € 216.622 (grootboeknummer 6.570.0021)
Belang van Woerden	Voor onze inwoners is het van belang dat er voldoende recreatiemogelijkheden in Woerden en de regio zijn. Het ontwikkelen en beheren van recreatievoorzieningen draagt bij aan de leefbaarheid van de gemeente Woerden en de regio.
Financiële ontwikkelingen 2021	Door een structurele verhoging van de deelnemersbijdrage voor programma A met 20% met ingang van 2019, is de meerjarenbegroting weer sluitend (Er zijn twee programma's A en B, onder B valt het areaal van het voormalig schap Vinkeveense Plassen, programma A is de rest van de gebieden.) Vanaf 2019 is weer meer capaciteit en middelen voor doorontwikkeling van de bestaande recreatiegebieden. Deze ontwikkelruimte komt onder druk te staan doordat de kosten van de ondersteuningsorganisatie van het Recreatieschap, Recreatie Midden Nederland (RMN) onverwacht toenemen. De helft van de uitgaven van het recreatieschap bestaat uit kosten voor RMN. Voor de budgetperiode 2019-2022 is de deelnemersbijdrage aan het schap met ingang van 2019 verhoogd met 20%: 10% ten behoeve van instandhouding en 10% ten behoeve van ontwikkeling. Een (groot) deel van het ontwikkelbudget wordt ingezet om de tekorten bij RMN op te vangen. RMN staat daarbij voor de opgave om van een meer budget-gestuurde beheerorganisatie door te groeien naar een programma-gestuurde organisatie die zich richt op het realiseren van doelen. Hiertoe wordt een verkenning opgestart en is een incidenteel Transitiebudget opgenomen die vooralsnog op PM staat, omdat nog onvoldoende duidelijk is wat nodig is aan financiële middelen.

Inhoudelijke ontwikkelingen 2021	In 2019 is het Ontwikkelplan met bijbehorende investeringsprogramma (programma A) opgesteld binnen de kaders van de kadernota 2019-2022. Een belangrijke investering die komende jaren op de rol staat is de verbetering van de parkeerterreinen bij diverse recreatieterreinen, zodat de parkeervoorziening aansluiten bij het huidige intensieve recreatieve gebruik. Ontwikkelingen gemeente Woerden: Oortjespad is december 2019 overgedragen aan Buitenplaats Kameryck. In 2020 is gestart met de ruimtelijke procedures voor de realisatie van een Pannenkoekenhuis als onderdeel van Oortjespad-plusplan. Vanuit het schap wordt een jaarlijkse publieke bijdrage van 150.000 aan Kameryck verstrekt voor de instandhouding van een aantal specifieke openbare publieke voorzieningen zoals de Kinderboerderij en het kinderswembadje. Voor de ontwikkeling van Recreatiegebied Cattenbroek heeft de gemeente zelf de regie, het Recreatieschap is de beoogd eigenaar van dit gebied. Deze mogelijke overdracht van gemeente naar recreatieschap wordt nader bekeken. In tweede helft van 2020 zal een quick scan hierover aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Het recreatiegebied zal in beheer worden overgedragen aan de toekomstige ondernemer. In 2020 wordt gestart met de ruimtelijke procedure voor de realisatie van de recreatieve voorziening. De bijdragen aan het Routebureau Utrecht, de beheerder van onze routenetwerken (wandelen, fietsen en varen) loopt via het schap voor de schapsdeelnemers. Voor 2021 staat een update van het fietsknooppuntennetwerk in de provincie op de rol. Fietspad Reijerscop: de provincie werkt samen met de gemeenten Utrecht, Montfoort en Woerden, waterschap en recreatieschap aan de realisatie van fietspad Reijerscop. De beoogd eindbeheerder van dit recreatieve fietspad is het recreatieschap.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2019	Begin boekjaar: € 4.788.504 Einde boekjaar: € 3.753.958
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2019	Begin boekjaar: € 3.562.614 Einde boekjaar: € 3.873.712
Financieel resultaat 2019 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten € 655.791 Gerealiseerd resultaat (na mutaties reserves) € 745.612 (positief)
Risico's	De huidige financiële en organisatorische situatie bij RMN kan leiden tot extra kosten voor het recreatieschap. Vooralsnog waren deze binnen de begroting van SGL op te vangen en leidde dit niet tot een (extra) verhoging van de deelnemersbijdrage van de deelnemers. Momenteel loopt onderzoek naar toekomstperspectieven voor RMN door Bureau Berenschot. Op basis van dit onderzoek worden keuzes voor de toekomst voorbereid. Naar verwachting zullen hier extra kosten voor de deelnemers mee gemoeid zijn. De kosten zijn nu nog niet in te schatten en daarom als PM post in de begroting opgenomen. De voorziening Groot onderhoud is vrijgefallen bij de jaarrekening 2019, omdat er geen sluitend onderhoudsplan was. In 2020 wordt gewerkt aan een sluitend en onderbouwd onderhoudsplan op basis waarvan de voorziening opnieuw ingesteld kan worden. Het risico is dat een sluitend onderhoudsplan tot meer kosten voor het schap kan leiden.

Ferm Werk

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	Ferm Werk is de uitvoeringsorganisatie van vier gemeenten op het terrein van Participatie, Werk & Inkomen. De vier deelnemende gemeenten hebben alle taken van hun sociale diensten ondergebracht bij Ferm Werk inclusief het daarmee verbonden beleid. De dienstverlening die Ferm Werk verzorgt betreft het uitvoeren van taken in het kader van de Participatiewet waarin zijn opgenomen de volgende voormalige wetten: Wet Werk en Bijstand, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen. Daarnaast geeft Ferm Werk uitvoering aan de Wet Sociale Werkvoorziening en het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen. Tot de taken van Ferm Werk behoort het op basis van genoemde regelgeving verstrekken van uitkeringen en overige inkomensondersteuning en het uitvoering geven aan in de regelgeving aangegeven activiteiten ter bevordering van participatie en re-integratie in het arbeidsproces.
Programma	3.Sociale domein
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Woerden, Montfoort, Oudewater en Bodegraven-Reeuwijk. De deelnemende gemeenten hebben in het bestuur stemrecht naar rato van het aantal inwoners. Dit komt er op neer dat de gemeente Woerden 60% van de stemmen in het Algemeen Bestuur heeft. Besluiten worden genomen met 2/3 meerderheid van stemmen.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : wethouder G. Becht (DB) en raadslid mw. M. van Noord (AB) Plv. leden : wethouder T. de Weger en raadslid W. den Boer
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage	Begroting 2021 reguliere dienstverlening € 19.314.569 Aanvullende dienstverlening € 732.095 (zie grootboeknrs 6630.0010/6630.0011/6640.0010/6650.0010)
Belang van Woerden	Zie doel.
Financiële ontwikkelingen 2021	De financiële ontwikkeling in 2021 wordt gekenmerkt door een hoge mate van onzekerheid, m.n. veroorzaakt door de coronacrisis, waarvan het langdurig effect op de economie en daarmee op de werkloosheid nog niet vaststaat. Prognoses voospellen in verschillende scenario's een groei van het aantal uitkeringen van 540 per eind 2019 tot 640 of zelfs meer dan 800 in 2022. Ferm Werk zal daarom in de loop van 2020 een begrotingswijziging opstellen waarin de effecten van de crisis zo goed als mogelijk zullen zijn verwerkt. Ook zullen de uitkomsten van de strategische heroriëntatie daarin worden meegenomen. Deze effecten zullen zich niet alleen voordoen in de grote geldstroom (kosten van uitkeringen, loonkostensubsidies, salarissen van WSW-ers), maar ook in de kleine geldstroom (uitvoeringskosten). Tot slot is onzeker in welke mate het rijk deze kostenstijgingen zal compenseren.

Inhoudelijke ontwikkelingen 2021	Ferm Werk bestaat sinds 1 januari 2014. Op die datum zijn de sociale diensten van de vier gemeenten samengegaan met het WSW-bedrijf De Sluis. In 2021 zal de lijn waarin met Ferm Werk de samenwerking wordt gezocht binnen het brede sociaal domein worden voortgezet. Voor het overige zal de inhoudelijke lijn opnieuw worden beschreven in een herziene kadernota 2021 die eind 2020 zal worden gepresenteerd en waarin Ferm Werk zich verhoudt tot de verwachte economische crisis.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2019	01/01/2019 264.603 31/12/2019 264.603
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2019	01/01/2019 8.523.699 31/12/2019 8.173.091
Financieel resultaat 2019 (saldo van baten en lasten)	0,-
Risico's	De inkomensregelingen die Ferm Werk uitvoert zijn open einde-regelingen. De begroting gaat uit van verwachtingen van het aantal mensen dat bijstand of inkomensondersteuning aanvraagt. En van een bepaald aantal cliënten dat gebruik gaat maken van een garantiebanaan of nieuw beschut werk. Ook ten aanzien van de hoogte van de BUIG-uitkering is een inschatting gemaakt. In de werkelijkheid kan dit alles mee of tegen vallen. Het risico daarvoor berust volledig bij de deelnemende gemeenten.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Utrecht (GGDrU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Het in stand houden van een dienst van gemeenten ter uitvoering van de taken bij of krachtens de Wet publieke gezondheid opgedragen aan de colleges op het gebied van de publieke gezondheid.
Programma	3.Sociale domein
Deelnemende partijen	Alle 26 gemeenten van de provincie Utrecht houden de gemeenschappelijke regeling in stand. Met ingang van 2014 is er 1 regeling voor zowel de stad Utrecht als de overige gemeenten. Vanaf 2014 heet de GGD niet langer 'GGD Midden Nederland' maar: 'GGD regio Utrecht' (GGDrU).
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : wethouder A. Noorthoek Plv. lid : wethouder T. de Weger
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	De GGDrU levert een bijdrage aan het bevorderen van een gezonde bevolking door middel van onderzoek, advies en ondersteuning. Infectieziekten bestrijding is een belangrijk onderdeel van het werk. De JGZ heeft een belangrijke signalerende functie als het gaat om de ontwikkeling van onze jeugd. Een andere belangrijke taak van de GGDrU is het verzamelen van epidemiologische gegevens waarmee de gemeenten hun beleid kunnen richten.

Financiële bijdrage	Begroting 2020: € 2.010.914,- Begroting 2021: <table border="0"> <tr> <td>Basistaken</td><td>€ 379.627,-</td></tr> <tr> <td>Intensivering basistaken</td><td>€ 9.486,-</td></tr> <tr> <td>Basistaken-plus</td><td>€ 1.430.091,-</td></tr> <tr> <td>Maatwerk</td><td>€ 340.085,-</td></tr> </table> Totaal bijdrage en vergoedingen: € 2.159.290,- (zie grootboeknrs 6710.0010/6710.0011) De inwonerbijdrage voor de Algemene Publieke Gezondheidstaken bedraagt € 5,72 De kindbijdrage voor de uitvoering van de JGZ bedraagt € 121,01	Basistaken	€ 379.627,-	Intensivering basistaken	€ 9.486,-	Basistaken-plus	€ 1.430.091,-	Maatwerk	€ 340.085,-
Basistaken	€ 379.627,-								
Intensivering basistaken	€ 9.486,-								
Basistaken-plus	€ 1.430.091,-								
Maatwerk	€ 340.085,-								
Belang van Woerden	Onderdeel uitmaken van de verbonden partij GGDrU levert Woerden voordelen op het gebied van (financieel) risicospreiding, bestuurlijke kracht en effectiviteit, kennis en expertise en efficiency dankzij samenwerking met andere gemeenten én GGDrU zelf.								
Financiële ontwikkelingen 2021	De financiering van de JGZ is ontschot (vanaf 2018 wordt de JGZ gefinancierd voor de leeftijd van 0-19 jaar, de knip bij 4 jaar is verdwenen) en collectief gefinancierd (de bijdrage voor JGZ is voor alle gemeenten gelijk getrokken. De bijdragen wordt bepaald op basis van kind aantallen, niet meer op basis van aantal inwoners). De JGZ 0-4 jaar is verschoven van maatwerk naar basistaken-plus. Er is hierdoor in de zorg voor jeugd van 0-18 jaar lijn en continuïteit aangebracht. De kosten voor het Rijksvaccinatieprogramma zijn aan het verschuiven. De GGDrU ontvangt de vergoeding voor maternale kinkhoest en meningokokken nog via het RIVM. De andere vaccinaties worden door de gemeente betaald aan de GGDrU. Gemeenten ontvangen de kosten daarvoor via het Gemeentefonds. Omdat de organisatie van de GGDrU niet robuust genoeg was worden verbeteringen doorgevoerd. Voor de dekking van de daarmee gepaard gaande kosten is een Ombuigingsplan (2018-2021) opgesteld en momenteel nog in uitvoering. Door vertraging in de oplevering van het nieuwe Digitaal Dossier JGZ, het GGID, met daarmee samenhangende financiële tegenvaller, is het Ombuigingsplan verlengd tot 2024. De tegenvaller is daardoor opgevangen in de eigen lange termijn begroting en heeft geen financiële gevolgen voor de bijdrage van de gemeenten aan de GGDrU. Uit extern onderzoek is gebleken dat ombuigingen voldoende financiën kunnen opleveren voor de intensivering van de ondersteunende organisatie van de GGD. Niet zeker is of alle ombuigingen (tijdig) gerealiseerd kunnen worden (zie verder bij risico's). Verhoging van de inwonerbijdrage is tot nu toe niet nodig geweest.								

Inhoudelijke ontwikkelingen 2021	In de begroting van 2021 is vastgehouden aan 5 maatschappelijke effecten die vertaald zijn naar resultaten. Dit zijn: 1 Inwoners wonen, leven, gaan naar school en werken in een veilige omgeving waar aandacht is voor gezondheid en elkaar. 2 Een gezonde en veilige start voor elk kind. 3 Iedereen kan zich ontwikkelen en ontplooiën. 4 Iedereen kan meedoen. 5 Bedreigingen van de publieke gezondheid worden bestreden. Deze maatschappelijke effecten zijn de leidraad voor de ambities voor 2021. Naast inhoudelijke ambities is er ruim aandacht voor het verbeteren van de dienstverlening en het verder op orde brengen van de organisatie. Per ambitie (veiliger leefomgeving, minder kwetsbare inwoners, gezondere en weerbaarder kinderen en scholen, een goede start voor ieder kind en het voorkomen van gezondheidsproblemen en -risico's) zijn de beoogde resultaten, de acties en de kosten vastgelegd.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2019	Begin boekjaar: € 3.517.266 Einde boekjaar: € 4.232.707
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2019	Begin boekjaar: € 13.154.917 Einde boekjaar: € 11.747.504
Financieel resultaat 2019 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: € 715.000 Resultaat (na mutaties reserves): € 633.000
Risico's	De deelnemende gemeenten staan garant voor de betaling van rente en aflossing van de door de GGD aangedane geldlening en rekening-courant overeenkomsten. De garantstelling geschiedt naar verhouding van de inwonertallen op 1 januari van het jaar waarin de garantieverplichting tot stand is gekomen. De GGDrU voert een integrale risico-inventarisatie uit. Deze wordt tweemaal per jaar geactualiseerd. De actualisatie maakt onderdeel uit van de reguliere P&C-cyclus. De actualisatie leidt tot een risicokaart waarbij de GGD-brede risico's, risico's ten aanzien van reizigersadvisering en risico's ten aanzien van het GGiD tezamen zijn opgenomen. Op de risicokaart is af te lezen dat - fluctuatie kind aantallen een lage kans heeft om te gebeuren met een lage impact - langdurige calamiteiten, ICT omgeving en Europees aanbesteden een lage kans heeft met een midden categorie impact - de vraag naar reizigersvaccinaties, de RI&E gebouwen, tekort aan personeel, maatwerk en asielzoekers JGZ een kans hebben in de midden categorie en tevens een midden categorie impact - er is een kleine kans op het stoppen van subsidie, de impact zou hoog zijn - er is een kans in de midden categorie dat het voldoen aan de AVG een risico vormt en de impact zou hoog zijn - het GGiD en het Ombuigingsplan een hoge kans op risico hebben en de impact zou hoog zijn.

	Op basis van de geactualiseerde risico-inventarisatie heeft een financiële kwantificering plaatsgevonden van de benoemde GGD-brede risico's. In de begroting 2021 zijn 3 risicogroepen onderscheiden: interne bedrijfsvoering, de samenwerking in de gemeenschappelijke regeling en externe ontwikkelingen. Per productgroep zijn de risico's beschreven en van actiepunten voorzien. De risico's zijn in euro's gekwantificeerd en vastgesteld in het benodigd weerstandsvermogen. De beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2021 (€ 1.760.516,-) ligt hoger dan de benodigde weerstandscapaciteit (€ 709.000,-) . Om het ombuigingsplan (ten behoeve van de versterking van de GGD organisatie) te realiseren is een bedrag van ruim 1,3 miljoen nodig. Dekking daarvoor is gevonden, echter daarbij is het risico dat ombuigingen niet tijdig gerealiseerd kunnen worden. Het Ombuigingsplan wordt bij elke bestuursrapportage tegen het licht gehouden. Bij tegenvallers die niet gedekt kunnen worden door incidentele meevallers of een beroep op reserves bestaat de kans dat de inwonerbijdrage wordt verhoogd. Dat is tot nu toe nog niet nodig geweest. In 2018 is een nieuw Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg (DDJGZ) aanbesteed, samen met 2 andere GGD'en die net als de GGDrU werken met een softwareprogramma dat niet langer wordt ondersteund en dus moet worden vervangen. Het nieuwe DDJGZ heeft de naam GGDID gekregen. De aanbesteding paste binnen de daarvoor in de begroting gereserveerde middelen. De oplevering is vertraagd en dat bracht meerkosten met zich mee. De bestemmingsreserves DDJGZ/GGDID en JGZ (ten dele) zijn hiervoor ingezet. Het Ombuigingsplan is verlengd tot 2024. De markttaak Reizigersadviesing laat over 2019 een negatief saldo zien. De uitvoering van deze taak maakt geen deel uit van de bijdrage van de gemeente aan de GGDrU. Inwoners die van deze dienstverlening gebruik maken bekostigen deze dienstverlening zelf. Een eventueel negatief saldo gaat wel ten laste van de reserve van de GGDrU. Besloten is om in 2020 een analyse te maken over de uitvoering van deze taak op langere termijn. CORONA De begroting van 2021 is opgesteld vlak voor en tijdens het begin van de corona uitbraak. Deze crisis heeft grote impact op het werk van de GGDrU en heeft ook financiële gevolgen. Het is moeilijk in te schatten wat de financiële implicaties zijn. Het Rijk heeft inmiddels toegezegd om gemaakte meerkosten te compenseren. Of die compensatie dekkend zal zijn is nog niet duidelijk.
--	---

Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)

Vestigingsplaats	Provinciehuis
Doel	De Omgevingsdienst Regio Utrecht ondersteunt en adviseert de gemeente Woerden bij het uitvoeren van milieutaken en het ontwikkelen van beleid voor milieu en duurzaamheid. De ODRU levert een bijdrage aan het realiseren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en het versterken van de bestaande milieukwaliteit door inwoners, bedrijven en overheden te stimuleren tot milieuvriendelijk handelen en gedrag. Voor de uitvoering van de milieutaken is de programmabegroting van de gemeente leidend. Binnen dit financiële kader wordt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma (UVP) opgesteld. Dit zijn de kaders waarbinnen de Omgevingsdienst haar taken uitvoert.
Programma	4. Cultuur, economie en milieu
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Bunnik, De Bilt, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Bestuurders uit onze gemeente	Lid : wethouder A. Bolderdijk Plv. lid : wethouder G. Becht
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving (in het kader van milieu)
Financiële bijdrage	Conform de gemeenschappelijke regeling dragen de 15 deelnemende gemeenten gezamenlijk het risico voor de Omgevingsdienst. Rekening 2019 € 1.417.286,- Begroting 2020 € 1.379.063 (excl. nieuwe onvermijdelijke milieuontwikkelingen voor 2020 ev waarover nog een besluit genomen moet worden). Begroting 2021 € 1.343.595,- (zie grootboeknummer 6740.0011))
Financiële en Ontwikkelingen 2021	Een belangrijke ontwikkeling in het samenspel tussen ODRU en gemeente is de komst van de Omgevingswet per 1 januari 2022.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2021	Komst Omgevingswet per 1 januari 2022 heeft grote impact op de ODRU.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2019	Begin boekjaar: € 1.907.862 Einde boekjaar: € 1.749.771
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2019	Begin boekjaar: € 7.337.311 Einde boekjaar: € 7.699.971 De solvabiliteitsratio : 18,52% (hoe hoger, hoe groter de weerbaarheid)
Financieel resultaat 2019 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten € -158.090 Geraamd resultaat (na mutaties reserves) € 221.193

Risico's	Op een deel van het eigen vermogen van de ODRU rusten diverse bestemmingen zodat het weerstandsvermogen van de ODRU zich beperkt tot de algemene of egalisatiereserve. In het Algemeen Bestuur van de ODRU van 19 december 2019 is besproken af te stappen van de ratio van 1,5 en te gaan werken met een bandbreedte. In de risiconotitie 2019/2020 is daarom besloten uit te gaan van waarderingcijfer C wat uitgaat van een voldoende weerstandsvermogen met een bandbreedte van 1,0 tot 1,4. Dat wil zeggen dat alle risico's binnen de ratio van 1,0 tot 1,4 gedekt kunnen worden vanuit het weerstandsvermogen, welke opgebouwd wordt vanuit eventuele positieve jaarrekeningresultaten. Als de Algemene Reserve boven deze bandbreedte uit komt, wordt het meerdere teruggegeven aan de eigenaar-gemeenten. Het niveau van het benodigde weerstandsvermogen wordt ieder jaar bepaald aan de hand van de notitie Weerstandsvermogen en Risicomanagement.
----------	--

U10 netwerksamenwerking

Vestigingsplaats	Diversen
Doel	Doel van de samenwerking is het komen tot een regionale aanpak van de regionale uitdagingen op het gebied van woningbouw, mobiliteit, economie, energietransitie, groen en landschap en gezond leven, waarbij de lijn van het verdicht verstedelijken rondom knooppunten is vastgelegd in de Ruimtelijk Economische Koers die door de gemeenteraden van de U10 is vastgesteld. In de stedelijke regio rond Utrecht speelt zich het merendeel van het economisch, maatschappelijk en fysiek verkeer af. De samenwerking richt zich niet alleen op overheden, maar wil deze ook verbinden met het bedrijfsleven en kennisinstellingen ('triple helix'). Hiermee wil de samenwerking bereiken dat de regio Utrecht in de toekomst een aantrekkelijke vestigingsplaats voor inwoners en bedrijven blijft en er gezond kan worden geleefd in een stedelijke regio.
Programma	1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Bunnik, De Bilt, Houten, IJsselstein, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist zijn lid van de U10. Daarnaast kent de U10 een aantal gemeenten, die voorlopig c.q. agenda lid zijn, te weten: Oudewater, Montfoort, Lopik en de Ronde Venen. Het betreft een flexibele netwerksamenwerking waarbij de gemeenten niet allemaal even intensief deelnemen op alle thema's.
Bestuurders vanuit onze gemeente	De U10 kent geen dagelijks of algemeen bestuur. Het betreft een 'lichte' samenwerking op basis van een bestuursconvenant. Leden van het college nemen op basis van hun portefeuille deel aan de regionale bestuurstafels. Momenteel is de bestuurlijke deelname als volgt: - Wethouder Becht: bestuurlijk trekker tafel 'Groen en Landschap'; - Wethouder Noorthoek: deelnemer tafels 'Duurzame bereikbaarheid' en 'Economische positionering'; - Wethouder De Weger: deelnemer tafels 'Klimaat neutrale regio', 'Gezonde woon- en leefomgeving' en 'Gezonde inclusieve regio'; - Burgemeester Molkenboer: aangesloten bij het Bestuurlijk Coördinatie Overleg.

Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	De U10 is een netwerksamenwerking in ontwikkeling. Dit geldt zowel voor de manier van samenwerken (flexibel, doelverkenkend, samen met andere partners) als voor de inhoud. In de bestuurstafels worden steeds nieuwe actuele thema's geagendeerd. Iedere keer wordt daarin gekeken met wie het opgepakt wordt en op welke manier. De U10 ontwikkelt zich in 2021 naar een samenwerking die op basis van een breed gedragen perspectief en programma (Ruimtelijk Economisch Programma en Perspectief – REP) gemeenschappelijk de verstedelijkingsvraagstukken van de regio Utrecht aanpakt. De strategie van de U10 is hierbij om van de regio Utrecht een ontmoetingsplaats te maken voor gezond leven in een stedelijke regio.
Financiële bijdrage	Rekening 2019 € 56.933,80 (lidmaatschap) en € 32.965,00 (REP) Begroting 2020 € 77.100 Begroting 2021 € 77.100 De jaarlijkse bijdrage is een vaste deelnemersbijdrage van € 1,10 per inwoner. Dit wordt besteed aan een klein procesteam (6 fte) en een werkbudget voor bijeenkomsten, communicatie etc. Vanaf 2020 wordt deze jaarlijkse bijdrage geïndexeerd op basis van een mixpercentage van 70% loonindex en 30% prijsindex. Voor 2021 is een extra bijdrage van ca. € 3.000,- voorzien voor het opstellen van het Ruimtelijk Economische Perspectief en Programma (REP). Ook dit bedrag is tot stand gekomen op basis van een verdeling naar inwoneraantal.
Belang van Woerden	Woerden is onlosmakelijk onderdeel van de stedelijke regio Utrecht, als het gaat om wonen, verplaatsen, werken en leven. Daarom is het in het belang van Woerden om in regionaal verband te werken aan een gezonde, slimme en groene regio. Dat gebeurt aan de volgende bestuurstafels in het bestuurlijk netwerk U10: - Gezonde woon- en leefomgeving - Economische positionering - Klimaat neutrale regio - Duurzame bereikbaarheid - Gezonde en inclusieve regio - Groen en Landschap Daarnaast wordt samengewerkt in het opgaveteam Ruimtelijk-Economisch Perspectief en Programma (REP) en is de U10 betrokken bij het opstellen van de Regionale Energiestrategie U16 (RES).
Financiële ontwikkelingen 2021	In 2020 wordt een nieuw bestuursakkoord U10 ondertekend. Onderdeel van de afspraken in het bestuursakkoord is dat de jaarlijkse lidmaatschapsbijdrage U10 vanaf 2020, op basis van een mixpercentage van 70% loonindex en 30% prijsindex, wordt geïndexeerd. Daarnaast is de verwachting dat er in de loop van 2021 nog een additionele bijdrage voor het REP wordt gevraagd. De huidige extra bijdrage is bestemd voor de kosten van fase 3 van het REP, terwijl in 2021 ook aan fase 4 van het REP wordt gewerkt. De omvang van deze bijdrage is momenteel nog onbekend.

Inhoudelijke ontwikkelingen 2021	De U10 richt zich in 2021 op het opstellen en vaststellen van het REP. Een integraal ruimtelijke programma voor de fysieke leefomgeving met een tijdshorizon tot aan 2040. In het programma worden doelstellingen en acties opgenomen voor de regionale uitdagingen op het gebied van wonen, werken, bereikbaarheid, klimaatneutraal (o.a. energietransitie), groen en landschap
Risico's	De netwerksamenwerking drijft op de inzet van de deelnemers en de urgentie van de onderwerpen. Als de deelnemers zich niet inzetten (bijvoorbeeld omdat ze het belang er niet van inzien) is het rendement nihil.

Coöperatie Parkeerservice U/A Amersfoort

Vestigingsplaats	Amersfoort
Doel	Woerden heeft in zijn binnenstad gereguleerd parkeren ingevoerd en exploiteert twee parkeergarages. Het uitvoeren van het parkeerbeleid en het beheren van de parkeergarages is ondergebracht bij de Coöperatie Parkeerservice (CPS). De coöperatie is een samenwerkingsverband van gemeenten die samenwerken in parkeren met als doel zo laag mogelijke uitvoeringskosten tegen een zo hoog mogelijke kwaliteit. Vestigingsplaats is Amersfoort. CPS is in 2010 opgericht en is de rechtsopvolger van Parkeerservice Amersfoort (het verzelfstandige parkeerbedrijf van de gemeente Amersfoort).
Programma	2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer
Deelnemende partijen	<u>Huidige 16 leden:</u> De gemeenten Alkmaar, Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Barneveld, Deventer, Gorinchem, Gouda, Hilversum, Hoogeveen, IJsselstein, Lelystad, Nieuwegein, Nijkerk, Woerden, Zandvoort en Zeist en Parkeren Amersfoort B.V.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : wethouder A. Noorthoek Plv. Lid : wethouder G. Becht
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	De gemeente is lid van de Coöperatie Parkeerservice U.A. Als lid van CPS is de gemeente als mede-eigenaar automatisch ook lid van de algemene ledenvergadering (ALV), het hoogste orgaan van de coöperatie. In deze vergadering worden besluiten genomen die invloed hebben op de koers, de bedrijfsvoering en het resultaat van CPS. Als mede-eigenaar van de coöperatie dragen we hiervoor een medeverantwoordelijkheid. In de ALV hebben alle gemeentelijke leden een gelijke stem. De wethouder Verkeer vertegenwoordigt Woerden in de ALV.
Financiële bijdrage	Rekening 2019 € 543.342 (exclusief transitievergoeding € 6.000) Begroting 2020 € 800.000 (incl.parkeergarage Def.eiland) Begroting 2021 € 800.000 (zie grootboeknummers 6220.0010/6220.0011/6220.0015)
Belang van Woerden	Coöperatie Parkeerservice is een niet-winstbeogende organisatie die tegen marktconforme prijzen voor haar leden kwalitatief hoogwaardige parkeerdiensten verricht. Coöperatie Parkeerservice maakt parkeren makkelijker voor zowel lokale overheden als automobilisten. CPS werkt daarvoor in coöperatief verband intensief samen met de aangesloten leden en biedt een kwalitatief hoogwaardig, technologisch vooruitstrevend en volledig integraal parkeerdienstenpakket aan tegen zo laag mogelijke kosten, met zo min mogelijk risico en met een sterke focus op zowel het maatschappelijke als financiële rendement voor haar leden.
Financiële ontwikkelingen 2021	Om de financiële problemen uit het verleden te boven te komen, was een ingrijpende reorganisatie noodzakelijk om de coöperatie weer gezond te maken. Deze reorganisatie gaat gepaard met transitiekosten en er is een aanvulling van het weerstandsvermogen nodig.

	Besloten is dat de leden een dotatie van € 600.000 doen aan het weerstandsvermogen en een dotatie ad € 2.200.000 aan het transitiebudget volgens een verdeelsleutel. Ook is over de verdeelsleutel een besluit genomen. Daarnaast is het besluit genomen om de bijdrage volgens een aantal vooraf vastgestelde jaarschijven te betalen (i.p.v. ineens). Na de reorganisatie worden de kosten in drie onderdelen verwerkt: PDC's voor diensten die de leden afnemen van CPS, bijdrage indirecte kosten (bijvoorbeeld de bedrijfskosten van CPS) en contracten en stelposten. Zodoende zijn de financiële stromen transparant. Medio februari 2019 is de parkeergarage Defensie Eiland opgeleverd. De parkeergarage wordt geëxploiteerd door de gemeente, ook bij deze garage is het uitvoeren van parkeerbeleid en beheren van de garage ondergebracht bij Parkeerservice. Hierdoor zijn de kosten van de uitvoeringsopdracht 2019 hoger dan voorgaande jaren: Parkeerservice voert immers meer werkzaamheden uit.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2021	
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2019	
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2019	
Financieel resultaat 2019 (saldo van baten en lasten)	
Risico's	

BNG Bank N.V. (BNG)

Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid (Triple A). Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren. Daarnaast neemt zij deel aan projecten in de vorm van publiek-private samenwerking.
Doel	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Alleen overheden, namelijk het Rijk (50%), gemeenten, waterschappen en provincie mogen aandeelhouder zijn van de BNG. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.
Programma	7. Algemene inkomsten
Deelnemende partijen	De gemeente Woerden heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).
Bestuurders vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage (ontvangst dividend)	De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente Woerden bezit 123.201 aandelen (= 0,225% van het totaal aantal aandelen). Jaarlijks ontvangt de gemeente dividend naar rato van het aantal aandelen. <u>Baten (dividenduitkering):</u> Rekening 2019 € 351.122 (is dividend van 2018) (begroot 175.000 euro) Rekening 2020 € 156.465 (is dividend van 2019) (begroot € 350.000 euro) Begroting 2021 € 156.545 (zie grootboeknummer 6050.0011)
Belang van Woerden	Eventuele kortlopende en langlopende leningen aangaan en deposito's uitzetten. Daarnaast heeft de gemeente afgelopen jaren aandelen van de bank in haar bezit. Op deze aandelen wordt jaarlijks dividend ontvangen.
Financiële ontwikkelingen 2021	De positieve ontwikkeling van de leverage ratio is aanleiding voor de BNG bank om de pay-out ratio te verhogen van 37,5% naar 50%.

Inhoudelijke ontwikkelingen 2021	BNG Bank wil de positie van expert in financiering van publieke voorzieningen in de komende jaren verder versterken. De strategie is gericht op het inspelen op de (veranderende) behoeften van de klant door het volgen van het overheidsbeleid en het bieden van maatwerk-oplossingen voor de financiering van duurzame investeringen.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2019	Begin boekjaar: € 4.991 miljoen Einde boekjaar: € 4.887 miljoen
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2019	Begin boekjaar: € 132.518 miljoen Einde boekjaar: € 144.802 miljoen
Financieel resultaat 2019 (saldo van baten en lasten)	Nettowinst na belastingen van € 163 miljoen (vorig jaar 337 miljoen) Na aftrek van de uitkering voor dividend aan verschafters van hybride kapitaal is een bedrag van 142 miljoen euro in 2019 beschikbaar voor aandeelhouders. Daarvan is 50% oftewel 71 miljoen euro uitbetaald als dividend (1,27 <u>euro per aandeel</u>). Het restant is toegevoegd aan de reserves. De belangrijkste oorzaken van de daling van de nettowinst ten opzichte van 2018 zijn een lager resultaat financiële transacties en hogere voorzieningen voor kredietverliezen.
Risico's	Leverage ratio: De naar risico gewogen solvabiliteitsratio's zijn ten opzichte van ultimo 2018 stabiel gebleven op een hoog niveau; de Common Equity Tier 1-ratio en de Tier-1 ratio kwamen eind 2019 uit op 32% respectievelijk 38%.

VITENS

Vestigingsplaats	Utrecht
Openbaar belang	De kernactiviteiten zijn winning, productie en levering van (drink)water aan particulieren en bedrijven. Vitens is een publiek bedrijf. De aandeelhouders van Vitens – gemeenten en provincies – ondersteunen de maatschappelijke doelstellingen van Vitens, met (mede)verantwoordelijkheid voor gezondheid (door veilig en betrouwbaar drinkwater) en een duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu. Voor de aandeelhouders wil Vitens een financieel krachtig bedrijf zijn en een marktconform dividend uitkeren bij een gezonde solvabiliteit.
Doel	Vitens NV is een publiek (drink)waterbedrijf, waaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water, alsmede het verrichten van alles wat met de publieke watervoorziening verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. De aandelen van de NV zijn (in)direct in handen van provinciale en gemeentelijke overheden. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.
Programma	4. Cultuur, economie en milieu (nutsbedrijven 6.050.010)
Deelnemende partijen	De gemeente Woerden is aandeelhouder en heeft daarmee stemrecht. De gemeente heeft 45.284 aandelen (0,9% van het totaal aantal aandelen) in haar bezit. Betrokken zijn diverse gemeenten en provincies.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage (ontvangst dividend)	<u>Baten (dividenduitkering):</u> Begroting 2019 € 40.756 Jaarrekening 2019 € Begroting 2020 € 39.397 Jaarrekening 2020 € 0 (is dividend 2019) Begroting 2021-2024 0 (zie grootboeknummer 6050.0010) Het dividend wordt gerelateerd aan het nettoresultaat. Het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd bedraagt minimaal 40% en maximaal 75% van het nettoresultaat. Relevant hierbij is de benodigde toevoeging aan de reserves om de continuïteit van de onderneming te waarborgen (t.b.v. investeringen in vaste activa of het versterken van de solvabiliteit).
Belang van Woerden	Een goede drinkwatervoorziening tegen een betaalbare prijs voor de inwoners van Woerden. Daarnaast het belang als aandeelhouder. Vitens streeft naar zo laag mogelijke drinkwatertarieven, onder voorwaarde dat aan de continuïteitsdoelstelling wordt voldaan. Uitgangspunt hierbij is een bedrijfsresultaat (EBIT) dat jaarlijks wordt begroot op het niveau van het vastgestelde maximaal toegestane WACC-percentage (Weighted Average Cost of Capital) minus de bepaalde afslag, die varieert tussen de 0-0,5%.

Financiële ontwikkelingen 2021	DIVIDEND VERWACHTINGEN 2020–2022 Voor de komende jaren is de verwachting dat Vitens geen dividend zal uitkeren als gevolg van de lage WACC =Weighted Average Cost of Capital. (Voor 2020 en 2021: 2,75%) en het hoge investeringsniveau voor de komende jaren. Hierdoor kan Vitens niet voldoen aan de continuïteitsdoelstelling zoals opgenomen in het Financieel beleid. In relatie tot deze ontwikkelingen onderneemt Vitens de navolgende acties die met aandeelhouders zijn afgestemd: • Vitens is, in samenwerking met de koepelorganisatie Vewin, een lobby gestart bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om te komen tot aanpassingen op de WACC-systematiek, die meer in lijn liggen met de toekomstige ontwikkelingen in de drinkwatersector waaronder een stijgend structureel niveau aan investeringen en dito financieringsbehoefte; • Onderzoek uitvoeren door een onafhankelijke instantie naar de methodiek die ten grondslag ligt aan de hoogte van het meerjarige investeringsplan (IP) zoals is goedgekeurd door de AvA in het najaar van 2019 (als onderdeel van het meerjarenplan 2020-2022); • Driejaarlijkse evaluatie/ herijking van het Financieel Beleid van Vitens zoals is vastgesteld in de AvA van juni 2019.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2021	
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2019	Begin boekjaar: € 533.000.000 Einde boekjaar: € 533.300.000
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2019	Begin boekjaar: € 1.233.500.000 Einde boekjaar: € 1.293.000.000
Financieel resultaat 2019 (saldo van baten en lasten)	Bedrijfsresultaat: € 41.400.000 (2018: € 45.300.000) Resultaat na belasting: € 11.100.000 (2018; € 13.000.000)
Risico's	

Stichting Urgentieverlening West-Utrecht

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	Het verlenen van urgentieverklaringen voor een sociale huurwoning aan woningzoekenden uit de regio West Utrecht. De verklaringen worden afgegeven door de stichting op basis van de Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019, gemeente Woerden. Deze is vastgesteld door de gemeenteraad. Er is geen eigen visie van de stichting voor de realisatie van de doelstellingen uit de programma's van de begroting. De stichting voert de huisvestingsverordening gedeeltelijk uit bij mandaatbesluit van de deelnemende gemeenten.
Programma	6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen
Deelnemende partijen	De gemeenten De Ronde Venen, Lopik, Montfoort, Oudewater, Stichtse Vecht en Woerden.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : wethouder T. de Weger Plv. lid : wethouder A. Noorthoek
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	
Financiële bijdrage	Begroting 2018 € 22.580 Begroting 2019 € 17.108 Begroting 2020 € 13.669 Rekening 2019 € 10.907 (begroting 2021 wordt laat in het jaar vastgesteld.)
Belang van Woerden	26 %
Financiële ontwikkelingen 2021	NVT
Inhoudelijke ontwikkelingen 2021	Vanuit de betrokken gemeenten is er een urgentiecommissie die urgentieaanvragen behandelt. Het Vierde Huis (extern) bereidt de besluiten van de Stichting Urgentieverlening West Utrecht voor. Voor het maken van verweerschriften en extra medisch advies, worden extra bedragen in rekening gebracht.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2019	€ 78.815 en € 23.947
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2019	NVT
Financieel resultaat 2019 (saldo van baten en lasten)	€ 11.842
Risico's	Bij een grote toename van urgentieaanvragen zal het budget niet kostendekkend zijn. Gezien de inrichting van het voortraject waarbij een intake plaatsvindt, is dit risico beperkt.

Paragraaf 3 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De financiële positie van een gemeente bestaat uit de exploitatie en het eigen vermogen. Het niet geormeerkte vermogen (= de beschikbare weerstandscapaciteit) is van belang om te bepalen of de gemeente financieel gezond is, wat mede afhankelijk is van het risicoprofiel.

Voor het beoordelen van de financiële positie is daarom inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in het vermogen van de gemeente Woerden om niet gedekte risico's op te vangen.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Wettelijk kader

De gemeente heeft voor wat betreft het weerstandsvermogen en risicobeheersing met een aantal wetten en toezichthoudende partijen te maken: gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), Rijk, provincie Utrecht en accountant. De informatie die in deze paragraaf is opgenomen is vooral gebaseerd op het BBV. Hierin is opgenomen dat in deze paragraaf een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's en het beleid over de weerstandscapaciteit en de risico's is opgenomen.

Gemeentelijk beleid

Hoe we met risico's en de bepaling en aanwending van het weerstandsvermogen omgaan, hebben we vastgelegd in de Notitie Financiële Sturing. De recentste versie van dit document is door de raad vastgesteld in februari 2020. Veel van het onderstaande is terug te leiden tot de afspraken die in de Notitie FG staan. Ons beleid is erop gericht om goed zicht te hebben op de risico's die het behalen van onze doelstellingen in de weg kunnen staan. De risico's die we onderkennen worden geanalyseerd en afhankelijk van het type risico worden beheersmaatregelen opgesteld en uitgevoerd. Dit proces is cyclisch opgebouwd en maakt onderdeel uit van ons planning-en-control instrumentarium.

Ten aanzien van de aanwending van de weerstandscapaciteit bepaalt ons beleid:

- Voor zover mogelijk treffen we maatregelen ter beperking van de schade.
- Voor zover de schade niet kan worden beperkt, analyseren we in hoeverre de kosten kunnen worden betaald uit de daarvoor bedoelde programmabudgetten. Dit geldt ook voor de kosten die aan het treffen van de maatregelen zijn verbonden.
- Als dat niet mogelijk of bestuurlijk ongewenst is, wordt een beroep gedaan op de aanwezige weerstandscapaciteit.

3. Beschikbare weerstandscapaciteit

Zoals er sprake is van incidentele en structurele risico's, zo is ook sprake van incidentele en structurele weerstandscapaciteit. In onderstaande tabel is opgenomen welke onderdelen kunnen worden onderscheiden binnen onze gemeente en in hoeverre deze structureel of incidenteel zijn.

Conclusie op basis van dit overzicht is dat er aanmerkelijk meer incidentele dan structurele dekking is. Dit is geen probleem. Bij de kwantificering van de risico's wordt hier rekening mee gehouden door structurele risico's dubbel te laten meetellen. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat binnen een tijdsbestek van 3 tot 4 jaar een structureel risico kan worden opgevangen, waarbij in het eerste jaar de impact 100% bedraagt, in het tweede jaar 75%, in het derde 25% en in het vierde 0%.

		Begroting 2021	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2018	Begroting 2019
Algemene reserve	incid.	€ 24.694	€ 28.462	€ 25.291	€ 27.336	€ 23.988
Stille reserves	incid.	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Onbenutte belastingcapaciteit	struct.	€ 3.253	€ 3.867	€ 3.937	€ 4.075	€ 3.867
Onvoorzien		€ 26	€ 26	€ 26	€ 26	€ 26
Totaal (excl. Onbenutte belastingcapaciteit)		€ 24.720	€ 28.488	€ 25.317	€ 27.362	€ 24.014
Totaal (incl. Onbenutte belastingcapaciteit)		€ 27.973	€ 32.355	€ 29.254	€ 31.437	€ 27.881

Op de tabel is de volgende toelichting te geven:

- **Algemene reserve.** De incidentele weerstandscapaciteit van de gemeente Woerden wordt hoofdzakelijk gevormd door de algemene reserve. Andere reserves worden niet meegerekend, omdat hiervoor een bestemming in de begroting is opgenomen.
- **Stille reserves.** De stille reserves van de gemeente Woerden worden vanwege hun speculatieve karakter op 0 gewaardeerd.
- **Post onvoorzien.** Ter dekking van onvoorziene begrotingsuitgaven in de loop van het jaar is in de begroting een budget onvoorzien opgenomen. Dit budget is gebaseerd op een norm van € 0,50 per inwoner.
- **Onbenutte belastingcapaciteit.** Bij de begroting 2019 is bij de bepaling van het weerstandsvermogen rekening gehouden met de onbenutte belastingcapaciteit, oftewel de mogelijkheden die we hebben om extra inkomsten te krijgen door belastingen te verhogen. Hiermee wordt aangegeven in welke mate onze risico's opgevangen kunnen worden door deze vorm van inkomstenverhoging. Daarbij wordt gebruikgemaakt van de zogenoemde artikel 12-norm. Dit is de norm die het Rijk aangeeft tot welk bedrag de OZB kan worden verhoogd op het moment dat een gemeente in de financiële problemen komt. De berekening ziet er als volgt uit:

	Baten begroting 2021	Tarief OZB	Totale WOZ-waarde
Eigenaren woningen	8.437	0,12%	€ 7.019.135
Eigenaren niet-woningen	3.084	0,29%	€ 1.073.442
Gebruikers niet-woningen	1897	0,19%	€ 981.884
Totale baten	€ 13.418		€ 9.074.461
Art.12-norm	0,1809%		
Maximale baten (0,1809% X totale WOZ-waarde)	€ 16.416		
Onderdekking rioolheffing	€ 54		
Onderdekking afvalstoffenheffing	€ 201		
Onbenute ruimte (maximale-totale baten)	€ 3.253		

4. Risico's

De onderstaande tabel bevat een overzicht van de risico's die na toepassing van de beheersmaatregelen een financieel (rest)risico van € 50.000 of meer laten zien en waarvoor geen voorziening of vereveningsreserve in het leven is geroepen (peildatum: september 2020). Het overzicht toont 33 van de in totaal 75 geïnterpreteerde financiële risico's. Deze risico's vertegenwoordigen in euro's uitgedrukt 92% van het totaal aan risico's. Wij presenteren (conform de Notitie Financiële Sturing) alleen de risico's van € 50.000 of meer, om focus te houden op de risico's die substantieel van aard zijn. De risico's kleiner dan € 50.000 zijn als totaalregel onder aan de tabel opgenomen.

Pro-gram-ma	Doelstelling/ product	Oorzaak/ onzekerheid	Risico/ effect (het effect v.d. oorzaak op de doelstelling)	I/S	Beheersmaatregel	Maat-regel uitge-voerd	Kans x omvang (in €)
1	Laag ziekteverzuim	Door diverse oorzaken wordt er in de organisatie door diverse medewerkers grote werkdruk ervaren. Het gevaar bestaat dat dit uiteindelijk zal uitmonden in oplopend ziekteverzuim.	Oplopend ziekteverzuim.	S	Constante aandacht van het management. Binnen P&O is iemand aangenomen voor dit thema.	Ja	€ 87.500
1	Continuïteit ICT voorzieningen	Structurele contractaanpassing vanwege: 1. Door de grote hoeveelheid leveranciers is het scherp zijn op de afspraken met de leveranciers lastig. Een verandering in een afspraak kan grote effecten hebben op het verloop van een project en kan zelfs effect hebben op andere projecten. 2. Stroomstoringen. 3. Door de grote hoeveelheid aan applicaties en hardware/software keuzes gemaakt uit het verleden staat de Architectuur onder druk. 4. Maatwerkapplicaties	Onstabiele of nietwerkende omgeving en ontevreden eindgebruikers.	S	1. Meer projectmatig gaan werken. Op cruciale projecten dient een projectleider gezet te worden om de afspraken in de gaten te houden. Tevens dienen de leveranciers vaker lid te worden van het projectteam. 2. Vanwege de ingrijpende wijzigingen uit 2019 wordt de uitwijk opnieuw vormgegeven. Hier is voor de wettelijke (uitwijk)taken mogelijk om te voldoen aan de norm van 2 x 24 maximale uitval. 3. De ICT Architect gaat de Architectuur analyseren. Vervolgens zullen er keuzes gemaakt worden om de Architectuur weer zo optimaal mogelijk te laten renderen. 4. Meer samenwerken binnen VNG realisatie en daarvan de produkten afnemen dit in plaats van zelf ontwikkelen	Ja	€ 187.500
1	Privacy	Datalek zoals bedoeld in AVG.	Imagoschade (betrouwbare gemeente) en boete van max. 82.000 AP, stagnerende bedrijfsvoering, enz. Financieel risico per persoon waarvan gegevens gelekt: 190 euro.	S	Technische maatregelen en verhogen Awareness.	Ja	€ 187.500
1	Veilige dienstverlening aan inwoners en bedrijven.	Cybercriminelen proberen voortdurend de gemeente te hacken. Hierbij gaat het op de kosten van het incident zelf bijvoorbeeld kosten losgeld en verlies van productie.	Geen betrouwbare overheid. Niet voldoen aan wet- en regelgeving. Geen dienstverlening mogelijk.	I	Crisisplan schrijven en oefenen crisis. Snel doorzetten en oppakken kwetsbaarheden.	nee	€ 562.500
1	Veilige dienstverlening aan inwoners en bedrijven.	Cybercriminelen proberen voortdurend de gemeente te hacken. Gezien we de risico's nog niet goed in beeld hebben is het moeilijk een goede inschatting te maken van de risico en kosten.	Geen betrouwbare overheid. Niet voldoen aan wet- en regelgeving. Geen dienstverlening mogelijk.	S	GAP analyse BIO uitvoeren inclusief financiële en organisatorische impact, uitvoeren penetratietest.	nee	€ 562.500
2	Wettelijke verantwoordelijkheden belegd.	Wettelijke Installatieverantwoordelijkheid is binnen de organisatie niet geborgd.	Elektrocutegevaar voor gebruikers en medewerkers / partners. Juridische aansprakelijkheid gemeentesecretaris.	S	1. Gemeentesecretaris is in de periode 2018/2019 geïnformeerd over zijn juridische aansprakelijkheid. 2. Budget is beschikbaar gesteld om vanuit R&B een eerste verdiepingsslag te maken in de taken en verplichtingen die installatieverantwoordelijkheid met zich meebrengt voor IBOR & Riolerings.	nee	€ 562.500

Pro-gram-ma	Doelstelling/ product	Oorzaak/ onzekerheid	Risico/ effect (het effect v.d. oorzaak op de doelstelling)	I/S	Beheersmaatregel	Maat-regel uitge-voerd	Kans x omvang (in €)
2	Areaalkwaliteit inzichtelijk conform wet- en regelgeving.	De prijsstijging in de sector Grond-, Weg- en Waterbouw is al jaren hoger dan de indexatie die op de gemeentebegroting wordt toegepast.	1. Doordat prijzen harder stijgen dan het budget, kunnen minder activiteiten worden uitgevoerd. Hiermee komen (wettelijke) taken van R&B onder druk te staan. Gevolgen van imago schade tot juridische aansprakelijkheid. 2. Overschrijding voor producten waar lopende contracten met landelijke indexen zijn voorgeschreven of waar wettelijke zorgplicht dwingt tot ingrijpen ook als het budget niet toereikend is.	S	Vanaf 2021 wordt jaarlijks in de voorjaarsrapportage het verschil tussen de gemeenteindex en landelijke index gecorrigeerd.	nee	€ 262.500
2	Areaalkwaliteit inzichtelijk conform wet- en regelgeving.	De wettelijke verplichtingen zijn nog niet vertaald naar een inspectiestrategie.	Beleid kan niet worden getoetst Aansprakelijkheidstelling kan niet worden afgewezen. Verkeerde keuzes bij onderhoudsprioritering.	S	Inspectiestrategie opstellen in 2021.	nee	€ 562.500
2	Areaalinformatie compleet.	Areaalwijzigingen als gevolg van ontwikkelingen worden niet overgedragen aan beheer.	Geen inzicht in volledig areaal. Onjuiste analyses en ramingen Juridische/ eigendomsrisico's.	S	"Het jaar van de processen..." Overdracht en wijziging van arealen inbedden in de organisatie middels processen en procedures.	nee	€ 262.500
2	Wettelijke verantwoordelijkheden belegd.	Geen beleid over objecten die deels of geheel op gemeentelijk eigendom liggen, maar slechts de functie erftoegang hebben en zich niet gedragen als openbaar gebied. Denk aan proces inritvergunningen.	Onduidelijkheid over onderhoudsverplichting waardoor onderhoud niet wordt uitgevoerd (juridisch risico) of onderhoud ten onrechte door gemeente wordt betaald.	S	1. Wegenlegger actualiseren 2020/2021 2. "Het jaar van de processen..." VTH-proces inritvergunningen laten aansluiten op het privaatrechtelijk grondeigendom van gemeente.	nee	€ 75.000
2	Een veilige, goed begaanbare openbare ruimte.	Tijdens de taskforce 2018 en strategische herorientatie 2020 zijn benodigde onderhoudsbudgetten bepaald. De begroting voorziet echter niet in deze financiële middelen.	IBOR beleid wordt niet gehaald. Afname leefbaarheid omgeving. Oplopende onderhoudsachterstanden. Toenemende juridische en financiële risico's. Overschrijdingen door wettelijke taken.	S	1. Herziening IBOR-kwaliteitsnormen cf. financiële ruimte 2021. 2. Onderhoudsachterstanden inzichtelijk maken via MOP2021 e.v. 3. Waar de wettelijke zorgplicht dit verlangt, zullen maatregelen worden getroffen ook als de middelen niet toereikend zijn. Dit resulteert in overschrijdingen.	nee	€ 262.500
2	Een veilige, goed begaanbare openbare ruimte. (klimaatbestendig)	Klimaatverandering (o.a. wateroverlast, droogte, hittestress).	Schade aan openbare ruimte en gezondheid.	I	Realiseren van een klimaatbestendige inrichting.	nee	€ 166.250
2	Een veilige, goed begaanbare openbare ruimte.	Het verlichtingsareaal is sterk verouderd en de constructieve veiligheid is niet inzichtelijk.	Lichtmasten vallen om.	S	Lichtmasten ouder dan 40 jaar worden op sterkte gemeten obv een z.g.n. rotatie-meting. Op basis	nee	€ 1.000.000
2	Inzameling en transport van afvalwater is gegarandeerd conform wet- en regelgeving.	Falen van onderdelen rioolstelsel: specifiek afvoerleiding gemaal Reijerscop.	Geen vuilwaterafvoer mogelijk voor Reijerscop. Stank- en riooloverlast in woningen en bedrijven.	I	Onderzoek naar toekomstbestendige oplossingen met tijdelijke maatregelen. Worst case: ca. 200k voor het aanpassen van het afvoersysteem.	nee	€ 190.000
2	Inwoners kunnen terecht bij het gemeentelijk funderingsloket bij funderingsschade als gevolg van lage grondwaterstanden.	Onvoldoende capaciteit en een positief bestuurlijk besluit.	Bewoners niet tijdig geïnformeerd.	I	Participeren in de landelijke ontwikkelingen.	nee	€ 131.250

Pro-gram-ma	Doelstelling/ product	Oorzaak/ onzekerheid	Risico/ effect (het effect v.d. oorzaak op de doelstelling)	I/S	Beheersmaatregel	Maat-regel uitge-voerd	Kans x omvang (in €)
2	Verbetering van de bereikbaarheid vanuit wijken, dorpen en bedrijventerreinen naar de A12 en minder oponthoud voor auto's en fietsers door meer ongelijkvloerse of geregelde fietskruisingen.	Bodemgesteldheid laat niet toe dat er kunstwerken worden gerealiseerd.	Ongelijkvloerse kruispunten kunnen alleen tegen zeer hoge kosten worden gerealiseerd.	I	Vooraf inzichtelijk maken waar dit speelt, zodat een realistisch budget wordt gereserveerd.	nee	€ 250.000
3	Werk & inkomen algemeen	Doordat de door de gemeente uitgevoerde taken op het gebied van werk & inkomen 'open einde regelingen' zijn, is geen zekerheid te krijgen en geen grens te stellen aan het aantal 'aanvragen' om voor een uitkering in aanmerking te komen. Daarnaast wordt begroot op basis van een BUIG-budget dat wij van het rijk ontvangen in april van het voorgaande jaar. Dit wordt nadien nog 3x bijgesteld tot het definitieve bedrag. Dit kan zowel positief als negatief uitvallen. De ervaring leert dat Ferm Werk de afgelopen jaren voorzichtig begroot, waardoor de kans op tegenvallers gering is.	Met als gevolg een financieel risico.	S	* Adequaat begroten door zowel Ferm Werk als gemeente * juiste ervaringscijfers genereren * prognoses opstellen * juiste informatie verwerven over arbeidsmarktontwikkelingen en instroom statushouders * actuele budgetoverzichten bijhouden * krachtige inzet op uitstroombesleid via prestatieafspraken en de opgaven werk & inkomen en integratie statushouders * scherpe analyse van de kwartaalrapportages van FermWerk	Ja	€ 87.500
3	Zorg algemeen	Doordat de door de gemeente uitgevoerde zorgtaken 'open einde regelingen' zijn, is geen zekerheid te krijgen en geen grens te stellen aan het aantal 'aanvragen' om ondersteuning. Een specifieke oorzaak voor dit risico is dat andere organisaties dan de gemeenten (mn SAVE en de huisartsen) jeugdigen kunnen indiceren voor hulpverlening.	Met als gevolg een financieel risico.	S	* juiste ervaringscijfers genereren * prognoses opstellen * contacten met save en huisartsen intensiveren * in het kader van de taskforces worden andere maatregelen ontwikkeld	Ja	€ 375.000
3	Maatwerk jeugd	Een te krappe beroting voor zorgkosten jeugd.	Het risico op een overschrijding is dan ook zeer groot.	I	Realistisch ramen o.b.v. verwachte lasten is met ingang van begrotingsjaar 2019 ingevoerd. Invoering van casemanagement en zorg op maat tegen zakelijke insteek.	Ja	€ 902.500
3	Zorg algemeen	Doordat West Utrecht inkoop kleiner wordt, zijn de kosten per gemeente mogelijk hoger.	Met als gevolg een financieel risico.	S	* Actieve participatie * Inzet accountmanager	Ja	€ 75.000
3	WMO gebruik door 65+ers.	Toenemende kosten door vergrijzing (7% per jaar is de prognose door VNG). Focus ligt nu op HH (huishoudelijkehulp).	Financieel	S	Oorzaak is de vergrijzing. Mogelijke maatregel in het volume van de verstrekking, aantal uur per week dat HH verstrekt wordt. Onderzoeken welke ruimte de wet biedt. Andere maatregelen onderzoeken met sociaal team.	Nee	€ 262.500
3	Inkooptraject	Stijging van inkooprijzen van zorg, Jeugd en WMO.	De inkooprijzen stijgen waardoor er sprake zal zijn van budgetoverschrijdingen.	S	Geen.	Nee	€ 712.500

Pro-gram-ma	Doelstelling/ product	Oorzaak/ onzekerheid	Risico/ effect (het effect v.d. oorzaak op de doelstelling)	I/S	Beheersmaatregel	Maat-regel uitge-voerd	Kans x omvang (in €)
3	Maatwerk budget	Realiseren taakstelling casemanagement.	Door het niet halen van de taakstelling kan sprake zijn van budgetoverschrijdingen.	I	Monitoring of taakstelling wordt gehaald is deels ingericht.	Ja	€ 87.500
3	Maatwerk budget jeugd	Realiseren taakstelling POH. JGGZ.	Door het niet halen van de taakstelling kan sprake zijn van budgetoverschrijdingen.	I	Monitoring of taakstelling wordt gehaald is deels ingericht.	Ja	€ 87.500
3	Budget personeelskosten	Realisatie taakstelling inhuur van payroll naar vast extra target 100K gekoppeld aan casemanagement.	Door het niet halen van de taakstelling kan sprake zijn van budgetoverschrijdingen.	I	Monitoring of taakstelling wordt gehaald is deels ingericht.	Ja	€ 87.500
3	Participatiebudget	Realisatie taakstelling werk en inkomen.	Door het niet halen van de taakstelling kan sprake zijn van budgetoverschrijdingen.	I	Ferm werk heeft afgelopen jaren begrotingsoverschotten laten zien. Deze worden per kwartaal gemonitord.	Ja	€ 187.500
3	Wmo	De extra bijdrage voor het sociaal team stopt per 2022.	Oplopende werkdruk en oplopende wachtlijsten.	S	Caseload gesprekken en monitoren werkvoorraad.	Ja	€ 87.500
3	Jeugd en WMO	Prestatie, rechtmatigheid (betalingen waarvan de prestatie niet conform opdracht is) indien geen accountsverklaring aanwezig is.	Er wordt betaald aan een zorgaanbieder zonder dat de prestatie geleverd is.	S	Clienten klagen als ze geen zorg krijgen vooral als ze eigen bijdrage betalen. Bij herbeschikking heb je een contactmoment met consulent die vraagt naar de geleverde zorg. Bij PGB zorgaanbieders	Ja	€ 87.500
3	Bedrijfsvoering	Door onvoorziene omstandigheden (zoals onverwachte toename van de vraag, ziekte, e.d.) kan de capaciteit om zorgvragen van burgers op te pakken, onder druk komen te staan. Dit is boven een bepaalde grens niet aanvaardbaar.	Financieel risico.	S	* flexibele schil beschikbaar hebben en waar nodig inzetten * omvang vast en flexibel personeelsbudget monitoren in domeinoverleg * werkvoorraad monitoren	Ja	€ 87.500
4	Cultuur	Impulsregeling Muziekimpuls loopt gefaseerd af in 2020-2022 (per jaar een terugloop van ca. €15.000,-). Dat betekent dat als er geen alternatieve financiering gevonden wordt dit een oplopend tekort veroorzaakt. Dit zou het muziekonderwijs in alle scholen in Woerden ondermijnen. We kunnen dan geen invulling geven aan het Convenant Meer Muziek in de Klas met lokale onderwijsbesturen, waardoor er ook geen matching plaatsvindt met extra rijksbijdrage Muziekmatch. Het is dus een dubbel negatief effect; wegvallen van huidige financiering en daarmee geen mogelijkheid voor aantrekken van extra rijksmiddelen via Muziekmatch.	financieel risico + Imagoschade	S	Optimaal benutten van de mogelijkheden om het deelnamepercentage aan de regeling combinatiefunctionarissen uit te breiden in de jaren 2021 en 2022.	Nee	€ 75.000

Pro-gram-ma	Doelstelling/ product	Oorzaak/ onzekerheid	Risico/ effect (het effect v.d. oorzaak op de doelstelling)	I/S	Beheersmaatregel	Maat-regel uitge-voerd	Kans x omvang (in €)
5	Onderwijshuisvesting	De gemeente heeft een wettelijke financiële taak ten aanzien van het herstel van constructiefouten in schoolgebouwen. In het uit 2003 daterende gebouw van het Minkema College aan de Steinhagenseweg zijn tijdens een interne verbouwing tekortkomingen geconstateerd aan de brandscheidingen en de brandwerendheid. Mogelijk is er sprake van constructiefouten; dit kan (financiële) consequenties voor de gemeente hebben.	Financieel risico en imagoschade	I	Indien een aanvraag wordt ingediend om de vergoeding van de herstelkosten van de constructiefouten: onderzoek naar de vraag of er inderdaad sprake is van constructiefouten. Daarnaast onderzoek naar de verhaalbaarheid van de kosten op aannemer (failliet) en/of architect en/of eventuele rechtsopvolgers. Ook onderzoek naar de rol en de verantwoordelijkheid van de school als bouwheer en van de rol van de gemeente.	Nee	€ 1.200.000
7	Honden en toeristenbelasting	Geen volledige opgave door hondenbezitter en hotel/camping. Geen controle en handhaving.	Geen maximale opbrengst.	S	Handhaven of afschaffen en vervangen door hoger OZB tarieven.	Nee	€ 50.000
	Verdeling eigendom Romeinse helm	Op 30 september as. wijst de rechtbank vonnis in de zaak betreffende de Romeinse helm. De door partij-deskundigen getaxeerde waarden liggen tussen de € 55.000,- en de € 280.000 euro.	Uitstroom van middelen om volledig eigendom te verkrijgen.	I	Advies huisadvocaat. Juridische inzet om eisen in te willigen.	Ja	€ 87.500
Subtotaal risico's groter dan of gelijk aan € 50.000						€	9.852.500
Subtotaal risico's kleiner dan € 50.000						€	853.762
Totaal risico's						€	10.706.262

5. Niet kwantificeerbare risico's

Niet alle risico's zijn in een geldswaarde uit te drukken. Dat wil niet zeggen dat dergelijke niet-quantificeerbare risico's geen schade aan de gemeente kunnen berokkenen. Hier moet met name gedacht worden aan gebeurtenissen die imagoschade tot gevolg hebben. Het spreekt voor zich dat dergelijke risico's om beheersmaatregelen vragen en een plek in deze paragraaf verdienen, wanneer de impact ervan groot kan zijn. Voor de begroting 2020 zijn twee niet kwantificeerbare risico opgenomen:

- Per 1 januari 2019 is de btw- sportvrijstelling gewijzigd. Voor gemeente leidt dit tot een financieel nadeel. Daarom is afgesproken dat gemeenten hiervoor kunnen worden gecompenseerd. Deze compensatieregeling geldt voor 5 jaar en vindt plaats door middel van een specifieke uitkering. De gemeente zal hiervoor jaarlijks een SPUK- subsidieaanvraag indienen bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- De anderhalvemetersamenleving als gevolg van de coronacrisis kan grote financiële gevolgen hebben. Dit is onder meer afhankelijk van welke maatregelen getroffen dienen te worden. De financiële gevolgen zijn momenteel van veel factoren afhankelijk dat er geen zinvolle inschatting is te geven. De gemeente zet zich zoveel mogelijk in op de tegemoetkoming van het Rijk. Het Rijk heeft aangegeven dat gemeenten een reële vergoeding voor de coronakosten krijgen. Hoewel de gemeente zich inspant op maximale rijksvergoeding, bestaat de mogelijkheid dat niet alle kosten vergoed worden. In de weerstandsparagraaf is geen rekening gehouden met dit risico.

6. Weerstandsvermogen

Het totaalbedrag aan kwantificeerbare risico's bedraagt € 10.706.000. Het is te verwachten dat het jaarlijkse totaal berekende bedrag aan risico's (sterk) fluctueert. Als wordt vastgehouden aan één vaste ratio tussen risico's en benodigde weerstandscapaciteit kan dat inhouden dat er in de exploitatie grote verschuivingen (lees: bezuinigingen) moeten worden ingeboekt om de norm te behalen. Dit wordt als onwenselijk gezien. Wel is het wenselijk dat er een norm wordt bepaald. Daarom is in overleg met de Auditcommissie een bandbreedte afgesproken. Die bandbreedte is:

- minimaal de totale netto waarde van de geïnventariseerde (rest)risico's (dit zijn de risico's waarvoor geen voorziening of vereveningsreserve in het leven is geroepen) en
- maximaal de totale netto waarde van de geïnventariseerde (rest)risico's maal een onzekerheidsfactor van 1,43. Deze onzekerheidsfactor gaat ervan uit dat de geïnventariseerde (rest)risico's 70% van de totale risico's vormen.

De verhouding tussen de risico's en de benodigde weerstandscapaciteit binnen de afgesproken bandbreedte ziet er als volgt uit:

	Begroting 2021	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2018
Beschikbare weerstandscapaciteit (excl. onbenutte belastingcapaciteit)	€ 24.720	€ 28.488	€ 25.317	€ 27.362
Beschikbare weerstandscapaciteit (incl. onbenutte belastingcapaciteit)	€ 27.973	€ 32.355	€ 29.254	€ 31.437
Ondergrens benodigde weerstandscapaciteit	€ 10.706	€ 9.218	€ 5.261	€ 3.895
Weerstandsvermogen ondergrens (excl. Onbenutte belastingcapaciteit)	2,3	3,1	4,8	7,0
Weerstandsvermogen ondergrens (incl. Onbenutte belastingcapaciteit)	2,6	3,5	5,6	8,1
Bovengrens benodigde weerstandscapaciteit (risico's X 1,43%)	€ 15.310	€ 13.182	€ 7.523	€ 5.570
Weerstandsvermogen bovengrens (excl. Onbenutte belastingcapaciteit)	1,6	2,2	3,4	4,9
Weerstandsvermogen bovengrens (incl. Onbenutte belastingcapaciteit)	1,8	2,5	3,9	5,6

Uit de tabel blijkt dat er ook bij het opstellen van de begroting voor de risico's ruimschoots dekking is vanuit de beschikbare weerstandscapaciteit, gemeten naar de huidige afspraken omtrent de bandbreedte. Uitgaande van de ondergrens kunnen de risico's 2,6 maal gedekt worden. Bij de bovengrens is dit 1,8 maal.

7. Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Zij kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Daarom schrijft het Besluit begroting en verantwoording (BBV) voor dat de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat:

- a. 1) netto schuldquote en 2) de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- b. solvabiliteitsratio
- c. grondexploitatie
- d. structurele exploitatieruimte
- e. belastingcapaciteit

In onderstaande tabel geven we de kengetallen en hun geprognosticeerde verloop weer. Hierop zijn nog 2 aanvullingen gedaan.

a3 netto schuldquote, berekend exclusief de financiering van de boekwaarden van de grondexploitaties. Deze boekwaarden zijn voor een meerjarige schuldquote, die vooral bedoeld is vanwege haar signaalwaarde op langere termijn, niet van belang omdat grondexploitaties slechts een kortdurende en tijdelijke financieringsbehoefte met zich meebrengen.

Onderstaande tabel sluit aan bij de meerjarenbalans en bevat het **voorgestelde** maatregelenpakket van de Strategische Heroriëntatie ten aanzien van de exploitatie. In de inleiding/financiële beschouwingen is de tabel opgenomen die rekening houdt met de investeringen ad € 15 miljoen, de besparing van de € 3.7 miljoen en de amendementen. Daar wordt ook de prognose van de netto schuldquote tot en met 2030 weergegeven.

		Verslag 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024
a1.	netto schuldquote	129%	159%	151%	163%	163%	161%
a2.	netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	127%	157%	150%	162%	161%	159%
a3.	netto schuldquote exclusief grondexploitatie		146%	151%	163%	163%	161%
b.	solvabiliteitsratio	25%	23%	20%	19%	20%	22%
c.	grondexploitatie	-9%	-3,8%	-1,6%	-0,8%	0,3%	2,1%
d.	structurele exploitatieruimte	0%	-1,1%	-0,3%	2,8%	3,7%	4,4%
e.	belastingcapaciteit	97%	106%	114%	-	-	-

De kengetallen geven inzicht in de (ontwikkeling van de) financiële positie van de gemeente. Ze maken onder meer inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Daarnaast geven ze inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeente. Hieronder wordt per kengetal uitgelegd welke verhouding wordt uitgedrukt en hoe het desbetreffende kengetal zich ontwikkelt.

a. netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de financiële positie drukken.

b. solvabiliteitsratio

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Een solvabiliteitsratio lager dan 20% (signaalwaarde) heeft een gemeente haar bezit relatief zwaar belast met een schuld. De komende jaren ontwikkelt de solvabiliteitsratio zich rondom deze (bodem)signaalwaarde. Dit wordt met name veroorzaakt door het hoge investeringsniveau de komende jaren dat (nagenoeg) volledig met externe leningen gefinancierd zal moeten worden.

c. grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde van de in exploitatie genomen bouwgronden) is ten opzichte van de totale jaarlijkse baten. Het geeft aan of een gemeente veel geld heeft geïnvesteerd in haar grondexploitatie. Dit geld moet namelijk nog worden terugverdiend vanuit grondverkoop. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar. De boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden van de gemeente ontwikkelt zich ruim beneden dit percentage. De volgende nuancering is hierbij wel op zijn plaats; de komende jaren zullen er nog veel kosten gemaakt moeten worden in met name de grondexploitatie "Snel & Polanen". Ultimo 2019 had deze grondexploitatie een negatieve boekwaarde (hetgeen betekent dat de tot en met 2019 gerealiseerde grondverkoop de tot en met 2019 gerealiseerde kosten overstijgen). Om te voorkomen dat de geprognosticeerde kosten (ook nog) extern gefinancierd moeten worden is het van belang de in- en uitgaande kasstromen in deze grondexploitatie zo evenwichtig mogelijk met elkaar te (blijven) matchen.

d. structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan in welke mate de structurele lasten van de gemeente worden gedekt door structurele baten. Een kengetal van 0% of hoger geeft aan dat er sprake is van een structureel sluitende begroting. Wanneer dit kengetal negatief is, betekent het dat het structurele deel van de baten in de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Voor de komende jaren wordt, met name als gevolg van een verhoging van de gemeentelijke belastingen (met name OZB) een structureel exploitatieoverschot geprognosticeerd, met name om de geprognosticeerde schuldquote beheersbaar te houden.

e. Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag is, betekent het dat de gemeente in principe nog meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt, is een politieke beleidskeuze. Een kengetal boven de 100% kan een indicatie geven van de mate waarin de gemeente voor het structureel kunnen dekken van de begroting afhankelijk is van de eigen belastingbaten. Dit is echter niet alleen bepalend. Met name de eventueel nog beschikbare ruimte in de onbenutte OZB-belastingcapaciteit geeft aan of er nog ruimte is voor verhoging van de OZB-baten, indien en voor zover noodzakelijk/haalbaar.

Paragraaf 4 Bedrijfsvoering

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Bedrijfsvoering draait om het sturen en beheersen van de organisatie om de geplande resultaten zo effectief en efficiënt mogelijk te realiseren. Het gaat dus om antwoorden op hoe-vragen. Vraagstukken waar het college zich dagelijks mee bezighoudt. Er zijn ook thema's die de kaderstellende rol van de raad raken. Deze paragraaf gaat daarop in. Daarnaast wordt in financiële zin inzicht gegeven in de bedrijfsvoeringskosten.

2. Organisatieontwikkeling en bestuursopdracht

Vanaf 2020 gaat het programma organisatieontwikkeling op vereenvoudigde voet verder.

We zetten in op het versterken van het lerend vermogen en de kernwaarden. Door de coronacrisis zijn de beoogde activiteiten voor het jaar van Eigenaarschap in 2020 in aangepast vorm voortgezet. In 2021 starten nieuwe acties voor het jaar van Samenspel. Aan de hand van nog uit te voeren onderzoek bepalen we op welke gedragsaspecten rond de kernwaarde Samenspel interventies/acties nodig zijn. Gerichte trainingen op deze kernwaarde worden aangeboden via De Groene Hart Academie.

Daarnaast zullen de uitkomsten van het MD-traject (afronding eind 2020) meegenomen worden binnen de te ontwikkelen activiteiten op het vlak van organisatieontwikkeling.

Ook zetten we in 2021 een aantal activiteiten voort die ook in 2020 op de agenda stonden, zoals:

1. Dienstverlening verbeteren (o.a. verdere uitrol zaakgericht werken)
2. Resultaatgerichtheid vergroten (o.a. opgavegestuurd werken)
3. Verbeteren participatie en initiatievenbegeleiding (o.a. gebiedsgericht werken en omgevingswet)
4. Vitaliteit van de organisatie (o.a. via trainingen binnen De Groene Hart Academie)

3. Rechtmatigheid

Het college draagt zorg voor de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Het gaat hierbij om de rechtmatigheid van verschillende processen. Hiervoor is een plan van aanpak voor de verbijzonderde interne controle opgesteld. Hiernaast geven de auditors (die de VIC uitvoeren) vergaande ondersteuning bij de uitvoering van de Interne Controle. Hiermee worden stappen gezet richting de rechtmatigheidsverantwoording 2021. Door een wetswijziging wordt het college van Burgemeester en Wethouders vanaf boekjaar 2021 zelf verantwoordelijk voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording. Momenteel is het nog de accountant die hierover verslag uitbrengt en het gesprek voert met de gemeenteraad. In de toekomst moet het college van B&W zelf een verantwoording opstellen, die opgenomen wordt in de jaarrekening. De accountant betreft de rechtmatigheidsverantwoording nog wel bij het oordeel in hun verklaring.

De accountantscontrole is en blijft opgedeeld in een interim controle (einde kalenderjaar) en een jaarrekeningcontrole. Tijdens de interim controle vormt de accountant zich een beeld van de administratieve organisatie en de kwaliteit van de interne beheersingssystemen. De belangrijkste aanbevelingen en aandachtspunten worden opgenomen in de managementletter. De opvolging van de aanbevelingen worden periodiek gemonitord. Het accountantsverslag over het afgelopen boekjaar bevat aanbevelingen, adviezen of opmerkingen. Deze worden besproken met de verantwoordelijken en de opvolging wordt periodiek gemonitord. De managementletter en het accountantsverslag worden voorzien van een bestuurlijke reactie die wordt besproken in de Auditcommissie.

4. Indicatoren personeel en overhead

Vanaf het begrotingsjaar 2017 lichten gemeenten de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. Dit wordt voorgeschreven in het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het gaat hier deels om indicatoren afkomstig uit www.waarstaatjegemeente.nl (dashboard BBV).

Een aantal van de indicatoren dient uit eigen gegevens of de eigen begroting overgenomen te worden omdat er geen landelijke bron voor beschikbaar is. Deze indicatoren worden dus niet ontsloten via [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl). Het betreft:

- Formatie/bezetting
- Apparaatskosten
- Externe inhuur
- Overheadkosten

Formatie/bezetting

De formatie van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar betreft het aantal fte's op peildatum dat is ingevuld met een vaste of tijdelijke aanstelling plus de nog in te vullen vacatures.

Eén fte is het equivalent van een 36-urige werkweek.

De totale bedrijfsomvang is inclusief de capaciteit benodigd voor taken die de organisatie uitvoert voor andere overheidsorganisaties.

Het aantal fte's in het overzicht is exclusief de formatie van het streekarchief, het college, de griffie en de raad.

	2018	2019	2020	2021	2022
Fte's (peildatum 1 januari)	399,9	398,3	420,6	420,6	420,6
Ziekteverzuim (v.a 2019 streefwaarde)	5,7%	4%	4%	4%	4%
Aantal inwoners Woerden (peildatum 1 januari)	51.758	52.197	52.197	52.797	53.097
Aantal inwoners Oudewater (peildatum 1 januari)	10.180	10.201	10.226	10.241	10.261
Totaal aantal inwoners	61.938	62.398	62.423	63.038	63.358
aantal fte's per 1000 inwoners	6,5	6,4	6,7	6,7	6,7

Apparaatskosten

Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie, huisvesting, materieel, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. De formatie van het streekarchief, het college, de griffie en de raad is hierin niet meegenomen. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur. De loonkosten volgens de begroting 2020 bedragen circa 29,5 miljoen euro.

Externe inhuur

Kosten inhuur externen. Bron: eigen begroting

Uitgangspunt is dat er geen kosten voor inhuur externen worden begroot. Externe inhuur wordt betaald uit de reguliere loonsom in het geval er bijvoorbeeld vacatures ontstaan en waarbij het nodig is om op de korte termijn een externe in te zetten.

Overheadkosten 2021

Bron: eigen begroting

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead wordt deze definitie geïntroduceerd: Overheadkosten zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Bij 'extern product bedrijfsvoering' staat een negatieve last, die houdt verband met de doorbelasting van een deel van de overhead aan projecten en investeringen.

Overzicht Overhead

	2020	2020	2020	2021	2021	2021	
	lasten	baten	Saldo	lasten	baten	Saldo	Taakveld 04
Loonkosten overhead	€ 8.465.493	€ 135.170	€ 8.330.323	€ 7.947.369	€ 134.765	€ 7.812.604	Personeel
Onderuitputting loonkosten	€ 48.150		€ 48.150	-€ 63.165		-€ 63.165	Personeel
Dienstverlening Oudewater	€ 4.068.179	€ 5.009.872	-€ 941.693	€ 4.528.316	€ 5.268.027	-€ 739.711	Personeel
Bedrijfsvoering	-€ 794.344	€ 114.843	-€ 909.187	-€ 994.367	€ 116.680	-€ 1.111.047	Personeel
Arbeidsvoorwaarden	€ 286.455		€ 286.455	€ 310.597		€ 310.597	Personeel
Personeelszaken	€ 412.000		€ 412.000	€ 418.592		€ 418.592	Personeel
Personeels- en sal.adm	€ 51.393		€ 51.393	€ 61.272		€ 61.272	Personeel
Vorming en opleiding	€ 253.000		€ 253.000	€ 129.648		€ 129.648	Personeel
GO, medezeggenschap en OR	€ 15.000		€ 15.000	€ 15.000		€ 15.000	Personeel
Personele aangelegenheden Teams	€ 320.055		€ 320.055	€ 325.172		€ 325.172	Personeel
Werving en selectie	€ 82.800		€ 82.800	€ 84.125		€ 84.125	Personeel
Generatiepact	€ 170.000	€ 5.875	€ 164.125	€ 150.821		€ 150.821	Personeel
Business case 1 loonkosten structureel	€ 71.148	€ 0	€ 71.148	€ 10.648		€ 10.648	Personeel
Business case 1 en 2 incidenteel	€ 1.044.000		€ 1.044.000	€ 134.600		€ 134.600	Personeel
totaal personeel	14.493.329	€ 5.265.760	€ 9.227.569	€ 13.058.629	€ 5.519.472	€ 7.539.157	
Communicatie algemeen	€ 65.910		€ 65.910	€ 66.965		€ 66.965	Communicatie
totaal communicatie	€ 65.910	€ 0	€ 65.910	€ 66.965	€ 0	€ 66.965	

Netwerk, hardware en software	€ 1.814.451	€ 157.862	€ 1.656.589	€ 1.867.055	€ 160.389	€ 1.706.666	Automatisering
Privacy en beveiliging	€ 59.290		€ 59.290	€ 60.239		€ 60.239	Automatisering
Beheer telecommunicatie	€ 403.641	€ 6.871	€ 396.770	€ 377.365	€ 6.981	€ 370.384	Automatisering
Informatiebeleid en privacy	€ 112.477		€ 112.477	€ 114.276		€ 114.276	Automatisering
Informatie beleid algemeen	€ 66.058		€ 66.058	€ 67.115		€ 67.115	Automatisering
totaal automatisering&informatiebeleid	€ 2.455.917	€ 164.733	€ 2.291.184	€ 2.486.050	€ 167.370	€ 2.318.680	

Centrale inkoop	€ 12.305		€ 12.305	€ 12.240		€ 12.240	facilitair
Bodediensten	€ 208.690	€ 55.000	€ 153.690	€ 212.572	€ 55.880	€ 156.692	facilitair
Bedrijfsrestaurant en koffievoorz	€ 15.000	€ 15.000	€ 0	€ 15.240	€ 15.240	€ 0	facilitair
Post en archief	€ 69.055		€ 69.055	€ 63.661		€ 63.661	facilitair
totaal facilitair	€ 305.050	€ 70.000	€ 235.050	€ 303.713	€ 71.120	€ 232.593	

Algemeen juridische zaken	€ 126.383		€ 126.383	€ 134.021		€ 134.021	Organisatie
Representatie	€ 52.457		€ 52.457	€ 53.295		€ 53.295	Organisatie
Bestuursondersteuning college	€ 4.550		€ 4.550	€ 4.623		€ 4.623	Organisatie
Organisatie-ontwikkeling	€ 151.000		€ 151.000	€ 65.400		€ 65.400	Organisatie
Algemene bestuursonderst team Strategie&Control	€ 3.670		€ 3.670	€ 3.729		€ 3.729	Organisatie
Algemene kosten Team financiën	€ 126.525	€ 71.500	€ 55.025	€ 128.546	€ 72.640	€ 55.906	Organisatie
Team financiën BC2	€ 50.000	€ 0	€ 50.000	€ 50.000	€ 0	€ 50.000	Organisatie
Team vastgoed	€ 5.680		€ 5.680	€ 6.200		€ 6.200	Organisatie
totaal organisatie	€ 520.265	€ 71.500	€ 448.765	€ 445.814	€ 72.640	€ 373.174	

Exploitatie Gemeentehuis	€ 1.415.421	€ 185.000	€ 1.230.421	€ 1.403.772	€ 186.850	€ 1.216.922	Huisvesting
Facilitair Gemeentehuis	€ 161.950		€ 161.950	€ 161.950		€ 161.950	Huisvesting
totaal huisvesting	€ 1.577.371	€ 185.000	€ 1.392.371	€ 1.565.722	€ 186.850	€ 1.378.872	

Totaal taakveld Overhead	€ 19.417.842	€ 5.756.993	€ 13.660.849	€ 17.926.893	€ 6.017.452	€ 11.909.441	
---------------------------------	---------------------	--------------------	---------------------	---------------------	--------------------	---------------------	--

Verschillenanalyse op hoofdlijnen

Verschil ten opzicht van 2020	Bedrag	voordeel- nadeel+
Personeel		
Lagere loonkosten overhead, dit komt vooral door bezuiniging personeel/Business Case	-€ 278.124	voordeel
Wegvallen loonkosten DIV, was incidenteel voor het wegwerken van achterstanden	-€ 240.000	voordeel
Hogere bijdrage Oudewater i.v.m. indexering en periodieke verhogingen	-€ 258.155	voordeel
Hogere doorbelasting salarissen Oudewater, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere bijdrage (zie voordeel) en een bedrag van circa 2 ton dat vorig jaar direct op een andere post werd begroot (bestuurssecretariaat en soc. Domein).	€ 460.137	nadeel
Hogere externe doorbelasting overhead door uren aan projecten en investeringen	-€ 200.023	voordeel
Verlaging incidentele kosten Business Case vorming/opleiding Groene Hart Academie	-€ 153.352	voordeel
Verlaging stelpost structurele loonkosten	-€ 60.000	voordeel
Verlaging kosten Business Case, waren incidenteel en werden gedekt uit reserve	-€ 909.400	voordeel
Diverse overige mutaties	-€ 49.495	voordeel
Totaal	-€ 1.688.412	

Automatisering & informatiebeleid:	Bedrag	voordeel- nadeel+
Verschuiving stukje onderhoud van functioneel naar overhead en index	-€ 40.077	voordeel
Incidentele aanschaf pc's (bedrag is lager dan € 20.000 dus en geen investering)	-€ 10.000	voordeel
Diverse overige mutaties	€ 22.581	nadeel
Totaal	-€ 27.496	

Organisatie	Bedrag	voordeel- nadeel+
Verlaging incidentele kosten Business Case Organisatieontwikkeling	-€ 85.600	voordeel
Diverse overige mutaties	€ 10.009	nadeel
Totaal	-€ 75.591	

Paragraaf 5 De inwoner centraal in participatie en dienstverlening

Deze paragraaf is gemeente breed en gaat over activiteiten en ervaringen met communicatie en interactie tussen gemeente en inwoner.

Stand van zaken rondom participatie

Voor participatie wordt een afwegingskader ontwikkeld en een participatiekalender. De bedoeling is om de contouren hiervan eind 2020 gereed te hebben. Ook zal de raad middels een -nog te ontwikkelen- aparte participatiebrief geïnformeerd worden over de ervaringen, resultaten en ambities met participatie in de verschillende trajecten. In paragraaf 5 komt dit samengevat terug.

Kengetallen dienstverlening

De gemeentelijke dienstverlening vindt op veel fronten en niveaus plaats. Daarvan zijn kengetallen bekend. De kengetallen die nu bij ons bekend zijn, zijn nog onvoldoende gestructureerd om daarvan nu een goede bundeling te maken alsook aan te kunnen geven welke inzichten er zijn in de ontwikkeling.

Klanttevredenheid

We meten klanttevredenheid op een aantal punten. We noemen het cliënttevredenheidsonderzoek dat jaarlijks wordt gehouden vanuit Woerden Wijzer. De uitkomst van dit onderzoek wordt door de participatieraad gebruikt om advies uit te brengen aan de organisatie.

Met cliënten die suggesties doen voor verbetering wordt het gesprek aangegaan.

We streven naar een volledig overzicht van alle onderzoeken op klanttevredenheid in onze organisatie.

Toetsingscontacten met de samenleving

Vanuit de organisatie zijn er veel verschillende contacten die input opleveren over ons handelen en functioneren. We noemen:

Domeinen	Contactmomenten met de samenleving
Bedrijfsvoering	<u>Juridische zaken</u> Via WOB-verzoeken, bezwaarschriften. <u>Openbare orde & veiligheid:</u> Via JOR & Buurtveiligheidsteams (veiligheidsbeeld), huisverboden. <u>Bestuurs- en directiesecretariaat:</u> Verbindingscontacten tussen de samenleving en bestuur / directie. <u>Financiën</u> Contactmomenten met inwoners m.b.t. heffingen en belastingen. <u>Gebiedsgericht Werken</u> Via de overleggen van en met de wijk- en dorpsplatforms, de contacten die wijkambtenaren hebben met inwoners in de wijken en dorpen, initiatiefbegeleidingscontacten, procesbegeleidingscontacten.
Dienstverlening	<u>KCC</u> Alle in- en uitkomende contacten. <u>VTH</u> Via handhaving, verstrekken van vergunningen, het houden van toezicht en het communiceren hierover.

Sociaal domein	<u>Strategie & beleid:</u> Met inwoners via inspraakbijeenkomsten. Direct en indirecte contacten met en via partijen betrokken bij beleid & uitvoering. <u>Sociaal team / jeugd & gezin:</u> Ondersteuningsvragen op het gebied van zorg & welzijn.
Domein ruimte	<u>Vastgoed</u> Het huurdersgebruikersoverleg dat wordt gevoerd. <u>Ruimtelijk beleid & projecten, ruimtelijke plannen</u> Met inwoners en ondernemers op hiervoor georganiseerde avonden t.b.v. het actief ophalen van wensen (bijv. voor het waardenkader van de omgevingswet). Contacten ontstaan door het ter inzage leggen van bestemmingsplannen, participatieve contacten vanuit de opgaven (bijv. energietransitie) en contacten vanuit de processen (haalbaarheidsverzoeken).
Domein openbare ruimte	<u>Afval & Reiniging / Wijkonderhoud / Realisatie & Beheer:</u> Contacten op de milieustraat, contacten tijdens het werk in de openbare ruimte, meldingen openbare ruimte (telefonisch, online, real life) bewonersbijeenkomsten t.b.v. participatie, voorlichting en informatie.

Gebundelde contacten: in rapportages, verslagen en monitoren

De contacten die we hebben worden deels gebundeld. In rapportages en verslagen waaruit we kunnen analyseren, en in monitoren waarbij we vooraf gerichte vragen hebben gesteld om de thermometer over een bepaald onderwerp goed te kunnen aflezen:

- rapportages van de meldingen openbare ruimte
- rapportages cumulus
- monitor Leefbaarheid & Veiligheid
- jaarverslag juridische zaken
- enquêtes & evaluaties vanuit de ruimtelijke projecten die de basis vormen voor aanpassingen in nieuwe projecten en opgaven
- key2vergunningen-tool: een tool waarin de doorlooptijd van de processen wordt bijgehouden en vastgelegd.

Van handelen naar toetsen, van interpretatie naar verbetering

Om ervoor te zorgen dat we als organisatie excelleren in het centraal stellen van onze inwoners is het noodzakelijk dat we ons handelen structureel toetsen en bundelen, vervolgens interpreteren en duiden waarna we actiegericht naar verbetering kunnen toewerken.

De afzonderlijke teams binnen de organisatie leren en reflecteren op ieder afzonderlijk gekozen wijzen.

We zien dat alle teams een vorm hebben gevonden om het werk dat we doen te toetsen zodat we kunnen verbeteren en dat mondeling in te brengen in werkoverleggen.

Inzet toegankelijkheid

Hier is op verschillende manieren regulier op ingezet, bijvoorbeeld de filmpjes op onze social media uitingen die altijd ondertiteld zijn. Ook in corona tijd is goed gekeken naar het afstemmen van de informatie op de samenleving.

Om verschillende doelgroepen over de coronamaatregelen aan te spreken, heeft de gemeente via

meerdere communicatiekanalen gecommuniceerd. Er is gekozen voor de digitale weg zoals een dagelijkse update via de Website en de inzet van social media (Twitter, Facebook en Instagram). Daarnaast is ook wekelijks de informatiepagina gebruikt om inwoners te informeren en is er breed gecommuniceerd via de duo borden langs de weg. In de buitenruimte worden mensen via 'straatgraffiti' en spandoeken op de maatregelen gewezen. De spandoeken zijn in samenwerking met Stadshart Woerden geproduceerd. In alle uitingen is rekening gehouden met maximaal taalniveau B1 niveau.

Wat gaan we in 2021 doen?

We gaan door op de bestaande voet. Aan de hand van het participatiekader gaan we het jaar 2021 gebruiken om aan de voorgestelde nieuwe werkwijze en cultuur te werken. De dienstverlening zullen wij op hetzelfde kwaliteitsniveau voortzetten.

Paragraaf 6 Financiering

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De financieringsparagraaf heeft als doel de raad te informeren over het beleid op het vlak van financiering/treasury en de daarmee samenhangende risico's.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) vormt het wettelijk kader. Het doel van deze wet is het bevorderen van de kredietwaardigheid en van de transparantie van het financieringsbeleid. In de Wet Fido zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie van de decentrale overheden. Voorbeelden hiervan zijn de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De gemeente beschikt verder op grond van de Wet Fido over een Treasurystatuut dat op 16 december 2014 door de raad is vastgesteld. Dit statuut is ingegaan per 1 januari 2015 vanwege de samenwerking met Woerden. Voor beide gemeenten geldt dit zelfde statuut.

Eind 2013 is de Wet Hof (Houdbare overheidsfinanciën) in werking getreden. Hierin is opgenomen dat het Rijk en de medeoverheden een gelijkwaardige inspanningsplicht hebben om de begrotingseisen te respecteren. De gelijkwaardige inspanning wordt uitgedrukt in een macronorm voor het EMU-saldo van de medeoverheden gezamenlijk.

Gemeenten, provincies, waterschappen en openbare lichamen ingesteld op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn verplicht tot deelname aan schatkistbankieren, wat inhoudt dat zij hun liquide middelen moeten aanhouden bij de schatkist van het Rijk. Verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden is ingesteld om de overheidsschuld terug te dringen. Vanaf januari 2014 wordt het rekening-courantsaldo bij de Bank Nederlandse Gemeenten afgeroomd ten gunste van de rekening-courant van het Rijk (de schatkist).

3. Ontwikkelingen

Financieringspositie

Het geïnvesteerd vermogen, dat zijn de boekwaarden van alle geactiveerde investeringen, bedraagt per 1 januari 2021 € 278,9 miljoen. Het schuldrestant van de aangetrokken langlopende geldleningen bedraagt per 1 januari 2021 € 162,7 miljoen en de stand van de eigen reserves en voorzieningen € 68,4 miljoen, exclusief verliesvoorzieningen.

Risicobeheer

Treasurybeheer is erop gericht om risico's te beheersen. Onder risico's wordt begrepen: rente-, krediet-, liquiditeits- en valutarisico's. Deze spelen in Woerden als volgt een rol:

- De te beheersen renterisico's op grond van de Wet Fido uiten zich concreet in de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beide instrumenten beogen de renterisico's te begrenzen die verbonden zijn aan de korte en lange schuld. Deze worden in de volgende paragrafen nader toegelicht.
- Valutarisico's spelen geen rol. Transacties in vreemde valuta doen zich niet voor en de gemeente neemt alleen deel in het aandelenvermogen van twee (semi)overheidsgerichte instellingen, namelijk Bank Nederlandse Gemeenten en Vitens. Dit aandelenbezit is echter niet gebaseerd op winstoogmerk c.q. speculatieve doeleinden. Het risico van deze aandelen vinden wij verwaarloosbaar. De aandelen worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs.
- De kredietrisico's zijn zeer gering. De risico's die voortvloeien uit een mogelijke waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het (niet) tijdig kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij (kredietrisico) worden in het Treasurystatuut geregeld conform de eisen die de Wet Fido stelt.

4. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximumbedrag waarvoor kortlopende middelen mogen worden aangetrokken op de geldmarkt. Dit maximum bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal (lasten) met een minimum van € 300.000. De kasgeldlimiet wordt voor 2020 geraamd op € 11,7 miljoen.

In onderstaande tabel is informatie opgenomen over de verwachte kasgeldlimiet. Bij het structureel overschrijden van de kasgeldlimiet dienen maatregelen genomen te worden zoals het aantrekken van langlopende geldleningen en/of het beperken van het aangaan van de korte schuld.

Grondslag	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Begroting omvang (exclusief mutaties reserves)	€ 138.036	€ 135.244	€ 131.972	€ 129.877
Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten	8,5	8,5	8,5	8,5
- in bedrag	€ 11.733	€ 11.496	€ 11.218	€ 11.040
(bedragen * € 1.000)				

Gelet op de begrote financieringsbehoefte (zie onderdeel 7 op de volgende pagina) is de verwachting dat we één of meerdere nieuwe langlopende geldlening(en) moeten afsluiten.

5. Renterisiconorm

Het renterisico op de vaste schuld is de mate waarin het saldo van de rentelasten veranderd door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een oorspronkelijke rente typische looptijd van een jaar of langer. Om dit risico te beperken, schrijft de wet voor dat herfinanciering jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal mag bedragen. Het doel van deze norm is om overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één jaar te voorkomen.

Indien wordt afgeweken van de renterisiconorm kan ontheffing worden verleend. Als bij afwijkingen de toezichthouder wordt geïnformeerd en ontheffing wordt verkregen, handelt de gemeente rechtmatig. Afwijking van de renterisiconorm is niet aan de orde voor de gemeente Woerden.

Grondslag	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Begroting omvang (exclusief mutaties reserves)	€ 138.036	€ 135.244	€ 131.972	€ 129.877
Toegestane renterisiconorm				
- In procenten	20%	20%	20%	20%
- In bedrag, maximum	€ 27.607	€ 27.049	€ 26.394	€ 25.975
- In bedrag, minimum (wettelijk bepaald)	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500
Renterisico				
- Renteherziening	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
- Aflossing	€ 13.059	€ 21.088	€ 12.135	€ 11.233
Renterisiconorm				
Toets renterisiconorm				
- Toegestane renterisiconorm	€ 27.607	€ 27.049	€ 26.394	€ 25.975
- Begroot renterisico	€ 13.059	€ 21.088	€ 12.135	€ 11.233
Onderschrijding renterisiconorm	€ 14.548	€ 5.961	€ 14.259	€ 14.742
Overschrijding renterisiconorm	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
(bedragen * € 1.000)				

6. Renteresultaat op treasury

Met ingang van 2017 zijn de nieuwe BBV-voorschriften van toepassing. Hierin staat de aanbeveling dat in de financieringsparagraaf het renteresultaat op de treasury moet worden opgenomen. Met onderstaand overzicht wordt gehoor gegeven aan deze aanbeveling.

	begroting 2021
a1. externe rentelasten lange financiering	2.901.600
a2. externe rentelasten korte financiering	617.726
b. rentebaten	-44.977
totaal door te berekenen externe rente	3.474.349
c1. rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-162.075
c2. rente projectfinanciering door te berekenen taakvelden	0
totaal door te berekenen externe rente	-162.075
Saldo door te berekenen externe rente	3.312.274
d1. rente over reserves/voorzieningen	1.418.468
d2. rente voorzieningen tegen contante waarde	0
totaal d	1.418.468
Aan taakvelden door te berekenen externe rente	4.730.742
e. werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	5.336.642
f. renteresultaat op treasury	-605.900

7. Financieringsbehoefte en leningenportefeuille

De financieringsbehoefte van de gemeente wordt bepaald aan de hand van de liquiditeitsprognose.

Op basis van de verwachte baten en lasten (kasstromen) wordt het verwachte liquiditeitsverloop geschat. Voor een goede liquiditeitsplanning is vooral inzicht nodig in de financiële planning van grote projecten en investeringen. Wanneer de financieringsbehoefte wordt opgesplitst naar de aard van cashflows ontstaat onderstaand beeld (een minteken is een binnenkomende cashflow). Daarin is zichtbaar dat de reguliere exploitatie voor een binnenkomende cashflow zorgt en dat de cashflow op zowel de investeringen als de bouwgrondexploitaties sterk fluctueert. De werkelijke situatie kan afwijken doordat bijvoorbeeld investeringen in de tijd verschuiven, door investeringen die nu nog niet zijn opgenomen in de begroting of doordat risico's zoals die zijn opgenomen in de bouwgrondexploitaties zich al dan niet voordoen.

NB: In bovenstaande tabel wordt uitgegaan dat alles met langlopende geldleningen zal worden gefinancierd. In de praktijk zal waarschijnlijk een deel gefinancierd worden met kortlopende leningen. Het verloop van het saldo van de langlopende geldleningen en het hieraan gekoppelde gemiddelde rentepercentage van de laatste 10 jaar zijn in onderstaande tabel opgenomen:

Datum	saldo (*1.000) langlopende geldleningen	Gem. Rente	Omslagperc.
01-01-2011	€ 61.879	4,52%	4,25%
01-01-2012	€ 70.525	4,43%	4,25%
01-01-2013	€ 83.971	4,11%	3,75%
01-01-2014	€ 83.659	3,92%	3,75%
01-01-2015	€ 97.159	3,16%	3,75%
01-01-2016	€ 88.418	3,52%	3,75%
01-01-2017	€ 89.656	3,51%	3,75%
01-01-2018	€ 94.872	3,22%	3,22%
01-01-2019	€ 142.832	2,17%	2,20%
01-01-2020	€ 146.826	2,04%	2,00%
01-01-2021	€ 162.653	1,78%	2,00%

De afgesloten leningen van de laatste 10 jaar zijn in onderstaande tabel opgenomen:

jaar	bedrag (* 1.000)	rente
2011	€ 13.000	4,13%
2012	€ 6.000	2,39%
2012	€ 7.000	2,80%
2013	€ 6.000	2,90%
2014	€ 10.000	2,06%
2014	€ 10.000	1,61%
2016	€ 10.000	0,75%
2017	€ 15.000	1,47%
2018	€ 10.000	-0,33%
2018	€ 15.000	1,306%
2018	€ 2.119	0%
2018	€ 30.000	1,41%
2019	€ 25.000	0,685%
2020	€ 30.000	0,72%

8. Uitgangspunten

In de meerjarenbegroting 2021-2024 is rekening gehouden met de volgende rentepercentages:

- Renteomslagpercentage 2,00
- Rente nieuwe investeringen 2,00
- Rente grondbedrijf 1,35

Het eerste jaar van investering wordt geen rente berekend.

De renteomslag is bijna gelijk aan het gemiddelde rentepercentage van de langlopende geldleningen.

9. Verwachting voor 2021 en 2022

Het vertrouwen in de economie blijft naar verwachting gelijk. De rente op zowel de geld- als de kapitaalmarkt blijft laag.

Paragraaf 7 Kapitaalgoederen

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De gemeente heeft de openbare ruimte in beheer. In die ruimte vindt een groot aantal activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Voor die activiteiten bestaat de openbare ruimte uit een aantal kapitaalgoederen op gebied van infrastructuur (wegen, water, riolering, kunstwerken), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen. Al deze kapitaalgoederen dienen onderhouden te worden. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continu budgettaire middelen vergt. Doel van deze paragraaf is om daar inzicht in te geven en het kader te schetsen voor zes hoofdonderwerpen: integraal beleid openbare ruimte (o.a. wegen, groen, kunstwerken en meubilair), riolering, baggeren, sportvelden, begraafplaatsen en gebouwen.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Beheerplannen

Voor de meerjarige onderhoudsramingen van enige omvang wordt in Woerden gewerkt met beheerplannen waarin, gekoppeld aan de keuze voor een bepaald onderhoudsniveau, een meerjarenraming gemaakt van de kosten. Daarbij worden die kosten van onderhoud gesplitst naar:

- klein onderhoud (dekking kosten via exploitatie);
- groot onderhoud (dekking kosten via exploitatie of via investering);
- vervangingen/renovaties (dekking kosten via kapitaalkrediet);

Deze beheerplannen omvatten in principe een periode van 5 tot 10 jaar.

3. Beleid en belangrijkste projecten per hoofdonderwerp

Integraal beheer openbare ruimte

Het IBOR-model gaat in de basis uit van het bekende onderstaande model waarbij aan 3 verschillende knoppen wordt gedraaid. Alle 3 houden direct verband met elkaar, dus draai je aan 1 dan bewegen de andere 2 mee.

Gemeente Woerden maakt gebruik van de kwaliteitsnormen conform de landelijke richtlijnen van het CROW (Beeldkwaliteit openbare ruimte\kwaliteitscatalogus openbare ruimte, 11-12-2018). De kwaliteitscatalogus openbare ruimte beschrijft onderhoudsniveaus voor objecten in de openbare ruimte.

Om de beeldkwaliteit helder te beschrijven, is gekozen voor vijf onderhoudsniveaus. De vijf niveaus variëren van zeer hoog (A+) tot zeer laag (D).

Niveau	Omschrijving	Indicatie kwaliteit	Relatie met wegbeheer
A+	Zeer hoog	Nagenoeg ongeschonden	Er is geen schade
A	Hoog	Mooi en comfortabel	Er is enige schade, maar de waarschuwingsgrens is nog niet overschreden
B	Basis	Functioneel	De waarschuwingsgrens is overschreden: er is klein onderhoud nodig of binnen vijf jaar is groot onderhoud nodig
C	Laag	Onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder	De richtlijn is overschreden: er is binnen twee jaar groot onderhoud nodig
D	Zeer laag	Kapitaalvernietiging, uitlokking van vernieling, functieverlies, juridische aansprakelijkstelling of sociale onveiligheid	De richtlijn is meer dan één klasse overschreden: er is direct groot onderhoud nodig

Onderhoudsniveaus conform de beeldkwaliteit systematiek (CROW, 2018)

De meetlat voor de kwaliteit bestaat uit 4 elementen.

- Het niveau
- Een foto
- Een toelichting
- Een norm

Hieronder staat een voorbeeld weergegeven voor het onderdeel voegwijdte en levenskracht bomen:

A+	A	B	C	D
				
Er is geen voegwijdte. Er is geen schade volgens de CROW-systematiek voor wegbeheer.	Er is lichte voegwijdte. Er is enige schade volgens de CROW-systematiek voor wegbeheer.	Er is enige voegwijdte. De waarschuwingsgrens van de CROW-systematiek voor wegbeheer is overschreden.	Er is aanzienlijke voegwijdte. De richtlijn van de CROW-systematiek voor wegbeheer is overschreden.	Er is grote voegwijdte. De richtlijn van de CROW-systematiek voor wegbeheer is met meer dan één klasse overschreden. Er is sprake van onderhoudsachterstand.
voegwijdte $\leq 5 \text{ mm}$	voegwijdte $\leq 10 \text{ mm}$	voegwijdte $\leq 20 \text{ mm}$	voegwijdte $\leq 20 \text{ mm}$	voegwijdte $> 20 \text{ mm}$

Voorbeeld beeldkwaliteit voegwijdte (CROW, 2018)

A+	A	B	C	D
				
De boom is zeer gezond en levenskrachtig.	De boom is gezond en levenskrachtig.	De boom is gezond en redelijk levenskrachtig.	De boom is niet gezond en nauwelijks levenskrachtig.	De boom is (bijna) dood.
levenskracht goed	levenskracht redelijk	levenskracht matig	levenskracht slecht	levenskracht dood

Voorbeeld beeldkwaliteit levenskracht bomen (CROW, 2018)

Bij het meten van de kwaliteit is het volgende meegenomen.

- Schoon:
Het gaat er hierbij om of de openbare ruimte schoon en netjes is. Bij dit onderdeel wordt gekeken naar de volgende elementen.
 - Verharding: Zwerfafval, onkruid en natuurlijk vuil (bladeren etc.)
 - Groen: Zwerfafval, onkruid, bladafval
 - Meubilair: graffiti, aanplakbiljetten, natuurlijke aanslag (bijv. algen)
 - Speelvoorzieningen: graffiti, aanplakbiljetten, natuurlijke aanslag (bijv. algen)
 - Civiele kunstwerken: graffiti, aanplakbiljetten, natuurlijke aanslag (bijv. algen) op civiele kunstwerken zoals bruggen en beschoeiing.
 - Water: zwerfafval, vegetatie in water
 - Afvalbakken: graffiti en aanplakbiljetten, natuurlijke aanslag (bijv. algen) en vullingsgraad afvalbak
- Heel en veilig:
De meting heeft ook in beeld gebracht of er schade in de openbare ruimte aanwezig is. Deze schade kan invloed hebben op de uitstraling (beeld), de bruikbaarheid (comfort) en de veiligheid van de openbare ruimte.
 - Verharding: o.a. scheuren, spoorvorming en verzakking van asfalt en elementenverharding, halfverharding en de zichtbaarheid van de wegmarkering.
 - Groen: o.a. snoeibeeld, beschadigingen, vitaliteit, kaal oppervlak, overgroei over verharding van al het groen in de openbare ruimte.
 - Meubilair: o.a. scheefstand, beschadigingen, loszittende of ontbrekende delen, rotting.
 - Civiele kunstwerken: o.a. gaten, scheuren, rotting, beschadigingen, scheefstand, verzakking van met name bruggen en beschoeiing.
 - Water: niet van toepassing
 - Afvalbakken: o.a. scheefstand, beschadigingen, loszittende of ontbrekende delen

Alle vijf de onderhoudsniveaus zijn in de praktijk aan te treffen. Om het ambitieniveau te formuleren en eventueel voor te schrijven in een opdracht, gebruiken wij alleen de niveaus A, B en C. Niveau D kan een beheerder niet kiezen als ambitieniveau of eis, omdat voor dit niveau geen onderhoud nodig is. Niveau D is

slechts bedoeld om te kunnen meten dat niveau C niet is behaald. Niveau A+ is vooral een opleveringskwaliteit (aanleg), die moeilijk voor langere tijd vast te houden is. De onderhoudsniveaus zijn in deze kwaliteitscatalogus zo veel mogelijk gerelateerd aan bestaande onderhoudsrichtlijnen voor wegverhardingen en aan het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS). De onderhoudsniveaus voor verhardingen zijn afgeleid uit de richtlijnen, de waarschuwingsgrenzen en de visuele inspectie voor wegbeheer uit CROW-publicatie 146 en 147.

Kwaliteitsniveaus vertaald naar de begroting

De kwaliteitsniveaus zijn in financiële zin vertaald in de begroting (zie ook programma 2). De hierna volgende tabel geeft weer wat de budgetten zijn voor onderhoud (interne uren en derden), overig (kapitaallasten, belastingen etc.) en welke beschikbaar zijn voor vervanging en reconstructie. De vervangings- en reconstructie-maatregelen worden daarbij gedeeltelijk via investeringen gefinancierd. Daarnaast zijn investeringen opgenomen die worden afgeschreven. In de tweede kolom staan de investeringen 2021. Op grond van het in deze bijlage opgenomen overzicht autoriseert uw raad de kredieten.

BEGROTING 2021		Onderhoud 2021	Kapitaallasten 2021	Vervanging/ reconstructie	Totaal 2021
A) IBOR	1-Verhardingen	1.143.000	3.376.000	6.922.000	11.441.000
	1-Straatreiniging	589.000	0	0	589.000
	1-Gladheidbestrijding	333.000	7.000	0	340.000
	2-Groenvoorziening	2.174.000	161.000	1.739.000	4.074.000
	2-Onkruidbestrijding	523.000	0	0	523.000
	2-Speelvoorzieningen	177.000	286.000	296.000	759.000
	3-Straatmeubilair	218.000	0	0	218.000
	3-Verlichting	658.000	287.000	225.000	1.170.000
	4-Beschoeiingen	129.000	619.000	1.258.000	2.006.000
	5-Civiele kunstwerken	753.000	632.000	495.000	1.880.000
Subtotaal	€	6.697.000	5.368.000	10.935.000	23.000.000
B)	Riolering	2.216.00	1.932.000	2.446.000	6.594.000
C)	Baggeren	530.000	0	0	530.000
	Begraafplaatsen	-222.000	114.000	0	-108.000
Totaal	€	9.221.000	7.414.000	13.381.000	30.016.000

	Binnenstad	Woongebieden	Bedrijventerreinen	Buitengebied
Percentage areaal dat moet voldoen aan niveau →	≥ 80%	≥ 80%	≥ 80%	≥ 80%
1. Verhardingen	B	C	C	C
2. Groen en speelvoorzieningen	B	C	C	C
3. Verlichting en meubilair	B	C	C	C
4. Beschoeiing	B	C	C	C
5. Civiele kunstwerken	B	C	C	C
Riolering	B	B	B	B
Baggeren	B	B	B	B

Overzicht hoeveelheden IBOR

In totaal beheert gemeente Woerden een areaal met een vervangingswaarde van 500 mln euro. Vervangingswaarde is, net als met je auto, de actuele waarde van het object. In de onderstaande tabellen zijn te totale hoeveelheden van het areaal gegeven. Hierbij wordt per onderdeel de vervangingswaarde getoond.

Wegen

Onderdeel	Hoeveelheid	eenheid	Vervangingswaarde
Asfaltverharding	1.200.000	m2	€ 148 mln
Elementenverharding	1.560.000	m2	€ 154 mln
Totale vervangingswaarde			€ 302 mln

Groen

Onderdeel	Hoeveelheid	eenheid	Vervangingswaarde
Bomen	30.000	Stuks	€ 20 mln
Bepanting	670.000	m2	€ 10 mln
Gras	2.435.000	m2	€ 3,5 mln
Totale vervangingswaarde			€ 33,5 mln

Civiele kunstwerken

Onderdeel	Hoeveelheid	eenheid	Vervangingswaarde
Fiets- voetgangersbruggen ²	173	Stuks	€ 14,5 mln
Vaste verkeersbruggen (alle verkeer)	100	Stuks	€ 22 mln
Beweegbare bruggen (alle verkeer)	5	Stuks	€ 16 mln
Damwandconstructies hout	17.000	m	€ 10 mln
Damwandconstructies kunststof	14.000	m	€ 11 mln
Damwandconstructies beton en staal	7.000	m	€ 15 mln
Kademuren	2.500	m	€ 7 mln
Onderdoorgangen (alle verkeer)	5	Stuks	Onbekend
Fietstunnels	3	Stuks	€ 4 mln
Steigers	92	Stuks	€ 1 mln
Afmeervoorzieningen	ca. 750	Stuks	€ 0,5 mln
Pontje	1	Stuks	€ 0,5 mln
Geluidsschermen	600	m	€ 0,5 mln
Wegfundering De Kanis	1	Stuks	€ 10 mln
Totale vervangingswaarde			€ 112 mln

Onderdeel	Hoeveelheid	Eenheid	Vervangingswaarde
Verkeerspalen	5.800	st	€ 0,5 mln
Verkeersborden	9.100	st	€ 0,5 mln
Hekwerken	31.500	m	€ 1 mln
NBd-borden	136	st	€ .3 mln
Dynamische zakpalen	2	st	€ 0,05 mln
Evenementeninstallaties	20	st	€ 0,6 mln
Overig	13.817	st	€ 3,5 mln

Speelplekken	224	st	€ 4,2 mln
Verkeersregelinstallaties	5	st	onbekend
Totale vervangingswaarde			€ 10,6 mln

Water

Onderdeel	Hoeveelheid	eenheid	Vervangingswaarde
Waterloop	1.965.046	m2	geen
Beschoeiingen	99.775	m2	€ 21 mln
Totale vervangingswaarde			€ 21 mln

Openbare verlichting

Onderdeel	Hoeveelheid	eenheid	Vervangingswaarde
Armaturen	11.473	Stuks	€ 6,5 mln
Lichtmasten	10.516	Stuks	€ 12 mln
Kasten ('eigen net')	26	Stuks	€ 2,0 mln
Totale vervangingswaarde			€ 20,5 mln

De belangrijkste aandachtspunten:

Ad a: IBOR

1. Verharding (wegen), straatreiniging (inspectie om het jaar)

Voor het wegenonderhoud wordt op basis van de meeste actuele resultaten uit de weginspectie (d.d. 2020) en het geldende wegenbeheerplan het benodigde onderhoud bepaald. Hierin zijn de doelstellingen vanuit het IBOR vertaald in concrete maatregelen. In dit laatste jaar van het beheerplan wordt proactief ingezet op het voorkomen van achterstallig onderhoud en het beheersbaar houden van de veiligheid. Tevens worden de resultaten van de taskforce verwerkt in het onderhoudsprogramma. Het wegonderhoud wordt zo goed mogelijk afgestemd op het onderhoud van de rest van de openbare ruimte (groen, civiele kunstwerken, beschoeiingen en riolering). De in de tabel opgenomen budgetten zijn inclusief het ophogen van de verharding in zettingsgevoelige gebieden. Gedurende 2021 worden de resultaten van de taskforce IBOR verwerkt in het onderhoudsprogramma en samen gebracht tot een nieuw wegenbeheerplan.

2. *Groen en speelvoorzieningen (jaarlijkse inspectie)*

Ook voor het onderhoud van het groen en de speelvoorzieningen gelden de beleidskaders vanuit het IBOR.

Groen: Daarnaast zijn het Groenblauwe Omgevingsplan en de periodieke inspecties de basis waarop het onderhoud wordt uitgevoerd. Het onderhoudsniveau wordt afgestemd op de omgeving en er wordt proactief ingezet op het voorkomen van achterstallig onderhoud in de toekomst. Gedurende 2021 worden de resultaten van de taskforce IBOR verwerkt in het onderhoudsprogramma en samen gebracht tot een beheerplan.

Onkruidbestrijding op verharding: Sinds 2016 is het gebruik van chemische middelen op verharding niet meer toegestaan. Binnen de gemeente Woerden is gekozen voor het borstelen en af en toe branden van de verharding.

Speelplaatsen: Het regulier onderhoud van de speelplaatsen vindt plaats conform de doelstellingen vanuit IBOR en op basis van het Uitvoeringsplan Spelen 2017-2029. Gedurende 2021 worden de resultaten van de taskforce IBOR verwerkt in het onderhoudsprogramma en samen gebracht tot een aangepast uitvoeringsplan.

3. *Overig meubilair (5 jaarlijks)*

Het overige meubilair wordt onderhouden conform de doelstellingen vanuit IBOR, geldende richtlijnen en het beheerplan Meubilair. En bij vervanging wordt wanneer mogelijk gekozen voor een circulaire invulling.

4. *Beschoeiingen (5 jaarlijks)*

Onderhoud en vervanging worden ingepland op basis van inspectie en de kwaliteitsdoelstellingen B/C vanuit IBOR, het Groenblauw Omgevingsplan en het Beheerplan Groenblauw. Gedurende 2021 worden de resultaten van de taskforce IBOR verwerkt in het onderhoudsprogramma en samen gebracht tot een aangepast beheerplan.

5. *Civiele kunstwerken (5 jaarlijks)*

Civiele kunstwerken (bruggen, tunnels, steigers e.d.) worden beheerd op kwaliteitsniveau B/C. De kwaliteit wordt gebaseerd op basis van inspecties en het beheerplan kunstwerken. Het huidige areaal is nagenoeg op orde.

Ad B: Riolering

Sinds 2018 wordt het Gemeentelijk WaterbeleidsPlan 2018-2022 (GWP) gehanteerd. Dit is een strategisch beleidsplan waarin de invulling van het gemeentelijk waterbeheer staat beschreven. Het belangrijkste en kostbaarste middel voor het gemeentelijk waterbeheer zijn de riolering en bijbehorende voorzieningen. In het GWP zijn de aanwezige voorzieningen, beheer (onderhoud) en vervanging van de voorzieningen, de verbetermaatregelen en een overzicht van de financiële gevolgen opgenomen.

Op basis van het GWP, het beheerplan Riolering en het beheerplan Wegen wordt de riolering onderhouden, hersteld en waar nodig vervangen. Dit in het kader van het werk-met-werkprincipe.

Ad C: Baggeren

Het baggeronderhoud vindt in 2021 plaats op basis van het Groenblauw Omgevingsplan, afspraken met het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en het beheerplan Groenblauw. Met name het onderdeel PFAS krijgt vanaf dit jaar nadrukkelijke aandacht. In overleg met het waterschap is een aanpak geformuleerd om voor reële maatschappelijke kosten aan de normen te kunnen voldoen.

Sportvelden/sporten in de openbare ruimte

Het onderhoud van de sportvelden wordt uitgevoerd conform het Sport- en speelbeleid uit 2015 en de keuzes uit de taskforce. In 2021 wordt wederom extra aandacht gegeven aan het faciliteren van sporten/bewegen in de openbare ruimte. Bij reconstructies en herinrichtingen zal dit expliciet aandacht krijgen.

Begraafplaatsen

De gemeentelijke begraafplaatsen worden op kwaliteitsniveau B onderhouden. Entrees of andere gezichtsbepalende plekken op een begraafplaats wordt onderhouden op kwaliteitsniveau A. De basis voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen is het Beleidsplan Gemeentelijke Begraafplaatsen Woerden 2020-2030. Op basis van dit beleidsplan zijn de geldende verordeningen aangepast en wordt er ingezet op een kostendekkende exploitatie van begraven. In het beleidsplan is tevens een aanpak beschreven hoe de gemeente in de toekomst om wil gaan met de veranderende behoefte in afscheid, herdenken en lijkbezorging.

Gemeentelijk vastgoed

Uitgangspunt voor het onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed is het meerjarenonderhoudsprogramma Ipos-web, gebaseerd op de NEN 2767.

Het conditieniveau voor de uitvoering is conditiescore 3,5 - 4 (wat overeenkomt met cijfer 5,5 à 6 op een schaal van 10).

Jaarlijks wordt het onderhoud opgenomen in het jaarplan uitvoering, er wordt rekening gehouden met gebouwen die in dat jaar eventueel gesloopt of verkocht kunnen gaan worden.

Met ingang van 2021 is de meerjarenonderhoudsbehoefte voor het gemeentelijk vastgoed volledig geactualiseerd en omgezet naar een duurzaam meerjarenonderhoudsprogramma (DMOP). Door middel van het inzetten van het DMOP wordt inzichtelijk gemaakt welke duurzame keuzes gemaakt kunnen worden bij regulier vervangingsonderhoud op natuurlijke vervangingsmomenten. Voorbeelden van duurzame keuzes bij regulier vervangingsonderhoud zijn duurzaam materiaal gebruik, duurzame vervanging van componenten of onderdelen van installaties en het aanbrengen van isolatie bij de vervanging van dakbedekking.

Extra investeringen die nodig zijn om gebouwen energieneutraal te maken of om het energielabel met stappen te verbeteren zijn **niet** in het DMOP opgenomen. Dergelijke maatregelen vragen om een aparte besluitvorming van de gemeenteraad.

In 2021 zal de brandweerkazerne Woeden worden verduurzaamd in combinatie met de geplande vervangingen vanuit het onderhoudsprogramma.

Gedurende het jaar 2021 wordt gewerkt met een bestemmingsreserve onderhoud gemeentelijk vastgoed, waarna in het begrotingsjaar 2022 wordt overgegaan naar een voorziening. Dezelfde systematiek zal worden toegepast in de gemeente Oudewater. De afwijkingen van de begrotingsbedragen in 2021 worden via de bestuursrapportage gemeld.

Paragraaf 8 Grondbeleid

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Doel van deze paragraaf is om uw raad inzicht te geven in de resultaten en risico's van de grondexploitatie. Deze paragraaf is een van de onderdelen van het gemeentelijk grondbeleid, naast onder meer de Meerjaren Prognose Grondbedrijf (MPG) die in de raad wordt behandeld.

In deze paragraaf komen de volgende onderdelen aan de orde:

- Een beschrijving van het wettelijk kader en het gemeentelijk beleid met een blik op de ontwikkelingen op de vastgoedmarkt;
- De uitgangspunten ten aanzien van rekenparameters en risicoafdekking die in de grondexploitaties worden gehanteerd;
- Een stand van zaken en vooruitblik van elk grondexploitatiegebied, waarbij ook eventuele risico's worden benoemd;
- De financiële relatie tussen de algemene reserve grondbedrijf en de algemene dienst;
- Aandachtspunten bij de grondexploitatie en kostenverhaal bij particuliere locatieontwikkelingen.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Het gemeentelijk grondbeleid is ondersteunend aan de door het bestuur geformuleerde beleidsdoelstellingen. Grondverwerving, -productie, -uitgifte en -beheer zijn onmisbare en logische ingrediënten van elke ontwikkeling met ruimtelijke consequenties. Het gaat om het bouwen van woningen, bedrijven, de aanleg van wegen of het realiseren van scholen en andere maatschappelijke voorzieningen.

De gemeentelijke doelstellingen van en werkwijzen binnen het grondbeleid, inclusief het te voeren grondprijnsbeleid liggen vast in de door de raad vastgestelde nota 'Vaste grond voor beleid'. In 2011 is een addendum op deze nota vastgesteld. Voor particuliere locatie-ontwikkelingen is tevens in 2014 de nota Kostenverhaal door de raad vastgesteld. Met de nota Vaste grond voor beleid wordt ook invulling gegeven aan de begrotingsvoorschriften die een transparant en ingekaderd grondbeleid beogen. Het grondprijnsbeleid wordt uitgewerkt in de – elk jaar door het college vast te stellen – grondprijnsbrief, die ook dit jaar door ons college wordt vastgesteld. Tevens worden jaarlijks het Meerjarenperspectief Grondbedrijf en de herziene grondexploitaties naar uw raad gestuurd. Ook in 2020 wordt deze cyclus doorlopen.

Ontwikkelingen op de vastgoedmarkt

De economie wordt fors geraakt door de coronacrisis. Het Centraal Planbureau stelt in de Juniraming 2020 dat de contactbeperkende maatregelen hebben geleid tot een uitzonderlijke terugval in economische activiteiten van 10 - 15 %. Vanwege de onzekerheid omtrent het herstel van de economie zijn er verschillende scenario's opgesteld. In het basisscenario gaat het CPB uit van een daling van het bruto binnenlands product van 6% in 2020 en 3% in 2021. De exacte impact is dus vooralsnog onbekend, maar dat we te maken krijgen met een economische neergang is zeker. Deze neergang is van invloed op woningprijzen, bouwkosten, huren van commercieel vastgoed en grondprijzen. Voor de woningmarkt geldt dat aan de vraagkant dit jaar een daling wordt verwacht (Outlook 2020 Update corona, Metafoor). Dit als gevolg van het dalende consumentenvertrouwen, de verwachte stijging van de hypotheekrente, de toegenomen financiële onzekerheid en dalend besteedbaar inkomen van toekomstige kopers. Desondanks zal naar verwachting de vraag op de woningmarkt hoog blijven. De huidige woningmarkt kent veel gunstige kenmerken waardoor het effect van de coronacrisis wellicht enigszins beperkt kan blijven. De voorwaarden om te kopen zijn nog steeds gunstig en daarnaast blijft de krapte op de markt groot en

kan deze de komende jaren zelfs toenemen. Ondanks dat de druk op de woningmarkt hoog zal blijven, wordt ervan uitgegaan dat de vraag naar woningen zal afnemen. Deze daling in de vraag kan op de langere termijn resulteren in een afvlakkende groei of zelfs daling van de woningprijzen. Doordat de sterke prijsstijgingen van afgelopen jaar nog na-ijlen kan voor 2020 nog een lichte stijging worden verwacht. Voor 2021 wordt eerder uitgegaan van een stabilisatie van de stijging. In het meest negatieve scenario zou zelfs een daling kunnen worden ingezet.

Woerden

Woningen

In juni 2020 stonden op www.funda.nl in de gemeente Woerden 193 woningen te koop. Het huidige aanbod staat in meerderheid (150 woningen) in Woerden. In Harmelen staan 19 woningen te koop, Kamerik heeft een aanbod van 7 woningen en Zegveld een aanbod van 17 woningen. Van het totale aanbod betreft het in 171 gevallen een grondgebonden woning en in 22 gevallen een appartement. Conclusies over het effect van de coronacrisis op het aantal transacties, de transactiepreizen en de verkooptijd in de gemeente Woerden kunnen pas worden getrokken als de NVM-cijfers voor het tweede, derde en vierde kwartaal van 2020 zijn gepubliceerd.

Kantoren

In Woerden worden nauwelijks nog nieuwe kantoren ontwikkeld. Ondanks de verbeterde marktomstandigheden op de kantorenmarkt blijft het van belang om terughoudend te zijn ten aanzien van nieuw kantoorareaal.

In 2014 hebben de gemeenten van de U10 onderlinge afspraken gemaakt om de kantorenleegstand aan te pakken en de regionale kantorenmarkt weer gezond te maken. Deze afspraken zijn vastgelegd in de 'Regionale Overeenkomst Kantoren 2014-2030'. Gemeenten ondersteunen actief de transformatie van leegstaande en boventallige kantoorpanden naar bijvoorbeeld woningen of bedrijfsruimte, en bovenal: bestaande plannen voor nieuwe kantoren worden sterk beperkt.

Bedrijventerreinen

In het coalitieakkoord 2018 - 2022 is opgenomen dat aan bedrijven die nu in Woerden gevestigd zijn de gelegenheid word geboden door te kunnen groeien op kwalitatief goede bedrijfsterreinen. Het gaat hierbij om de toevoeging van 6 tot 9 ha. In de kern Woerden is op dit moment geen bedrijfsgrond uitgeefbaar door de gemeente. De gemeente is middels een haalbaarheidsonderzoek aan het onderzoeken op welke wijze concreet invulling kan worden gegeven aan de behoefte van 6 hectare nieuw bedrijventerrein (schuifruimte).

3. Uitgangspunten voor grondexploitaties

a. Parameters

De gemeentelijke grondexploitaties worden jaarlijks herzien. In de grondexploitaties wordt uitgegaan van de boekwaardes per 31 december 2019, zoals opgenomen in de jaarrekening 2019. Daarnaast zijn de laatst bekende wijzigingen doorgevoerd waardoor meevallers en tegenvallers zijn ontstaan.

De huidige geactualiseerde exploitatieopzetten hebben als prijspeil 2020. Hieraan ligt ten grondslag een notitie opgesteld met de (nieuwe) parameters; rentepercentages en kosten- en opbrengstenindexen.

b. Reserves

De gemeente Woerden kende het gebruik om vanuit de grondexploitaties afdrachten te doen aan de Reserve Infrastructurele werken en het Groenfonds. Sinds 2016 is door de Commissie BBV bepaald dat deze werkwijze aangepast moest worden. De bijdrage aan genoemde reserve en fondsen zal moeten komen uit de algemene middelen nadat er tussentijds winst is genomen uit de grondexploitaties of via resultaatsbestemming, na afsluiting van een grondexploitatie.

Bij particuliere ontwikkelaars verhaalt de gemeente haar kosten en de bovenwijkse bedragen via een exploitatieovereenkomst. De kosten worden in rekening gebracht indien op grond van een exploitatieovereenkomst medewerking wordt verleend aan particuliere plannen. De bedragen zijn gebaseerd op de structuurvisie en de daarop volgende 'Nota bovenwijken'. Tevens verhaalt de gemeente de kosten die zij maakt ten behoeve van de planontwikkeling.

c. Winstnemingen

In 2018 is de BBV-commissie met een nadere toelichting gekomen over de verplichte werkwijze bij tussentijdse winstnemingen in grondexploitaties. Voor winstneming hanteert de BBV-commissie de percentage of completion (POC) methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd moet verplicht tussentijds, naar rato van de voortgang van de grondexploitatie, winst worden genomen. Hieruit volgde voor het boekjaar 2019 de verplichting tot tussentijdse winstneming in drie grondexploitaties, te weten; Kamerik Noord-Oost II, Jan Steenstraat en Harmelen.

d. Risicovoorzieningen

Voor de afdekking van risico's werd, conform de nota '*Vaste grond voor beleid*', in elke grondexploitatie een risicovoorziening opgenomen. De commissie BBV heeft bij de actualisatie van de spelregels inzake grondexploitaties aangegeven dat de post onvoorzien (risicovoorziening) niet langer onderdeel mag uitmaken van een grondexploitatie. De accountants citeren dit in de managementletter 2018 eveneens en stellen het volgende: "*Bij het opstellen van de prospecties is het van belang dat geen rekening meer wordt gehouden met de post onvoorzien*". Bij de actualisaties van de grondexploitaties is de post 'risicovoorziening', conform BBV geschrapt.

De exploitatieresultaten worden genomen naar gelang de opbrengsten gerealiseerd worden. Jaarlijks wordt het bedrijfsresultaat bepaald. Dit resultaat wordt gestort in de Algemene reserve grondbedrijf (ARG). Deze reserve heeft onder andere ten doel om onvoorziene risico's in de grondexploitatie op te vangen.

De reserve wordt gevoed door (tussentijdse) winsten uit exploitatiegebieden en verliezen worden ten laste van deze reserve gebracht (na aftrek verliesvoorziening). In de nota '*Vaste grond voor beleid*' is een streefwaarde gesteld voor de omvang van de ARG: 10% van het totale in de grondexploitaties geïnvesteerde vermogen met een minimum van € 1 miljoen. In 2020 ligt de reserve boven de 10%.

Per 31 december 2019 is het geïnvesteerde vermogen als volgt:

Complex	Boekwaarde 31-12-2019
Snel en Polanen	-10.680.910
Defensie-eiland	16.108.019
Kamerik Noordoost II	286.881
Brediuspark	866.229
Jan Steenstraat	-1.468.491
Harmelen	-279.984
Pionier	133.699
Totale boekwaarde complexen per 31-12-2019	€ 4.965.443
Gewenste minimale omvang ARG 2020 (10% van de boekwaarde of 1 miljoen)	€ 1000.000

Voor 2020 en verder worden de volgende stortingen en onttrekkingen van de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG) verwacht.

Stand per 31-12-2019 (cf. jaarrekening)	€ 3.814.212
Verwachte stortingen/onttrekkingen 2019:	
Af: Verliesvoorziening Defensie-Eiland 2019	-55.177
Af: Verliesvoorziening Pionier 2019	-53.244
Bij: Winstnemings grondexploitaties 2019	354.314
Geprognosticeerde omvang ARG eind 2020	€ 4.060.105

4. Toelichting per exploitatiegebied

In het navolgende overzicht zijn de geprognosticeerde resultaten van de in exploitatie genomen complexen weergegeven per 2020.

In exploitatie genomen complexen	Boekwaarde	Nog te maken kosten	Nog te verwachten opbrengsten	Verwacht expl. res. op eindwaarde	Voorziening	Verwacht expl.res. op eindwaarde incl. voorz.	Verwacht expl.res. op startwaarde incl. voorz.
Snel en Polanen	-10.680.910	43.217.300	33.930.798	-1.812.250			
Defensie-eiland	16.108.019	300.000	0	16.914.419	-16.914.419	0	0
Kamerik Noordoost II	286.881	457.633	1.377.699	-635.576			
Brediuspark	866.229	843.987	2.381.530	-730.768			
Jan Steenstraat	-1.468.491	395.396	0	-1.106.308			
Harmelen	-279.984	2.786.977	4.373.344	-1.914.142			
Pionier	133.699	453.548	538.049	53.244	-53.244	0	0
Totaal	€ 4.965.443	€48.454.841	€ 42.601.420	€ 10.768.619	-€16.967.663	€ 0	€ 0

Ad 1: Snel en Polanen

Snel en Polanen

Boekwaarde 31 december 2019

-€ 10.680.910

Dit betreft een samengestelde gebiedsexploitatie bestaande uit meerdere deelexploitaties (Waterrijk, Snellerpoort, Recreatiegebied Cattenbroek en Snel en Polanen Algemeen).

Toelichting per deelgebied Snel en Polanen

Deelgebied Algemeen

Deze exploitatie bestaat uit het gebied ten westen van de Cattenbroekerdijk. Daarnaast bestaat het gebied uit bedrijventerrein Polanen dat inmiddels geheel is uitgegeven. Het onderdeel bedrijventerrein Polanen is derhalve afgesloten. Tot het deelgebied/exploitatie Snel en Polanen Algemeen behoort ook de sportstrook die is gelegen tussen de spoorlijn en Steinhagenseweg ten oosten van de Cattenbroekerdijk.

Daarnaast zitten in deze deelexploitatie onder andere de kosten voor de nog te realiseren bovenwijkse werken waarbij gedacht moet worden aan o.a. de aanpassing van de Steinhagenseweg buiten Snellerpoort, kosten voor extra geluidswerende maatregelen en kosten voor speelvoorzieningen en aanleg ondergrondse vuilinzameling (gestapelde bouw) voor het gehele gebied Snel en Polanen.

Deelgebied Waterrijk

Dit deelgebied/exploitatie bestaat uit het gebied ten oosten van de Cattenbroekerdijk. Het gebied bestaat uit in totaal 1.110 woningen verdeeld over het Villapark, 4 wooneilanden, één brede school en een wijkpark. Begin 2020 is de laatste kavel via loting gereserveerd.

Deelgebied Snellerpoort

Dit deelgebied/exploitatie bestaat uit het gebied tussen de Steinhagenseweg/Beneluxlaan en het spoor. In 2018 is het ambitiedocument 'Snellerpoort, een ander perspectief' vastgesteld. Op basis van die ambitie is de deelexploitatie Snellerpoort geactualiseerd, waarbij, conform de proefverkaveling, is uitgegaan van de realisatie van 737 woningen. In 2020 is het ontwerpbestemmingsplan Snellerpoort verder uitgewerkt en zal het naar verwachting in het najaar ter besluitvorming worden voorgelegd aan uw raad. Dit moet erin resulteren dat in 2021 de eerste gronden worden verkocht aan ontwikkelende partijen. De verwachting is dat de totale ontwikkeling eind 2029 zal worden afgerond.

Deelgebied Recreatiegebied Cattenbroek

Dit deelgebied/exploitatie ligt tussen de Cattenbroekerdijk, Potterskade en A12. Hier is een recreatievoorziening voorzien. In het najaar van 2020 wordt gestart met de bestemmingsplanprocedure. Als de procedure is afgerond kan de verkoop van natuur- en recreatieplas aan het recreatieschap plaats vinden.

Ad 2: Defensie-eiland

Defensie-eiland	Boekwaarde 31 december 2019	€ 16.108.019
------------------------	------------------------------------	---------------------

Op het Defensie-eiland voeren we een unieke binnenstedelijke herstructureringsopgave uit met een bouwprogramma van circa 230 woningen en een beperkt aantal voorzieningen. Binnen dit project is sprake van een grote bodemsanering en worden daarnaast oude structuren teruggebracht. In 2013 is gestart met de bouw van de eerste fase. In het najaar van 2017 is de laatste fase van Defensie-eiland (fase Zuid) in verkoop gegaan. De laatste gronden zijn in 2019 geleverd en Inmiddels zijn alle woningen verkocht. Naar verwachting zullen medio 2021 alle woningen worden opgeleverd en het openbaar gebied gereed zijn. De grondexploitatie kan vervolgens eind 2021 worden afgesloten.

Op de ontwikkeling is sprake van een substantieel financieel tekort, dit tekort is volledig afgedekt met een verliesvoorziening. Het is van belang op te merken dat dergelijke complexe binnenstedelijke herontwikkelingsopgaven in de regel gepaard gaan met een financieel negatieve grondexploitatie.

Ad 3: Kamerik Noord-Oost II

Kamerik Noordoost II	Boekwaarde 31 december 2019	€ 286.881
-----------------------------	------------------------------------	------------------

Kamerik Noord-Oost is een uitbreidingslocatie voor woningbouw aan de noordoostzijde van de kern Kamerik. Het plan bevat circa 57 woningen en een zorgcomplex. In 2019 heeft de gemeente een overeenkomst aangegaan met betrekking tot het CPO project (10 woningen). De verkoop van het CPO kavel en verkoop van de grond voor nog eens twee woningen is voor 2020 voorzien. Daarmee zijn alle gronden verkocht. Na inrichting van de openbare ruimte kan het project in 2021 worden afgesloten.

Ad 4: Brediuspark

Brediuspark	Boekwaarde 31 december 2019	€ 866.229
--------------------	------------------------------------	------------------

De grondexploitatie Brediuspark bestaat uit 2 woningbouwontwikkelingen. Vier bouwkavels aan de Veste (vml. Polobadterrein) en drie kavels aan de zijde van de Van Kempensingel. Tevens zijn er kosten opgenomen voor aanpassing van de entree aan de zijde van de Van Kempensingel. De uitgifte van de kavels aan de Veste stonden op de planning voor 2019 (met levering in 2020). Het opstellen van de visievorming voor het centrumgebied kost echter veel meer tijd dan aanvankelijk werd verwacht. In 2019 is er een bezwaar ingediend tegen de omgevingsvergunning voor de boerderij (Hofstede Batenstein) en was er discussie over hoe de kavels van de Veste ontsloten worden. Als gevolg hiervan is de uitgifte van de kavels vertraagd. Hierdoor is de planning voor deze ontwikkeling met een jaar naar achter geschoven. Inmiddels is de omgevingsvergunning onherroepelijk en heeft de gemeenteraad ingestemd met het aanpassen van de grondexploitatie voor 2021. Er komen dan zes in plaats van zeven woningen. Tevens heeft de gemeenteraad ingestemd met het daadwerkelijke beschikbaar stellen van het geld voor de aanpassingen in het centrumgebied.

Ad 5: Jan Steenstraat

Jan Steenstraat	Boekwaarde 31 december 2019	-1.468.491
------------------------	------------------------------------	-------------------

De locatie Jan Steenstraat betreft een voormalige schoollocatie waar de realisatie van 33 woningen mogelijk wordt gemaakt. Het betreft hier de realisatie van rijwoningen, koopappartementen en appartementen in de vrije sector huur. In 2018 is de grond geleverd aan de ontwikkelende partij. De inrichting van de openbare ruimte buiten het bouwvlak wordt door de gemeente gedaan. Naar verwachting zal de grondexploitatie eind 2021 afgesloten kunnen worden.

Ad 6: Harmelen

Harmelen	Boekwaarde 31 december 2019	€ -279.984
-----------------	------------------------------------	-------------------

De grondexploitatie Harmelen bestaat uit meerdere locaties te weten de voormalige zwembadlocatie, de Fonteinschoollocatie, de voormalige gemeentelocatie, de Mauritsshof, de Triaq-locaties en de Kind&Co-locatie. Op de gezamenlijke locaties worden circa 86 woningen gerealiseerd. Het betreft hier de realisatie van sociale en vrije sector woningbouw. Ten aanzien van de Mauritsshof is begin 2019 de grond overgedragen aan de ontwikkelaar. De inrichting van de openbare ruimte buiten het bouwvlak wordt door de gemeente uitgevoerd. De ontwikkeling van de overige locaties is gaande, waarbij in 2019 voor de Triaq, de Fonteinschool en de voormalige zwembadlocatie stedenbouwkundige uitwerkingen zijn opgesteld. In 2021 zal naar verwachting de woningbouw op de voormalige Fonteinschoollocatie, de Kind&Co kavel en de zwembadlocatie worden gerealiseerd. Tevens zal in 2020 de selectie worden gedaan voor een ontwikkelaar die op de voormalige raadhuislocatie woningbouw zal realiseren. Naar verwachting zal de grondexploitatie eind 2023 afgesloten kunnen worden.

Ad 7: Pionier

Pionier	Boekwaarde 31 december 2019	€ 133.699
----------------	------------------------------------	------------------

Deze voormalige schoollocatie is vrijgekomen voor ontwikkeling. Het schoolgebouw is gesloopt en er zijn afspraken gemaakt met GroenWest over de programmatische en ruimtelijke invulling. De gemeente maakt het perceel bouw- en woonrijp en verkoopt het uitgeefbare deel aan GroenWest ten behoeve van de realisatie van 24 appartementen, waarvan 18 in de sociale sector.

Deel D: Bijlagen

Bijlage 1 Financiële begroting

Programma		2020	2021	2022	2023	2024
MUTATIES RESERVES	Lasten	€ 1.436.182	€ 1.343.833	€ 884.045	€ 1.537.460	€ 1.591.410
	Baten	€ 6.294.747-	€ 2.901.364-	€ 3.331.615-	€ 1.316.646-	€ 1.118.710-
MUTATIES RESERVES - Totaal		€ 4.858.565-	€ 1.557.531-	€ 2.447.570-	€ 220.814	€ 472.700
Overhead	Lasten	€ 19.417.842	€ 17.926.893	€ 17.185.125	€ 16.255.933	€ 15.923.998
	Baten	€ 5.756.993-	€ 6.017.452-	€ 6.019.322-	€ 6.021.202-	€ 6.021.202-
Overhead - Totaal		€ 13.660.849	€ 11.909.441	€ 11.165.803	€ 10.234.731	€ 9.902.796
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	Lasten	€ 9.335.022	€ 8.829.267	€ 8.823.299	€ 8.736.702	€ 8.699.994
	Baten	€ 885.917-	€ 789.375-	€ 736.033-	€ 711.902-	€ 711.902-
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid - Totaal		€ 8.449.105	€ 8.039.892	€ 8.087.266	€ 8.024.800	€ 7.988.092
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	Lasten	€ 25.327.286	€ 26.614.648	€ 27.763.652	€ 27.519.774	€ 27.330.745
	Baten	€ 13.103.924-	€ 14.478.349-	€ 15.196.106-	€ 15.296.578-	€ 15.398.055-
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer - Totaal		€ 12.223.362	€ 12.136.299	€ 12.567.546	€ 12.223.196	€ 11.932.690
3. Sociaal domein	Lasten	€ 50.027.298	€ 51.409.467	€ 50.028.242	€ 49.336.563	€ 48.936.563
	Baten	€ 9.399.226-	€ 9.137.991-	€ 9.122.531-	€ 9.114.801-	€ 9.107.071-
3. Sociaal domein - Totaal		€ 40.628.072	€ 42.271.476	€ 40.905.711	€ 40.221.762	€ 39.829.492
4. Cultuur, economie en milieu	Lasten	€ 7.244.046	€ 7.292.922	€ 7.317.132	€ 7.200.178	€ 7.194.812
	Baten	€ 1.048.409-	€ 1.021.421-	€ 1.466.421-	€ 1.466.421-	€ 1.466.421-
4. Cultuur, economie en milieu - Totaal		€ 6.195.637	€ 6.271.501	€ 5.850.711	€ 5.733.757	€ 5.728.391
5. Sport en Onderwijs	Lasten	€ 11.758.002	€ 12.041.729	€ 13.803.802	€ 11.586.045	€ 11.498.447
	Baten	€ 2.170.208-	€ 2.382.103-	€ 2.476.103-	€ 2.476.103-	€ 2.476.103-
5. Sport en Onderwijs - Totaal		€ 9.587.794	€ 9.659.626	€ 11.327.699	€ 9.109.942	€ 9.022.344
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	Lasten	€ 6.813.772	€ 14.186.255	€ 10.855.389	€ 10.238.760	€ 8.164.929
	Baten	€ 4.487.553-	€ 11.972.609-	€ 8.554.857-	€ 7.990.578-	€ 5.916.169-
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen - Totaal		€ 2.326.219	€ 2.213.646	€ 2.300.532	€ 2.248.182	€ 2.248.760
7. Algemene inkomsten	Lasten	€ 1.106.478-	€ 264.916-	€ 532.492-	€ 1.097.629	€ 2.127.262
	Baten	€ 87.105.995-	€ 91.261.369-	€ 93.113.218-	€ 94.146.035-	€ 95.236.564-
7. Algemene inkomsten - Totaal		€ 88.212.473-	€ 91.526.285-	€ 93.645.710-	€ 93.048.406-	€ 93.109.302-
Totaal alle programma's		€ -	€ 581.935-	€ 3.888.012-	€ 5.031.222-	€ 5.984.037-

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025 ev
Geheel samenvatting	581.935	3.888.012	5.031.222	5.984.037	5.984.037
<i>Mutaties uit Strategische Heroriëntatie</i>					
Noodzakelijk geachte uitgaven	-72.000	-57.000	-221.815	-221.655	-221.655
Frictiekosten0	0	-145.000	-300.000	0	0
Correcties Sociaal Domein	0	-115.000	-115.000	-115.000	-115.000
Sport (2025 ipv 2024)	0	0	0	0	200.000
Benodigd voor verlaging Schuldquote	0	-2.000.000	-2.000.000	-2.000.000	-2.000.000
Benodigd voor strategische investeringsplanning	0	-186.666	-270.588	-289.065	-736.758
Strategische buffer	0	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
<i>Gevolgen amendementen</i>	<i>29.000</i>	<i>5.000</i>	<i>5.000</i>	<i>5.000</i>	<i>5.000</i>
<i>Collegevoorstel toevoeging strategische buffer</i>	<i>-400.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Begrotingsaldo na amendementen zie financiële beschouwingen	138.935	389.346	1.128.819	2.363.317	2.115.624

Bijlage 2 Investeringsplanning

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2021		JAAR			2022	2023	2024	2025	2026
VMWare Licenties	Overhead	2021	200.720	2	104.374	102.367	0	0	0
Storage	Overhead	2021	218.000	3	77.027	75.573	74.120	0	0
RDS licenties	Overhead	2021	75.000	5	16.500	16.200	15.900	15.600	15.300
PC's	Overhead	2021	10.000	4	2.700	2.650	2.600	2.550	0
Locatie aanwezigheid software	Overhead	2021	50.000	5	11.000	10.800	10.600	10.400	10.200
BAG (objectgerichte administratie)	1	2021	100.000	5	22.000	21.600	21.200	20.800	20.400
Tractie (Mitsubishi L200)	2	2021	55.000	10	6.600	6.490	6.380	6.270	6.160
Tractie (2 waterpompen)	2	2021	45.000	10	5.400	5.310	5.220	5.130	5.040
Tractor New Holland Boomer 3040	2	2021	44.000	10	5.280	5.192	5.104	5.016	4.928
Tractie (aanhangers 4 stuks)	2	2021	106.000	8	15.370	15.105	14.840	14.575	14.310
Tractie (sirius strooiers 5 stuks) tbv de gladheidsbestrijding	2	2021	500.000	8	72.500	71.250	70.000	68.750	67.500
Compactor 1 (a&r)	2	2021	25.000	8	3.625	3.563	3.500	3.438	3.375
Aanleg ongelijkvloerse kruising Steinhagenseweg 1e tranche 3,9 mln bruto - 50% prov sub (gesplitst in 2 jaar)	2	2021	975.000	25	58.500	57.720	56.940	56.160	55.380
Vervanging duiker Oostdam	2	2021	600.000	25	36.000	35.520	35.040	34.560	34.080
Vervanging verhardingen 2021	2	2021	5.203.350	40	234.151	231.549	228.947	226.346	223.744
Renovatie verhardingen 2021	2	2021	1.718.950	25	103.137	101.762	100.387	99.012	97.636
Groeninvesteringen 2021	2	2021	948.600	20	66.402	65.453	64.505	63.556	62.608
Groeninvesteringen 2021 (doorgeschoven)	2	2021	790.500	20	55.335	54.545	53.754	52.964	52.173
Civiele kunstwerken 2021	2	2021	494.500	25	29.670	29.274	28.879	28.483	28.088

Oevers en beschoeiingen 2021	2	2021	658.320	25	39.499	38.973	38.446	37.919	37.393
Openbare verlichting armaturen 2021	2	2021	149.940	20	10.496	10.346	10.196	10.046	9.896
Openbare verlichting masten 2021	2	2021	74.970	40	3.374	3.336	3.299	3.261	3.224
Speelvoorzieningen 2021 (doorgeschoven)	2	2021	79.643	12	8.230	8.097	7.964	7.832	7.699
Speelvoorzieningen 2021	2	2021	216.018	12	22.322	21.962	21.602	21.242	20.882
Landmeetkundige apparatuur	5	2021	35.000	5	7.700	7.560	7.420	7.280	7.140
Sportvelden -herstel doelgebieden kunstgras	5	2021	20.000	12	2.067	2.033	2.000	1.967	1.933
Zorgplicht Woerdense kunstgrasvelden	5	2021	44.000	12	4.547	4.473	4.400	4.327	4.253
Vervanging binnensportinventaris	5	2021	240.000	15	20.800	20.480	20.160	19.840	19.520
Vernieuwing overige schoolgebouwen (oude systematiek) (annuitair)	5	2021	1.000.000	40	36.556	36.556	36.556	36.556	36.556
Nieuwbouw Wilhelminaschool lineair kap.I pas miv 2024	5	2021	1.000.000	42			43.810	43.333	42.857
Vervanging brand- en inbraakalarmssystemen scholen	5	2021	100.000	10	12.000	11.800	11.600	11.400	11.200
Totaal jaarschijf 2021 is verwerkt in de staat van activa 2021			15.777.511		1.093.160	1.077.539	1.005.368	918.611	903.474

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2022		JAAR			2022	2023	2024	2025	2026
Virtualisatie Servers	Overhead	2022	200.000	3		70.667	69.333	68.000	0
Wifi netwerk	Overhead	2022	35.000	5		7.700	7.560	7.420	7.280
Serverruimte Airco's	Overhead	2022	30.000	10		3.600	3.540	3.480	3.420
Uitwijk ESX + Backup	Overhead	2022	80.000	3		28.267	27.733	27.200	0
Laptops + acc.	Overhead	2022	250.000	3		88.333	86.667	85.000	0
Mobiele telefoons 250 st. + acc	Overhead	2022	250.000	3		88.333	86.667	85.000	0
Compactor 2 (A&R)	2	2022	25.000	8		3.625	3.563	3.500	3.438
Tractor New Hollandd Boomer 3050	2	2022	45.000	8		6.525	6.413	6.300	6.188

Verkeersmaatregelen investeringen /Rembrandtbrug (annuitair)	2	2022	6.000.000	30		267.900	267.900	267.900	267.900
Aanleg ongelijkvloerse kruising Steinhagenseweg 2e tranche	2	2022	975.000	25		58.500	57.720	56.940	56.160
3,9 mln bruto - 50% prov sub									
Vervanging verhardingen 2022	2	2022	5.203.350	40		234.151	231.549	228.947	226.346
Renovatie verhardingen 2022	2	2022	1.718.950	25		103.137	101.762	100.387	99.012
Groeninvesteringen 2022	2	2022	948.600	20		66.402	65.453	64.505	63.556
Civiele kunstwerken 2022	2	2022	602.000	25		36.120	35.638	35.157	34.675
Oevers en beschoeiingen 2022	2	2022	658.320	25		39.499	38.973	38.446	37.919
Openbare verlichting armaturen 2022	2	2022	149.940	20		10.496	10.346	10.196	10.046
Openbare verlichting masten 2022	2	2022	74.970	40		3.374	3.336	3.299	3.261
Speelvoorzieningen 2022	2	2022	216.018	12		22.322	21.962	21.602	21.242
Vernieuwing overige schoolgeb. (scholenplan) oude syst. (annuitair)	5	2022	2.000.000	40		73.111	73.111	73.111	73.111
Nieuwbouw Wilhelminaschool lineair kap.I pas miv 2024	5	2022	2.700.000	42		54.000	118.286	117.000	115.714
SC Woerden veld 3 topplaagrenovatie incl. inrichting	5	2022	350.000	12		36.167	35.583	35.000	34.417
SC Woerden veld 4 doelgebieden	5	2022	20.000	12		2.067	2.033	2.000	1.967
SC Woerden veld 1,2 en 4 vervangen voor LED	5	2022	85.000	20		5.950	5.865	5.780	5.695
Sportvelden topplaagrenovatie SCH obv SBR	5	2022	240.000	12		24.800	24.400	24.000	23.600
Herstel kunstgrasvelden algemeen uit 2022	5	2022	45.000	12		4.650	4.575	4.500	4.425
Totaal jaarschijf 2022			22.902.148		0	1.339.695	1.389.968	1.374.669	1.099.370

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2023		JAAR			2022	2023	2024	2025	2026
VMWare Licenties	Overhead	2023	208.800	2			108.576	106.488	0
Overige servers	Overhead	2023	83.200	3			29.397	28.843	28.288
Datacenter licenties	Overhead	2023	100.000	5			22.000	21.600	21.200
Verkeersmaatregelen investeringen /Rembrandtbrug (annuitair)	2	2023	6.000.000	30			267.900	267.900	267.900
Verkeersmaatregelen investeringen (extra onderhoud miv 2025)	2	2023						150.000	150.000
Vervanging verhardingen 2023	2	2023	5.203.350	40			234.151	231.549	228.947
Renovatie verhardingen 2023	2	2023	1.718.950	25			103.137	101.762	100.387
Groeninvesteringen 2023	2	2023	948.600	20			66.402	65.453	64.505
Civiele kunstwerken 2023	2	2023	602.000	25			36.120	35.638	35.157
Oevers en beschoeiingen 2023	2	2023	658.320	25			39.499	38.973	38.446
Openbare verlichting armaturen 2023	2	2023	149.940	20			10.496	10.346	10.196
Openbare verlichting masten 2023	2	2023	74.970	40			3.374	3.336	3.299
Speelvoorzieningen 2023	2	2023	216.018	12			22.322	21.962	21.602
Renovatie natuurgrasveld 1 VEP	2	2023	66.800	15			5.789	5.700	5.611
Renovatie natuurgrasveld Reflex	2	2023	53.000	15			4.593	4.523	4.452
Kunstgrasmat vervangen toplaag veld 2 VEP SBR	2	2023	240.000	12			24.800	24.400	24.000
Vervangen lichtarmaturen veld 5 SCH	2	2023	27.600	20			1.932	1.904	1.877
Sportvelden toplaagrenovatie Siveo SBR	5	2023	240.000	12			24.800	24.400	24.000
Totaal jaarschijf 2023			16.591.548		0	0	1.005.288	1.144.777	1.029.866

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2024		JAAR			2022	2023	2024	2025	2026
Storage	Overhead	2024	231.080	3				81.649	80.108
Firewall	Overhead	2024	75.000	5				16.500	16.200
Smartcardreaders	Overhead	2024	10.500	6				1.960	1.925
Vaste toestellen	Overhead	2024	10.000	6				1.867	1.834
Vervanging stemhokjes 2024	1	2024	45.000	10				5.400	5.310
Tractie (2 wielige tractor Goldini)	2	2024	20.000	10				2.400	2.360
Renovatie verhardingen 2024	2	2024	5.203.350	40				234.151	231.549
Vervanging verhardingen 2024	2	2024	1.718.950	25				103.137	101.762
Groenvoorzieningen 2024	2	2024	948.600	20				66.402	65.453
Civiele kunstwerken 2024	2	2024	602.000	25				36.120	35.638
Oevers en beschoeiingen 2024	2	2024	658.320	25				39.499	38.973
Openbare verlichting 2024 (armaturen)	2	2024	149.940	20				10.496	10.346
Openbare verlichting 2024 (masten)	2	2024	74.970	40				3.374	3.336
Speelvoorzieningen 2024	2	2024	216.018	12				22.322	21.962
Toplaag renovatie Sportlust veld 5 SBR	5	2024	250.000	12				25.833	25.417
Herstel en vervangen doelgebieden	5	2024	20.000	20				1.400	1.380
Vervanging verlichtingsarmaturen KV Thor (LED)	5	2024	15.000	20				1.050	1.035
Vervanging div.voorzieningen (beregening/ballenvangers/hekken)	5	2024	48.000	30				2.560	2.528
Totaal jaarschijf 2024			10.296.728		0	0	0	656.120	647.116
Totaal prioriteiten / ontwikkelingen			65.567.935		1.096.193	2.420.268	3.403.659	4.097.214	3.682.865

Bijlage 3 Meerjarig overzicht reserves en voorzieningen

Reserves

Beleidsuitgangspunten

Kadernota rechtmatigheid

Eind 2018 is de kadernota reserves uitgebracht door de commissie BBV. De gemeente is verplicht deze nota te volgen.

In deze nota staat het volgende over reserves.

Onderdeel van de (al dan niet herziene) gemeentelijke begroting vormen de mutaties in de bestemmingsreserves.

In de jaarrekening moeten de toevoegingen en onttrekkingen aan elk van de bestemmingsreserves worden verwerkt overeenkomstig het bedrag dat via de begroting (swijzigingen) door de raad is goedgekeurd voor de betreffende bestemmingsreserve.

Voorheen was de hoofdregel dat de mutaties in de bestemmingsreserves tot maximaal het bedrag waarvoor de raad de autorisatie heeft gegeven, verwerkt mogen worden. Ongeacht of de besteding waarvoor het bedrag is vrijgegeven wel of niet is gedaan, moet de reservemutatie in de jaarrekening verwerkt worden, tenzij uit het besluit dat de raad genomen heeft, blijkt dat een lager bedrag is toegestaan.

Overigens kunnen er raadsbesluiten zijn die inhouden dat specifiek benoemde saldi, bijvoorbeeld een overschot of tekort op de uitvoering van een specifiek onderwerp, ook nog in het lopende begrotingsjaar ten gunste of ten laste van een specifieke bestemmingsreserve mogen worden gebracht.

Ook kan generiek voor een afwijkende oplossing van de kadernota worden gekozen.

Beleidsuitgangspunten Woerden

In aansluiting op bovengenoemde kadernota worden, in overeenstemming met de door uw raad vastgestelde beleidsuitgangspunten eventuele over- of onderschrijdingen van enkele reserves in principe verrekend in de jaarrekening. Slechts in uitzonderlijke gevallen vindt tussentijds bijstelling plaats. Het betreft de reserves onderhoud gemeentelijk vastgoed, dekking kapitaallasten maatschappelijk nut, dekking kapitaallasten economisch nut, onderwijskansenbeleid, WW 3^e jaar en inventaris zwembaden. Met ingang van 2022 geldt dit ook voor de reserve Onderwijshuisvesting.

In overeenstemming met de beleidsuitgangspunten begroting 2021 zijn raadsbesluiten t/m 30 april 2020 verwerkt.

Algemene en Bestemmingsreserves

In deze paragraaf staat de door de raad vastgestelde beleid over de algemene en bestemmingsreserve. Een algemene reserve is vrij aanwendbaar. Bestemmingsreserves zijn gevormd voor door de raad bepaalde bestemmingen. Deze reserves hebben specifiek een bestedingsfunctie.

In de begroting zijn de volgende reserves opgenomen.

Algemene reserves

Algemene reserve

Doel: buffer voor calamiteiten, exploitatietekorten/incidentele uitgaven en neutraliseren negatieve reserves.

In de jaarschijf 2021 is een storting opgenomen van € 242.773, conform het raadsbesluit van 22 juni 2017 over de verkoop Carrossieweg 1, 17R.004.

In 2021 wordt een bedrag van 1.250.000 onttrokken, conform het dekkingsplan behorende bij de begroting 2020-2023. Ook wordt in 2021 100.000 onttrokken conform het raadsbesluit inzake HNW.

Algemene reserve grondbedrijf

Doel: onvoorziene risico's in de grondexploitaties op te vangen. De reserve wordt gevoed door winsten uit exploitatiegebieden en verliezen worden ten laste van deze reserve gebracht.

De gewenste omvang is in de nota "Vaste grond voor beleid" gesteld op 10% van het totale in de grondexploitaties geïnvesteerde vermogen. Als deze reserve de gewenste omvang heeft bereikt dan wordt het meerdere afgedragen aan de algemene dienst. De gewenste omvang van de (ARG) is in de nota Vaste grond voor beleid gesteld op 10% van het totale in de grondexploitaties geïnvesteerde vermogen. Als deze reserve de gewenste omvang heeft bereikt, kan besloten worden het meerdere af te dragen aan de algemene dienst.

Bestemmingsreserves

Groenfonds

Doel: financiering van fysieke maatregelen aan de groene ruimte zoals die voortkomen uit; incidentele groenplannen, landschap ontwikkelingsplan (LOP), projecten groenblauw omgevingsplan, realiseren van ecologische verbindingzones, natuurontwikkeling of 'groene' burgerinitiatieven zoals stadslandbouw. Reserve wordt ook gebruikt voor dekking van een structurele begrotingspost subsidiebijdrage "bijzondere bomen of boomgroepen".

In 2021 wordt hiervoor € 8.313 onttrokken.

Ook is bij vaststelling van de begroting 2020-2023 besloten om het Groenfonds vier jaar lang in te zetten voor dekking 1^e jaar herplant bomen voor een jaarlijks bedrag van 65.000 euro voor de periode 2020-2023.

Toevoegingen aan de reserve kan plaatsvinden vanuit verkopen snippergroen en vanuit kostenverhaal.

Grote infrastructurele werken

Reserve heeft als deel dekking van grote infrastructurele werken.

Infrastructurele werken

Doel: realiseren van bovenwijkse voorzieningen van veelal grote omvang.

E vindt aan deze reserve een afdracht plaats bij particuliere en gemeentelijke ontwikkelingen op basis van de WRO en de nota kostenverhaal, zoals vastgesteld door de raad.

Dekking kapitaallasten met economisch nut

Investerings met economisch nut moeten worden geactiveerd. Voor het bedrag van de investering mogen dus geen reserves in mindering worden gebracht. Ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten vindt onttrekking aan reserve plaats. Aan deze reserve wordt jaarlijks rente toegevoegd.

Dekking kapitaallasten met maatschappelijk nut

Investerings met maatschappelijk nut moeten worden geactiveerd. Voor het bedrag van de investering mogen dus geen reserves in mindering worden gebracht. Ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten vindt onttrekking aan reserve plaats. Aan deze reserve wordt jaarlijks rente toegevoegd.

Onderwijskansenbeleid

Woerden ontvangt een rijksbijdrage. In het betreffende jaar niet bestede gelden worden toegevoegd aan deze reserve, zodat eventuele terugvorderingen hieruit kunnen worden betaald. Het saldo dient aan te sluiten met de SiSa.

Onderhoud gemeentelijk vastgoed

Begrotingstechnisch is jaarlijks een bedrag beschikbaar voor onderhoud, gebaseerd op een gemiddeld bedrag over een periode van 10 jaar. Onder- of overschrijdingen van dit bedrag worden verrekend via de reserve in de betreffende jaarrekening. Tussentijds vindt geen bijstelling plaats.

Inventaris zwembaden

Structureel is een budget opgenomen voor inventaris van de zwembaden. Onder- of overschrijdingen van dit bedrag worden verrekend via de reserve in de jaarrekening. Tussentijds vindt geen bijstelling plaats.

Organisatieontwikkeling

In het coalitieakkoord 2018-2022 is een bedrag van € 2.800.000 beschikbaar gesteld voor organisatieontwikkeling. Conform het raadsbesluit van 21 maart 2019 wordt in 2020 € 515.000 en in 2021 € 225.000 onttrokken ten behoeve van de uitvoering van 9 verbetervoorstellen, die in het kader van de bestuursopdracht uitgevoerd worden.

WW 3^e jaar

Met ingang van 1 januari 2018 is de CAR/UWO uitgebreid met artikel 10C Reparatie-uitkering bij werkloosheid. Met ingang van 1 januari 2016 zijn in de Wet Werk en Zekerheid er een aantal versoeringen in de WW rechten aangebracht. Sindsdien is er sprake van een vertraagde WW opbouw en de maximale duur wordt geleidelijk teruggebracht van 38 naar 24 maanden.

In de CAR/UWO is hiervoor ter reparatie van deze achteruitgang van WW rechten een Reparatie-uitkering opgenomen. Om de reparatie-uitkering te bekostigen regelt artikel 10c:7 van de CAR/UWO de bevoegdheid aan de werkgever om een werknemerspremie te heffen voor de reparatie-uitkering. Deze premie wordt sinds 1 januari 2018 ingehouden op het salaris van de medewerkers en is specifiek bedoeld voor de betaling WW uitkeringen. De gemeente is eigen risicodragers voor de ontstane WW lasten.

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 heeft de raad besloten om de reserve WW 3^e jaar in te stellen.

Woerden 650 jaar stad

Jaarlijks wordt een bedrag van € 2.500 toegevoegd aan de reserve Woerden 650 jaar stad. Op basis van het coalitieakkoord wordt gedurende de jaren 2019, 2020 en 2021 € 21.667 extra toegevoegd. Hierdoor is per 1-1-2023 € 90.000 beschikbaar.

Gebiedsfonds Middelland

Het gebiedsfonds wordt gebruikt om investeringen in de openbare ruimte te doen. Deze reserve wordt gevuld door exploitatiebijdragen door initiatiefnemers, bijdrage door de gemeente en bijdrage/subsidie door provincie en rijk. Vervolgens worden o.a. de uitgangspunten op het gebied van kosten en opbrengsten gedeeld, wordt stilgestaan bij een tweetal scenario's en worden tenslotte de kanttekeningen en risico's gedeeld.

Onderhoud Onderwijshuisvesting

Met ingang van 2022 is deze reserve van toepassing. Bij raadsbesluit van 4 oktober 2018 is besloten de betreffende vrijvallende kapitaallasten vanaf 2023 toe te voegen aan de reserve Onderwijshuisvesting. Met ingang van 2022 wordt jaarlijks een bedrag geraamd in de begroting. Voor zover dit bedrag niet wordt uitgegeven wordt dit toegevoegd aan de reserve Onderwijshuisvesting.

"Nieuwe" investeringen, welke vallen onder het genoemde raadsbesluit worden onttrokken aan de reserve. M.i.v. 2022 zijn dit de kapitaallasten van de Wilhelminaschool.

Voorzieningen

Woerden kent drie voorzieningen, nl. voorziening Afvalstoffenheffing, voorziening Riolering en een voorziening Pensioen (oud)wethouders.

De voorzieningen Afvalstoffenheffing en Riolering zijn voorzieningen ter egalisering van kosten.

De voorziening Pensioen (oud)wethouders is een voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's.

Pensioen (oud)wethouders

Bedragen worden uit deze voorziening onttrokken als de betreffende personen de AOW gerechtigde leeftijd hebben bereikt. Ook worden ontvangen overhevelingsbedragen toegevoegd en worden toekomstige pensioenaanspraken verwerkt.

Afvalstoffenheffing

Doel: gelijkmatige heffing afvalstoffen d.m.v. verrekening exploitatieoverschotten/-tekorten op de reiniging/afvalstoffen.

Riolering

Doel: gelijkmatige heffing rioolrechten d.m.v. verrekening exploitatieoverschotten/-tekorten op het begrotingsonderdeel riolering.

Rentepercentages

Het rentepercentage toe te rekenen aan de taakvelden (de zgn. omslagrente) bedraagt 2. Het rentepercentage Grondexploitatie bedraagt 1,35

Rentetoerekening:

Aan de volgende reserves wordt direct rente toegevoegd.

- Dekking kapitaallasten investeringen met economisch nut
- Dekking kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut.

Het rentepercentage toe te rekenen aan deze reserves ligt lager dan de het rentepercentage toe te rekenen aan de taakvelden, welke onttrokken wordt aan deze reserves. Op termijn betekent dit een tekort op de dekkingsreserves.

Om dit te voorkomen wordt het verschil toegevoegd aan deze dekkingsreserves, zie ook notitie Financiële Sturing.

OVERZICHT VAN RESERVES	Raadsbesluiten t/m 30 april 2020					begroting 2021				begroting 2022			
	saldo 1-1-2020	vermeerder-	overige	verminde-	saldo eind	vermeerder-	overige	verminde-	saldo eind	vermeerder-	overige	verminde-	saldo eind
Naam reserve/voorziening	op grond van	ingen wegens	vermeerde-	ringen	dienstjaar	ingen wegens	vermeerde-	ringen	dienstjaar	ingen wegens	vermeerde-	ringen	dienstjaar
	jaarrekening 2019	bijboeking	ringen		31-12-2020	bijboeking	ringen		31-12-2021	bijboeking	ringen		31-12-2022
	excl. resultaatbest	van rente 2020	excl. Jaarrek. 2019	2020		van rente				van rente			
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid													
Organisatieontwikkeling	2.370.677			1.809.676	561.001			225.000	336.001				336.001
Werkloosheidswet 3e jaar	76.927				76.927				76.927				76.927
<i>Subtotaal</i>	2.447.604	0	0	1.809.676	637.928	0	0	225.000	412.928	0	0	0	412.928
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer													
kapitaallasten maatschappelijk nut	20.356.721	392.436	650.000	859.822	20.539.335	410.787		815.279	20.134.843	402.697		809.371	19.728.169
Groenfonds	633.699			73.047	560.652			73.313	487.339			73.313	414.026
Infrastructurele werken	1.773.414				1.773.414				1.773.414				1.773.414
Grote infrastructuurle werken	2.131.716			650.000	1.481.716				1.481.716				1.481.716
Openbare ruimte IBOR	265.986			265.986	0				0				0
<i>Subtotaal</i>	25.161.536	392.436	650.000	1.848.855	24.355.117	410.787	0	888.592	23.877.312	402.697	0	882.684	23.397.324
3. Sociaal Domein													

4. Cultuur, economie en milieu													
Woerden 650 jaar stad	39.167		24.167		63.334		24.167		87.501		2.500		90.001
<i>Subtotaal</i>	<i>39.167</i>	<i>0</i>	<i>24.167</i>	<i>0</i>	<i>63.334</i>	<i>0</i>	<i>24.167</i>	<i>0</i>	<i>87.501</i>	<i>0</i>	<i>2.500</i>	<i>0</i>	<i>90.001</i>
5. Sport en Onderwijs													
Onderwijskansenbeleid	114.503				114.503				114.503				114.503
Onderwijshuisvesting										100.000	20.000		80.000
Inventaris zwembaden	309.253				309.253				309.253				309.253
<i>Subtotaal</i>	<i>423.756</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>423.756</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>423.756</i>	<i>0</i>	<i>100.000</i>	<i>20.000</i>	<i>503.756</i>
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen													
Gebiedsfonds Middelland	500.000				500.000				500.000				500.000
Onderhoud gemeentelijk vastgoed	1.898.566			1.011.601	886.965		531.255		1.418.220			1.314.010	104.210
<i>Subtotaal</i>	<i>2.398.566</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1.011.601</i>	<i>1.386.965</i>	<i>0</i>	<i>531.255</i>	<i>0</i>	<i>1.918.220</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1.314.010</i>	<i>604.210</i>
7. Algemene dekkingsmiddelen													
Algemene reserve	24.647.719		235.702	2.896.245	21.987.176		242.773	1.350.000	20.879.949		250.056	700.000	20.430.005
Algemene reserve grondbedrijf	3.814.212				3.814.212				3.814.212				3.814.212
Dekking kapitaallasten economisch nut	6.957.396	133.877		348.738	6.742.535	134.851		437.772	6.439.614	128.792		454.921	6.113.485
<i>Subtotaal</i>	<i>35.419.327</i>	<i>133.877</i>	<i>235.702</i>	<i>3.244.983</i>	<i>32.543.923</i>	<i>134.851</i>	<i>242.773</i>	<i>1.787.772</i>	<i>31.133.775</i>	<i>128.792</i>	<i>250.056</i>	<i>1.154.921</i>	<i>30.357.702</i>
Totaal reserves	65.889.955	526.313	909.869	7.915.115	59.411.022	545.637	798.195	2.901.364	57.853.491	531.489	352.556	3.371.615	55.365.921

OVERZICHT VAN RESERVES	begroting 2023				begroting 2024			
	vermeerder- ingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerde- ringen	verminde- ringen	saldo eind dienstjaar 31-12-2023	vermeerder- ingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerde- ringen	verminde- ringen	saldo eind dienstjaar 31-12-2024
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid								
Organisatieontwikkeling				336.001				336.001
Werkloosheidswet 3e jaar				76.927				76.927
<i>Subtotaal</i>	0	0	0	412.928	0	0	0	412.928
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer								
kapitaallasten maatschappelijk nut	394.563	0	865.263	19.257.469	385.149	0	799.458	18.843.160
Groenfonds			73.313	340.713			8.313	332.400
Infrastructurele werken				1.773.414				1.773.414
Grote infrastructurale werken				1.481.716				1.481.716
Openbare ruimte Ibor				0				0
<i>Subtotaal</i>	394.563	0	938.576	22.853.312	385.149	0	807.771	22.430.690
3. Sociaal Domein								
4. Cultuur, economie en milieu								

Woerden 650 jaar stad				90.001				90.001
<i>Subtotaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>90.001</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>90.001</i>
5. Sport en Onderwijs								
Onderwijskansenbeleid				114.503				114.503
Onderwijshuisvesting		190.858	74.000	196.858		239.171	162.095	273.934
Inventaris zwembaden				309.253				309.253
<i>Subtotaal</i>	<i>0</i>	<i>190.858</i>	<i>74.000</i>	<i>620.614</i>	<i>0</i>	<i>239.171</i>	<i>162.095</i>	<i>697.690</i>
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen								
Gebiedsfonds Middelland				500.000				500.000
Onderhoud gemeentelijk vastgoed		572.212		676.422		586.132		1.262.554
<i>Subtotaal</i>	<i>0</i>	<i>572.212</i>	<i>0</i>	<i>1.176.422</i>	<i>0</i>	<i>586.132</i>	<i>0</i>	<i>1.762.554</i>
7. Algemene dekkingsmiddelen								
Algemene reserve		257.557		20.687.562		265.284		20.952.846
Algemene reserve grondbedrijf				3.814.212				3.814.212
Dekking kapitaallasten economisch nut	122.270		452.070	5.783.685	115.674		473.029	5.426.330
<i>Subtotaal</i>	<i>122.270</i>	<i>257.557</i>	<i>452.070</i>	<i>30.285.459</i>	<i>115.674</i>	<i>265.284</i>	<i>473.029</i>	<i>30.193.387</i>
Totaal reserves	516.833	1.020.627	1.464.646	55.438.735	500.823	1.090.587	1.442.895	55.587.250

OVERZICHT VAN VOORZIENINGEN

begroting
2021begroting
2022

Naam voorziening	saldo 1-1-2020 op grond van jaarrekening 2019 excl. resultaatbest	vermeerder- ingen wegens bijboeking van rente 2020	overige vermeerde- ringen excl. Jaarrek. 2019	verminde- ringen 2020	saldo eind dienstjaar 31-12-2020	vermeerder- ingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerde- ringen	verminde- ringen	saldo eind dienstjaar 31-12-2021	vermeerder- ingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerde- ringen	verminde- ringen	saldo eind dienstjaar 31-12-2022
<i>1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid</i>													
Pensioen (oud)wethouders	5.506.263			77.828	5.428.435		72.260	166.523	5.334.172		72.260	166.523	5.239.909
<i>Subtotaal</i>	<i>5.506.263</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>77.828</i>	<i>5.428.435</i>	<i>0</i>	<i>72.260</i>	<i>166.523</i>	<i>5.334.172</i>	<i>0</i>	<i>72.260</i>	<i>166.523</i>	<i>5.239.909</i>
<i>2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</i>													
Afvalstoffen	897.539			287.660	609.879			200.327	409.552		29.192		438.744
Riolering	2.920.911			13.641	2.907.270			54.379	2.852.891			45.694	2.807.197
<i>Subtotaal</i>	<i>3.818.450</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>301.301</i>	<i>3.517.149</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>254.706</i>	<i>3.262.443</i>	<i>0</i>	<i>29.192</i>	<i>45.694</i>	<i>3.245.941</i>
Totaal voorzieningen	9.324.713	0	0	379.129	8.945.584	0	72.260	421.229	8.596.615	0	101.452	212.217	8.485.850
Verliesvoorziening													
Complex de Pionier Zegveld	53.244				53.244				53.244				53.244
Defensie-eiland	16.914.420				16.914.420			0	16.914.420			16.914.420	0
TOTAAL rubriek E	16.967.664	0	0	0	16.967.664	0	0	0	16.967.664	0	0	16.914.420	53.244
GENERAAL-TOTAAL	92.182.331,65	526.313,00	909.869,00	8.294.243,63	85.324.270,02	545.637,40	870.455,00	3.322.593,00	83.417.769,42	531.489,13	454.008,00	20.498.252,00	63.905.014,55

**OVERZICHT VAN
VOORZIENINGEN**

**begroting
2023**

**begroting
2024**

Naam voorziening	vermeerder- ingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerde- ringen	verminde- ringen	saldo eind dienstjaar 31-12-2023	vermeerder- ingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerde- ringen	verminde- ringen	saldo eind dienstjaar 31-12-2024
<i>1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid</i>								
Pensioen (oud)wethouders		72.260	166.523	5.145.646		72.260	166.523	5.051.383
<i>Subtotaal</i>	<i>0</i>	<i>72.260</i>	<i>166.523</i>	<i>5.145.646</i>	<i>0</i>	<i>72.260</i>	<i>166.523</i>	<i>5.051.383</i>
<i>2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer</i>								
Afvalstoffen			21.268	417.476			30.613	386.863
Riolering		99.511		2.906.708		140.825		3.047.533
<i>Subtotaal</i>	<i>0</i>	<i>99.511</i>	<i>21.268</i>	<i>3.324.184</i>	<i>0</i>	<i>140.825</i>	<i>30.613</i>	<i>3.434.396</i>
Totaal voorzieningen	0	171.771	187.791	8.469.830	0	213.085	197.136	8.485.779
Verliesvoorziening								
Complex de Pionier Zegveld			53.244	0				0
Defensie-eiland				0				0
TOTAAL rubriek E	0	0	53.244	0	0	0	0	0
GENERAAL-TOTAAL	516.833,07	1.192.398,00	1.705.681,00	63.908.564,63	500.823,08	1.303.672,00	1.640.031,00	64.073.028,70

Bijlage 4 Incidentele baten en lasten

In deze bijlage is rekening gehouden met de notitie structurele en incidentele baten en lasten van de commissie BBV. NB. Conform de financiële verordening (artikel 212 gemeentewet) worden alleen incidentele lasten en baten afzonderlijk gespecificeerd in het overzicht opgenomen met bedragen van 50.000 euro en hoger. Bedragen beneden dit normbedrag worden als een totaalbedrag per programma opgenomen. Incidentele lasten en baten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. In de toelichting op de BBV staat als hulpmiddel dat voor het bepalen van een nadere invulling van het begrip "incidenteel" gedacht kan worden aan lasten en baten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. De scheidslijn tussen drie en langer is zoals gezegd een hulpmiddel bij het bepalen of er sprake is van incidenteel of structureel; de soort of eigenschap van een begrotingspost van het taakveld gaat altijd boven dit hulpmiddel, bijv. bij verkoop van gemeentelijke eigendommen is er altijd sprake van een incidentele opbrengst. Ondanks het feit dat een dergelijke opbrengst mogelijk langer dan drie jaar geraamd kan worden.

	2021	2022	2023	2024
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid				
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer				
3. Sociaal domein				
4. Cultuur, economie en milieu				
5. Sport en onderwijs				
Noodlokalen Margrietschool	€ 345.000	€ 708.000	€ 87.000	€ 0
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen				
7. Algemene inkomsten				
Overhead				
uitvoeringscapaciteit bestuursopdracht	€ 100.000	€ 0	€ 0	€ 0
extern (tijdelijk) personeel business case 1	€ 65.400	€ 0	€ 0	€ 0
Incidentele lasten < 50.000	€ 104.353	€ 40.000	€ 0	€ 0
Totaal incidentele lasten	€ 614.753	€ 748.000	€ 87.000	€ 0
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid				
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer				
3. Sociaal domein				
4. Cultuur, economie en milieu				
5. Sport en onderwijs				
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen				
7. Algemene inkomsten				
Incidentele baten < 50.000	€ 20.360	€ 20.360	€ 20.360	€ 20.360
Totaal incidentele baten	€ 20.360	€ 20.360	€ 20.360	€ 20.360
Saldo lasten minus baten	€ 594.393	€ 727.640	€ 66.640	-€ 20.360

Toelichting per post

Lasten

Margrietschool: betreft noodlokalen i.v.m. tijdelijke huisvesting.

Overhead: bedragen zijn gebaseerd op het raadsbesluit van 21 maart 2019 inzake de bestuursopdracht.

Reserve Onderwijshuisvesting: bij raadsbesluit van 4 oktober 2018 is een besluit genomen over de

Toekomstige Organisatie en Financiering Onderwijshuisvesting (HEVO-traject).

Reserve Onderhoud gemeentelijk vastgoed: opgenomen bedrag betreft het voordelige verschil tussen begrotingsraming en beschikbaar budget. Dit verschilt per jaar afhankelijk van het uit te voeren onderhoud gebaseerd op het MeerjarenOnderhoudsPlan.

Baten

Reserve Organisatieontwikkeling: bij raadsbesluit van 21 maart 2019 is besloten tot onttrekkingen aan de reserve Organisatieontwikkeling ten behoeve van de bestuursopdracht.

Algemene reserve (HNW): onttrekkingen zijn gebaseerd op raadsbesluit van 23 juni 2016 inzake de invoering van Het Nieuwe Werken.

Reserve Onderhoud gemeentelijk vastgoed: opgenomen bedrag betreft het nadelige verschil tussen begrotingsraming en beschikbaar budget. Dit verschilt per jaar afhankelijk van het uit te voeren onderhoud gebaseerd op het MeerjarenOnderhoudsPlan.

Toevoegingen aan reserves	2021	2022	2023	2024
Structurele toevoegingen:				
reserve dekking kapitaallasten maatschappelijk nut	€ 410.787	€ 402.697	€ 394.563	385.149
reserve dekking kapitaallasten economisch nut	€ 134.851	€ 128.792	€ 122.270	115.674
algemene reserve (a.g.v. verkoop Carrosserieweg 1)	€ 242.773	€ 250.056	€ 257.557	€ 265.284
reserve onderhoud gemeentelijk vastgoed	€ 531.255	€ 0	€ 572.212	€ 586.132
reserve onderwijshuisvesting	€ 0	€ 100.000	€ 190.858	€ 239.171
Incidentele toevoegingen	€ 24.167	€ 2.500	€ 0	€ 0
Totaal toevoegingen	€ 1.343.833	€ 884.045	€ 1.537.460	€ 1.591.410

Onttrekkingen aan reserves	2021	2022	2023	2024
Structurele onttrekkingen:				
reserve dekking kapitaallasten maatschappelijk nut	€ 815.279,00	€ 809.371,00	€ 865.263,00	€ 799.458,00
reserve dekking kapitaallasten economisch nut	€ 437.772,00	€ 454.921,00	€ 452.070,00	€ 473.029,00
reserve onderwijshuisvesting	€ 0,00	€ 20.000,00	€ 74.000,00	€ 162.095,00
reserve onderhoud gemeentelijk vastgoed	€ 0,00	€ 1.314.010,00	€ 0,00	€ 0,00
Incidentele onttrekkingen	€ 1.648.313,00	€ 773.313,00	€ 73.313,00	€ 8.313,00
Totaal onttrekkingen	€ 2.901.364,00	€ 3.371.615,00	€ 1.464.646,00	€ 1.442.895,00

Structurele saldi	2021	2022	2023	2024
Begrotingssaldo (positief)	€ 581.935	€ 3.888.012	€ 5.031.222	5.984.037
Af:				
Incidentele baten	-€ 20.360	-€ 20.360	-€ 20.360	-€ 20.360
Incidentele onttrekkingen reserves	-€ 1.648.313	-€ 773.313	-€ 73.313	-€ 8.313
Bij:				
Incidentele lasten	€ 614.753	€ 748.000	€ 87.000	€ 0
Incidentele toevoegingen reserves	€ 24.167	€ 2.500	€ 0	€ 0
Structureel saldo	-€ 447.818	€ 3.844.839	€ 5.024.549	€ 5.955.364

Bijlage 5 EMU-saldo

Omschrijving		2020 x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2020, aangevuld met raming resterende periode	2021 x € 1000,- Volgens begroting 2021	2022 x € 1000,- Volgens meerjaren- raming in begroting 2022
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-4.859	-976	1.440
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	14.422	10.080	16.470
3.	Mutatie voorzieningen	-1.185	-349	-17.025
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	6.233	2.819	-15.851
5.	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo		-26.699	-14.224	-16.204

Bijlage 6 Balans

Activa (bedragen * € 1000)	jaarrekening 2019	actueel begr 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Vaste activa						
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>	25	0	0	0	0	0
<u>Materiële vaste activa</u>						
- investeringen met een economisch nut	172.624	180.046	184.126	198.596	200.675	198.505
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	76.616	83.616	89.616	91.616	93.616	94.616
<i>Totaal Materiële vaste activa</i>	249.240	263.662	273.742	290.212	294.291	293.121
<u>Financiële vaste activa</u>						
- Deelnemingen	352	352	352	352	352	352
- Overige langlopende geldleningen	3.022	2.844	2.579	2.314	2.248	2.183
<i>Totaal financiële vaste activa</i>	3.374	3.196	2.931	2.666	2.600	2.535
Totaal vaste activa	252.639	266.858	276.673	292.878	296.891	295.656
Vlottende activa						
<i>Totaal voorraden (incl.verliesvoorziening)</i>	-11.195	-4.962	-2.143	-1.080	383	2.813
<i>Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar</i>	18.975	17.500	17.000	17.000	17.000	17.000
<i>Liquide middelen (Kas-, bank- en giroaldi)</i>	861	800	500	500	500	500
<i>Totaal Overlopende activa</i>	2.916	3.000	3.000	2.500	2.500	2.500
Totaal vlottende middelen	11.557	16.338	18.357	18.920	20.383	22.813
Totaal Activa	264.196	283.196	295.030	311.798	317.274	318.469

Passiva	rekening 2019	actueel begr 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Vaste passiva						
<i>Totaal eigen vermogen</i>	65.034	59.411	57.853	55.366	55.439	55.587
<i>Totaal Voorzieningen</i>	10.131	8.946	8.597	8.486	8.470	8.486
<i>Totaal vaste schulden, met een rentetypische looptijd van een jaar of langer</i>	146.965	180.039	194.780	214.646	220.065	221.096
Totaal vaste passiva	222.130	248.396	261.230	278.498	283.974	285.169
Vlottende passiva						
<u>Netto vlott. schulden, met een rentetypische looptijd < dan een jaar</u>						
- Kasgeld	20.600	11.300	11.300	11.300	11.300	11.300
- Overige schulden	14.449	15.000	14.500	14.000	14.000	14.000
<i>Totaal Netto vlott. schulden, met een rentetypische looptijd < dan een jaar</i>	35.049	26.300	25.800	25.300	25.300	25.300
<i>Liquide middelen (Kas-, bank- en giroaldi)</i>						
<i>Overlopende passiva</i>	7.017	8.500	8.000	8.000	8.000	8.000
Totaal vlottende passiva	42.066	34.800	33.800	33.300	33.300	33.300
Totaal Passiva	264.196	283.196	295.030	311.798	317.274	318.469

Bijlage 7 Bijdrage gemeente Oudewater

Omschrijving	Bedrag
Te ontvangen van de gemeente Oudewater:	
Bijdrage op basis van de DVO	4.923.674
Extra uren Juridische zaken	33.300
Aansturing BOA cluster	15.000
Extra personeel Afval en Reiniging	12.000
Extra bijdrage Sociaal Domein	106.000
Bijdrage aan Concerncontroller	18.867
Bijdrage Milieu en Energie	19.745
Extra formatie Ruimtelijke plannen	59.690
8 uur bestuurssecretariaat	13.000
8 uur secretariaat Cie bezwaarschriften	16.750
Uitvoeringsplan Energietransitie	50.000
Totaal te ontvangen van de gemeente Oudewater	5.268.027

Omschrijving	Bedrag
Te betalen aan de gemeente Oudewater:	
Bijdrage team Oudewater	120.000
Bijdrage in Griffiekosten Oudewater	18.000
Totaal te betalen aan de gemeente Oudewater	138.000